

MAAILMAN VALO

Pekka Ervast

MAAILMAN VALO

Ihmisyiden tunnustajat

Ihmisyiden tunnustajien julkaisuja 146

Kansi: Joonas Peltola

ISBN 978-952-7331-04-0

Väinölä, Mänttä-Vilppula 2021

ALKUSANAT

Tämän kirjan pääosa koostuu Pekka Ervastin esitelmistä, jotka hän piti 1929, 1930 ja 1932. Lisäksi kirjassa on esitelmä, joka on pidetty 5.6.1933. Näitä esitelmiä ei Ervast ole itse saattanut painokuntoon. Esitelmien muistiinpanot sisälsivät joitakin puutteita: esimerkiksi vieraskieliset sanat ja nimet oli kirjoitettu virheellisesti tai niiden kohdalle oli jätetty aukko. Näitä puutteita on korjattu saatavana olevien tietojen avulla. Tekstin alaviitteet ovat allekirjoittaneen lisäämiä.

Mänttä-Vilppulassa 26.4.2020

Jouni Marjanen

SISÄLLYS

I.	Uskonto ja nykyaika	7
II.	Ilmennyt Jumala	22
III.	Ihmisen poika	35
IV.	Järjen kehitys	45
V.	Kristinuskon alkuperä	65
VI.	Kun Kristus tulee luoksemme	84
VII.	Ystävien seura	100
VIII.	Mennonitit ja kveekarit	114
IX.	Pyhä Stefanos	131
X.	Jos Kristus tulisi, tuntisimmeko hänet	147
XI.	Entä jos Kristus tulisi?	160
XII.	Uuden vuoden alkaessa	177
XIII.	Tietäjät itäiseltä maalta	194
XIV.	Elämästä ja kuolemasta	211
XV.	Yksilön ylösnousemus	223
XVI.	Kristus kolkuttaa	238
XVII.	Optimismi ja pessimismi	248
XVIII.	Helluntai	262
XIX.	Elämän koulu ja sen opettajat	278
XX.	Ketkä ovat Ilmestyskirja 144 000 valittua?	292
XXI.	Nuoruuden muistelmia ja tulevaisuuden toiveita	311

I

USKONTO JA NYKYAIKA

Esitelmä 15.9.1929

Arvoisat ja rakkaat kuulijani! Ruusu-Ristin älyllis-henkinen teosofinen työ aloittaa nyt taas uutta toimintakauttaan, ja sen tähden minun iloni on lausua teidät kaikki tervetulleiksi tähän meidän ensimmäiseen julkiseen tilaisuuteemme.

Tähän Ruusu-Risti-työhön kuuluu yhtenä osana allekirjoittaneen luennot, sunnuntailuennot, ja minä melkein ihmettelen; itse ajattelin sitä seikkaa äsken, että ensi tammikuussa on kulunut 33 vuotta siitä, kun tammikuussa vuonna 1897 aloin näitä sunnuntailuentoja ni pitää. Silloin pidin niitä ensin ruotsin kielellä ja vaatimattomassa ympäristössä, mutta vähitellen suomen kielellä, vähitellen enemmän julkisina ja sitten täysijulkisina. Nyt on näin pitkä aika kulunut, ja yhä minun on suotu vielä tällä tavalla puhua siitä elämänymmärryksestä, joka on minulle kallis ja joka on minun henkeäni ja sieluani vahvistanut. Mutta kuitenkin suurella sydämen vavistuksella aina aloitan näitä luentoja. Sillä, mitä minulla olisi annettavaa, ja millä minä voisin teitä kaikkia palvella, ellei olisi parempi auttaja takana ja ellen olisi varma siitä, että te kaikki, jotka koonnutte näin näitä minun sanojani kuuntelemaan, että te kaikki olette sydämessänne totuudenetsijöitä. Sillä sitä vartenhan me kooonnumme näihin luentoihin, että yhteisvoimin etsisimme totuutta, että nostaisimme sielumme Jumalan luo, käyttääksemme vanhaa tuttua sananpartta, kohottaisimme mieleemme ja sielumme ylöspäin

taivasta kohti. Kun me tällä tavalla yhdessä teemme, silloin meidän sisäiset silmämme ehkä hiukkasen verran menevät auki, niin että voimme nähdä taivaallista totuutta. Sen tähden nämäkin meidän esitelmämme ovat todella meidän esitelmiämme. Ne ovat meidän yhteistä työtämme. Siinä määrin kuin me yhdessä halajamme totuutta, siinä määrin myöskin silloin minulle – niiden kykyjeni rajoittamana, joita minulla tietysti on – niin minäkin osaan silloin tuoda esiin niitä asioita, jotka voivat olla meille tärkeitä ja kalliita.

Näin luentokauden alussa on tapana yleensä ollut vähäisen kysyä itseltämme, mikä se on tämä meidän Ruusu-Risti-työmme ja tämä meidän maailmankatsomuksemme. Onko se jotain turhaa, onko se jotain semmoista, jota me voimme olla ilmankin, vai onko se jotain oleellista ja tärkeätä? Onko tämä meidän elämänymmärryksemme, meidänkin vähäpätöinen Ruusu-Risti-työmme jollakin tavalla tärkeää? Onko se jostain merkityksestä? Tämä on tärkeä kysymys, ja sen tähden on mielestäni luonnollista, että koetamme keskittyä tähän kysymykseen. Koetamme ensiksi vähän katsella tätä elämänymmärrystä, katsella sitä siltä kannalta, missä määrin se on meille avuksi meidän elämässämme, missä määrin se on jotakin, jonka tulee kuulua meidän jokapäiväiseen elämäämme, eikä suinkaan ole mitään n.s. sunnuntaihartautta.

Meidän aikanamme voi kuulla välistä sanottavan, että kaikki uskonto – ja onhan meidän hartautemme tavallaan uskonnollista elämää – että koko uskonto on turhaa. Se on jotakin ollutta ja mennyttä. Se on semmoista elähtänyttä, vanhaa, johon ihmiskunta ennen saattoi tyytyä ja joka oli ennen ihmiskunnalle tarpeen, mutta nyt varsinkin maailmansodan jälkeen on kaikki muuttunut. Eivät ihmiset enää kaipaakaan mitään uskontoa. Jos me katselemme ihmisten elämää nykyaikana, niin me näemme kuinka ihmiset ovat levottomia, kuinka he ajattelevat ja etsivät ja kuinka he hakevat tyydytystä

ja lohdutusta elämässä kaikenlaisista huvituksista ja nautinnoista pikemmin kuin uskonnosta. Eivät ihmiset juokse uskonnollisissa kokouksissa läheskään niin paljon kuin he käyvät esim. elävissä kuvissa. Näin huomauttavat monet, ja kuka ties siinä on jonkun verran perää.

Minä omasta puolestani olen huomaavinani jotain päinvastaista. Minusta tuntuu, aivan niin kuin pitäisi sanoa, että meidän nykyinen ihmiskuntamme, meidän tämä nuori polvemme, joka kasvoi maailmansodan aikana, meidän tämä ihmiskuntamme ei tosiaankaan enää kaipaa uskontoa tai uskoa semmoisessa merkityksessä, jota tahtoisin nimittää sokeaksi uskoksi. Meidän ihmisemme eivät kaipaa enää sokeata uskoa, vaan mitä he kaipaavat? He kaipaavat uskoa kyllä. He kaipaavat semmoista suhdetta, semmoista uskonnollista suhdetta elämään, joka perustuu heidän itsensä käsittämään, älyämään ja melkeinpä voisin sanoa, tietämään totuuteen. He eivät tahtoisi umpimähkään ja sokeasti uskoa. He eivät tahtoisi kulkea umpimähkään, kulkea jonkun jäljissä ja antaa sokean taluttaa sokeata. He tahtoisivat ymmärtää ja nähdä miten asiat ovat, ja he tahtoisivat tietää ja tuntea sen totuuden, johon he voivat uskoa. Tämä on mielestäni erikoinen piirre meidän aikanamme. Se tietysti tekee ihmiset levottomiksi, hirmuisen levottomiksi, sekä nuoret että vanhat.

Me näemme kuinka nuorten ihmisten parissa on paljon suorastaan tuommoista väsymystä elämään. He eivät tiedä oikein, mikä heitä vaivaa. He tuntevat vain, että kaikki on vähän yksitoikkoista, kaikki on hieman ikävää, kaikki on semmoista aina ja alati uudistuvaa, jossa he eivät huomaa mitään syvempää kauneutta ja korkeampaa sisältöä. Monet, monet nuoret, senhän me olemme nähneet täällä Suomessa, voivat riistää itseltään hengen vain sentakia, että elämä on heille liian vaikeata ja liian raskasta. Ulkomailla tämä on

ehkä vielä tavallisempaa. Siellähän saattaa olla tuhansia itsemurhatapauksia vuodessa yhdessä valtakunnassa. Nuorten ja myöskin vanhempien ihmisten levottomuus ja tyytymättömyys on huomioonotettava ilmiö. Se riippuu vain siitä, että ihmisellä on yksi ainoa kaipuu, totuuden kaipuu ja onnen kaipuu. Jokaisen ihmisen sielun syvimmissä elää autuuden ja onnen ja voimme sanoa totuuden kaipuu. Jos keneltä ihmiseltä tahansa kysymme, mitä hän syvimmin kaipaa, niin hän tietysti sanoo kaipaavansa semmoista harmoniaa, rauhaa, onnea ja autuutta, joka tekisi, että hän olisi valmis elämään vaikka ikuisesti. Sitähän ihmiset kaipaavat. Tietysti useimmat ihmiset eivät ollenkaan huomaa, että heidän kaipuunsa on niin syvä, että se on todellista, jumalallista autuutta ja onnea, jotain iankaikkista rauhaa, vaan tavallisesti ihmiset sanovat itselleen: ”Minä kaipaan onnea”, ja he selittävät itselleen minkälainen se heidän onnensa on. Jotkut ihmiset, totuudenetsijät sanovat itselleen: ”Minä en välitä onnesta, en ollenkaan omasta onnestani, en ollenkaan persoonallisesta onnesta, on yhdentekevää minulle olenko onnellinen tai onneton, kunhan vain pääsisin totuuden tietoon.” On muutamia ihmisiä siis, jotka kaipaavat totuutta ylinnä kaikkea, mutta tietysti, jos he löytäisivät tuon totuuden, jota he kaipaavat, niin silloinhan he samalla tulisivat onnellisiksi. He saavuttaisivat sen rauhan, jota he nyt kaipaavat.

Voimme siis käytännöllisesti sanoa, että ihmiset aina kaipaavat onnea, autuutta ja rauhaa iankaikkisesti. Sen tähden he ovat levottomia, elävät tyytymättöminä ja onnettomina, kun kaikki, minkä he saavuttavat elämässä, on haihtuvaa ja pettävää laatua, kun ei mikään näy oikeastaan tyydyttävän. Emme koskaan saa sitä, mitä olemme toivoneet. Kun me olemme toivoneet jotain ihanaa, onnellista ja hyvää elämässä, niin kun se tulee toteutetuksi, niin ei se sitenkään ole semmoista kuin kaipasimme. Sen tähden ikävä on aina

sielussamme. Se ikävä uudistuu aina kaikkien saavutusten perästä. Ennenkuin ihminen löytää Jumalan, niin se ikävä uudistuu. Sen tähden me alati kaipaamme, ja sen tähden on niin luonnollista, kun ajattelemme menneitä aikoja, kun ajattelemme uskontoja, kirkkoja ja lahkoja, kun muistamme, että ne aina sanovat ihmisille ja lohduttavat heitä sillä tavalla, että onni ja rauha ovat saavutettavissa vasta kuoleman jälkeen. Se saavutetaan sen jälkeen, kun ihminen uskossa kuolee ja tulee taivaaseen. Tällä tavalla uskonnot selittävät, ja me voimme tämän hyvin ymmärtää. Mutta kuinka tämä sitten on? Kun kuulemme jonkun kauniin kappaleen, kun kuulemme laulua laulettavan tai soitettavan tai näemme ihanan auringonlas-kun kesällä, niin silloinhan sielussamme herää tuo ihmeellinen kauneuden kaipuu. Emme itsekään tiedä, mitä me ikävoimme, mitä ihmeellistä kauneutta me ikävoimme, mitä ihmeellistä sopusuhtais-ta elämää, rakkautta, vaikkapa vain kahden ihmisen rakkautta, joka todella todistaisi meille, että onnea ja autuutta on olemassa. Mitä me kaipaamme? Se on ihmeellistä se ikävä ja kaipuu. Jokaisessa ihmisessä se herää, kun joudumme kosketuksiin kauneuden kanssa, kun kauneus saa meidän sielumme kielet värähtelemään. Me voimme hyvin ymmärtää semmoisena hetkenä, kuinka ennen saatettiin hyvällä syyllä vedota siihen, että tämä ikävä tulee täytetyksi kuoleman jälkeen. Mutta me emme voi sanoa mitään semmoista itsellemme. Me emme voi lohduttaa itseämme millään semmoisella uskolla, vaan me ajattelemme syvemmälle ja tahdomme tunkea näiden probleemien läpi ja tahdomme päästä tuon ikävän päähän, perustaan. Me tahdomme saada tuon ikävän täytetyksi. Me emme tahdo ainoastaan heittäytyä runolliseen haaveiluun ja sanoa jonkun-laisessa sunnuntaihartaudessa: ”Kuoleman jälkeen sitten!” Me olemme nyt varsinkin maailmansodan jälkeen todellisuuden ihmi-siä. Me tahdomme tehdä jotakin, ja me tahdomme nähdä jotakin ja

tietää jotakin, ja me tahdomme saavuttaa sen, mitä me kaipaamme ja ikävöimme, ei sitten joskus kaukaisessa olemattomassa tulevaisuudessa, vaan me tahdomme tietää totuuden nyt! – Jos me ikävöimme Jumalaa syvimmissämme, niin me tahdomme saada Jumalan nyt! Se on meidän inhimillinen saavutuksemme, voisin sanoa, nyt juuri viime aikoina.

Ihmeellistä kyllä, niin juuri tuossa tunnelmassa, jota olen huomaavinani ympärilläni, huomaa itseni. Nuoruudessani minulla oli tällaisia tunteita, joita on juuri nykyajan ihmisellä. He eivät kyllä aina itse sitä tiedä. Kaikki eivät osaa sanoa itselleen, että minä kaipaan totuutta ja Jumalaa. He eivät osaa sitä sanoa. Mutta on ihmisiä, jotka osaavat. Monet ovat tästä selvillä, ja toisia voi saada ymmärtämään, mitä he oikeastaan kaipaavat. Me elämme tietysti hieman uskonnottomassa ajassa, sillä me olemme hyljänneet vanhan sokean uskon. Meidän mielestämme tuo on kaikki lastenkamarrisatua. Meitä eivät voi tyydyttää kertomukset, jotka tuntuvat järjetömiltä, vaan me kaipaamme jotain tieteellisyyttä. Me kaipaamme realistista pohjaa kaikille uskomuksillemme ja tahdomme, että jos me jotain uskomme, niin meidän täytyy tietää mihin me uskomme.

Sen tähden me kysymme. Sen tähden me juuri tässä ruusuristiläisinä kysymme, jos nimittäin niin on, että uskonnossa, totuudessa eli uskonnossa on se kaikista tärkein asia, se keskeinen asia, jonka ympärille kaikki kiertyy, jos niin on, niin me kysymme: ”Onko meidän mahdollista tietää mitään tuosta totuudesta tai tuosta Jumalasta? Voiko ihminen tietää mitään Jumalasta?” Me vastaamme silloin: ”Voi.” Sehän se juuri on. Ihminen voi tietää. Ihminen voi päästä tietoon totuudesta. Ihminen voi oppia tuntemaan Jumalan. Muuten ei millään olisi mitään merkitystä.

Silloin kun me tämän ymmärrämme, että meidän ihmisten on mahdollista päästä tietoon Jumalasta eli totuudesta, päästä tietoon

itse elämästä, siitä mitä elämä on, kuinka elämä on eletävä, silloin me samalla ymmärrämme, että semmoinen asia ei voi olla meille mitenkään vieras, se ei voi olla ulkopuolella meidän jokapäiväistä elämäämme. Jos me tiedämme ja tunnemme elämän, jos me tunnemme Jumalan, joka on itse elämä, jos me tunnemme totuuden, joka on itse elämä, silloin me myöskin tiedämme elävämme ja tiedämme mitä varten elämme, ja silloin me myöskin elämme Jumalaa joka hetki, silloin meidän jumaltietomme ei suinkaan ole ulkopuolella jokapäiväistä elämäämme vaan sen sisällä. Se on meidän elämämme, jokapäiväisen elämämme sisältö. Sen tähden me nyt siis kysymme: Voimmeko tietää mitään Jumalasta? Tiedämmekö hänestä yleensä mitään?

Ensinnäkin, ja sen sanovat kaikki tiedemiehet ja kaikki ajattelevat ihmiset, he sanovat ensin näin: ”Mehän tiedämme ainoastaan sen, mikä meihin astuu meidän aistimiemme kautta, mikä meidän tajuntaamme tulee aistimien kautta. Me havaitsemme elämää aistimien välityksellä. Siitähän koko tietoisuutemme tulee. Tietomme tulee silloin korvien ja kaikkien muiden aistimien kautta.” Me olemme tällaisessa salissa, ja me havaitsemme, että katto on vähän punertavan siniseksi maalattu, me havaitsemme, että täällä on kaksi kynttilänjalkaa, ja molemmissa on seitsemän kynttilää. Aistimemme sanovat myöskin, että nyt on päivä, aurinko paistaa. Mutta mitenkä on? Emmekö tiedä mitään muuta? Tiedämme myöskin semmoista, jonka me ymmärrämme oikeaksi johtopäätöksien avulla. Aistillisten havaintojemme perusteella me tiedämme, että nyt on päivä, mutta me tiedämme myöskin, että niin ja niin monen tunnin perästä on yö. Tämä tieto perustuu siis vanhoihin aistillisiin havaintoihin. Se on kuitenkin johtopäätösten avulla saavutettua tietoa. Me voimme aivan varmasti sanoa tietävämme, että yö seuraa päivää, vaikka nyt havaitsemme tällä hetkellä, että on päivä. Me

voimme profetoida, me voimme tietää, ja me olemme aivan varmoja siitä. Kaikki nämä tietomme perustuvat aistillisiin havaintoihin, ja aistillisiin havaintoihin perustuu monenlaista tietoa.

Tiedämme, että nykyaikana on todistettu paljon semmoista, jota ei näillä tavallisilla aisteilla voi havaita. On esim. todistettu, että on olemassa selvänäköisiä ilmiöitä. Joku ihminen voi selvänäköisesti nähdä sanokaamme seinien läpi ja läpi aikojen. Tämä on silloin saatu kokemuksien kautta todistetuksi. Me olemme kuulleet tuon henkilön kertovan jotain ja olemme sitten saaneet hänen sanansa todistetuksi. Me olemme tulleet vakuutetuiksi siitä, että selvänäköisyyttä on olemassa. Me itse emme ole selvänäköisiä, ja me emme osaa sitä kokeellisesti todistaa itsellemme, mutta me olemme johdot päätöksien avulla tulleet siitä vakuutetuiksi. Taas semmoinen, jolla itsellään on selvänäköinen kyky, on voinut kertoa meille, että hän näkee toisiin maailmoihin. Hän voi nähdä toisenlaisia olosuhteita, toisenlaisia maailmoita. Hän ei näe ainoastaan tätä fyysillistä maailmaa vaan muitakin maailmoita. Hänellä on siis tietoa, aistillisesti saavutettua tietoa enemmän kuin meillä, joilla ei ole näitä aisteja. Hän voi siis sanoa tietävänsä paljon semmoista, jota me emme tiedä.

Mutta kysymyshän ei ole tästä; kysymys ei ole siitä, että meidän tietomäärämme laajentuisi kuinka paljon tahansa. Se on luonnollista. Meidän tietomäärämme laajentuu päivä päivältä. Kun muutama vuosisata sitten tieteellinen tutkimus alkoi täällä Euroopassa, niin silloinhan alkoi uusi kausi meidän ihmiskunnassamme. Meidän tietomäärämme on suurenmoisesti laajentunut, ja me tiedämme hirmuisen paljon asioita nyt, paljon enemmän kuin joku keskiajan piispa tai paavi. Mutta kysymys ei ole siitä. Kysymys on siitä, voiko ihminen tietää mitään Jumalasta? Oppiiko hän näillä aistillisilla havainnollaan jotakin Jumalasta? Jos hän oppii jotain, niin hän voi

oppia korkeintaan johtopäätöksien avulla. Koska asiat ovat noin ja noin, koska kaikki luonnossa on erinomaisen viisaasti järjestetty, koska meidän ruumiimme on taideteos, jota tutkimalla pääsee mitä salaperäisempien luonnonlakien tuntemiseen, niin täytyy tietysti se järki, joka on kaiken takana, joka on kaiken tämän järjestänyt, se järki täytyy tietysti olla Jumala. Niinhän me kyllä johtopäätöksien avulla voimme päästä jonkunlaiseen varmuuteen ja tietoon, mutta onko se vielä sitä tietoa, jota me todella kaipaamme? Voimmeko me tyytyä ainoastaan semmoiseen johtopäätöksien avulla saavutettuun tietoon, silloin kun on kysymys Jumalasta ja totuudesta? Ei. Tämän kaikki olemme huomanneet sekä itsestämme että toisista. Tämä on meille selviö. Ihmisen pitää saavuttaa jotain kiinteämpää, läheisempää tietoa.

Jos ihminen todella voi päästä tietoon Jumalasta, täytyy hänen tietonsa olla niin lähellä häntä, niin päivänselvää, niin kokemusta täynnä, niin joka hetki tunnettua, että hän ei voi mitenkään sitä epäillä. Muutoinhan meidän aina täytyisi istua miettimään, minkä nojalla Jumala nyt taas on, ja sehän olisi kovin pitkällistä ja vaivalloista. Eihän ihminen sitä jaksaisi montakaan kertaa tehdä. Tietystihän se on hyvä harjoitus ja välttämätöntä, mutta tieto, jota ihminen kaipaa, on välitön tieto Jumalasta. Voiko hän semmoista tietoa saada?

Voi, sillä hänellä se tieto on. Millä tavalla jokainen meistä tietää olevansa? Sen nojalla, että me katselemme ympärillemme ja näemme, että tuossa on seitsemän kynttilää ja tuossa on semmoinen sali. Sen nojallako me siis olemme olemassa? Ei suinkaan. Eihän olisi mahdollistakaan tehdä tuota havaintoa, että on kynttilänjalka ja sali, jos ei minua olisi jo olemassa. Ennenkuin voi tehdä havain-toja ja johtopäätöksiä, täytyy minun olla vakuutettu siitä, että itse olen. Minä olen aivan siinä mukana. Minä aivan tiedän ja tunnen,

että itsestäni en pääse irti. Itsestäni en pääse irti, vaikka minä kuinka riisuisin itseni. Minä leikkaan sormet poikki ja käden poikki ja jalat poikki, minä leikkaan mitä tahansa, otan sydämeni ulos, hakkaan pääni ja annan aivojen juosta ulos. Tätä kaikkea minä teen, ja mitä se edellyttää? Se kaikki edellyttää, että minä olen ja minä tiedän olevani. En minä muuten voisi ajatella ollenkaan, että minä nyt elän ja nyt minä kuolen, nyt minä en enää ole olemassa, jolloin olisin varma siitä, että minä olen. Ihminen ei mitenkään pääse ulos omasta itsestään. Se on hänen syvin tietonsa ja tunteensa. Mitä tietämistä se on? Se on sitä tietämistä, jota sanotaan intuitionsiksi tai sitä tietoa, jota nimitetään myöskin uskoksi. Uudessa Testamentissa sanotaan tietoa uskoksi eli *pistikseksi*. Kaikki on siinä mielessä uskoa, sillä jossain semmoisessa anatomisessa merkityksessä, että voisimme leikata rikki itsemme ja katsella, siinä merkityksessä meillä ei ole tietoa itsestämme. Kaikki, mitä me osaamme leikata – sielumme koko sisällön osaamme panna eteemme – koko sielumme kaikkine tunteineen, ajatuksineen, haluineen, himoineen ja pyrkimyksineen ei ole me itse. Se on meidän sielumme sisältö, mutta se ei ole me itse. Ihminen itse jää kuin kaikkea tuota katselemaan. Ihminen jää salaisuuteen, subjekti meissä, aina saavuttamaton. (Sören Kierkegaard). Me emme koskaan voi asettua ulkopuolelle itse subjektiä. Me voimme asettua kuinka monen subjektin ulkopuolelle tahansa, mutta silloin me olemme aina samalla jossain toisessa korkeammassa subjektissa, josta me katselemme noita entisiä subjekteja objekteina, kohteina. Subjekti on aina se salaperäisyys, johon elämän välttämättömyydestä uskomme. Ihminen uskoo siihen tähden, että hänen tietonsa siitä on niin syvä, se on paljon syvempi kuin mikään muu objektiivinen tieto. Kaikki muu tieto voi mennä. Kaiken tiedon voi todistaa vääräksi, mutta ei tätä sisäistä tietoa omasta subjektista, joka tieto silloin on myöskin toisella ni-

mellä uskoa, *pistis*. Se ei ole sokea usko. Se on tietoista uskoa, sillä me tiedämme sen. Me olemme sitä.

Subjekti meissä, tämä meidän itsemme, tämä meidän tietomme, uskomme, se on jotain tajuntaa. Se on tajunta. Rajoittaa me emme sitä osaa. Aivan jokapäiväinen järkemme sanoo meille, että aineellisuus se se on, joka on jaollista. Siinä tulee aika ja paikka kysymykseen. Siinä tulee äärettömyys aineessa, jos iankaikkisuuskin, jos ainekin on iankaikkisesti olemassa. Siinä on jaollisuus ja objektiivisuus, kaikki mikä on ilmennyt. Mutta tajunta, siinä ei ole jaollista. Tajunta on ääretön ja iankaikkinen ja rajaton ja, koska se ei sinään voi olla jaollinen ja jaoton, niin se on yksi. Siis se, mikä on meidän takanamme, meidän subjektimme takana on ehdoton, jota ilman ei ole mitään, ei mitään ole ja jonka ulkopuolella ei mitään ole, se Ehdoton Elämä, josta emme voi mitään tietää. Mehän emme voi mitään tietää meidän omasta sisäisestä itsestämme, meistä itsestämme subjekteina, mutta meidän subjektimme pohjautuu siihen ehdottomaan, siihen absoluuttiin, jota emme voi kieltää, josta emme voisi väitellä. Siis tuo ihmeellinen itse, elämän ehdoton absoluutti, se on varmasti olemassa. Se on ainoa mikä on varma, meidän oma subjektimme ja se absoluutti, joka on meidän subjektimme. Siinä ei tarvita mitään muuta kuin tietoa, joka on uskoa, joka on tietoa. Yhtä välttämättömästi kuin me uskomme, että itse olemme, yhtä välttämättömästi me myöskin uskomme Jumalaan, Jumalaan sinä salaperäisyytenä, johon kaikki pohjautuu, jossa meidän subjektimme lepää.

Tämä tietysti on sanomattoman abstraktista, ja meistä voi tuntua heti, että tuommoisesta Jumalasta ei ole meillä paljonkaan tietoa. Mutta muistakaamme, että tuommoisesta subjektista ei ole myöskään paljon tietoa. Me emme myöskään saata tuntea itseämme semmoisiksi ehdottomuuden pojiksi, semmoisiksi absoluuttisiksi

subjekteiksi, jotka eivät ole mitään, jotka vain ovat, mutta eivät ole mitään. Me emme koskaan tunne itseämmekään semmoisiksi, vaan mehän aina rakennamme itsemme ympärille maailman. Me rakennamme sieluumme sisällön. Me ympäröimme henkemme joillain kauniilla kuvilla, maailmalla, mikrokosmoksella, jonka keskellä me asumme. Sen maailman keskellä me olemme subjektina ja maailma on objektina. Se on meidän ilmennyt maailmamme. Senhän me tunnemme, siinä me viihdymme, ja siinä me elämme, siihen me olemme aina subjektin suhteessa. Mutta kuitenkin me juuritätä nimitämme itseksemme. Se on tuo meidän maailmamme. Meistä tämä on niin kovin runollista, kovin semmoista, joka sopisi taiteilijalle tai runoilijalle, joka aina kulkee hullun paratiisissa, joka aina kulkee sisäisissä maailmoissaan. Hän antaa romaaninsa henkilöiden keskustella itsekseen, ja toiset ihmiset luulevat, että hän on hullu. Jotkut ihmiset ovat niin hulluja, että uskovat kaikenlaiseen tuommoiseen. Mehän elämme tässä ulkonaisessa elämässä. Meillä on asioita milloin virastoissa, milloin kaupassa. Me kirjoitamme laskuja, me keksimme ja annamme hyviä neuvoja, hoidamme sairaita ja puuhaamme. Mehän elämme ulkopuolella itseämme. Mehän olisimme hulluja, jos me eläisimme keskellä paradiisia ja sisäistä maailmaa. Silloinhan ei olisi pitkä matka Kammioon¹. Mutta nyt kun me syömme ja juomme, nyt kun meillä on alituisesti hommaa, niin me vapaudumme hulluudesta, me pääsemme liian vaikeista ajatuksista. Onko Jumala nyt siis tässä kaikessa? Huomatkamme, se kaikki on kuitenkin meidän itseämme noin sisäisesti. Me elämme mukana tässä ulkonaisessa elämässä, mutta jos me filosofisesti ajatellemme asiaa, niin me kyllä tietysti, meidän ruumiimme kyllä puuhaa kaikenlaisissa asioissa tässä ulkonaisessa maailmassa, mutta ei se siitä ulkonaisesta maailmasta tietäisi mi-

¹ [Mielisairaala Helsingin Töölössä.]

tään, jollei sillä olisi aisteja, jotka vievät tiedon tajuntaan. Ihminen aina elää sisässään. Hän elää kyllä aina omassa sielussaan, vaikka hän on keskellä puuhaa ulkonaisessa elämässä. Ei siinä ole mitään pahaa, eikä meidän tarvitse ollenkaan tulla mielenhäiriöön sentakia, että emme myönnä itsellemme tätä totuutta. Me emme voi elää muuta kuin omassa tajunnassamme. Me emme voi mennä oman itsemme ulkopuolelle, ja meidän oma itsemme on tajuihin itse. Me emme elä ollenkaan, jos me emme ole tajuisia. Ajatelkaamme vain, että menisimme virastoon ja istuisimme siellä ja tekisimme siellä kaikki koneellisesti. Sitten tulisimme kotia, ja sitten illalla, kun meidän pitää mennä maata, me ajattelisimme: Mitä minä olen tänään tehnyt? Me huomaisimme kauhuksemme, ettemme muista mitään. Me emme ollenkaan ole olleet mukana. Mitä minä olen tehnyt, missä ollut? Jos vain olisi niin, että ruumiimme toimittaisi näitä asioita ja me emme itse olisi ollenkaan mukana kaikessa, niin silloinhan meidän pitäisi sanoa illalla, että hukkaanhan koko tämä päivä on mennyt! Meidän täytyy olla sielussamme tajuisia, jotta voisimme ollenkaan tuntea elävämme. Meidän pitää tajuta pitkin päivää. Meidän täytyy havaita kaikkea. Silloin me elämme inhimillisinä, tajuisina olentoina.

Me voimme nyt siis kysyä: ”Mikä se sitten tässä jokapäiväisessä elämässä, mikä tässä meidän puuhassamme ja näissä jokapäiväisissä kokemuksissamme on jumalallista elämää? Missä Jumala olisi siinä?” Siihen lyhyesti vastaan: ”Jumala on meidän jokapäiväisessä elämässämme siinä määrin kuin me itse annamme Jumalan siinä olla.” Meidän täytyy itse tuoda Jumala mukanaamme jokapäiväiseen elämäämme. Jokapäiväinen elämä on aivan kuin toivotonta, ikuista kaipuuta ja ikävää, ennenkuin me osaamme tuoda siihen Jumalan, ennenkuin me tiedämme mikä elämä on, niin että meidän elämämme on Jumalassa.

Voimmeko tietää mitään Jumalasta? Voimmeko tietää Jumalasta mitään sen enempää kuin sen, minkä me tiedämme, kuin sen, joka on meille välttämätöntä tietää, johon meidän olemassaolomme perustuu? Voimmeko tietää Jumalasta muuta kuin tuon absoluutin? Samalla tavalla kuin meidän elämämme on alituista elämistä maailmassa, joka on sisässämme mutta ilmenneessä itsessämme, samalla tavalla on myöskin Jumalasta mahdollista tietää enemmän, Jumalan ilmennys ilmenneessä Jumalassa. Sillä se absoluutti, josta emme tiedä mitään, on ilmennyt maailmassa. Se on ilmennyt tässä suuressa olemassaolossa. Samalla tavalla kuin me olemme ilmenneet omassa sieluelämässämme, samalla tavalla on Jumala ilmennyt koko tässä suuressa olemassaolossa. Me, jotka olemme yhtä absoluutin kanssa, olemme yhtä myöskin tämän ilmenneen Jumalan kanssa. Me olemme yhtä myöskin ilmenneen Jumalan kanssa, ja me elämme siinä. Me elämme täällä ja näemme, mikä olemassaolo on, ja me näemme ilmenneen Jumalan tässä ilmenneessä maailmassa. Mitä me voimme tietää tästä ilmenneestä Jumalasta?

Siitä ilmenneestä Jumalasta me voimme tietää ainoastaan niin paljon kuin me hankimme itsellemme tietoa. Absoluutin me tiedämme ilman muuta. Ilmenneestä Jumalasta meidän täytyy hankkia tietoa. Meidän täytyy työn kautta päästä tietoon siitä. Tätä ilmennystä Jumalaa nimitetään Johanneksen evankeliumissa Logokseksi. Me tiedämme, että teosofisessa kirjallisuudessa myöskin sitä nimitetään Logokseksi. ”Salaisessa Opissa” ilmennystä Jumalaa nimitetään universaaliseksi Logokseksi. Se on koko avaruuden, koko olemassaolon täyttävä Logos, joka on yhtä absoluutin kanssa.

Mutta tämä Logos, sen sanovat kaikki uskonnot, kaikki vanhat viisaustiedot, on kolmiyhteinen. Ilmennyt jumala on kolmiyhteinen. Kuinka me voimme sen tietää? Ensin meidän tulee kuunnella mitä ne, jotka tietävät, ovat siitä sanoneet, sitten meidän tulee itse

pyrkiä eteenpäin. Ilmennyttä Jumalaa voimme tuntea ainoastaan siinä määrin kuin me pyrimme häntä tuntemaan. Meidän ei ole mahdollon päästä tietoon ilmenneestä Jumalasta, koska elämme ilmenneessä Jumalassa, koska olemme yhtä ilmenneen Jumalan kanssa. Me olemme absoluuttia, Jumala on absoluuttia, siis me olemme myöskin Jumalaa, ilmennyttä Jumalaa, ja sen tähden me voimme päästä siitä tietoon.

Uskonnoissa sanotaan siis, että Jumala on kolmiyhteinen. Tätä kolmiyhteyttä on kuvattu eri nimillä. Kristinuskossa puhutaan Isästä, Pojasta ja Pyhästä Hengestä. Toisissa uskonnoissa on taas toisenlaisia nimityksiä. Eräs nimitys, joka muistuu mieleeni, on vanha hindulainen sana, indialainen nimitys, joka tavataan vedalaisessa filosofiassa, vedaantassa. Tämä nimitys on *Sattshidaananda*. Tämä nimitys on erinomaisen sisältörikas. Tahdon tänään ainoastaan huomauttaa siitä, että viimeinen sana *Aananda* merkitsee autuus, onni. Siis Jumalan, kolmiyhteisen Jumalan yhtenä nimenä on onni, autuus vanhalla indialaisella kielellä. Kuinka sisältörikasta. Sehän heti viittaa siihen, mitä me kaikki ihmiset syvimmissä itsessämme kaipaamme, onnea, autuutta. Nyt on Jumalan nimi onni, autuus. Yhdessä aspektissaan ilmennyt Jumala on onni. Se on siis Jumalan onni. Houkutteleva nimi. Tästä kolmiyhteisestä Jumalasta, käyttämällä nimeä *Sattshidaananda* ja sitten vetoamalla Jeesus Kristukseen, tahdomme ensi sunnuntaina vähän puhua.

II

ILMENNYT JUMALA

Esitelmä 22.9.1929

Ihminen ei voi olla uskomatta Jumalaan sen enempää kuin olla uskomatta omaan itseensä. Jumalan olemassaolo on yhtä suuri selviö kuin ihmisen oma olemassaolo. Niin kuin ihmisen oma olemassaolo sielullisena, sisäisenä maailmana haihtuu ja pohjautuu häneen itseensä, hänen alati haihtuvaan itseensä, josta hän ei koskaan saa kiinni, joka aina pysyy subjektina silloin, kun hän tahtois kokonaan salata, kieltää itsensä, samalla ulkonainen maailma ja ihminen itse siihen mukaan luettuna haihtuu siihen Jumalaan, siihen Ehdottomaan Elämään, jota ihminen ei osaa määritellä, siihen suureen Jumalaan, joka on kaiken takana. Niin kuin ihminen ei voisi olla ilman sitä tajuavaa subjektia, joka on hänessä, samalla tavalla ei voi olla mitään maailmaa ilman sitä ehdotonta alkulähdettä, joka on kaiken takana. Tämä on Jumala, jota ei voi kieltää. Sen tähden on turhaa puhua Jumalan kieltämisestä ja Jumalan kieltäjistä, niitä ei todellisuudessa ole. Joskin ihminen voi kieltää omia mielikuvi-
aan ilmenneestä Jumalasta, niin itse elämää ei voi kieltää. Sen tähden Jumalaa ei voi kieltää enemmän kuin itseään. Ja ihmisen tieto ilmenemättömästä Jumalasta on yhtä varma kuin hänen tietonsa itsestään. Hän tietää itsestään sisäisen intuitsionin avulla, joka on miljoona kertaa varmempi kuin hänen muu tietonsa. Sitä ei voi minkään päätelmän nojalla kieltää. Ja yhtä varma on ihmisen tieto siitä suuresta elämästä, kaiken olemassaolon alkulähteestä, jota

nimitämme ehdottomaksi Jumalaksi. Ja juuri sen tähden, että tämä tieto on niin paljon varmempi kuin meidän aistilliset ja filosofiset tietomme, me olemme nimittäneet sitä tietoa myös uskoksi. Uskolla jokapäiväisessä kielessä käsitetään myös jotain, joka olisi alemmalla kuin tieto, mutta todellinen tieto on uskoa. Me uskomme elämän olemiseen, Jumalaan, sillä se on tieto, jota ei voi verrata mihinkään muuhun tietoon.

Mutta niin kuin viime kerralla kysyimme, kysymme vieläkin, eikö ihminen voi saada tietoa mistään ilmenneestä Jumalasta, koska hänellä on tietoa omasta itsestään ilmenneenä? Hänellä ei ole mitään muuta kuin usko omaan itseensä subjektina, mutta kaikkea sitä tietoa, minkä hän on hankkinut aistimiensa välityksellä, järkipäätelmiensä välityksellä, sitä kaikkea hän nimittää tiedoksi. Siinä hän näkee kuin itsensä oman tietonsa valossa. Ja samalla tavalla ihminen on täydellä syyllä kysynyt, onko olemassa mitään tietoa mistään suuresta, ilmenneestä Jumalasta, siitä tuntemattomasta, Ehdottomasta Elämästä, joka on ilmennyt hänen ympärillään, koska hän havaitsee elämää ympärillään. Ei hän suinkaan ole aivan kuin tajuntayksilö tässä olemassaolossa. Sen tähden hän kysyy, eikö voi olla ihmisellä mitään tuommoista tietoa, tavallaan alemman laatuista tietoa, havainnolla, kokemuksella saavutettua tietoa ilmenneestä Jumalasta, ympärillä olevasta maailmankaikkeudesta, jonka hän havaitsee silmillään ja korvillaan, nyt kun hän on miljoonia vuosia elänyt ja kehittynyt aistimiensa puolesta, eikä ainoastaan siitä, vaan koko maailmankaikkeudesta. Hän lapsena jo alkaa havaita maailmaa ympärillään, ja täysikasvaneena ihmisenä hän tekee kaikenlaisia johtopäätöksiä ympäröivästä maailmasta. Mutta eikö hänellä voi olla tietoa itse ilmenneestä Jumalasta, jonka ulkoaisena merkinä tämä näkyväinen maailma on? Ihminen huomaa, että hänkin on ruumiillinen olento tässä, niin kuin muu maailma,

mutta ihminen tuntee itsensä ennen kaikkea sielulliseksi olennoiksi, tajuseksi olennoiksi, jota hän ei ulkonaisen maailman suhteen näe. Tietysti hän kohtaa ihmisiä, jotka vakuuttavat, että heillä on sisäinen maailma kuten hänelläkin. Ja hän kohtaa eläimiä, joita hän näkee, että niilläkin on sisäistä elämää. Ja sen tähden hän kysyy, eikö hän voisi siitä päästä tietoon, ei ainoastaan olentojen sisäisestä elämästä, vaan siitä, joka on koko tämän olemassaolon takana, koska kaikkien olentojen takana, sisällä, on tajunnallinen elämä, sielu. Sen hän päättää aistihavaintojensa nojalla, mutta nyt hän kysyy: ”Enkö minä ihmisenä voisi päästä tietoon maailman sielusta, sisäisestä, tajunnallisesta elämästä tämän maailman pinnalla, Jumalasta, joka on ilmennyt tässä olemassaolossa?” Ja silloin hänen kysymyksensä on itse asiassa siirtynyt sille alalle, jota on inhimillisissä kysymyksissä pohdittu pitkin vuosituhsia.

Niin kauan kuin ihminen on ollut olemassa, hän on tehnyt tämän kysymyksen: ”Voiko tuosta ilmenneestä Jumalasta mitään tietää?” Ja me huomaamme ihmiskunnan historiasta, että kaikki suuret uskonnot, joita on ollut olemassa pitkin aikoja ja kaikissa maissa ja kansoissa ja roduissa, ovat ottaneet juuri tämän kysymyksen käsiteltäväksi ja juuri siihen koettaneet vastata. Kaikki uskonnot ovat itse asiassa kertoneet tuosta ilmenneestä Jumalasta jotain, tästä maailman sisäisestä elämästä, sielusta, tajunnasta. Ja myöskin me huomaamme, että kaikissa uskonnoissa on joskus ainakin viitattu siihen, että suuresta, äärettömästä Absoluutista emme voi mitään tietää, mutta että se on ehdottoman varma. Kaikki uskonnot ovat ainakin siihen viitanneet, että voi lukea rivien välistä tuosta suuresta Absoluutista.

Mutta uskonnot ovat usein mielestämme vastanneet eri tavalla kysymykseen ilmenneestä Jumalasta. Kun me tutustumme maailman kaikkiin uskontoihin ja filosofioihin tästä ilmenneestä Juma-

lasta, silloin joudumme siihen, että vastaukset ovat erilaisia, risti-riitaisia. Sen tähden näemme, että ihmiskunnan historia on ollut täynnä taisteluita, julmia sotia tämän takia. Ihmiset ovat vastanneet eri tavalla kysymykseen, mikä on ilmennyt Jumala, maailmansielu? Ja koska ihmisen luonnossa on olla varma omasta tiedostaan taikka omasta luulotellusta tiedostaan, niin hän on sanonut: ”Minun vastaukseni on oikea, tosi, sen puolesta täytyy taistella, elää ja kuolla.” Ja kun ihmiset ovat eri tahoilla tällä tavalla vastanneet ja vastanneet yhä sokeammin uskonsa nimessä: ”Meillä on suuri profeetta, joka tiesi nämä asiat, nyt me puolustamme hänen tietoaan” – niin ihmiset puolustaessaan tuon yhden profeetan tietoa ovat puolustaneet omaa sokeuttaan ja joutuneet keskenään taisteluun. Kaikki uskonsodat ja teologiset riidat ovat johtuneet sokeasta uskosta, semmoisen jumalantiedon puolesta, jota ei ihmisellä itsellään ole persoonallisesti, vaan jollakulla toisella. Siitä ovat kaikki erimielisyydet henkisellä alalla syntyneet, ja sen tähden on hyvin ihmeellistä, että meidän päivinämme, siitä lähtien, kun teosofinen liike alkoi toimia maailmassa, voimme puhua julkisesti tällä tavalla, voimme ymmärtää inhimillisellä järjellä, että kaikki riitaisuudet ovat johtuneet tietämättömyydestä. Ja me voimme vielä ymmärtää, että uskonnot ovat vastanneet tuohon samaan kysymykseen hieman eri tavalla riippuen kansasta, kulttuurista tai sitten sen profeetan tietomäärästä, joka filosofisen vastauksen antoi. Näistä seikoista se on johtunut eikä siitä, niin kuin uskonkiihkoiset voivat sanoa: ”Jumala oli mukana ainoastaan tässä uskonnossa, ei toisissa, toiset ovat vääriä uskontoja.” – Ei sillä tavalla. Me ymmärrämme, ettei ole ollut niin eikä koskaan tule olemaan niin. Ilmennyt Jumala on ollut mukana jokaisessa uskonnossa. Siitä ilmenneestä Jumalasta on jokainen uskonto lähtenyt, jokainen vilpittömän henkinen pyrkimys on lähtenyt siitä, mutta kuka ties sen oma tieto on ollut vallinainen tai puoli-

nainen. Se on koskenut ainoastaan jotain puolta ilmenneestä Jumalasta. Se on pysähtynyt ajan, kulttuurin vaatimuksen mukaisesti johonkin puoleen ilmenneestä Jumalasta. Ja sen tähden me voimme ymmärtää, että jokainen uskonto on omalta kannaltaan puhunut totta.

Me elämme siis merkillisessä ajassa. Me emme enää millään tavalla voisi puolustaa uskonnollista ahdasmielisyyttä. Jos joku tulisi ja sanoisi: ”Sinun pitää uskoa niin kuin minä uskon, minun takana on oikea Jumala, joka oikeuttaa ottamaan pään niiltä, jotka eivät samalla tavalla usko”, niin me voimme vain hymyillä semmoiselle, joka on niin tietämätön ja sanoisimme: ”Rakas veljemme, sano meille, mitä sinulla on annettavana, ilmoitettavana, me kuuntelemme.” Me olemme nyt tässä teosofisessa liikkeessä päässeet siihen kohtaan, jossa ainakin Indian kaikki sivistyneet ovat. Indian sivistyneistö on tällä kannalla. Se on uskonvapauden ja suvaitsevaisuuden kannalla. Se ei vastusta minkään toisen uskonnon propagandatyötä, vaan sanoo: ”Olkaa vapaasti ja rauhallisesti täällä lähetystyötä tekemässä.”

Tapasin v. 1903 erään teosofin, joka oli ollut paljon Indiassa, ja kysyin häneltä: ”Indiassahan kristinusko on vapaa toimimaan niin paljon kuin tahtoo?” Hän sanoi sitä itse ihmetelleensä ja kertoi keran kysyneensä eräältä indialaiselta brahmaanilta, hindulta: ”Kuinka te annatte näiden kristittyjen lähetyssaarnaajien toimia täällä ja rakentaa kirkkoja? Emme me Euroopassa antaisi niin toisten uskontojen tehdä, emme anna toisten tulla meille loruilemaan.” Tuo hindu vastasi: ”Oi, eihän se ole mitään, mitä kristityt lähetyssaarnaajat tekevät. Hyvä on, jos saavat jonkun ajattelemattoman hindun kääntymään, mutta ei kukaan ajatteleva hindu ole millänsäkään siitä, että he koettavat kääntyä. Eiväthän nuo kristityt lähetyssaarnaajat ole uskon ihmisiä. Me käsitämme uskonnolla ja ajattelulla

jotain toista täällä Indiassa, että uskonto on elämää, joka muuttaa ihmisen toisenlaiseksi. Teidän lähetyssaarnaajanne tulevat tänne ja saavat palkkaa, ajavat hienoissa vaunuissa, joissa on tyynyt, syövät hienosti päivällistä, juovat olutta, samppanjaa ja viskiä. Eivät he ole uskonnollisia olentoja meidän mielestämme. Me olemme tuhansia vuosia ajatelleet näitä asioita. Jos joku ihminen tulee uskonnolliseksi, se merkitsee, että hän rupeaa etsimään Jumalaa. Hän lähtee metsään mietiskelemään ja kieltäytyy kaikista mukavuuksista. Ja kun hän on siellä päässyt johonkin tietoon, hän tulee ihmisten keskuuteen auttaakseen heitä. Ei hän syö ja juo ja asu komeasti. Hän puhuu siitä tiedosta, johon hän on päässyt, ja hänen oma elämänsä on todistus siitä. Sen tähden lähetyssaarnaajat herättävät hymyilyä meissä. Ei se ole mitään.”

Tämän ovatkin jotkut länsimaalaiset lähetyssaarnaajat ottaneet huomioon Indiassa. Siitä on todistuksena amerikkalaisen lähetyssaarnaajan E. Stanley Jones’in kirja ”Intian polkujen Kristus”, jossa hän kertoo omista kokemuksistaan Indiassa. Se on elävää kristillisyyttä minun mielestäni. Hän on luopunut kaikista dogmeista ja hän sanoo: ”Emme voi mennä Indiaan tarjoamaan uskontoa; he ovat vuosituhansia eläneet uskonnollista elämää; heille pitää tarjota jotain todellista. Kristusta he kaipaavat, sen olen huomannut siellä, mutta ei kirkollista kristinuskoa. Meidän täytyy antaa heille ainoastaan Kristus semmoisena, kuin Hän on evankeliumeissa. Antaakamme heidän itsensä rakentaa uskonto siitä, jos tahtovat, uuden kirkon, jos tahtovat, älkäämme tyrkyttäkö omaa hapatustamme.” Tämän on eräs amerikkalainen lähetyssaarnaaja kokenut ja tullut siihen pitkän työnsä aikana. Ja semmoisesta ei voi muuta kuin iloita. Sitä olemme mekin oppineet teosofisessa maailmankatsomuksessa, katsomaan suvaitsevasti kaikkia inhimillisiä pyrkimyksiä ja oppineet kuuntelemaan, jos joku sanoo, että hänellä on oikea Ju-

mala. Me sanomme: ”Kerro meille, mikä on sinun Jumalasi, kerro, mitä tiedät.” Sehän on kuin meidän omaa kokemustamme, kun vilpittömästi kuuntelemme toisen kokemuksia. Ja me tahdomme ottaa oppia jokaisen ihmisen vakavista pyrkimyksistä.

Tämä suvaitsevaisuus on ensimmäinen ja suuri läksy, minkä me opimme ja mikä meidän tulee oppia uskonnollisia tutkimuksia tehtaessä, tutustuessamme maailman moniin uskontoihin. Ja silloin, kun me tällä tavalla asetumme kysyvälle, odottavalle ja suvaitsevalle kannalle, silloin me voimme huomata, että itse asiassa ei ole niin kovin suuria eroavaisuuksia eri uskontojen oppien välillä. Ei ole niin paljon eroa kristinuskon kertomuksien välillä siitä, mitä ilmennyt Jumala on ja jonkun toisen suhteen, vaan huomaamme, että itse asiassa uskonnot puhuvat jokseenkin samalla tavalla kaikista eri uskon asioista. Kaikki uskonnot puhuvat kuolemanjälkeisestä elämästä ja myöskin tämän ilmenneen Jumalan kolminaisuudesta. Ilmennyt Jumala on kolmiyhteinen. Ilmenneen Jumalan takana on Absoluutti, ja ilmennyt Jumala on kolmiyhteinen. Ensimmäisen ilmenneen Jumalan ja Absoluutin välillä on niin vähän eroavaisuutta, ettemme voi sitä järjellä käsittää. Sen tähden tuota ensimmäistä, joka on aivan yhtä ilmenemättömän Jumalan kanssa, nimitetään Isäksi. Toista nimitetään Pojaksi ja kolmatta Pyhäksi Hengeksi.

Jos, kuten viime sunnuntaina, menemme tuohon vanhaan hindulaiseen uskontoon, Brahman uskontoon ja vedaantaan, joka on tuon vanhan uskonnon filosofinen esittely, niin huomaamme tämän pyhän kolminaisuuden, ilmenneen Jumalan, jota eri nimillä nimitetään Brahmaa, Vishnu ja Shiva, mutta erityisesti vedaantafilosofisessa esittelyssä sanotaan *Sattshidaanandaksi*². Ja niin kuin viime kerralla sanoimme, voimme hetkeksi käydä tarkastamaan tätä hin-

² [Saccidâna, sat-cit-âna, ’oleminen-tietoisuus-autuus’.]

dulaista esitystä kolmiyhteisestä Jumalasta. Silloin huomiomme kiintyy ensin sanan viimeiseen osaan, *Aananda*, joka merkitsee autuus. Tällä tavalla tuo hindulainen, vedaantalainen nimitys ilmenneelle Jumalalle heti viimeisessä olemuspuolellaan viittaa käytännölliseen ja meille kaikille tuttuun tosiseikkaan: Jumala on *Aananda*, autuus, onni. Kaikki ihmiset etsivät Jumalaa, koska etsivät onnea, autuutta. Nyt ihmiset eivät etsiessään tiedä, mikä onni ja autuus on, vaan jokainen ihminen ehkä tajunnassaan määrittelee, mikä onni on: ”Tuo kuuluu minun onneeni. Jotta voisin olla onnellinen, pitäisi minulla olla sitä ja sitä, minun ympäristöni pitäisi olla sellainen ja sellainen.” Ihmisellä on onnen ihanne. Ja jos tarkemmin ajattelemme omaa elämäämme ja katselemme toisten elämää, niin useimmiten on elämässä niin, että jos emme ole onnellisia, tämä riippuu siitä, että meidän käsityksemme onnesta ei ole sillä hetkellä sopusoinnussa elämän meille tarjoamien olosuhteiden kanssa. Meillä on oma mielikuva onnesta, ja se todellisuus, joka kohtaa meitä, ei ole aivan yhtä tuon mielikuvan kanssa. Silloin valitamme elämän kovuutta ja ihmettelemme sen merkillistä tyhjiyttä: ”Tämä elämä on niin kuiva ja tyhjä!” Ja jo nuorena ihminen, kun on koulusta päässyt ja saanut ensimmäisen paperossin suuhunsa, ajattelee: ”Kuinka tämä elämä on tyhjää ja ikävää!” Me olemme jo nuorina saaneet väärän mielikuvan onnesta, ja silloin ei elämä vastaa sitä meidän kuvaamme ja me päättelemme: ”Eihän elämä ole autuutta ja onnea, miksi pitää olla olemassa, kun ei ole onnea!” Ja turhaa olisi koko olemassaolo, jos se olisi piinaa ja kärsimystä. Olemassaolon järki ja syy, *raison d'être*, on ainoastaan siinä, että se on onnea ja autuutta. Kun uskonnossa sanotaan, että Jumalan yhtenä nimenä on *Aananda*, se merkitsee, että Jumala pyhittää omalla olemisellaan meidän onnen kaipuamme: ”Mikä teillä on pyhintä, se on teidän onnen kaipuunne. Te ette tiedä, mitä elämä on, kun olette

muodostaneet maailmasta ja elämästä itsellenne helvetin. Minä Jumalana tahdon ainoastaan, että te olette onnellisia, autuaita.”

Meidän ei ollenkaan tarvitse hävetä sitä ikävää, mikä meidän rinnassamme on. Ei kenenkään nuoren tarvitse tuntea tekevänsä syntiä, jos hän tuntee: ”Ei, kuinka kaikki voisi olla onnellista ja autuasta!” Mutta erehdys on siinä, että me määrittelemme oman mielikuvituksemme mukaan tämän onnen ja autuuden, kun emme usko, että elämä on onnea itsessään ja kun emme osaa tuntea sitä onneksi joka hetki. Itsessään se on autuutta aina. Kun me osaisimme oikein asettua itse elämän ilmiöihin, silloin me huomaisimme, että syvimmällä pohjalla siinä on autuus, ikuinen rauha, ääretön harmonia, suuri symfoninen elämä. Meistä itsestämme riippuu, mitä se on. Jumala tahtoisimme meidän tuntevan, että koko oleminen on autuutta. Mutta mehän olemme sairaita, meillä on kaikenlaisia kärsimyksiä ja tappioita, kuinka me voisimme olla onnellisia? Silloin Jumalan ääni sanoo: ”Onko sanottu, että sairaudet ja kärsimykset ovat tulleet sinulle silloin, kun olit Jumalassa ja täydessä autuudessa? Eivätkö ne tulleet sen tähden, ettet elänyt ikuisessa autuudessa? Jos ne tulivat ennen kuin olit tuossa autuudessa, ne muistuttavat sinulle: Älä kiinny ohimenevään, älä luota mihinkään muuhun kuin ikuiseen elämään. Elämä itse on autuutta ja onnea. Anna sen täyttää rintasi, silloin saat ihmeellisen voiman asettua oikein kaikkiin elämän tapahtumiin. Ne eivät häiritse sinun rauhaasi. Sinä kannat omat ja toisten tuskat. Mikään ei häiritse rauhaasi, sen tähden, että sinä elät Jumalassa, joka on Aananda.” – Ilmenneestä Jumalasta voimme päästä tietoon, me voimme ymmärtää, että koska ilmennyt Jumala on yhdeltä olemuspuoleltaan Aananda, autuus, onni, niin me kaikesta sydämestämme etsimme sitä.

Mutta sitten on ilmenneessä Jumalassa, Sattshidaanandassa, toinen olemuspuoli, tuo *sat*, joka merkitsee oleminen eli olemisen to-

tuus, olemassaolon totuus. Ja me kysymme, onko meissä ihmisissä jotain, joka vetää tämänkin Jumalan olemuspuolen, sen ensimmäisen, joka on kaikista lähinnä itse Absoluuttia, aivan meidän luoksemme? Silloin voimme vastata, että tavallaan me kaikki ihmiset tiedämme Sat'ista, me kaikki tiedämme jollakin tavalla syvimmässämme, että Jumalan olemuspuoli Sat on meissä. Sitä ihmiset yksinkertaisissa oloissa maaseudulla sangen helposti ymmärtävät. Se on heidän kokemuksessaan. He eivät niin paljon ymmärrä tuota Aanandaa kuin ne ihmiset, jotka elävät enemmän ajatus- ja tunne-elämässä. Yksinkertaiset maaseudulla elävät ihmiset ovat voineet hyvin käytännöllisesti ymmärtää, että Sat on, siten että he syvimmässä itsessään tuntevat: ”On välttämätöntä elää, on välttämätöntä suorittaa elämäntehtävänsä, on välttämätöntä täyttää velvollisuutensa.” Ja jos mekin, jotka enemmän elämme mielikuvi- ja ajatuselämää, tutkimme itseämme ja toisia ympärillämme, niin huomaamme, että me jokainen tiedämme tämän syvimmässämme, sisässämme.

Jotkut ihmisistä voivat hetkeksi tulla mielenvikaisiksi ja ajatella, ettei tarvitse olla olemassa, ja he koettavat päästä olemisesta sillä tavalla, että riistävät itseltään hengen, tekevät itsemurhan. Sehän on mielenhäiriö. Meistä tuntuu, kun luemme itsemurhasta: ”Se oli äkillinen mielenhäiriö”, että se on vain tavallinen fraasi, mutta kuitenkin siinä fraasissa on suuri totuus. Ihminen, joka tappaa itsensä, kun se ei tapahdu epäitsekästä syystä, että hän koettaa pelastaa toisen, vaan että hän sillä tavalla tahtoo päästä jostakin, niin hän joutuu hetkellisen mielenhäiriön, hulluuden valtaan, sillä me jokainen tiedämme, että välttämättömyydestä ei pääse. Minä en ole itseäni luonut. Minä en pääse siitä tappamalla ruumiini, en pääse omasta välttämättömyydestäni.

Me tiedämme sisimmässämme, että on välttämätöntä olla, on

välttämätöntä kestää kärsimyksensä, suorittaa tehtävänsä ja täyttää velvollisuutensa. Jos olemme jotain velvollisuuksia päällemme ottaneet, meidän on ne täytettävä tunnontarkasti, sitä parempi, mitä tunnollisemmin täytämme. Me olemme pääsemättömissä, se on Jumalan ensimmäinen olemuspuoli, Sat eli Isä, niin kuin kristinuskossa sanomme. Semmoiset ihmiset – ja niitä on – jotka ovat hienon selvemmin tajunneet tämän Sat'in, ilmenneen Jumalan ensimmäisen olemuspuolen, ovat velvollisuusihmisiä. Ei heillä ole mitään fantasioja, eivät he haaveile onnea sinne ja tänne. He täyttävät velvollisuutensa ja vaativat, että toiset myös täyttävät oman. Meillä on kuin sisäinen, salainen tieto Sat'ista.

Sitten on vielä kolmas olemuspuoli ilmenneestä Jumalasta, jota nimitetään *Tshit*. Koska Sat'in yhteydessä mainitsimme Isän, on Aanandan vastapuoli kristinuskossa Poika, ja *Tshit* vastaa Pyhää Henkeä ja merkitsee tajunta eli tietoisuus. *Tshit* on puhdas tajunta, tietoisuus, ja se on hyvin lähellä meitä ihmisiä. Se puoli ilmenneestä Jumalasta vaikuttaa meissä kaikissa. Me emme sitä jokapäiväisessä elämässämme tiedä ja huomaa Jumalaksi, mutta se on jumalallinen ominaisuus meissä. Se on se jumalallinen olemuspuoli meissä, joka sanoo: ”Etsi totuutta!” ja se pakottaa meitä ensin tulemaan tietoisiksi kaikesta, pakottaa meitä tekemään aistihavaintoja, filosofisia johtopäätöksiä. Koko se sisäinen henkielämämme, totuudenetsijäelämämme, sisäinen järkielämämme, se mikä ihmisen erottaa eläimestä, on *Tshit*.

Eläin ei luultavasti etsi totuutta ainakaan sillä tavalla kuin ihminen. Eläimellä ei ole semmoista järkeä kuin ihmisellä. Kun katselemme eläimiä ja niiden elämää ja näemme, kuinka järkevästi se on järjestetty, niin sanomme, että niillä on kuin yhteinen ryhmäsielu, sillä niiden elämä ei ole yksilöllistä, mutta meissä ihmisissä on jokaisessa tuo vaativa ja velvoittava ääni, joka pakottaa ky-

symään ja etsimään totuutta, ja se on meidän perusominaisuutemme, Tshit, Pyhä Henki meissä.

Me emme läheskään kaikki tiedä, että Pyhä Henki meissä olisi sitä, että lähtisimme etsimään totuutta, että me ymmärtäisimme, että ihmisen tehtävä on etsiä totuutta. Ja me voimme tuomitsematta ymmärtää, että ne, jotka ovat velvollisuusihmisiä, eivät ole niin riipeitä, että etsisivät totuutta, että tuntisivat kaipaavansa totuutta, mutta useimmat ihmiset kuitenkin kaipaavat onnea, rauhaa ja harmoniaa, Aanandaa, mutta kaikki eivät pääse siihen Aanandaan, Poikaan. Ja me näemme kuin välähdykseltä, että he eivät pääse siihen Aanandaan, Poikaan, ennenkuin he kulkevat Pyhän Hengen kautta siihen, ennenkuin he etsivät totuutta. Mutta kuitenkin näemme, että jokainen ihminen on yhteydessä ilmenneen Jumalan kanssa, jokaisessa ihmisessä vaikuttaa ilmennyt Jumala tavalla tai toisella. Sen tähden me emme voi olla hätääntyneitä ihmiskunnan suhteen, levottomia ihmisten puolesta, sillä me tiedämme: Kaikki ihmiset ovat hyvässä turvassa, ovat sieluina yhtä lähellä ilmennyttä Jumalaa. Ilmennyt Jumala on lähellä kaikkia. Hän Isänä, Sat'ina, vaikuttaa muutamiin, niin että he tuntevat: ”Oleminen on välttämättöntä, en pyydä mitään, täytän velvollisuuteni.” Ja joihin taas ilmennyt Jumala vaikuttaa Pyhänä Henkenä, Tshit'inä, he tuntevat, että tahtovat etsiä totuutta: ”Minä en saa rauhaa sieluuni, ennenkuin olen nähnyt kasvosi, Herra.” Ja Aanandana on ilmennyt Jumala lähellä useampia ihmisiä, koska he kaipaavat onnea, rauhaa ja autuutta. Jumala antaa aurinkonsa nousta niin hyvälle kuin pahoille. Ei ole mitään eroa. Ja me ihmiset emme ole oikeutetut tekemään mitään eroa, me voimme ainoastaan kysyä: ”Millä tavalla me ihmiset pääsemme tietoon Sinusta, Jumala, millä tavalla pääsemme tietoon ilmenneestä Jumalasta? Me emme tahtoisi elää ainoastaan ilmoitetuissa harhakuvissa ja kuvitelmissa, emmekö voi saada tietoa

itse?” Ja silloin kuulemme, kuinka kaikissa uskonnoissa alkuperäiset suuret perustajat sanovat: ”Te voitte päästä tietoon.” Ja me kuulemme, kuinka Jeesus Kristus, meidän kristikuntamme keskushenkilö ja suuri perustaja, sanoo: ”Totuus teidät vapauttaa, seurakaa minua, minä olen totuus.”

Meidän edessämme on nyt siis tuo kysymys: Millä tavalla voimme päästä tietoon ilmenneestä Jumalasta? Siitä puhumme ensi sunnuntaina.

III

IHMISEN POIKA

Esitelmä 29.9.1929

Ei itämailla eikä meillä vanhalla ajalla ole ollut samanlaista tieteellistä tutkimusta kuin nyt. Se on nyt tässä kristikunnassa saavutettu tulos. Meidän ulkonainen kulttuurimme on mennyt niin mahdottomasti eteenpäin, sen tähden että meillä on ollut tieteellinen tutkimuksemme joitakin satoja vuosia, se luonnon tutkimus, joka on tarkka ja ehdoton totuuden vaatimuksissaan. Emme olisi keksineet rautateitä, sähkö- ja lentokoneita emmekä mitään, jollemme olisi olleet aivan ehdottomia totuudenvaatimuksissa. Rakentaakseen koneita, täytyy ehdottomasti tuntea luonnonlakien toimintaa. Tämä tieteellinen tutkimus on täällä syntynyt Kristuksen jälkeen.

Koneita on saattanut olla ennenkin, ja niitä on tavattu hyvin vanhoja, mutta ne olivat hyvin primitiivisessä muodossa. Egyptissä on Faaraon palatsissa ollut telefoni, mutta se oli aivan primitiivistä laatua. Sitä ei osattu kehittää, sillä ei ollut luonnontieteellistä tutkimusta. Lentokone oli Atlantiksella miljoonia vuosia sitten. Meillä ei ole mitään historiallisia todistuksia siitä, mutta kaikissa traditioissa puhutaan niistä. Ne olivat paljon okkultisempia ja toisaalta paljon primitiivisempiä, alkuperäisempiä ja yksinkertaisempia kuin nämä, mitä on keksitty luonnonlakien nojalla.

Tieteellinen tutkimus on niin merkillinen tunnusmerkki meidän kristilliselle aikakaudellemme ja länsimaiselle kulttuurillemme. Sen tähden kysymme, oliko Jeesus tarkoittanut tätä?

Tämä tieteellinen tutkimus on kyllä vienyt Ranskan vallankumoukseen ja materialistisiin näkökantoihin, jotka ovat levinneet kansojen ja luokkien kesken. Juuri tieteellisestä tutkimuksesta ovat nämä johtuneet, varsinkin materialismi.

Kirkolla ei ollut mitään tietoa, vaan se vetosi sokeaan uskoon. Tieteellinen tutkimus vetosi havaintoihin, kokemukseen ja tietoon. Oli luonnollista näin ollen, että se herätti materialistisen hengen. Onko Jeesus Kristuksella ollut syytä antaa aiheutta tähän tieteelliseen tutkimukseen? On mielestäni kyllä. Muistatte, että vanhoissa uskonnoissa ja filosofioissa, jos menemme esim. Indian viisasten luo, he alkavat puhua ihmisen fyysillisestä ruumiista, että se on kuin este ihmisen tiellä, miltei kuin turha kappale. He käänsivät katseensa sisäänpäin, ja fyysillinen ruumis oli sellainen, ettei sitä luettu ollenkaan mukaan, kun ihmisen prinssiipit mainittiin. Madame Blavatsky kertoo ”Salaisessa Opissa”, että monet okkultistit jättivät sen lukuun ottamatta; heistä se oli turha. Ihmisen pitää kääntää huomionsa vain korkeampiin asioihin.

Uskonnoissa on hyvin paljon pitkin kristillistä aikaa viitattu kuoleman takaisiin asioihin ja sanottu: ”Tämä on epätodellista elämää. Tämä on surun laakso, mutta kuoleman jälkeen on se taivaallinen elämä, jossa on kaikki hyvin. Sinne meidän pitää pyrkiä.” Tämäkin on ollut enemmän esikristillistä kuin Jeesuksen Kristuksen tarkoittamaa oppia, sillä Jeesus Kristus käänsi päinvastoin meidän huomiomme juuri fyysilliseen ruumiiseemme.

Sitten on tässä kristikunnassa paljon saarnattu: ”Meidän on – niin kuin Luther sanoo – otettava järki vangiksi ja nakattava penkin alle.” Se näkökanta on esikristillistä. Jos järki pani vastaan, niin silloin ihminen vetosi uskoon, niin kuin Indian kielellä sanotaan,

shrutiin ja *smritiin*.³ Niihin täytyy tarttua ja niihin luottaa, sillä to- tuus on ilmoitettu niissä. Tämä on luonnollisesti esikristillinen kan- ta, vaikka sitä on vielä kristikunnassamme opetettu. Kristillinen kanta on aivan toinen, sillä Jeesus käänsi meidän huomiomme jär- keen. Hän siinä täydellisesti jatkoi Buddhan työtä. Buddha pani alulle sen, että ihmisen täytyy turvautua järkeen; ihminen ei ole ihminen, ellei hän ole järkevä. Sen tähden Buddha teroitti: ”Älkää mihinkään uskoko ellei järki hyväksy. Ei pidä uskoa sen tähden, että se on kirjoitettu pyhässä kirjassa tai sen tähden, että minä, Buddha, tahi joku pyhä mies on sen sanonut, vaan ainoastaan sen tähden, että se löytää vastakaikua omassa sydämessänne, järjessän- ne, sisässänne.” Jeesus Kristus ei suinkaan muuta kuin jatkaa tätä, kun hän vaikuttaa niin ja opettaa niin, että järkeen on teidän luotet- tava, mutta ei itsekkääseen vaan todelliseen järkeen, ei alempaan personalliseen ymmärrykseen. Jeesus sanoo: ”Vaeltakaa niin kauan kuin teillä valo on, ettei pimeys teitä yllättäisi. Sillä kun kuolette, niin pimeys yllättää teidät. Fyysillisen elämän aikana on teissä jär- jen valo. Vaeltakaa siis niin kauan kuin teissä valo on ja ryhtykää kulkemaan tiellä, jolla minä teitä opetan niin kauan kuin on valo. Sitten ette voi ryhtyä, kun pimeys on yllättänyt.”

Sitten Jeesus on sanonut: ”Ylentäkää Ihmisen Poika”, ”bar- nasha” aramean kielellä. Sitä sanaa käytettiin hyvin paljon merkit- semään vain ihmistä. Meidän on päästävä selville siitä, mikä on ihminen, mikä valo ja mikä Ihmisen Poika. Silloin ymmärrämme, mitä Jeesus on tarkoittanut näillä lauseilla. Jeesus nimittää itseään usein ihmisen pojaksi, mutta antaa ymmärtää, että hän on myös Jumalan poika. Mikä on Ihmisen Poika? Se on maailman järjen poika, jumalallisen järjen, jumalallisen valon poika. Ihminen ja ih-

³ [*Shruti* on muinaisten tietäjien kuulema tieto eli *Veda*, ja *smriti* on tietäjän laa- tima runomitallinen teos, esim. *Mahabharata* ja *Manun lait*.]

misen järki on suuren maailman järjen sädehdys, sen poika, sen kuva, sen heijastus. Otamme luonnosta jonkun esimerkin. Fyysillinen järkemme kuvastaa taivasta. Jos taivas on maailman järki, joka läpäisee maailman, niin ihmisen järki on niin kuin tyyni veden pinta, kuvastin, johon maailman järki kuvastuu. Tosin kaikki vertauskuvat ovat ontuvia. Ihminen ei ole mikään erillinen, vaan yhtä Jumalan kanssa, maailman kaikkiallisuuden kanssa. Se on kuin Jumalan kuva. Ihmisen järki on se peili hänessä, jonka avulla hänen täytyy nähdä totuus. Ihmisen järki on se, joka yhdistää hänet maailman järkeen, suureen tajuntaan, joka on maailmassa. Sen tähden Jeesus sanoo, että ylentäkää Ihmisen Poika, joka on teissä itsessänne, älkää alentako sitä tai pitäkö sitä mitättömänä. Silloin kun te sen ylennätte, on kuin tekisitte aaltoilevasta vedestä tyynen, sillä aaltoilevassa ei voi taivas kuvastua oikein vaan ainoastaan tyynessä. Kun ihmisen järki on yhtämittäisessä käymisen tilassa ja se on täynnä kaikenlaisia asioita, silloin ette voi käyttää sitä totuuden löytämiseen, vaan te aivan kuin prostituoitte sitä. Te ajattelette vain, millä itsenne vaatetatte ja mitä söisitte. Jeesus sanoo: ”Tuota kaikkea pakanat tekevät.” Jos tahdotte etsiä Jumalan valtakuntaa, niin kaikki muu teille annetaan ja sisässänne on se, joka tekee veden kirkkaaksi ja tyyneksi, niin että taivas voi siinä heijastua. Näin sanoo Jeesus: ”Se valo, joka teissä on, tulee paistamaan, se tulee loistamaan ja se tulee kirkkaaksi.” Silloin te osaatte vaeltaa ja ymmärrätte, mikä vaeltaminen ja totuuteen pyrkiminen on, kun olette ylentäneet Ihmisen Pojan, kun olette vaimentaneet järkenne, niin että siihen voi jumalallinen järki heijastua.

Muistatte, että kun Jeesus oli täällä opetuslasten ympäröimänä, niin hän sanoi: ”Seuratkaa ja uskokaa minua.” Hän ei puhunut järjestä, hän oli järjen, elämän Jumalan täyttämä. Hänen läsnäolonsa vaikutti puhdistavasti kaikkiin hänen seuraajiinsa. Hän sanoo:

”Muistakaa, että jos seuraatte minua, niin minun esimerkkini vaikuttaa niin nostavasti ja voimakkaasti, että näette totuuden, kun uskotte minuun.” Mutta samalla hän aina sanoo: ”Sitten, kun minä lähden pois, silloin teidän täytyy saada Totuuden Pyhä Henki, joka muistuttaa teitä kaikesta ja opettaa teitä, kun minä en enää ole teidän luonanne.” Silloin te tarvitsette totuuden järjen pyhän valon, voidaksenne löytää minut, Jumalan pojan. Nyt, kun olen näkyväisenä ihmisenä keskellänne, nyt ei teidän tarvitse etsiä Totuuden Pyhää Henkeä, tehdä erityistä työtä löytääksenne minut, mutta kun lähden pois, niin tarvitsette järjen valon päästäksenne minun luokseni. Ja Helluntaina apostolit saivat Totuuden Pyhän Hengen, niin että he ymmärsivät Jumalan pojan ja osasivat siitä kertoa toisille. Jeesuksen läsnä ollessa he aina elivät sisäisen ihmisen lähettyvillä, joka itse oli Jumalan poika.

Jeesus sanoo: ”Isän luo ei kukaan pääse, jollei ensin tule Pojan luo, sillä Isän luo pääsee vain Pojan kautta, mutta Pojan luo pääsee ainoastaan järjen, totuuden kautta, Pyhän Hengen kautta.” Jokainen ymmärtää, että tämä on aivan totta, jos käytämme indialaista kieltä ja puhumme Sattshidaanandasta. Sat’in, Itsen, luo, olemassaolon totuuden, Isän, luo ei ihminen pääse, eikä pääse totuuden sisäistä elämää ymmärtämään. Hänellä voi olla joitakin vaikutelmia siitä, niin kuin viime kerralla puhuimme, että hän ymmärtää olemassaolon välttämättömyyden, mutta se ei ole ilmenneen Jumalan todellinen salaisuus. Vaan ymmärtääkseen Isän eli Sat’in täytyy ensin ymmärtää Poikaa, Aanandaa, autuutta. Mutta kuinka voisi Aanandaa ymmärtää, ellei olisi Tshit’ia, tajuntaa. Vaikka olisinkin onnellinen, niin mitä se merkitsee, ellen olisi tietoinen siitä. Onni on siinä, että hän tuntee koko olemassaolon, kuinka autuas hän on ja kuinka autuaaksi hän tahtoo tehdä koko maailman. Sen tähden on onnen lähtökohtana ja edellytyksenä tietoisuus ja tajunta, Tshit.

Siksi voi kääntäen sanoa Aananda, ja sanoa, että tajuta onnea on samaa kuin tajuta, mitä on totuus. Tajuta totuutta, on sama kuin tajuta onnea, autuutta. Kun olemme tietoisia autuudesta, niin samalla tiedämme, mitä olemassaolo on. Se on Jeesuksen määritelmä. Hän sanoo: ”Tulkaa tietoiseksi Pojasta, autuudesta, niin tulette myös tietoon Isästä ja samalla tiedätte, mikä olemassaolon totuus on.”

Nyt Jeesus opetti, että teidän pitää saada Pyhä Henki. On olemassa eräs lause Uudessa Testamentissa, josta tahdon sanoa pari sanaa. ”Kaikki annetaan meille anteeksi, kaikki synti, Jumalan pilkka, ja jos pilkkaamme Poikaa, se annetaan meille anteeksi, mutta jos pilkkaamme Pyhää Henkeä, sitä ei meille anneta anteeksi.” (Tekee siis syntiä Pyhää Henkeä vastaan.) Tämä on antanut päänvaivaa ihmisille hyvin paljon, mutta se on niin selvä. Mikä on tämä synti? Ihminen ei voi tulla Pojasta tietoiseksi, jollei järjen valo ole häntä valaissut, ellei hänessä ole Pyhä Henki, eikä hän voi ymmärtää onnea, autuutta. Jos hän ei tunne elämän autuutta, Jumalan rakkautta, mitä se tekee, jos hän niitä asioita pilkkaa. Kuka jumalallinen olento siitä välittää, sillä hän lörpöttelee omaa tyhmyyttään ja tietämättömyyttään. Jos hän pilkkaa suurta rakkautta (jota hänellä ei ole olemassa), jos hän epäilee, mitä se merkitsee, hänelle se annetaan anteeksi. Siis tietämätön ihminen, kun sadattelee kaikkea jumalallista elämää maailmassa, eihän se tee mitään; sillä hän ainoastaan tuo esille omaa tietämättömyyttään, sillä hän ei vielä ole oppinut, mitä elämä on. Mutta hän saa sen oppia. Hänen on kaikki omat turhat ajatuksensa voitettava. Ne tulevat hänen eteensä vielä. Hän saa repiä rikki kaikki, mitä paha on rakentanut, jotta aurinko pääsisi paistamaan hänen tielleen. Se on sellaista, joka täytyy antaa anteeksi.

Mutta asia tulee paljon pahemmaksi, jos hän pilkkaa Pyhää Henkeä ja sadattelee ja panettelee totuuden Pyhää Henkeä, siis re-

hellisyyttä, totuuden etsimistä, totuuden välttämättömyyttä ja sitä, että ihmisen täytyy olla tietoinen ja täydellisesti rehellinen etsimisessään. Sitä ei voi ilman muuta antaa anteeksi. Hän saa äärettömän paljon kärsiä ja taistella itsensä kanssa, jotta hän voittaisi sen synnin, että pilkkaa totuutta ja rehellisyyttä tietämättömille ihmisille. Tuo on tavallaan hyvin yksinkertainen asia, sillä jokainen tietää sen sisässään. Vilpittömyyttä, rehellisyyttä, totuutta, tietoisuutta ja kaikkea sitä Pyhää Henkeä ei ihminen saa pilkata eikä sen arvoa vähentää.

Mutta me voimme kääntää nämä sanat aivan uudella tavalla, yhtä sanatarkasti, mutta niin että niihin tulee aivan toinen merkitys. Nämä sanat evankeliumeissa voimme kaikille kielille kääntää toisella tavalla. Olen kirjoittanut ne niin kuin ne kuuluvat kreikan kielellä.

Dia touto legoo hymin, pasa hamartia kai blasfeemia afetheesetai tois anthroopois hee de tou pneumatos blasfeemia ouk afetheesetai. Kai hos ean eipee logon kata tou hyiou tou anthroopou, afetheesetai autoo. Hos d an eipee kata tou pneumatos tou hagiou, ou mee afethee autoo, oute en toutoo too aiooni oute en too mellonti.

Tämä tavallisesti suomennetaan tällä tavalla: ”Sen tähden minä sanon teille: jokainen synti ja pilkka annetaan ihmiselle anteeksi, mutta hengen pilkkaamista ei anneta anteeksi, ja joka sanoo sanan Ihmisen Poikaa vastaan, hänelle annetaan anteeksi, mutta joka sanoo Pyhää Henkeä vastaan, sitä ei hänelle anneta anteeksi tässä eikä tulevassa maailmassa.” (Matt. 12:31–32)

Ymmärtääksemme nämä sanat, on minusta välttämätöntä, että turvaudumme myös toisiin käännöksiin. Käännän nämä sanat, että ne merkitsevät aivan toista. Sana, joka tässä on juuri hyvin tärkeä,

on tuo sana *afetheesetai*, joka on muodostunut verbistä *afieemi*, mikä merkitsee antaa anteeksi, mutta alussa se ei sitä merkinnyt. Alkuaan se merkitsi: 'lähettää pois, poistaa'. Minä ymmärrän hyvin, kuinka siitä on johtunut tuo antaa anteeksi. Hamartia ei merkitse syntiä, vaan synnillisuus, synnin tila. Synti on toinen muoto hamartiasta, kun on puhe synnillisestä teosta, vaan tämä sana merkitsee synnillistä mielentilaa. Sitten on toinen sana, joka merkitsee pilkkaa. Kun sanotaan, että kaikki synnillisuus ja panettelu annetaan anteeksi, niin se voidaan kääntää näin: Kaikki synnillisuus ja panettelu ja kielen väärinkäyttö voidaan ajaa ulos ihmisestä, mutta hengen panettelua ja pilkkaa, sitä ei voida ajaa ulos. Sillä alkutekstissä on *kata tou pneumatos*, hengen pilkka, kun henkeä panettelee, sitä ei voi ajaa ulos. Mitä se voisi tarkoittaa? Jos henkeä panettelee, puhuu ankaria, pilkallisia sanoja, ei sitä voida ajaa ulos, kun ne ovat hengestä lähteneitä. Muistakaa esimerkiksi, että Jeesus saattoi välistä omassa totuuden hengessään käyttää ankaraa kieltä: "te kyykäärmeen sikiöt" jne. Oli, kuin hän hengessään olisi ollut vihainen, suuttunut, ja mekin uskomme, että siinä oli jotain aivan totta ja epäitsekästä. Ei hän ollut suuttunut, sillä sehän olisi ollut vastoin hänen kaikkia oppejansa, mutta hän sanoi ankaria sanoja totuuden hengessä. Sitä ei voi ajaa ulos, mutta turhaa kielen panettelua ja synnillisiä sanoja, niitä kyllä voidaan ajaa ihmisestä ulos. Ei sitä, mikä tulee totuuden hengestä.

Jeesus viittaa tässä mahdollisiin maagillisiin voimiin, sano-kaamme hypnotismiin. Me ymmärrämme kaikki, mikä hypnotismi on. Sen avulla voi ihmisestä kaiken ajaa ulos, kaiken pahan. Ihminen on heikko, synnin ja huonouden vallassa. Hän menee lääkärin luo, joka suggeroimalla vapauttaa hänet tuon itsekkyyden, himon ja synnin vallasta, ja aivan kuin ajaa ulos sen pahan. Mutta ei kukaan hypnotisoija voi tehdä sille mitään, jossa on henki. Ei kukaan olisi

voinut suggeroida Jeesusta, ja pakottaa häntä puhumaan toisella tavalla kuin mitä hän puhui, sillä hänen puheensa ja ajatuksensa lähtivät hänen hengestään, totuuden hengestä.

Sitten Jeesus jatkoi: ”Jos ken sanoo sanan Ihmisen Poikaa vastaan, niin se voidaan ajaa hänestä ulos, mutta jos joku sanoo sanan Pyhää Henkeä vastaan, niin sitä ei voida ajaa ulos.” Mitä sillä tarkoitetaan? Tässä vain yhä puhutaan magiasta, hypnotismin vaikutuksesta, joka aivan kuin vaimentuu, jos joku sanoo sanan vastaan. Tässä tulee ilmi, että on kysymys jonkunlaisesta maagillisesta vaikutuksesta. Sillä sanoa sana vastaan on, että sanoa jotain ylhäältä päin vastaan, vaikuttaa ylhäältä päin alas. Se saattaa merkitä sitä, että jos joku koettaa loihkia ja manata, suggeroida toista, ihmisen poikaa, järkeä, niin se voidaan lähettää ulos. Se merkitsee, että jos on joku paha ihminen, joka tahtoo manata toisen järkeä, tehdä paha toisen järjelle, niin se voi hänelle onnistua; hän voi ajaa järjen ulos toisesta ihmisestä ja tehdä hänestä mielisairaana. Mutta jos hän koettaa manata Pyhää Henkeä, se ei hänelle onnistu. Jeesus on tällä tahtonut huomauttaa, että jos teidän järkenne on maallinen, heikko, niin toinen voi himmentää sen ja te voitte tulla vaikka mielisairaaksi. Teidän ainoa turvanne on siinä, että te täytytte Totuuden Pyhällä Hengellä. Jos teissä on se, niin ei teille kukaan voi mitään, sitä ei voi ajaa ulos. Se on hyvin ihmeellinen ja se on aivan sanatarkka. Sen keksi englantilainen uskontojen tutkija, ja kun minä siihen tustuin, niin en tahtonut päästä siihen kiinni. Mutta kun sitten koetin oikein sanatarkasti tutkia kreikkalaista tekstiä, niin huomasin, että se kyllä on niin käännettävissä ja silloin se valaisee aivan uuteen suuntaan. Samalla se antaa hyvin tärkeän neuvon meille, meidän järkemme on niin tärkeä meissä, mutta meidän täytyy antaa Totuuden Pyhän Hengen sitä valaista, ja totuuden Pyhän Hengen saavutamme sillä tavalla, että puhdistamme järjen, niin että taivas

kuvastuu meidän järjessämme. Se taas tapahtuu sillä tavalla, että me vaikkapa uskossa ja luottamuksessa noudatamme elämässämme Jeesuksen käskyjä. Se on meidän ainoa turvamme. Silloin totuuden pyhä henki tulee meihin. Jeesus tiesi aivan hyvin, että kun ihminen alkaa kulkea tätä kaitaa tietä Jumalan tietoon päin, niin hän ei ainoastaan tule tekemisiin näkyväisten olentojen vaan myöskin näkymättömien kanssa, jotka eivät ainoastaan ole hyviä, vaan hyvinkin ilkeitä ja pahoja, jotka tahtovat vastustaa kaikkea hyvää.

Sen tähden Jeesus sanoo, että teidän täytyy kuulla Totuuden Pyhää Henkeä, jotta olisitte turvassa, ei ainoastaan vääryyksiä vastaan, vaan myöskin niitä vastaan, jotka koettavat vaikuttaa teidän järkeenne ja voivat saattaa teidät mielisairaalaan. Sen tähden Jeesus sanoo: ”Ylentäkää Ihmisen Poika” ja ”vaeltakaa niin kauan kuin teillä valo on.”

IV

JÄRJEN KEHITYS

Esitelmä 6.10.1929

Sokea usko on aiheuttanut paljon järjettömiä tekoja. Sen tähden meidän aikanamme ymmärrämme niin hyvin Buddhaa, kun hän sanoi, että ihmisen ei pidä mihinkään uskoa, jollei hänen oma järkensä sitä hyväksy. Sillä tavalla epäilemättä on paljon pahaa vältettävissä, mutta toiselta puolen tiedämme taas, että viisaat ja uskonnollisesti kokeneet ihmiset sanovat, että ei se paljas inhimillinen järki ihmistä auta. Ei hän järkensä avulla osaa ratkaista mitään korkeampia asioita. Sen tähden jos hän yksinomaan järkeensä luottaa, silloin hän kyllä varmasti iskee harhaan. Ja totta on, jos ajattelemme semmoisia filosofeja, jotka ovat jumaloineet järkeä sillä tavalla, että he ovat ajatelleet mahdollisimman loogillisesti, niin kuin me sanomme, totta on, että he ovat voineet johtua sangen kuiviin ja hedelmättömiin johtopäätöksiin. Ei heidän filosofiansa ole löytänyt ikuista, jumalallista totuutta. Heidän inhimillinen järkensä on siis ollut hyvinkin vaillinainen, sillä eiväthän he ole pystyneet ratkaisemaan kaikista suurimpia ja korkeimpia kysymyksiä. Sen tähden me kyllä nykyaikana myöskin kallistamme korvamme niille ihmisille, jotka sanovat, että ei järkeen voi luottaa yksin. Mutta mihinkäsitten voi luottaa, kysymme heiltä. He sanovat: ”Sitä emme oikeastaan tiedä, mutta kokemushan on oikeastaan se, joka ratkaisee kaikki asiat. Kokemukseen voi pikemmin luottaa kuin järkeen.” Niin myöskin meidän historiamme todistaa meille. Ajatelkaamme

vain niitä tiedemiehiä, jotka juuri tieteellisten havaintojensa ja tieteellisen ajattelunsa nojalla ovat jyrkästi asettuneet vastustamaan uusia tieteellisiä teorioja, uusia löytöjä, uusia keksintöjä ja sanovat, että tuo on mahdotonta tieteellisten periaatteiden mukaan. Niinhän esim. sanottiin mesmerismistä ensin, ennenkuin siitä tuli hypnotismi. Niinhän yleensä uusia aatteita on vastustettu. Ajatelkaamme vain näitä tiedemiehiä, jotka ovat järkeensä luottaneet, niin huomaamme, että järki, heidän inhimillinen, koulutettu, tieteellinen järkensä ei pysty ratkaisemaan kaikkia asioita, ei tunne totuutta kokonaisuudessaan. Näin meidän täytyy lopulta tunnustaa, että he sitenkin ovat oikeassa, jotka sanovat, että jos nyt sokea usko vie hirveästi harhaan, niin inhimillinen järkikin on vaan riittämätön, sillä vasta kokemus näyttää meille, kuinka asiat ovat. Näinollen me voisimme hyvin pian ajatella, että ehkei siis ole järjessä mitään, joka ei ole ollut aisteissa, niin kuin eräs filosofinen suunta⁴ sanoo – *nihil est in intellectu, quod non fuerit in sensu* – ”ei ole mitään älyssä eli järjessä, joka ei ole ollut aistimissa”, siis ikäänkuin silmissä ja aisteissa yleensä. Aistimien kautta tulee koko meidän tietomme tästä näkyväisestä maailmasta. Tuohan on kyllä aivan totta, ja me jäämme aivan kuin kysymään, mitenkä siis tämä inhimillinen järki oikeastaan kehittyy? Mistä se on saanut alkunsa ja millä tavalla se sitten kehittyy? Onko se meidän järkemme riippuvainen aisteistamme ja sillä tavallako se yksinomaan kehittyy?

Nyt tiedämme, että materialistinen kehitysteoria sanoo, perustuen Darwiniin, että järjen kehitys on hidasta, se tapahtuu vähitellen tässä kokemuksen maailmassa aistimien välityksellä. Elämän taistelussa ihminen taistelee olemassaolonsa puolesta, ja silloin hänessä itsessään kaikista hänen parhaimmat kykynsä jäävät eloon ja muut surkastuvat. Paras, mikä ihmisessä on kehittynyt, on hänen

⁴ [Empirismi.]

järkensä. Se kehittyy vähitellen enemmän ja enemmän tuossa elämän taistelussa ja siinä suuressa elämän käytännössä, joka määrää, että ainoastaan parhaiten varustetut yksilöt jäävät olemaan. Meillähän tietysti ei ole, kun asioita katselemme ulkoapäin, mitään erikoista sanottavaa tätä havaintoa vastaan, jos se kerran on todellisuuteen ja todellisiin kokemuksiin perustuva havainto. Arvatenkin se pitää paikkansa, mutta onko se havainto sitä laatua, että se näkee kaikki asianhaarat, asian kaikki puolet ja koko todellisuuden? Käsitteekö se koko todellisuuden, vai onko vielä jotain muuta olemassa kuin tämä todellisuus, josta tuo evolutsioniteoria puhuu? Silloin meille tietysti voidaan sanoa, että onhan olemassa toisenkinlaisia teorioja, spiritualistinen teoria, jonka mukaan järki jotenkuten on ennakolta olemassa, ja ihminen tulee siitä vähitellen osalliseksi. Kuinka jotakin voisi syntyä tyhjästä? Järki on itsessään niin kummallinen asia, niin ihmeellinen asia, että kuinka se olisi mistään voinut syntyä, mistään aineellisesta yhteentörmäyksestä. Tietysti havainto syntyi, kokemus syntyi, mutta järki, joka sitten osaa tehdä johtopäätöksiä, syntyikö se vain sillä tavalla? Ehkä, ehkä, mutta sitenkin voi järjessä olla jotain muuta korkeampaa, niin kuin spiritualistinen teoria sanoo, joka on olemassa ennakolta. Järki sinään on ennakolta olemassa maailmassa.

Nyt tekisi mieleni viitata siihen, vedota siihen sangen huomattavaan tosiasiaan, että Jeesus Kristus, ei ainoastaan sisäisellä, suurella, siveellis-älyllisellä voimallaan, jonka hän on vuodattanut tähän planeettamme elämään, mutta myöskin suorastaan sanoillaan, on antanut selvän kuvan siitä, millä tavalla järki kehittyy ja myöskin tietysti ratkaissut tuon kysymyksen, onko järki ennestään olemassa vai onko järki joku semmoinen inhimillinen kyky yksinomaan, joka syntyy ihmisen kokemuksesta. Jeesus Kristushan sanoo, niin kuin viime kerralla muistutimme mieliimme: ”Vaeltakaa niin kauan kuin

teillä valo on.” Silloinhan koetimme selittää, että tämä valo on tietysti ihmisen järki. Sitähän myöskin nimitetään Ihmisen Pojaksi. Jeesus sanookin: ”Ylentäkää Ihmisen Poika. Ylentäkää teissä Ihmisen Poika ja vaeltakaa niin kauan kuin teillä valo on.” Ihmisen Poika, *Barnasha*, on tietysti myöskin järki, järjen valo. Siitä meillä on todistava analogia vanhassa, indialaisessa viisaudessa, jossa puhutaan järjenpojista. Aivan niin kuin Jeesus Kristus puhuu Ihmisen Pojista, järjen valosta, niin vanhat hindulaiset saattoivat puhua järjenpojista, *maanasaputroista*. Sillä he juuri tarkoittivat sitä järkeä, järkiprinsiippiä eli sitä elävää järkiminää, joka on ihmisessä olemassa. Jokaisessa ihmisessä on tällainen järkiminä eli maanasaputra, järjenpoika ja se on siis sama kuin Jeesuksen Ihmisen Poika. Se on järki eli järjen valo ihmisessä. Nyt meidän siis pitää vaeltaa niin kauan, kuin meillä valo on, niin kauan kuin meillä tämä järjen valo on. Tämän me kyllä ymmärrämme, kun luemme evankeliumia. Vaeltamisella Jeesus tarkoittaa elämän vaeltamista. Vaeltakaa niin, että kuljette kaidalla tiellä, että kuljette taivastenvaltakuntaa kohti. Vaeltakaa niinkauan kuin teillä valo on, sillä silloin kun te kuollette, niin olette pimeydessä. Kun kuollette, niin ette ole samassa suhteessa valoon. Nyt te olette vapaat vaeltamaan järjen valossa elämällä oikein, mutta kun te kuollette, niin järjen valo on kuin himmentynyt. Ette voi kulkea vapaasti järjen valossa, jos ette ole sitä alkaneet kulkea täällä maan päällä.

Tämä järjenpoika eli Ihmisen Poika Jeesuksen sanoissa tarkoittaa myöskin jotain muuta. Kun Jeesus sanoo: ”ylentäkää Ihmisen Poika” ja ”vaeltakaa niin kauan kuin teissä valo on”, niin tuohan viittaa siihen, niin kuin jo sanoimme, että valo meissä, järki meissä, on meissä tällä vapaalla tavalla niin kauan kuin me olemme tässä fyysisessä ruumiissa, niin kauan kuin me siis elämme tässä fyysisessä maailmassa. Sen tähden on Jeesuksen sanojen mukaan

ja näin heti päältä katsoen olemassa jonkunlainen suhde, läheinen suhde järjen valon ja fyysillisen ruumiin välillä. Tämä suhde onkin niin läheinen, että me voimme sanoa: Ihmisen Poika, Barnasha, joka on aramean kieltä (aramean kielellä *bar-nasha* merkitsee vain ihminen), ihminen on Jeesuksen suussa myöskin sama kuin tämä ihmisen ruumis eli tämä ihmisen näkyväinen olomuoto. Niinhän me aina jokapäiväisessä kielessämme käytämme tuota sanaa ihminen. Meidän mieleemme tulee tuommoinen inhimillinen, ruumiillinen olento. Kun me sanomme ihminen, niin ei meidän mieleemme tule mikään järjen valo, joku liekki tai jotain muuta ilmiömäistä. Ei semmoinen tule meidän mieleemme, vaikka olisimme kuinka tietoisia yliaistillisista asioista. Ei meidän mieleemme tule ympyräinen aura, jossa on paljon väriloistoa, vaan kun me ajattelemme ihmistä, niin meidän mieleemme tulee tämä näkyväinen, inhimillinen personallisuus.

Miksikähän Jeesus sitten sanoo tätä fyysillistä ilmennystä ihmiseksi? Mikähän syy hänellä on siihen? Minkätähden hän tahtoo erityisesti painostaa tätä meidän fyysillistä ilmennysmuotoamme?

Niin kuin muistamme, ei ennen Kristusta vanhoissa uskonnoissa pantu paljoakaan huomiota tälle fyysilliselle ruumiille. Sitä ei aina edes luettu inhimillisten prinssiippien joukkoon. Jotkut salatieteilijät, viisaat pyrkijät saattoivat keskenään jättää lukuun ottamatta tämän fyysillisen ruumiin, kun he luettelivat ihmisen prinssiippejä. Tämä fyysillinen ruumis oli heistä niin mitätön. Minkätähden Jeesus Kristus aloittaessaan uutta aikaa ihmiskunnan historiassa erikoisesti painostaa juuri tätä meidän ruumistamme ja sanoo: Se on niin tärkeä. Se on Ihmisen Poika. Se on ihminen. Jo viime kerralla huomautettiin siitä, että tämän hänen oppinsa, opetuksensa salainen vaikutus on näyttäytynyt siinä, että vasta tällä kristillisellä ajalla on syntynyt varsinainen tieteellinen tutkimus, tieteellinen tutki-

mus, joka perustuu havaintoon eli järkiajatteluun ja tämän fyysillisen maailman hyvin tärkeisiin havaintoihin. Sehän on syntynyt vasta nyt tällä meidän kristillisellä ajallamme. Tietoa ja viisautta on aina ollut, mutta tämä erityinen tutkimustyö, joka luonnontieteessä on mennyt niin pitkälle ja saanut niin paljon kaikenlaisia aineellisia keksintöjä aikaan ja luonut meidän nykyaikaisen aineellisen kulttuurimme, tämä työ on uusi kristilliselle ajalle ominainen ilmiö. Se on mielestäni salaisesti johtunut juuri tästä Jeesuksen opetuksesta ja hänen vaikutuksestaan. Se on juuri yhteydessä sen kanssa, että on ruvettu tutkimaan myöskin ihmistä, ihmisen ruumista paljon tarkemmin kuin ennen, juuri tätä näkyväistä ruumista. Mutta miksikähän Jeesus painosti tätä seikka? Hän tietysti arveli, että ihmiskunta on nyt sillä kohdalla kehityksessään, että sen täytyy kääntää huomionsa tähän seikkaan. Ennen ei ollut tehty niin. Kun ihmistä ennen kehoitettiin kulkemaan totuutta kohti, Jumalan valtakuntaa kohti ja niin kuin silloin saatettiin sanoa nirvaanaa kohti, niin ei fyysillistä ruumista hänelle teroitettu, vaan silloin sanottiin hänelle: ”Käännä silmäsi pois tästä näkyväisestä maailmasta. Älä huolehdi fyysillisestä ruumiistasi. Älä sitä ajattele. Älä sitä nimitä ihmiseksi. Se on hyvin semmoinen valmistava olemuspuoli sinussa. Käänny sen yläpuolelle ja koeta tulla tietoiseksi kansalaiseksi näkymättömässä maailmassa.” Mutta nyt on tässä kristikunnassa Jeesus Kristuksen työn jälkeen huomio käännetty aivan kuin sisäisestä vaistosta ja pakosta enemmän ja enemmän fyysilliseen ruumiiseen, tähän näkyväiseen fyysilliseen maailmaan.

Tämän seikan me kyllä ymmärrämme teosofeina ja teosofisina tutkijoina. Me ymmärrämme hyvin, miksi Jeesus käänsi huomionamme fyysilliseen ruumiiseen. Me ymmärrämme siitä syystä, että kaiken sen nojalla, mitä me olemme kuulleet vanhojen viisasten havainnoista ja kokemuksista, on ihmisen fyysillinen ruumis sa-

malla kaikista vanhin prinsiippi, mitä hänellä on, mutta samalla kaikista vierain. Se on siis vanhin ja kehittynein. Se on ensimmäinen tässä näkyväisessä maailmassa. Ihmisen fyysillinen ruumis on paljon vanhempi kuin muu luonto. Se on vanhempi eläinkuntaa. Se on vanhempi kasvikuntaa. Se on vanhempi, voisimme sanoa, kivi-kuntaa ja kaikkia muita luonnonvaltakuntia. Se on niin vanha, tämä fyysillinen ruumis. Luonto on tehnyt hirmuisen kauan työtä, ennenkuin se on saanut aikaan tämmöisen fyysillisen ruumiin. Tässä fyysillisessä ruumiissa on itse asiassa luonnon suuri työ saavuttanut korkean tuloksensa. Se on siis vanha, ja mehän sanomme teosofisesti, että se ei ole syntynyt tässä meidän manvantarassamme, tässä meidän luomispäivässämme, vaan se on syntynyt kaukaisia aikoja sitten ensimmäisessä luomispäivässä, ensimmäisessä manvantarassa. Me elämme nyt neljännessä. Äärettömiä aikoja sitten ruvettiin muodostamaan, luomaan ja muovailemaan tätä fyysillistä ruumista. Sen itu on hirmuisen kaukaisessa menneisyydessä. Nyt se on luonnon ja monenlaisten luonnonolentojen ja jumalien avulla saatu tähän kuntoon.

Ihminen henkiolentona, ihminen itse siis tajuisena olentona on saanut asuntonsa tämmöiseen fyysilliseen ruumiiseen. Me olemme kyllä hyvin lujasti kiinni tässä fyysisessä ruumiissa. Se ei ole sillä tavalla meille vieras, se ei ole niin kuin majatalo ja hotelli, missä me asumme, vaan se on hyvin yhtä meidän kanssamme. Se syntyy tähän maailmaan, ja se kuolee kun lähdemme täältä pois. Me olemme lujilla siteillä siinä kiinni. Mutta se on siinä mielessä meille vieras, että me emme ole tätä ruumistamme tehneet. Me emme ole sitä itse luoneet, vaan luonto on sen antanut meille lahjaksi. Siinä on tämän fyysillisen ruumiin merkillinen salaisuus. Mitä se merkitsee, kun sanomme, että luonto joka kerta, kun tänne synnymme, antaa meille lahjaksi fyysillisen ruumiin? Mitä se merkit-

see, kun sanomme, että luonto antaa meidän käytettäväksemme fyysillisen ruumiin, joka on sopusoinnussa meidän karmamme kanssa, eli joka on semmoinen, että siinä voi tyhjentyä meidän karmamme? Koska luonto tämän ruumiin meille valmistaa ja antaa sen meille kuin lahjaksi, lainaksi, niin siinä ilmenee luonnon järki ja luonnon viisaus, toisin sanoen, jos luonnossa on olemassa järkeä, tulee se näkyviin ilmenneessä luonnossa. Koska tässä tämä ilmennyt luonto on saanut aikaan tämän fyysillisen ruumiimme, tulee siis, täytyy siis tulla meidän fyysillisessä ruumiissamme näkyviin luonnon järki ja luonnon viisaus. Siis toisin sanoen, koska me itse ihmisinä, sielullisina olentoina, henkiolentoina olemme semmoisia kehittyviä Jumalan lapsia, jotka vähitellen kehitymme tässä elämän koulussa ja aina saamme muuttaa tämmöiseen ruumiiseen ja taas muuttaa pois ja sitten jälleen tulla takaisin, niin meidän järkemme ja tietomme ja viisautemme on luonnollisesti hyvin pieni alussa, hyvin pieni verrattuna meidän fyysillisen ruumiimme järkeen eli siihen viisauteen, joka on tullut ilmi meidän fyysillisessä organismissamme. Tämä seikka on hyvin tärkeä pitää mielessä. Se ei ole mikään tuulesta temmattu ja mikään fantasia, vaan se on tosiasia. Me itse inhimillisinä, ajattelevina ihmisolentoina, ihmishenkinä, ihmissieluina olemme sanomattoman paljon tyhmempiä kuin meidän fyysillinen ruumiimme. Me olemme koulussa käyviä lapsia, me olemme aivan pikkuvauvoja, jotka saamme keinua tässä fyysillisessä ruumiissa ja meidän pitäisi tämän avulla viisastua. Fyysillinen ruumis on viisas. Se on vanha ja viisas. Me olemme nuoria, tyhmiä ja kokemattomia. Tässä on koko elämän salaisuus.

Tätä kaikkea Jeesus Kristus selvästi painosti. Tämän hän on tahtonut tuoda esille. Evankeliumissa sanotaan nimenomaan: ”Ettekö tiedä, että teidän ruumiinne on Pyhän Hengen temppeli?” Jeesus nimenomaan viittaa siihen, että maailmassa on järkeä. On olemassa

suuri totuuden henki maailmassa, Jumala, Itse, joka on viisaus, järki ja totuus. Tämä suuri maailman järki on saanut aikaan meidän fyysillisen ruumiimme, jossa me pieninä järjenpoikina, pieninä Ihmisen Poikina kasvamme ja kehitymme. Onko tämä nyt siis oikein totta ja oikein todistettavissa? Onko asianlaita todella näin?

Meidän ei tarvitse muuta kuin kysyä ensimmäiseltä luonnontutkijalta, niin me saamme heti kuulla, että ruumis, ihmisen ruumis on todella ihmeellinen koneisto. Se on niin viisaasti ja niin järjen mukaan joka yksityiskohdassaan laadittu ja luotu, että todella hämmästyttää. Me seisomme aivan mykkinä koko tämän ihmeen edessä. Se on niin merkillinen, niin täydellinen laitos, tämä meidän ruumiimme, että me seisomme aivan kuin suuren taideteoksen edessä ja ihmettelemme luonnon viisautta. Tällä tavalla jokainen luonnontutkija, jokainen lääkäri, jokainen anatomi, ihmisruumiin tuntija ja fysiologi heti todistaa meille. Jos emme sittenkään tahtoisi uskoa, jos sittenkin rikkiviisaudessamme sanoisimme, että – no mutta – no mutta – meidän järkemhän tämän kaiken on keksinyt –, niin me voimme nähdä vielä toisenkin seikan. Me voimme kokemuksesta huomata, että me ihmiset ja meidän kuuluisa järkemme ei saata mitään keksiä, joka menee meidän ruumiimme järjen eli viisauden ulkopuolelle, tai yläpuolelle. Me emme voi luoda mitään korkeampaa tai mitään uutta. Kaikki, mitä me saamme aikaan tässä fyysillisessä maailmassa, on oman ruumiimme matkimista. Me emme tietysti ajattele ruumistamme. Kun me keksimme jotakin, kun me saamme jotakin aikaan ja teemme jotakin, niin mehän emme ajattele ruumistamme ja emme ole ottaneet sitä malliksi. Mutta jos me vähän ajattelemme, niin me huomaamme, että herranen aika, tuokin keksintö on aivan meidän ruumiimme mukainen.

Meillä on tässä tuommoinen keskuslämmitys. Keskuslämmityksessä on aina uuni jossain siellä kellarikerroksessa, uuni, jossa tämä

lämmitys tapahtuu. Onko tämä uuni ja tämä keskuslämmitys jotain, jonka me olemme ihmisinä keksineet ja luoneet? Onko se jotain semmoista, jota ei olisi olemassa, vaan jonka ihminen ihmeellisellä tavalla, tunnetulla ja kuuluisalla ihmisjärjellään on keksinyt ja tehnyt? Tietysti me olemme luulleet, silloin kun me olemme uunin keksineet ja kun me olemme keskuslämmityksen keksineet, että tämähän on nyt vasta jotain. Onhan se jotain, epäilemättä, mutta me olemme luulleet, että se on jotain uutta. Me olemme luulleet, että me olemme melkein Jumalaa viisaampia ja tällä tavalla me vähän ”petraamme” luontoa, tällä tavalla me lämmitämme huoneitamme, koska olisi liian kylmää muuten. Me emme silloin huomaa, että tietämättämme olemme kuitenkin matkineet juuri luontoa, omaa ruumistamme.

Ajatelkaamme vain omaa ruumistamme. Sehän on aivan yhdeltä kannalta katsoen selvä uunilämmitys ja keskuslämmitys, hyvin ihmeellinen keskuslämmitys. Uuni on meillä tietysti vatsassamme, ja siihen tarvitaan aina uusia polttoaineita. Kun nämä polttoaineet palavat ihmisen vatsassa, niin siitä ihmisen veri ottaa parhaimmat ainekset, ja näin ihminen pysyy normaalilämmössä sekä muuten kunnossa. Veri kiertää läpi ruumiin vieden lämpöä ja elinvoimaa kaikkiin paikkoihin. Se elähyttää ja lämmittää koko ruumista, ja kun me olemme tämmöisen nahkakerroksen peittämiä, ei lämpö mene hukkaan, aivan samoin kuin seinät huoneessa estävät lämmön menemistä hukkaan ulos avaruuteen, ja ihmisen ruumiin lämpö pysyy aina samanlaisena. Jos me menemme kylmään huoneeseen, niin ei ihmisen ruumiin lämpö siitä muutu, mutta huoneen lämpö kyllä nousee. Jos huoneessa on paljon ihmisiä, niin huoneen lämpö kovasti nousee, sillä siinä huoneessa on niin ja niin monta elävää uunia. Jos taas ihmisen lämpö nousee liian korkealle, niin ihminen heti järjestää asiansa siten, että hän hikoilee ulos sen liian

lämmön. Jos lämpöä muodostuu liian paljon hänen ruumiissaan, niin että me sanomme hänellä olevan kuumetta, niin tämä ei ole mitään muuta kuin ruumiin omaa halua pysyä kunnossa ja normaalilämmössä. Ruumis itse koettaa ajaa ulos, mitä siinä on tautia, ja tätä me nimitämme kuumeeksi. Veri nousee niin kiihkeään liikkeeseen, sillä ihmisen organismissa hänen fyysillisen ruumiinsa takana oleva järki pakottaa ruumiin palaamaan entiseen kuntoonsa ja saa aikaan kuumeen. Tämä pieni esimerkki keskuslämmityksestä todistaa meille, että meidän keksintömme on ollut itsessämme, meidän omassa ruumiissamme.

Vielä toinen esimerkki: Tuossa meillä on harmoni, jonkunlaiset urut, niin kuin me sanomme. Sehän on myöskin hyvin ihmeellinen keksintö ja kaunis saavutus, mutta mitä nuo palkeet ovat, jotka saavat ilmavirran kulkemaan? Nehän ovat keuhkoja. Mitä nuo kielet ovat muuta kuin ihmisen kurkku. Ne ovat matkitut aivan itseltään ihmisen ruumiin mukaan. Ihminen ei ole sitä tietysti ajatellut. Kaikissa musikaalisissa koneissa me kuitenkin löydämme ihmisen, joko hänen keuhkonsa, kurkkunsa tai korvansa. Kaikki mitä me keksimme on olemassa meissä.

Mitä on sähkö, jolla me huoneitamme valaisemme ja joka meidän aikanamme on niin hirmuisen tärkeä ja salaperäinen keksintö? Mitä se muuta on kuin ihmisen sisäinen sähköitys, joka aina tapahtuu. Fysiologit ovat juuri tulleet siihen, että ihmisessä tapahtuu alinomaa sähköilmiöitä. Kaikki hänen ajatuksensa ovat jonkunlaisia sähköilmiöitä, kaikki hänen tiedotuksensa ajatuksillaan aivoista päin eri lihaksiin ja eri ruumiin jäseniin ovat jonkunlaisia sähköilmiöitä. Koko meidän hermostomme on suuri sähkölennätinlaitos, jossa lähetetään aivoista päin ulos sähkösanomia ja myöskin otetaan vastaan sähkösanomia ympäröivästä maailmasta eli ruumiin jäsenistä ja koko pinnasta. Semmoinenkin keksintö siis, niin uu-

denaikainen ja niin ihmeellinen, on myöskin tietämättämme ruumiissamme olevan jonkun organismin osan matkimista. Vaikka me menisimme läpi kaikkien keksintöjen, niin me aina huomaisimme, että alkuperäinen malli on ruumiissamme. Meidän taiteemme, kaikki se on olemassa mallina meidän ruumiissamme.

Kävisi tietysti aivan mahdottomaksi ja aivan liian pitkäksi ruvetta luettelemaan tällöisiä esimerkkejä, mutta ne, jotka jo olemme maininneet, nehän osaltaan jo valaisevat sitä tärkeätä kysymystä ja sitä tärkeätä tosiseikkaa, että luonnossa on ennestään olemassa järkeä. Me emme ole järkeä keksineet. Järki tulee ainoastaan ilmi meissä. Järki on jotakin elävää luonnossa, joka vähitellen enemmän ja enemmän tulee meihin ja tulee ilmi meidän avullamme ja meidän tajunnassamme. Mutta itsessään järki on ennestään olemassa, suuri elämän valo, josta kaikki viisaat ovat puhuneet ja jota Jeesuskin on tahtonut painostaa. Hän tahtoo juuri antaa meille kuin luottamuksen omaa ruumistamme kohtaan. Hän tahtoo sanoa meille: ”Tutkikaa ruumistanne ja sen salaisuutta. Siitä löydätte myöskin elämän kaikki salaisuudet. Tutkikaa sitä, niin te näette, minkälainen inhimillinen elämä on.” Ja vaikka me emme tietysti ihmiskuntana heti ymmärrä hänen sanojaan, niin kuitenkin sisäinen vaisto on pakottanut meitä kulkemaan semmoista tietä. Meidän aikamme Kristuksen jälkeen on ollut kääntymistä näkyväisen maailman puoleen ja näiden asioiden tutkimista. Sillä tavalla meidän järkemme on kehittynyt.

Jos me voimme sanoa, että inhimillinen järki on nykyaikana enemmän kehittynyt kuin inhimillinen järki on ennen ollut, niin se riippuu siitä, että me olemme tutkineet ruumistamme ja näkyväistä maailmaa. Mutta emme nyt saa langeta siihen vaaraan, että me aivan kuin tuijotamme itseämme sokeiksi siihen näkyväiseen maailmaan, joka on ulkopuolella meitä. Me emme saa unohtaa, että

meidän tulee tutkia omaa ruumistamme, tehdä johtopäätöksiä ruumiimme, sen elämän ja sen kaikkien funktioiden ja prosessien nojalla, sillä jos me unohdamme ruumiimme monipuolisen tutkimisen, niin me tuijotamme itsemme sokeiksi siihen aistilliseen maailmaan, joka on meidän ympärillämme. Meistä tulee sillä tavalla materialisteja, niin kuin meidän tietemmekin muodostui materialistiseksi. Nythän se ei ole sitä enää. Nyt on tehty sellaisia harvaintoja tässä ulkonaisessa maailmassa kaikenlaisten yliaistillisten ilmiöiden muodossa, niin että materialismi ei enää kestä näiden tutkimusten edessä. Materialistisen filosofian on täytynyt poistua näyttämöltä. Tietysti on paljon ihmisiä, jotka eivät tiedä tieteellisistä saavutuksista mitään ja jotka sen tähden yhä vielä ovat enemmän tai vähemmän materialisteja mieleltään, mutta luvalla sanoen ne ovat hiukan vanhanaikaisia ihmisiä, sillä materialismi ei ole enää oikein muodissa. Me voimme luottamuksella ja tyydytyksellä kääntyä spiritualistisen maailmanselityksen puoleen ja olla varmat siitä, että siinä maailmanselityksessä on enemmän perää, koska se ottaa lukuun myöskin järjen ja hengen.

Kun nyt ajattelemme ihmisen ruumista ja sen elämää, niin me ensinnäkin heti huomaamme, että meidän ruumiimmehan ei elä tässä näkyväisessä maailmassa yhtämittaa, vaan sehän aina paneutuu levolle ja kadottaa tajuntansa. Se menee tajuttomaksi muutamaksi tunniksi ja sitten se uudestaan herää tajuntaan. Siitä me voimme nyt, kun me luotamme ruumiimme järkeen, siihen viisautteen, joka on meidän ruumiissamme ja sen elämässä, siitä me voimme heti päätellä ja aivan varmasti uskoa ja ymmärtää ja tietää, että samalla tavalla kuin meidän ruumiimme aina paneutuu levolle yöksi ja taas nousee seuraavana päivänä jatkamaan työtänsä, samalla tavalla me ihmiset henkiolentoina olemme tässä ruumiissa jonkun aikaa, vetäydymme sitten pois kuoleman valtakuntaan ja pa-

laamme takaisin tänne näkyväiseen maailmaan uudessa ruumiissa. Samanlainen vuoroittaisuuden laki, joka vaikuttaa tässä meidän ruumiimme elämässä, samanlainen laki vaikuttaa myöskin meidän inhimillisen minuutemme elämässä. Se on analogian mukaan selviö, ja me voimme turvallisesti luottaa siihen, että niin on luonnossa. Samalla tavalla kuin me tänään olemme aloittaneet jotain työtä, me olemme ruvenneet tekemään jotain kaunista, esim. hienoa sohvaa, me olemme nikkareita ja me olemme aloittaneet tuon työn, sitten me paneudumme levolle ja huomenna jatkamme uudestaan siitä, mihin olemme lopettaneet edellisenä päivänä, samalla tavalla voimme myöskin tietää, että luonnossa, tässä suuressa maailman-kaikkeudessa vallitsee semmoinen laki, että kun me aloitamme joi-tain hyvää työtä nyt tai jotain pahaa, niin tullessamme tänne takai-sin jatkamme sitä, jatkamme sitä juuri siitä, mihin lopetimme. Se työ, sen tietysti ei tarvitse olla mitään niin aineellista työtä. Ja jos me nyt esim. alkaisimme jotain sohvaa tehdä ja sitten kuolisimme, niin tietenkään se sohva ei odota meitä, kun me synnymme uudes-taan, mutta mahdollisesti tuo kyky tehdä näitä sohvia voi odottaa meitä, kun tulemme takaisin. Se kykykin voi vähän enkä muuttaa muotoaan. Jos se kyky on ollut suurta ahkeruutta, huolellisuutta ja sääntillisyyttä, niin se tulee takaisin, se odottaa meitä uuden syntymän kynnyksellä. Jos me taas olemme olleet hirmuisesti leväperäisiä, huolimattomia ja laiskoja ja epäsääntillisiä, niin älkäämme us-koko, että me kuoleman jälkeen tulemme joiksikin enkeleiksi ja sitten, kun synnymme uudestaan, olemme hirmuisen ahkeria j.n.e., vaan olkaamme varmoja siitä, että juuri nuo laiskuudet, leväperäisyydet ja huolimattomuudet odottavat meitä, kun synnymme tänne uudestaan; ne odottavat meitä uuden syntymän kynnyksellä. Me saamme taas ottaa ne luoksemme ja niiden avulla jatkaa työtämme. Karman laki pitää huolta siitä, että mitään vääryyttä ei tapahdu, niin

kuin me sanomme, että mikään syy ei jää seurauksetta. Meidän ruumiimme, meidän inhimillinen ruumiimme todistaa meille toisiakin seikkoja.

Meidän ruumiimme on selvästi todistanut meille, että elämä on ääretön. Elämä on aivan ääretön, aika on ikuinen tai aikaa ei ole. Itse ääretön, itse absoluuttinen, ehdoton, rajaton elämä, ilmenee. Mitään muuta ei ilmene kuin itse ääretön, mutta itse ääretön ei ehkä semmoisenaan ilmene, koska mekin tunnemme, että me olemme kokolailla rajoitettuja olentoja, mutta itse ääretön ilmenee kuitenkin paljon enemmän kuin mitä me luulemme. Me voimme juuri tuossa pienessä omassa järjessämme luulla, että ääretön ei ilmenekään, mutta kuitenkin se on juuri ääretön, joka ilmenee. Se on itse absoluuttinen elämä, joka ilmenee, ja se ilmenee juuri tavallaan äärettömänä, mutta relatiivisesti äärettömänä, kuinka sanoisin. Meidän ruumiimme on tällainen äärettömyyden ilmaus. Vaikka me itse tajunnassamme ehkä olemme hyvinkin rajoitettuja ja pieniä, niin kuitenkin meidän ruumiimme on äärettömyyden ilmennys. Kuinka me sen voimme ymmärtää? Kuinka voimme semmoisen seikan todistaa?

Me voimme päästä tämän seikan ymmärtämiseen analogian avulla. Mehän elämme nyt, niin kuin sanomme, kolmedimensio-naalisessa maailmassa, eteen ja taakse, molemmille sivuille ja ylös ja alas. Kolme kohtisuoraa viivaa leikkaa toisiaan, ja se on tämä kolmiulottuvainen maailma. Koska me olemme tietoisia kolmesta ulottuvaisuudesta, niin me voimme kuvitella kahta ulottuvaisuutta ja yhtä ulottuvaisuutta. Kaksi ulottuvaisuutta on eteen ja taakse sekä molemmille sivuille, ja se on pinnalla. Pinnalla on kaksi ulottuvaisuutta, ja me voimme myöskin ajatella yhtä ulottuvaisuutta, ja se on silloin viiva, joka kulkee suoraan eteenpäin yhteen suuntaan. Se on yksi ainoa ulottuvaisuus. Nyt voimme kuvitella, että on olemas-

sa jokin elävä olento, joka ei tajua eikä käsitä muuta kuin yhden ulottuvaisuuden, ei siis voi olla tajuihin ja tietoinen mistään muusta kuin yhdestä ulottuvaisuudesta suoraan eteenpäin. Jos olento ei tajua mitään ulottuvaisuutta, niin silloinhan hän on kuin piste, joka ei tiedä mistään, mutta jos hän on tietoinen yhdestä ulottuvaisuudesta, niin hän kulkee yhteen suuntaan, eteenpäin. Ajatelkaamme nyt samalla, että tuo olento, joka tällä tavalla on tietoinen yhdestä ainoasta ulottuvaisuudesta suoraan eteenpäin, että hän itse on olemassa kahdessa ulottuvaisuudessa. Hän ei tajua mitään muuta kuin yhden ulottuvaisuuden, mutta hän on olemassa kahdessa ulottuvaisuudessa. Hänen maailmansa on kaksidimensionaalinen, mutta hän näkee vain suoraan eteenpäin, hän tajuaa ainoastaan yhtä ulottuvaisuutta, vaikka siinä maailmassa on toinenkin ulottuvaisuus, oikeaan ja vasempaan. Siitä hän ei ole tietoinen. Hän ei ole tietoinen siitä, että hänen maailmansa on pinta. Hän on tietoinen ainoastaan tuosta yhdestä ainoasta suunnasta eteenpäin, mutta meidän voimme hyvin kuvitella, että hän on todellisuudessa kaksiulottuvainen olento ja että hänen maailmansa on kaksiulottuvainen. Mitenkä voimme silloin ymmärtää, että hän käsittää äärettömyyden? Hän käsittää äärettömyyden sillä tavalla, että hän kulkee äärettömästi vain eteenpäin, aina eteenpäin ja eteenpäin äärettömyydessä. Mutta miten me voimme nähdä tuon hänen äärettömyytensä? Me voimme nähdä koko hänen maailmansa, joka on pinta. Me voimme nähdä, että hänen viivansa on käyrä, se on ympyrä, joka tulee takaisin omaan alkupisteeseensä. Siis tämä meidän kaksidimensionaalinen olentomme liikkuu eteenpäin, mutta ei ole tietoinen muuta kuin yhdestä suunnasta, hän kulkee aina eteenpäin ikuisesti, mutta pyörii itse asiassa tuossa ympäri. Tämä on matemaattinen selviö. Tämä on aivan totta ja selvää. Jos hän ei tajua muuta kuin tuon yhden suunnan, niin hän voi kulkea pinnassa ympyrässä.

Kuvitelkaamme nyt, että on olemassa olento, elävä olento, joka tajuaa kahta suuntaa, joka tajuaa pinnan: joka tajuaa suunnan eteenpäin ja molemmille sivuille, ja hän on tietoinen siitä, että hänen maailmansa on kaksidimensionaalinen. Hän on myös tietoinen siitä, että hänen maailmansa on ääretön. Mutta sen sijaan, että hän nyt asuisi tässä pinnalla, että hän itse olisi ainoastaan kaksidimensionaalinen olento, niin sanokaamme, että hän on itse asiassa kolmidimensionaalinen olento ja asuu maailmassa, jolla on kolme ulottuvaisuutta, siis myöskin ylös ja alas. Mutta tämä olento ei ole tietoinen tästä. Hän ei tiedä ollenkaan, että maailmassa on ylös ja alas suunta. Hän ei tiedä muuta suuntaa kuin suoraan eteenpäin ja molemmille sivuille. Hän ei tiedä tästä pystysuorasta viivasta mitään, mutta me kun katselemme häntä, niin me näemme, että hän asuu kolmedimensionaalisisessa maailmassa ja hän on itse kolmedimensionaalisisessa maailmassa, vaikka hän ei tajua mitään muuta kuin kahta dimensionia. Me huomaamme hämmästyksellemme ja iloksemme, että hänen maailmansa on pallo. Tämä olento ei ole kuitenkaan tästä tietoinen. Hän ei ole tietoinen muusta kuin kahdesta ulottuvaisuudesta, ja hän on myöskin tietoinen siitä, että hänen maailmansa on ääretön. Hän liikkuu sillä pinnalla iankaikkisesti. Hän liikkuu sillä pinnalla missä tahansa, ja se on pallo. Hän aina tulee takaisin taas samaan kohtaan. Hän ei ole tajuihin mistään muusta kuin oman maailmansa äärettömyydestä, ja me näemme, että hänen maailmansa on pallo.

Viemme nyt tämän analogian eteenpäin. Ajatelkaamme nyt, että on olemassa olento, joka on tietoinen siitä, että on kolme ulottuvaisuutta, siis eteen ja taakse, molemmille sivuille ja ylös ja alas. Semmoinen olento on juuri ihminen. Me voimme sanoa: ”Me olemme tietoisia kolmesta dimensionista, ja me olemme myöskin tietoisia siitä, että meidän avaruutemme on ääretön joka suuntaan.

Ei ole koskaan mitään loppua. Me voimme kulkea mihin suuntaan tahansa. Meidän avaruutemme on ääretön.” ”Jahaa”, sanoo joku, joka on viisaampi ja kokeneempi ja tietävämpi ja osaa katsella meitä toiselta kulmalta, ”jahaa, nuo pikku ihmispojat ovat äärettömässä maailmassa, kolmedimensionaalisessa maailmassa ja liikkuvat äärettömyydessä. He eivät ole tietoisia siitä, että heidän avaruutensa, juuri niin kuin Einstein on todistanut, on jollain ihmeellisellä tavalla kääntynyt itsensä ympäri tai miten tahtoisimme sanoa, heidän avaruutensa on joku ihmeellinen pallo neljässä dimensionissa, he ovat siis itse neljädimensionaalisia olentoja ja elävät neljässä dimensionissa.” Me ihmiset olemme neljädimensionaalisia olentoja, elämme neljädimensionaalisessa maailmassa, mutta me emme ole tietoisia muusta kuin kolmesta dimensionista. Tämä on aivan selvä analogia.

Me tiedämme, että jotkut ovat aivan selvästi huomauttaneet, että neljäs dimensioni meillä ehdottomasti on. Einstein voi viitata siihen, että tämä neljäs dimensioni on tavallaan aika. Mutta ei aika yksin, sillä aika ei ole sinään olemassa, vaan me voisimme lisätä – elämä, liikunto. Liikunto, johon liittyy välttämättä aika. Se on aivan kuin neljäs dimensioni meille, sillä mehän liikumme. Emme olisi eläviä ja emme tietäisi tästä kolmedimensionaalisesta maailmasta, jollemme liikkuisi. Me olemme alituisessa liikkeessä, ja se on meidän neljäs ulottuvaisuutemme. Voimme heti ymmärtää, mitä olisi neljännen dimensionin aistiminen. Nythän me aistimme kolmea dimensionia, mutta jos me aistisimme neljättä dimensionia, niin me huomaamme heti mitä se on. Mitä astraalinen klärvoajansi olisi? Se olisi juuri näkemistä, kuulemista j.n.e., joka alituisesti liikkuisi, joka voisi liikkua ajassa. Siis sen sijaan, että me, nyt kun katselemme tätä maailmaa, näemme sen tavallaan pinnan muodossa ja itse kyllä sitten tietysti ymmärrämme, että se on kolmiulottu-

vainen maailma, jossa on kappaleita, sen sijaan meillä olisi tuo neljäs näkökanta, niin että me näkisimme kaiken toisen puolen, sivupuolen. Aika ja liikunto olisi siinä meidän aisteissamme. Kun me katselisimme metsää, niin me näkisimme puut ja kaikki, mikä on niiden puiden sisässä, metsän sisässä ja metsän takana, niin paljon kuin vain tahtoisimme katsella.

Me elämme aivan varmasti neljässä dimensionissa ja meidän maailmamme on neljädimensionaalinen. Se on siis ääretön äärellisessä muodossa, joka on meille vielä tajuumattomassa muodossa äärellinen. Me voimme ainoastaan tajuta, että se on ääretön. Korkeampi näkökanta näkee, että se on äärellinen, mutta ääretön ilmenee äärettömässä äärellisyydessä. Ääretön on ilmennyt äärellisenä äärettömyytenä, niin kuin pallo. Tämä on aivan selvää matematiikkaa ja geometriaa, johon ei voi muuta sanoa kuin, että niinhän se on.

Ja nyt meidän ruumiimme. Minkälainen se on? Se on juuri äärettömyys ilmenneenä. Katsokaamme ruumista. Siinä on aina käyriä viivoja. Se aina pyrkii siihen pallon muotoon, joka on äärettömyyden ilmennys, koska se on itsessään ääretön. Meidän ruumiimme on myöskin neljädimensionaalinen, koska se on alituisesti liikkeessä. Jos luonnontieteilijän tai fysiologin tai anatomian silmillä, biologin silmällä tarkastamme ruumistamme, niin me huomaamme, että ruumiimme on rakennettu soluista ja solut taasen atomeista. Nämä ovat kaikki alituisessa liikkeessä, yhtämittäisessä liikkeessä, ja ne ovat niin pieniä, niin pieniä nämä osat, joista meidän ruumiimme on rakennettu. Mehän emme voi niitä lainkaan nähdä silmällämme, ja ne liikkuvat aivan kuin jonkunlaisessa avaruudessa, yhtämittäisessä liikkeessä. En muista numeroita, mutta tiedämmehän kaikki, että veressämme on hirmuisen paljon verisoluja, hirmuisen paljon punaisia verisoluja, paljon enemmän

kuin valkoisia. Punaiset verisolut lasketaan biljoonissa. Meidän ruumiissamme on biljoonia punaisia verisoluja. Me olemme siis äärettömyydestä kokoonpantu maailma, ja koko meidän ruumiimme on äärettömyyden ilmennystä.

V

KRISTINUSKON ALKUPERÄ

Esitelmä 27.10.1929

Kristinuskon alkuperästä on olemassa erilaisia katsantokantoja eli teorioita, ja tahtoisin lyhyesti puhua kolmesta pääteoriasta, joihin muutkin enemmän tai vähemmän sisältyvät. Ensinnäkin meillä on tuon vanhan katolilaisen kirkon ja sitten myöskin tietysti protestanttisen kirkon kaunis, ihmeellinen, runollinen käsitys Jumalasta, joka syntyi maan päälle, Jumalasta, joka itse ruumistui maan päälle sovittaakseen ihmisten synnit, niin kuin sanotaan, taikka niin kuin myöskin mystillisemmin ajattelevat uskovaiset voivat sanoa, auttaakseen ihmiskuntaa, joka pyrkimyksissään oli joutunut umpikujaan. Jumala syntyi tällä tavalla maan päälle, ja ihmiskunta voi nyt pelastua iankaikkisesta pahasta ja päästä täydellisesti Jumalan yhteyteen ikuisiksi ajoiksi uskomalla tähän Jumalaan, Jumalan Poikaan, joka maan päälle ilmestyi. Tämä käsitys Jumalasta, joka syntyy maan päälle, on, niin kuin tiedämme, inspiroinut monta runoilijaa ja monta taitelijaa, ja siinä on epäilemättä ihmeellinen yliluonnollinen kauneus. Mutta kuinka tosi se on fyysillisesti katsoen, kuinka tosi tämä teoria on tämän näkyväisen maailman kannalta ja todellisten historiallisten olojen ja tapahtumain kannalta katsoen, se on aivan toinen kysymys.

Toiset teoriat kristinuskon alkuperästä ovat lähteneet siitä totuutta etsivästä hengestä, joka on epäillyt tämän katolisen kristinuskon todenperäisyyttä, joka on epäillyt, että Jumala sillä tavalla

syntyi maan päälle ja ilmestyi täällä ihmisen hahmossa. Sen tähden voimme huomata täällä nykyisessä, kristillisessä kulttuurissamme, kuinka viimeisten 150 vuoden aikana on pohdittu tätä kysymystä, ei enää ainoastaan uskon kannalta, vaan sitä on pohdittu tieteellisesti tieteellisenä kysymyksenä: ”Onko sillä tavalla todella uskottava? Onko todistettu, että Jumala ilmestyi maan päälle, vai millä tavalla kristinusko sai alkunsa?” Kun näin kysyttiin, silloin tultiin hyvinkin merkillisiin johtopäätöksiin.

Ensinnäkin koetettiin tutkia historiallisesti vanhoja mahdollisesti löytyviä asiakirjoja, ensin evankeliumein ja Paavalin kirjeiden alkujätteitä, mikäli niitä oli olemassa, ja sitten kaikkea muuta semmoista uskonnollista kirjallisuutta kristinuskon alkuajoilta ja sitten myöskin tietysti historiallista ja tieteellistä kirjallisuutta muuten niiltä ajoilta. Voimme sanoa, että oppinut Reimarus⁵ oli ensimmäinen, joka toi esiin aivan luonnollisen inhimillisen teorian kristinuskon alkuajasta. Hän oli koettanut tutkia evankeliumeja ja kaikkia asiakirjoja, mitä niiltä ajoilta oli olemassa ja oli tullut siihen johtopäätökseen, että Jeesus Kristus oli ollut juutalainen messias, mutta juutalainen messias, joka ei poikennut erikoisemmin toisistakaan juutalaisista messioista, ja näitä tämmöisiä juutalaisia messioita on ollut lähemmäs kolmesataa tunnetun historian aikana. Nyt Jeesus Kristus on silloin ollut semmoinen messias, jota erikoisesti on nimitetty eskatologiseksi profeetaksi, ja tällä tarkoitetaan, että hän oli profeetta, joka uskoi, että maailman loppu oli aivan lähellä. Hänen uskonsa oli, että hyvin pian tulee suuri kriisi, maailman tuomio, viimeiset ajat ovat ovella ja sen tähden pitää ihmisten parantua ja kääntyä. Jeesus oli siis tämmöinen eskatologinen profeetta, ja mikäli asioita on sitten myöhemmin tutkittu, ei ole voitu kumota tätä, vaan on tultu enemmän ja enemmän varmuuteen siitä,

⁵ [Hermann Samuel Reimarus (1694–1768).]

että Jeesus todellakin oli profeetta, joka puhui viimeisistä ajoista ja ennusti jotain loppua.

Messias juutalaisessa käsityksessä, kuten tiedämme, oli olento, semmoinen jumalallinen ihminen, jonka piti tulla kansansa pelastajaksi, jonka piti koota kaikki juutalaiset, hajallaankin asuvat juutalaiset, koota ne kaikki Palestiinaan ja sitten nostaa Juudan kansan siihen asemaan, mikä sille oikeastaan kuului Jumalan valittuna kansana. Juudan kansan piti tulla maailman hallitsevaksi kansaksi, ja Messiaan piti olla kuninkaana ja keisarina tässä maailmanvaltakunnassa. Tämä oli ikivanha juutalainen käsitys Messiaasta, ja sen tähden nyt kristinuskomme alkuperää tutkittiin tämmöiseltä vallan inhimilliseltä ja historialliselta kannalta. Tultiin siihen, että Jeesus Kristus oli eskatologinen profeetta ja oli itse asiassa siis vallankumouksellinen. Siihen johtopäätökseen tuli Reimarus. Jeesus Kristus oli ottanut osaa vallankumoukseen Juudeassa Rooman ylivaltaa vastaan, mutta sortui, sillä kaikkihan siellä Juudeassa, Palestiinassa, kaikkihan siellä epäonnistui. Rooman valtakunta osoitti, kuinka mahtava se oli hävittäessään Jerusalemin myöhemmin Jeesuksen kuoleman jälkeen. Tällainen on siis tuo toinen teoria kristinuskon alkujasta. Kristityt nimittäin ovat sitten aikojen kuluessa lisänneet kaikenlaisia piirteitä tähän alkuperäiseen profeettaansa ja koonneet kaikenlaisia pakanallisia käsityksiä, muodostaneet itse asiassa kristinuskon kaikenlaisista pakanallisista aineksista, tietysti säilyttäen Jeesuksen alkuperäisiä puheita.

Mutta sitten vähän myöhemmin, niin kuin muistamme, noin 100 vuotta sitten ilmestyi David Friedrich Straussin kirja saksaksi ”Das Leben Jesu”, ja tämä kirja se taas ei katsonut Jeesusta oikeastaan historiallisena henkilönä ollenkaan. Se pani alkuun kolmannen teorian kristinuskon alkuperästä. Strauss nimittäin tässä kirjassaan esittää sen mielipiteen, että Jeesus Kristus on kokonaan myyttillinen

henkilö, että Jeesus Kristusta ei koskaan fyysillisesti ole ollut ole-massakaan, vaan että se on myytti, se on taru, se on Kristus-taru: On koetettu esittää evankeliumeissa ihanneihmistä, ja aineksia semmoiseen ihanneihmiseen on saatu mistä tahansa, sekä juutalais-ten messias-käsityksestä että pakanallisista jumalakäsityksistä. Tätä teoriaa on sittemmin vielä kehitetty. Se on teoria, joka on pitänyt puoliaan, voimme sanoa, aina meidän päiviimme saakka. Tunne-tuimpia tämän myyttiteorian edustajia on saksalainen professori Al-bert Drews. Hän on aivan viime vuosisadan lopulla ja tällä vuosi-sadalla esittänyt tätä myyttiteoriaa. Vuonna 1909 ilmestyi hänen kirjansa ”Christusmythe” (Kristus-myytti) ja 1924 kirjansa ”Die Entstehung des Christentums” (Kristinuskon synty).

Albert Drews on hyvin ankara myyttiteorian kannattaja, ja niitä kannattajia on ollut koko lailla paljon oppineessa maailmassa. Pro-fessori Drews huomauttaa siitä hyvin suurella taidolla ja oppinei-suudella, että koko tuo kertomus Jeesus Kristuksesta, semmoisena kuin se nyt esiintyy evankeliumeissa, perustuu itse asiassa, niin kuin sanotaan, niin kuin hän sanoo, astraaliseen myyttiin eli tähtita-ruun. Se kuvaa aurinkoa, ja samalla tavalla kuin tämä Kristus-myytti kuvaa aurinkoa, auringon kulkua taivaalla ja auringon eri oppositsioneja vuoden aikana, vuoden kuluessa, samalla tavalla ovat tietysti ennenkin kaikki samanlaiset vapahtajaolennot olleet myyttejä. Samalla tavalla on juuri kerrottu muistakin semmoisista uskontojen keskushenkilöistä.

Jeesus Kristuksesta kerrotaan, että hän syntyi neitsyestä ja että hän syntyi Jumalana ja että hänet ristiinnaulittiin ja että hän sitten astui alas tuonelaan ja nousi sitten taas ylös kuolleista. Samalla ta-valla kerrotaan muistakin vapahtajista. Samalla tavalla kerrotaan toistenkin uskontojen keskushenkilöistä. Samalla tavalla on kerrot-tu esimerkiksi Tammuksesta Babyioniassa, jostain Adoniksesta,

jostain Herkuleesta, jostain meksikolaisesta Quetzalcoatlista, puhumattakaan siitä, että Krishna ja Buddha Indiassa ovat myöskin syntyneet neitsyestä. On huomattava, että kun nämä vapahtajaolennot, nämä jumalalliset ja nämä ihmeelliset ihmiset ja sankariolennot, jotka ovat ihmisten kesken esiintyneet, saarnanneet ja puhuneet, ovat sitten kuolleet, niin heistä kaikista kerrotaan, että he ovat astuneet alas manalaan ja nousevat sitten ylös kolmen päivän perästä.

Kun on näin, sanoo Drews, niin onhan aivan selvää, että Kristuksen elämäkin oli tuollaista myyttielämää. Onhan aivan selvää, hän huomauttaa, että aurinkoa on kuvattu näissä henkilöissä, auringon kulkua taivaalla. Aurinkohan muodostaa joka päivä ristin päivällä. Itä, jossa aurinko nousee, ja länsi, jossa se laskee, muodostavat vaakasuoran viivan, ja korkein kohta zenith ja alin kohta, missä aurinko on, muodostavat myöskin suoran viivan, niin että taivaalla muodostuu risti. Aurinko piirtää ristin taivaalla joka päivä, joka vuorokausi. Sama on myöskin joka vuosi. Aurinko kesäisin, kesän aikana on paljon lämmittävämpi, paljon eloisampi, paljon enemmän täynnä rakkautta ja voimaa, luovaa voimaa kuin talvella. Kevätpäiväntasauksessa aurinko kuin menee ylös ja syyspäivän tasauksessa se poistuu enemmän ihmisten näkyvistä. Vaikkakin aurinko talven aikana näkyy, niin se on kuitenkin kuin etäämpänä, se on kylmempi, siinä ei ole enää niin luovaa voimaa. Se on pukeutunut kuin kuoleman vaippaan, ja koko luontokin silloin pukeutuu talven valkeaan vaippaan. Sitten kevätpäiväntasauksessa aurinko jälleen nousee ylös, nousee kuin kuolleista.

Tietysti tästä kaikesta huomaamme, että nuo tarut ovat syntyneet sellaisella leveysasteella kuin tämä Eurooppa, Egypti ja Aasiakin, siis maissa, jotka ovat päiväntasaajan pohjoispuolella. Sen tähden on aina sanottu, että aurinko vaelsi alas tuonelaan syyspäivien ai-

kana, kulki kuin kuolemaansa kohti ja oli kaikista alimmassa kuoleman valtakunnassa joulun aikana. Mutta silloin se alkoi taas vähän syntyä, ja kevätpäivinä se taas nousee ylös ja on sitten taas täydessä loistossaan koko kesän. Näin Drews hyvin oppineesti todistaa, niin kuin kaikki muutkin oppineet todistavat, kuinka kaikkien tuommoisten uskontojen kertomukset, pyhät kertomukset vapahtajaolennoista, kuinka ne kaikki ovat tarullisia itse asiassa.

Me kyllä ymmärrämme tämän aivan hyvin, ja me oikeastaan olemme päässeet ymmärtämään asioita vielä vähän syvemmältä kannalta, mutta samalla myöskin yleiseltä kannalta, sillä totuudenetsijöinä emme suinkaan voi kieltää, etteikö asiat olisi niin, että kaikissa uskonnoissa, joista nyt on mitään tietoa, on hyvin samanlaiset opetukset juuri niistä vapahtajaolennoistakin. Sitä emme voi kieltää. Se ajatus on hyvin lähellä, että koska kaikkialla ja kaikkina aikoina ja kaikkialla maailmassa, koska kaikkialla on aivan samanlaiset opit, niin on selvää, että tämä yhtäläisyys perustuu jonkunlaisiin luonnon tosiasioihin, jonkunlaisiin, sanokaamme astraalisiin, tähtimaailmojen tosiasioihin, jonkunlaisiin semmoisiin ilmiöihin elämässä, jotka uudistuvat ja jotka ovat samanlaisia olleet aina kaikille kansoille. Tämä on luonnollinen tosiasia, jota ei voi kieltää. Tähän näkökantaan on tullut erinomaisen suuri lisä Madame Blavatskyn työn kautta.

Madame Blavatsky, joka esiintyi, niin kuin muistamme, viime vuosisadan loppupuolella ja joka kirjoitti ja julkaisi ensimmäisen suuren kirjansa ”Isis Unveiled” vuonna 1877 muistaakseni, liitti tähän tähtiteoriaan toisen, aivan toisen teorian, aivan toisen näkökannan. Hän ei suinkaan kieltänyt tätä astraalista teoriaa, mutta hän sanoi, että se on vain yksi avain. Hän tahtoo antaa toisen avaimen, ja hän antoi silloin tähän taruun eli myyttiin toisen, n.s. psykologisen avaimen. Tämän psykologisen avaimen mukaan tuommoiset

pyhät kirjat kuin evankeliumit ja toisten uskontojen samanlaatuiset pyhät kirjat ja pyhät elämäkerrat ovat myöskin, niin kuin Madame Blavatskyn oli tapana sanoa, vihkimysdraamoja, kuvauksia siitä minkäläisten vaiheiden läpi yksilöllinen ihminen korkeammassa siveellis-henkis-älyllisessä kehityksessään kulkee. Aurinko ei ole ainoastaan tuo aurinko taivaalla, joka loistaa tässä meidän aurinkoplaneettakunnassamme, vaan aurinko on myöskin ihminen sisimmässä, korkeammassa minässään, ja ihmisen oma aurinko, ihminen aurinkona kulkee määrätyn kehityksen läpi. Tämän pitkän ja vaivalloisen kehityksen läpi kulkemista kuvataan ja on aina nimetty ihmisen kulkemiseksi vihkimysten kautta.

Tiedämme, että teosofinen liike on aivan Madame Blavatskyn ajalta saakka tarttunut juuri tähän Madame Blavatskyn antamaan avaimeen. Se on aina puhunut niistä erilaisista kokemuksista, suurista saavutuksista, joita nimitetään vihkimyksiksi ja joita ihminen henkisessä kehityksessään saavuttaa. Teosofinen liike on näistä pitkän matkaa puhunut ja niistä pitänyt kiinni ja, niin kuin muistamme, on teosofiselle liikkeelle tullut tavaksi sanoa: ”Kaikki nuo kertomukset vapahtajain syntymästä ja elämästä ja kuolemasta ja ylösnousemuksesta kuvaavat epäilemättä asioita taivaalla mutta myöskin ennen kaikkea eräitä asioita, jotka ovat paljon lähempänä meitä ihmisiä, nimittäin meidän omaa kehitystämme, korkeampaa kehitystämme. Vapahtajan syntyminen kuvaa meidän sisäisen, jumalallisen itsemme syntyä eli tietoiseksi tulemista meissä, ja vapahtajan elämä ja kuolema ja ylösnousemus kuvaa tämän meidän sisäisen itsemme eli minämme kehitystä elämien vieressä siihen saakka, kunnes meidän personallisuutemme kokonaan kuolee ristinpuulla ja meidän korkeampi minämme kokonaan nousee ylös ainoaksi hallitsijaksi meissä, ainoaksi eläväksi olennoiksi itse kussakin yksilössä.” Sen tähden on tullut melkein kuin tavaksi sanoa teosofises-

sa liikkeessä, teosofisissa piireissä, että vaikei olisi ollut ainoatakaan noista sankareista ja noista vapahtajista, noista jumalallisista olennoista, joista kerrotaan, vaikei ainoakaan niistä olisi ollut, vaikka kaikki olisivat paljastaan tarumaisia henkilöitä, niin sittenkin pyhät kirjat ovat yhtä pyhiä, yhtä arvokkaita ja yhtä tosia, paljon arvokkaampia ja todellisempia itse asiassa, koska ne joka tapauksessa kuvaavat asioita, jotka koskevat kaikkia ihmisiä, kaikkia aikoja, koska ne eivät ole riippuvaisia, nuo asiat, minkäänlaisista historiallisista oloista, ei paikasta, eikä ajasta. Pyhät kirjat ovat tosia, ne ovat sittenkin tosia, vaikka ei olisi ollut koskaan mitään semmoisia vapahtajia maan päällä.

Ihmeellistä kyllä voimme melkein sanoa, että katolinen kirkko on kokolailla lähellä tätä näkökantaa. Katolista kirkkoa ei koskaan ole horjuttanut eikä pelottanut tiedemiesten, tutkijain etsimiset ja hakemiset. Katolinen kirkko ei ole mitään välittänyt siitä, huomaaivatko tiedemiehet ja tutkijat, että koko kristinusko perustuu myyttiin. Mitä siitä. Katolinen kirkko on aina pitänyt kiinni siitä suuresta, ihmeellisestä pelastuksesta, pelastusdraamasta, joka sen mielestä joka tapauksessa on tosi. Katolisen kirkon pelastusdraama ei ole silloin aivan tämä psykologinen vihkimysdraama, josta Madame Blavatsky kertoo, vaan katolisen kirkon draama on vain tuo ihmeellinen, että Jumala on ilmestynyt ja kun uskomme siihen ja otamme sen vastaan, niin me pelastumme katolisen kirkon helmassa. Katolisen kirkon usko on sangen mystillinen ja hyvin ylpeä. Siihen ei koske mikään tutkimus, ei mikään epäily. Tietysti on katolilaisia paljon, jotka ovat hengessään tulleet protestanteiksi ja ovat nousseet kapinaan tätä ylpeyttä vastaan ja tahtovat, niin kuin protestanttisessakin maailmassa on ollut aina pitkin matkaa, tietää, mikä on totuus. Onhan hyvin erikoista sentään, jos uskonto, jos kristinusko perustuu tällaiseen psykologiseen tosiseikkaan, to-

siseikkaan kyllä, mutta semmoiseen psykologiseen seikkaan, josta sitten on rakennettu eksoteerinen uskonto ihmisten auttamiseksi, niin kuin sanotaan, mutta yhtä hyvin voitaisiin sanoa, ihmisten pimmittämiseksi tai ihmisten pettämiseksi. Eihän ihmisille ole kristinuskossa koskaan selvästi selitetty, että kristinuskko perustuu jonkunlaiseen psykologiseen kehitykseen, jonka läpi jokaisen yksilön täytyy kulkea, vaan aina tietysti on viitattu siihen tosiseikkaan, että vapahtajaolento kuolee ihmiskunnan syntien puolesta.

Sen tähden me oikeastaan, kun me ajattelemme sekä tämän oman kristikuntamme historiaa että toisten kansojen ja kulttuurien historiaa, kun ajattelemme, että kaikkialla on aina uskottu johonkin vapahtajaolentoon ja uskottu, että todella on uskonnolla, kullakin uskonnolla perustajansa, niin meidän täytyy myöskin sanoa, että ei ainoastaan tuntuisi kovin köyhältä, jos kaikki uskonnot olisivat ainoastaan tekaistujen tarujen perusteella, luonnollisten tosiseikkojen ja psykologisten tosiseikkojen perusteella taiteellisesti kokoonpan-
tuja ja tekaistuja, vaan myöskin meistä tuntuu, että semmoinen on mahdotonta. Kuinka olisi mahdollista, että niin olisi poikettu ties-
tä? Kuinka olisi mahdollista, että kaikkialla ja aina olisi ihmisiä sil-
lä tavalla viety harhaan, taikka oikeastaan, missä ne ihmiset olisivat olleet, jotka olisivat toisia voineet ja uskaltaneet viedä niin har-
haan? Sehän käy meille miltei mahdottomaksi uskoa. Se on terveen järjen kaikista pätevin vastaväite tuollaisille mytologisille selityk-
sille. Kun professori Drews ja muut selittävät, että kristinuskko on paljasta mytologiaa ja, että se perustuu paljaaseen myyttiin, niin sil-
loin tekee mieli kysyä: ”Entä tämä elävä kristikunta, joka on täm-
möiseksi kehittynyt ja vuosisatojen kuluessa kasvanut ja kehitty-
nyt? Kuinka se on kehittynyt? Kuinka se on tämmöiseksi muodos-
tunut? Kuinka kristinuskko on saanut alkunsa? Ketkä ovat panneet sen kokoon?” Jos silloin viitataan siihen, niin kuin me kaikki tie-

dämme ja myönnämme oikeaksi, että kirkolliskokoukset silloin tällöin, varsinkin kristinuskon alkuaikoina, nimittäin sen perästä, kun se tuli valtionuskonnoksi, siis neljänneltä vuosisadalta lähtien, että kirkolliskokoukset aina päättivät, mitä kristinusko oli ja mihin piti kansan uskoa, jos vaikka tämänkin myönnämme, niin sittenkin jää meille arvoitukseksi, kuinka tämä uskonto olisi voinut syntyä tyhjästä. Mistä olisi saatu kaikki ne puheet ja sanat, joita on pantu Jeesus Kristuksen suuhun, jos ei koskaan olisi ollut ketään ihmistä, joka sellaisia viisauksia ja semmoisia opetuksia ja neuvoja olisi lausunut? Ovatko ne vain koottu sieltä ja täältä? Kuinka on ne koottu? Kuka on ollut niin viisas, että hän olisi koettanut koota mitä parhaimpia siveellisiä neuvoja sitä varten, että hän pettäisi ihmisiä ja veisi heitä kokonaan harhaan? Tämä tuntuu minusta terveen järjen kannalta niin mahdottomalta käsittää, ja mahdotonta se onkin, sillä nythän sentään viime vuosisadalla kaikki tutkijat tulivat aivan vakuutetuiksi siitä, että Gautama Buddha on ollut olemassa. Gautama Buddha ei ole mikään myytti. Hän on ollut elävä henkilö. Oli tietysti semmoisiakin oppineita, jotka koettivat selittää, että Buddhakin oli vain tarua. Mutta sehän tuli historiallisesti todistetuksi, ja nyt ei ole sitä oppinutta, joka epäilisi, etteikö Buddha olisi ollut. Gautama Buddha oli elävä ihminen, joka esiintyi maailmassa silloin ja silloin ja vaikutti maailmassa silloin ja silloin.

Toista on taas ollut Jeesus Kristuksen suhteen. Kun Madame Blavatsky, kun hänkin käänsi huomion tähän psykologiseen toiseikkaan, että ihmisen sisäinen kehitys, korkeampi sisäinen, siveellis-henkis-älyllinen kehitys on kuvattu esimerkiksi evanゲリumeissa, niin oli aivan kuin hänkin olisi tahtonut sillä sanoa: ”Älkää nyt pelätkö, vaikka tulisikin todistetuksi, että Jeesus Kristusta ei ole ollut olemassa.” Vaikka Madame Blavatsky kyllä puhui aina silloin tällöin Jeesus Kristuksesta kirjoissaan, niin tuntuu myöskin

välistä, niin kuin hän ei itse olisi ollut aivan varma, onko Jeesusta ollut olemassa. Hän huomauttaa välistä näin: ”Yhdentekevää, jos Jeesusta on ollut tai ei, onhan kuitenkin ollut hänen ihana oppinsa.”

Oppinut maailma, joka tutki näitä asioita, pysyi sangen epäilevällä kannalla, onko Jeesus Kristusta ollenkaan ollut olemassa. Tuli tunnetuksi, että juutalaiset Talmudissa kertoivat Jeesuksesta, joka eli 100 vuotta ennen Kristusta, ja tuli myöskin tunnetuksi, että juutalaiset hieman nauroivat partaansa sanoessaan, että koko kristinuskohan on meidän kostoamme. Me olemme päästäneet ulos näitä kertomuksia Messiaasta ja vapahtajasta, ja kristikunta on niihin tarrautunut. Sillä tavalla kristikunta siis uskoo olemattomaan asiaan, taruun, ja se on meidän kostomme. Keskiajallahan myöskin esiintyi paljon kertomuksia Jeesuksesta, Toldoth Jeshu -kertomukset. Kun nuo ristiretkeläiset kävivät itämailla, niin he toivat mukanaan kertomuksia sieltä, kertomuksia Jeesuksesta, ja ne kertomukset Jeesuksesta ja hänen elämästään ovat hyvin samanlaisia kuin ne teosofiset kertomukset siitä Jeesuksesta, joka eli 100 vuotta ennen Kristusta.⁶ Tiedämme, että on teosofisia kirjailijoita, jotka ovat aivan tarttuneet tuohon Talmud ja Toldoth Jeshu -teoriaan, kertomukseen Jeesuksesta, joka eli 100 vuotta ennen Kristusta ja josta muutamat Toldoth-kertomukset kertovat hyvinkin rumia asioita.

Näin ollen ei ole siis yhtään ihmeellistä, jos todella totuutta tavoitava ihminen kysyy: ”Kuinka on oikeastaan asianlaita? Kuinka todellisuudessa on? Eikö Jeesus Kristusta siis ole ollut olemassa? Onko vain ollut olemassa joku juutalainen Jehoshua 100 vuotta varhemmin, tai ehkä sekin on vain juutalaisten keksimää, mutta heillähän oli niin paljon messioita, että miksi se ei olisi voinut olla

⁶ [Bernard-Raymond Fabré-Palapat: *Lévitikon*. Paris: Librairie des Chrétiens-primitifs: J. Machault, 1831.]

niin? Mutta onko todella se käsitys Jeesus Kristuksesta, joka nyt sentään on elänyt läpi vuosisatojen ja parituhatta vuotta kristikunnassa ja jonka mukaan on ajanlaskumekin, onko se todella harhaa?” Tämä on todella oikein keskeinen kysymys, täytyy sanoa, totuudenetsijälle. Me näemme, että tässä meidän Ruusu-Ristissämme olemme asettuneet ehdottomasti sille kannalle, joka poikkeaa siitä teosofisesta näkökannasta, jonka mukaan Jeesus eli 100 vuotta ennen Kristusta. Me olemme asettuneet aivan sille kannalle, että Jeesus Kristus eli meidän ajanlaskumme alussa, vaikka olemme tietysti jättäneet historiallisille tutkijoille todistettavaksi tämän ulkonaisesti.

Minä tahdon myöhemmin, ehkä ensi sunnuntaina, kosketella tätä Kristus-kysymystä, Jeesus Kristus -kysymystä, historiallisena kysymyksenä, mutta sisäiseltä kannalta, ja kertoa, millä tavalla se ratkaisi itsensä minulle, mutta nyt tänään tahdon sanoa yhden seikan ja lohduttaa kaikkia sillä tiedolla, että voimme sanoa nyt, että koko tuo teoria Jeesuksesta, joka olisi elänyt 100 vuotta ennen Kristusta, on aivan turha, ja että tuo teoria, että Jeesus Kristusta ei ollenkaan olisi ollut olemassa, että se on täydellisesti kumottu.

Oppineessa spesialistimaailmassa ollaan nyt tultu siihen varmaan johtopäätökseen, että Jeesus Kristus on historiallinen henkilö. Se, mikä yleensä teki tutkijoille vaikeaksi uskoa, että Jeesus oli historiallinen henkilö, oli se, että hänestä tosin kyllä puhuttiin evankeliumeissa ja Paavalin kirjeissä (Paavalin kirjeissä kyllä puhuttiin enemmän sisäisestä Kristuksesta eikä niin paljon historiallisesta Jeesuksesta) ja muissa apokryfisissä evankeliumeissa ja kirjoissa, mutta senaikaiset historioitsijat ja muut kirjailijat eivät oikeastaan maininneet Jeesus Kristuksesta mitään, vaikka hän sentään oli pannut alulle siksi ihmeellisen liikkeen, josta on muodostunut koko kristikunta. Tutkijoista tuntui sangen merkilliseltä, että

hänen oma elämänsä olisi niin saattanut kulkea huomaamatta, kyllä maailman nurkassa, pienessä Palestiinassa, mutta kuitenkin niin huomaamatta, kun Palestiina kuului sentään Rooman valtakuntaan. Flavius Josefus ”Juutalaisissa antikviteeteissa” mainitsee kyllä Jeesuksesta, mutta se tuntui oppineiden mielestä kristittyjen lisäämältä, ja se ei vaikuttanut heihin ollenkaan historiallisesti pätevältä. Sen tähden kaikki vain aina sanoivat, että kyllähän evankeliumit ja muut semmoiset kirjat puhuvat Jeesuksesta, mutta nehän ovat ystävien kirjoittamia ja voivat siis olla täynnä valheita, nehän voivat olla kaunokirjallisia teoksia taikka mytologiaa. Mutta me kysymme: Miksikä eivät ole historioitsijat mitään maininneet? Tämähän on hyvin pätevä vastaväite.

Nyt voidaan sanoa, että aivan meidän päivinämme, voisi ihan sanoa tänä vuonna, vaikka onhan tehty työtä parikymmentä vuotta, mutta tänä vuonna on nyt oppinut maailma saanut selvän todistuksen. Ajatelkaamme näitä aikoja, kristinuskon syntymäaikoja, Jeesuksen aikoja ja Jeesuksen kuolemaa ja niitä kaikkia tapahtumia. Jos nyt Pontius Pilatus oli roomalaisena maaherrana, niin onhan silloin luonnollista, että hän reporteerasi asioita. Mikä oli luonnollisempaa, että hän reporteerasi asiat. Ainahan täytyy virkamiesten laittaa asiapapereita ja lähettää niitä. Tämähän on luonnollista senkin nojalla, että Rooman valtakunnassa näitä asiapapereita aina laitettiin, aivan niin kuin tehdään meidänkin aikojamme. Sen tähden tuntuu niin ihmeelliseltä, ettei Pontius Pilatus olisi mitään kirjoittanut. Nyt kyllä oli ollut semmoinen kirja, jonka nimenä oli ”Pilatuksen teot”, jossa Pilatus itse asiassa kertoo siitä, kuinka hän istui tuomitsemassa Jeesusta ristinkuolemaan, mutta se oli niin päivän selvästi kristitty tekele. Voitiin aivan mennä taaksepäin ja huomata, koska se oli syntynyt. Eihän siis tuommoisiin asiapapereihin voinut panna mitään luottamusta. Pilatus kertoo siinä tapahtumas-

ta, niin kuin hän olisi ollut aivan paras kristitty itse, ja sen tähden se koko kirja – Acta Pilati – on kristillinen sepustus. Mutta minnekö sitten Pilatuksen todelliset raportit olivat joutuneet, jos kerran Jeesus oli olemassa, jos todella hän olisi elänyt ja kuollut? Tietysti Pilatus on siitä kirjoittanut jotain.

Nyt itse asiassa tiedetään historiasta, että keisari Maximianus, joka eli 300-luvun alussa ja hallitsi Rooman valtakuntaa, että hän oli hyvin vihamielinen kristityille ja pani vainojakin toimeen. Myöskin tiedetään hänestä, että hän antoi kopioida Pilatuksen kertomukset, raportit, Jeesus-nimisestä kansan villitsijästä, vallankumouksellisesta ihmisestä, että hän antoi kopioida ne tuhansissa kappaleissa ja käski, että ne on luettava kaikissa kouluissa, jotta kaikki pääsivät päivänselvään käsitykseen siitä, mikä Jeesus Kristus on ollut ja jotta ei kenenkään tarvitsisi uskoa, mitä *krestiaanit* opettivat, Tämä tapahtui vuonna 311, ja vuonna 325 – 14 vuotta myöhemmin – tuli kristinusko valtion uskonnoksi Konstantinus Suuren hallitessa. Silloin hävitettiin kohta nämä kouluihin ja tempeleihin lähetetyt asiapaperit, nämä kopiot Pilatuksen kirjeistä, ja laitettiin, pantiin kokoon aivan uudet, kristityssä hengessä kirjoitetut ”Acta Pilati”-kirjoitukset, joista on säilynyt tietoa meidänkin päiviimme. Nuo todelliset Pilatukset raportit hävitettiin siis pois maailmasta, mutta ihmeellistä kyllä – niin kuin aina tapahtuu elämässä ja niin kuin kohtalo aina johtaa asioita – ihmeellistä kyllä ne eivät ole aivan täydellisesti hävinneet. Kyllä ne Pilatuksen kirjoitukset ovat hävinneet, mutta nyt itse asiassa niistä jotakin on jäljellä.

Se, mikä on pannut nyt oppineen maailman aivan ymmälle ja tutkimaan näitä asioita, on muutamia semmoisia manuskriptit, joita on ollut venäläisessä kirkossa, osaksi venäläisenä käännöksenä, osaksi kreikankielisenä tekstinä. Mitä nämä manuskriptit ovat?

Niiden nimenä on Jerusalemin valloitus ja niiden tekijä on juuri tuo kuuluisa historioitsija Flavius Josefus. Nyt on huomattava, että Flavius Josefus oli juutalainen. Hän oli itse juutalainen, joka syntyi noin jotain 38 meidän ajanlaskuamme, ja hän oli mukana siis Jerusalemin valloituksessa ja eli vielä sen perästä sekä kuoli vasta ensimmäisen vuosisadan alkupuolella taikka siis oikeastaan toisen vuosisadan alkupuolella, 105 tai 106 (ei varmasti tiedetä hänen kuolinvuottaan). Jerusalemin valloituksen jälkeen hän rupesi kirjoittamaan taikka julkaisi erilaisia kirjoja, historiallisia teoksia. Tämä Flavius Josefus (tämä on tietysti latinalainen nimi), joka oli juutalainen, oli mukana juutalaisten kapinassa ja hän oli oikein johtavia henkilöitä. Mutta sitten hän petti oman kansansa. Hän meni roomalaisten puolelle ja tuli keisarin liehittelijäksi. Hän oli hyvin terävä ja älykäs mies, ja hänellä oli tietysti jonkunlaista historiallista silmää ja halua kirjoittaa muistiin, mitä tapahtui. Hän pääsi keisarin suosioon. Hän oli keisarin kirjuri ja historioitsijana. Hänen tehtävänsä oli siis tavallaan muistiinpanoissa ylistää roomalaisten mahtavaa valtaa ja roomalaisen keisarin ihmeellisyyttä. Tämähän kuului hänen virkaansa niin sanoaksemme. Kaikki, mitä hän on kirjoittanut, on hän kirjoittanut vähän semmoiselta roomalaiselta kannalta, mutta tietysti hänen ”Juutalaiset antikviteettinsa” sisälsivät hänen parhaimmat tietonsa juutalaisesta historiasta. Toiselta puolen hän oli siis historioitsija sielultaan, siis ihminen, joka ei tahonut keksiä mitään, vaan kertoa tosiasiat. Mutta joskus sitten, kun asia vaati, hän vähäisen esitti keisarille mieliksi. Hän kirjoitti siis juutalaisesta sodasta (hän nimittää sitä juutalaiseksi sodaksi) ja kertoo siinä Jerusalemin valloituksesta.⁷ Silloin hän siinä aivan ohimennen mainitsee ja sanoo tuon lauseen Jeesus Kristuksesta, jota

⁷ [Flavius Josefus, *Juutalaissodan historia*, Werner Söderström Osakeyhtiö. Helsinki 2004.]

lausetta on pidetty kristillisenä lisäyksenä. Mutta on hyvin luultavaa, että se on sittenkin ollut hänen siinäkin teoksessaan. Asia oli se, että Flavius Josefus kirjoitti itse ensin juutalaisten myöhemmäs-
tä historiasta, sinä ensimmäisenä vuosisatana, hän kirjoitti ensin
niin kuin juutalaisia varten ja sitten hän käännäti kreikkalaisille
sihteereille omassa kirjoitushuoneessaan kreikankielelle. Hän ei
osannut itse niin hyvin kreikkaa ja hän sanookin siinä itse, että lu-
kijat voivat sitten arvostella, kuinka hyvin hän on osannut esittää
asioita kreikankielellä. Flavius Josefus kirjoitti nimittäin ensin
arameankielellä, mutta sitten kreikankielelle, ja vasta kolmas laitos
kirjoitettiin latinankielelle, ja se oli keisaria varten. Nyt tämä toi-
nen, kreikaksi käännetty kertomus juutalaisista, on säilynyt venä-
läisessä kirkossa. Ei tosin aivan puhtaana, sillä siinäkin ovat luon-
nollisesti kristityt vähän muutelleet ja lisäilleet ja parannelleet, niin
että oppineilla on ollut hyvin suuri työ ottaa selvää siitä, miten se
oikeastaan kuuluu. Heitä on kuitenkin auttanut se, että heillä on ol-
lut nuo Flavius Josefuksen teokset muuten, niin että he ovat tutus-
tuneet hänen kertomistapaansa ja siten he ovat siis kääntäneet nuo
kirjoitukset venäjältä kreikankielelle ja saaneet ne kuulumaan
semmoiselta kuin ne arvatenkin alkuaan ovat kuuluneet. Oppineet
ovat hyvin tarkkoja tämmöisessä ja he kyllä pystyvät hyvinkin
hämmästyttäviin asioihin tällaisessa tutkimustyössä.

Professori Robert Eisler on varsinkin tehnyt työtä näiden teks-
tien kanssa ja saanut rekonstruoiduksi Flavius Josefuksen tekstin
sen muotoisena kuin se luultavasti on ollut.⁸ Flavius Josefus, kun

⁸ [*Iesous basileus ou basileusas. Die messianische Unabhängigkeitsbewegung vom Auftreten Johannes des Täufers bis zum Untergang Jakobs des Gerechten. Nach der neuerschlossenen Eroberung von Jerusalem des Flavius Josephus und den christlichen Quellen dargestellt*, Heidelberg 1929; käännös englanniksi: *The Messiah Jesus and John the Baptist According to Flavius Josephus' Recently Rediscovered 'Capture of Jerusalem' and the Other Jewish and Christian Sources*, London 1931.]

hän kertoo meidän ensimmäisen vuosisatamme alkutapahtumista ja siis myöskin Jeesuksesta ja hänen elämästään, niin hänen ei ole tarvinnut turvautua ainoastaan siihen, mitä hän mahdollisesti oli kuullut kerrottavan juutalaisilta, vaan hän saattoi juuri käyttää hyväkseen Pilatuksen raportteja keisarille. Hän saattoi aina, ja hän sai aina (se tiedetään), kun hän kirjoitti näitä historioitaan, hän sai käyttää vapaasti kaikkia asiapapereita, virallisia asiapapereita, mitä oli kanslioissa ja kirjastoissa. Sen tähden hän nyt kertoessaan Jeesuksesta itse asiassa kertoo juuri, mitä Pontius Pilatus oli kirjoittanut keisarille. Se ei ole mikään pitkä juttu, muutamia kymmeniä lauseita, muutamia kappaleita, mutta se on sisällöltään kyllä hämmästyttävä.

Minulla ei ole nyt mukani sitä suomennosta, mutta koetan muististani jonkun verran toistaa.

”Siihen aikaan ilmestyi mies, jos häntä nyt mieheksi eli ihmiseksi voi nimittää, sillä hänen esiintymisensä oli enemmän kuin miehen tai ihmisen esiintymistä. Hänen tekonsa osoittivat jotain muuta. Hän teki niin paljon hämmästyttäviä ihmeitä. Hänen luontonsa ja ulkonainen esiintymisensä oli ihmisen, mutta muutamat, monet pitivät häntä kyllä jumalallisena olentona. Minä en kuitenkaan pidä häntä muuta kuin ihmisenä juuri sen tähden, että hänen luontonsa oli aivan tavallinen. Minä pidän häntä ihmisenä, enkä jumalain lähettiläänä, enkelinä.”

Tämä on itsessään niin kiintoisaa, että minä luultavasti otan sen ensi kerralla mukaani suomennettuna, sillä nyt jää paljon pois. Minä en näin enää vanhana kaikkea tarkkaan muista, mutta jonkun kohdan vielä muistan.

”Hänen tapansa oli puhua Öljymäellä, vastapäätä kaupunkia. Sinne kokoontuivat hänen lähimmät kannattajansa, noin 150 henkilöä, ja hyvin paljon muutakin kansaa. Nämä kannattajat tahtoivat,

että hän, joka aina teki kaikki tekonsa sanan voimalla ja joka ei koskaan tehnyt mitään työtä käsillään, vaan hankki elatuksensa sanallaan, puheillaan, että hän vapauttaisi kansan ja aloittaisi sitä uutta aikaa, jota juutalaiset aina odottavat, julistaisi itsensä Messiaaksi ja sanansa voimalla tulisi kaikkien kansojen herraksi, voittaisi roomalaiset ja tulisi juutalaisten kuninkaaksi. Kun tällä tavalla tällaista kapinallista, vallankumouksellista hänelle esitettiin, niin hän ei kuitenkaan kohdellut heitä ylenkatseellisesti. Sitten hänet otettiin kiinni sentakia, että juutalaiset papit, rabbiinit, päättelivät keskenään, että tuo on hyvin vaarallinen mies. Hän yllyttää kansaa ja siinä tuleh tulee vain paljasta pahaa, sillä Rooman valtakunta kostaa siten meille. Sen tähden on parasta, että me menemme ja ilmoitamme asiasta maaherralle, annamme hänet ilmi, annamme hänet maaherran tuomittavaksi. Siten hän joutui roomalaisten tuomion eteen ja hänet tutkittiin ja huomattiin kapinalliseksi ja huomattiin siis rikkolliseksi tässä mielessä ja tuomittiin. Ja vastoin juutalaista vanhaa tapaa hänet ristiinnaulittiin roomalaisten tapaan.”

Tämä viimeinen kohta on hyvin huomattava sen tähden, että me tiedämme, että kaikki nuo Talmud ja Toldoth Jeshu -kertomukset ja nuo toiset teoriat Jeesuksen kuolemasta, ne ovat kaikki tahtoneet väittää, että Jeesusta ei ristiinnaulittu, vaan että hänet kivitettiin kuoliaaksi ja sitten pantiin puuhun. Tämä on siis hyvin huomattavaa, että Pilatus on kirjoittanut keisarille, että vastoin juutalaisten tapaa on hänet ristiinnaulittu. Sitten on tässä Flavius Josefuksen selonteossa vielä eräs kohta, joka on hyvin merkillinen. Se on nimittäin Jeesuksen ulkomuodosta. Kerrotaan, minkälainen hän oli, tuo juutalainen Messias, ja se kertomus todella poikkeaa kaikista niistä kuvista, joita on kristikunnassa Jeesuksesta. Pilatus kertoo, että Jeesus oli tummaverinen, ei millään tavalla tavallisuudesta poikkeava ulkomuodoltaan. Hän oli tavallisen näköinen ihminen, pieni,

meidän mitassamme tuskin 160 cm, iäkäs, ei vanha, mutta iäkäs, selkä vähän kumarassa. Pitkänlaiset kasvot ja pitkä nenä. Hiukset olivat jaetut keskeltä, niin kuin nasiireilla oli tapana. Hiukset muuten ohuet, parta myöskin hyvin mitätön ja pieni. Kulmakarvat melkein yhteenkasvaneet, niin että hän pelotti usein ihmisiä ulkomuodollaan, kun he katsoivat häneen.

Minä otan ensi kerralla tarkan suomennoksen näistä asioista ja luen sen ja sitten, niin kuin sanoin, tahdon kertoa kristinuskon alkuperästä vielä, kertoa, millä tavalla minä tulin vakuutetuksi siitä, että Jeesus Kristus eli silloin kun hän eli, vaikka toiset väittävät, että hän eli varhemmin.

VI

KUN KRISTUS TULEE LUOKSEMME

Esitelmä 3.11.1929

Yksinkertainen uskovainen kristitty joutuu suuren, ehkä toivotto-
man hämmästyksen valtaan, kun hänelle esitetään ja selitetään, mi-
ten historiallinen uskontotutkimus ja raamatunkritiikki murskaa
tyhjiin hänen rakkaimmat uskonkappaleensa. Hän joutuu todella
hämmästyksen valtaan, kun hänelle esim. esitetään seuraavat neljä
tosiseikkaa.

Hän uskoo, että Vapahtaja on kuollut uhrikuoleman ihmiskun-
nan puolesta ja että se on Jumalan edessä sovittanut ihmiskunnan
synnit. Nyt itse asiassa tämä ei ole mikään uusi ihmeellinen ajatus,
joka olisi kristikunnan omaa, vaan tämä on niin vanha ajatus kuin
me yleensä tiedämme mitään ihmiskunnan uskonnollisesta elämäs-
tä. Kaikkina aikoina, muinaisinkin aikoina kaikissa kansoissa, yk-
sinkertaisimmissakin raakalaiskansoissa on aina ajateltu sillä taval-
la, että voi uhrata jotain jumalille ja siitä ovat jumalat hyvillään, he
pyyhkivät pois synnintekijöiden synnit. On uhrattu ihmisiä ja eläi-
miä ja lopuksi, sanoo tämä kritiikki, uhrattiin Jumalan poika. Ja
vielä huomautetaan, että yhtä vastenmielistä kuin nykyaikaiselle
kristitylle on ajatella, että joku ihminen uhrattiin toisten ihmisten
syntien vuoksi, yhtä vastenmielistä hänelle pitäisi olla se, että joku
Jumala uhrataan ihmisten syntien tähden. Sehän ei muuta merkitse
kuin että ihmiset, jotka uhrasivat, olivat tietämättömiä Jumalasta,
sillä ei suinkaan Jumala vaadi mitään sovitusuhria. Hän ei vaadi

mitään muuta kuin meidän oman sydämemme uudestisyntymistä. Se on kaikista paras uhri, minkä Jumalalle voi antaa, ja se on ainoa uhri, minkä Jumala meiltä odottaa. Jumalalle uhraaminen, joka sitten on tullut kristinuskoon, on vanha pakanallinen käsitys muinaisista uskonnoista.

Ja sitten toinen tosiseikka. Ihminen saa kuulla, että kaikki käsitykset vapahtajasta ja vapahtajan kuolemasta ja hänen ylösnousemisestaan, kaikki käsitykset Jumalan rakkaudesta, joka tulee ilmi jonkun vapahtajan personallisuudessa, ovat vanhoja, vaikkakin ne ovat olleet enemmän esoteerisia. Hän saa kuulla, että uskontotutkimukset ovat osoittaneet, että kaikissa uskonnoissa on ollut esoteerista puolta, ja vaikka hän ei uskoisi sitä toisten uskontojen suhteen, niin hän ainakin tietää, että gnostisismi, jota pidetään kristillisenä, on ollut olemassa jo ennen kristinuskoa, ja siinä opetettiin, että Jumala kuoli ja astui tuonelaan saarnaamaan vangituille sieluille ja nousi ylös kuolleista. Tämä on toinen hämmästyttävä tosiseikka.

Sitten kolmas tosiseikka on, että risti, jota kristitty aina on pitänyt uskon varsinaisena, sisäisenä symbolina, on aina ollut olemassa. Sehän on ollut niin kiusoittavan kauan olemassa, että me emme tapaa sitä ainoastaan kaikissa muinaisissa uskonnoissa, vaan tiedämme, että kun espanjalaiset tulivat Amerikkaan, Meksikoon, missä asui azteekkejä, ja he löysivät ristinkuvan, jossa oli ihminen ristiinnaulittuna, niin he eivät voineet muuta sanoa, kuin että perkele oli ilmoittanut tämän kristillisen totuuden heille. Ja myöskin vanhassa Persiassa on ollut ristinkuvia.

Neljänneksi voi uskovaista hämmästyttää se tosiseikka, että hän saa kuulla, että kaikki nuo opetukset, mitkä hän löytää kristillisistä kirjoista, kaikki moraaliset opetukset, jotka hän löytää evanke-liumeista, ovat ennen olleet olemassa. Niitä on ollut toisissa us-

konnoissa, niiden vanhoissa pyhissä kirjoissa. Ne eivät ole ainoastaan kristillisissä evankeliumeissa, ne eivät ole ainoastaan Jeesuksen Kristuksen suusta tulleet. Tämäkin on hyvin hämmästyttävää uskovaiselle kristitylle.

Ja viides seikka on se, että monet tiedemiehet, tieteelliset tutkijat, ovat tulleet siihen johtopäätökseen, että kristinusko on semmoista vanhaa uskoa vain, jota on aina ollut ihmiskunnassa, se on vain saanut toisenlaisen muodon kristikunnassa, mutta pohjana on vanha mytologia, astraaliset, taivaalliset, tosiseikat, joten Jeesusta ei ole tarvinnut olla olemassa. Oppineet ovat selittäneet, että molempia nimityksiä, Jeesusta ja Kristusta, on käytetty ennenkin. Kristus on *khristos*, joka merkitsee voideltu ja tarkoittaa samaa kuin juutalainen sana messias, jota käytettiin pyhissä kirjoituksissa samalla tavalla kuin *khreestos*-sanaa kreikkalaisten kesken merkitsemään pyhempää tilaa. Ja Jeesus, joka on sama kuin *Jehoshua*, merkitsee ”se, jota Jumala on auttanut”. Jehoshua, Jeesus, oli salaisemmissa piireissä nimityksenä ihmisolennolle, jonka apu on Jumala. Semmoinen ihminen, jota on aivan nimitetty Messiaaksi, Jehoshuaksi, Jeesukseksi Kristukseksi, oli olento, joka oli Kristus ja samalla Jumala.

Näin ovat oppineet todistaneet, että Jeesusta Kristusta ei ole tarvinnut olla olemassa. Mutta nyt huomautamme todistuskappaleista, joita jotkut oppineet ovat löytäneet. On löydetty Flavius Josefuksen kirjoitus, jossa hän kertoo Jeesuksen Kristuksen ilmestymisestä Juudeassa ja jonka hän perustaa Pontius Pilatuksen raporttiin keisarille. Ja kun se on puhdistettu etenkin professori Robert Eislerin ansiosta kaikista kristillisistä lisäyksistä, niin on saatu luotettava kertomus, joka perustuu juuri edellä mainittuun raporttiin, joka ei ollut ystävän tekemä, vaan päinvastoin ihmisen, joka oli vihamielinen, koska hänen piti langettaa tuomio. Luen nyt käännöksen siitä.

Siihen aikaan esiintyi mies, jos lainkaan on sopivaa nimittää häntä mieheksi (ihmiseksi). Hänen luontonsa ja ulkomuotonsa olivat inhimilliset, mutta hänen esiintymisensä oli enemmän kuin ihmisen: hän suoritti hämmästyttäviä ihmetekoja. Mutta taas, kun ajattelen hänen jokapäiväistä luontoaan, en tahtoisi sanoa häntä enkeliksikään (jumalalliseksi lähettilääksi).

Ja mitä hän saikaan aikaan toisen tai toisen näkymättömän voiman kautta, sen kaiken hän aikaan sai sanalla ja käskyllä. Toiset sanoivat hänestä: ”Ensimmäinen Lainlaatijamme (Mooses) on noussut kuolleista ja esittänyt paljon parannuksia ja taitoja.” Toiset ajattelivat, että hän oli Jumalan lähettäjä. Kuitenkin hän monessa kohdin asettui Lakia vastaan, eikä noudattanut sabattia vanhan tavan mukaan.

Mutta toisaalta hän ei tehnyt mitään häpeällistä, eikä hän työskennellyt kättensä avulla, vaan hankki tai valmisti kaikki sanalla (tai sanan s. o. ”shemin” eli voimasanan avulla).

Ja paljon kansaa häntä seurasi ja kuunteli hänen opetustaan ja monet sielut innostuivat olettaen, että hänen kauttaan juutalaiset heimot voisivat vapautua roomalaisten käsistä.

Nytpä oli hänen tapanaan enimmäkseen oleskella Öljymäellä vastapäätä kaupunkia. Ja siellä hän myös jakeli parannuksiaan kansalle. Ja sinne kokoontui hänen kanssaan noin sataviisikymmentä kannattajaa ja paljon muuta kansaa. Mutta kun he näkivät hänen voimansa, että hän sai aikaan sanallaan kaikki, mitä hän tahtoi, ja kun he ilmaisivat hänelle haluavansa, että hän astuisi kaupunkiin ja antaisi roomalaisten joukkojen ja Pilatuksen menettää päänsä ja hallitsisi heitä, niin hän ei pilkannut heitä. (Toinen käännös on: ”niin hän lykkäsi tämän ylenkatseellisesti luotaan.” Minusta on tämä korkeampaa: ”hän ei pilkannut heitä”, sillä Jeesuksella oli niin suuri sääli niitä kohtaan, jotka tahtoivat häntä kuninkaaksi.)

Ja kun sitten asiasta kerrottiin juutalaisille johtajille, kokoontuivat nämä ylipapin luo ja sanoivat: ”Me olemme voimattomat ja liian heikot vastustamaan roomalaisia. Mutta koska jousi on jännitetty, tahdomme mennä kertomaan Pilatukselle, mitä olemme kuulleet, ja siten olemme turvassa, niin että hän ei saa kuulla asiasta

toisilta ja meiltä riistetään omaisuutemme ja meidät itse mestataan ja lapsemme hajoitetaan ympäri maailmaa.” Ja he menivät ja kertoivat Pilatukselle.

Niin tämä lähetti ja löi maahan monta kansanjoukosta. Ja hän pidätti tuon ihmeidentekijän, ja asetettuaan oikeustutkinnon häntä tutkimaan, hän julisti tuomionsa: hän on rikollinen, vallankumouksellinen, valtaistuimen tavoittelija.

Ja he (roomalaiset) ristiinnaulitsivat hänet vastoin isiltä perittyä tapaa.

Hän oli yksinkertaisen näköinen mies, iältään kypsä, tummaihoisen, lyhytkasvuinen, kolme kyynärpäätä korkea, kumarselkäinen, kasvot pitkät, nenä pitkänlainen, kulmakarvat yhteenkasvaneet, niin että ne, jotka katsoivat häneen, saattoivat pelästyä, harva tukka, keskeltä jaettu nazirien tapaan, ja kypsymätön parta.

Näin on sanasta sanaan tämä käänös.

Nyt kun uskovainen kristitty saa kuulla, että Jeesus Kristus on kyllä todellinen historiallinen henkilö, joka on ollut olemassa, ja saa siis luottaa niihin niukkoihin tietoihin, mitä ennen on ollut, niin se lohduttaa häntä jonkin verran, mutta kyllä hän sittenkin jää yhä epätietoiseksi, mitä kaikki on. Jos hänelle ei tule mitään muuta apua, jos hän ei saa henkistä tietoa, hän todella seisoo kuin kysymysmerkin edessä ja kysyy itseltään, mitä se kristinusko on sitten ja mitä Jeesus Kristus on ollut.

Nyt sanon, millä tavalla ihminen voi tulla tai on voinut tulla tietoon Kristuksesta ja tietoon siitä, että hän kyllä on ollut olemassa ja on historiallinen henkilö, vaikkei hän olisikaan saanut niitä tarkempia historiallisia tietoja, mitä nyt juuri viime aikoina on saavutettu, vaikka hän olisi keskellä niitä aikoja, viime vuosisadan alkupuolella ja pitkin viime vuosisataa, jolloin oltiin taipuvaisia uskomaan, ettei Jeesus Kristusta ole ollut olemassa tai oli vähäpätöistä, oliko häntä ollut, sillä pääasia oli, että oppi, joka on evanliumeissa, on saanut hyvin paljon hyvää aikaan ja yhä kelpaa ih-

miskunnan ojennusnuoraksi. Vaikka hän nyt seisoisi keskellä tätä aikaa, niin hän sittenkin voi saada vakaumuksen siitä, että Jeesus Kristus ei ole ollut ainoastaan historiallinen henkilö, vaan hyvin läheinen henkilö ihmiskunnan koko historiassa. Hän voi saada tietoa toisella, sisäisellä tavalla. Mutta siihen vaaditaan silloin ja on aina vaadittu, että hän, tuo ihminen, on todellinen totuudenetsijä, ja totuudenetsijällä tarkoitamme silloin ihmistä, jonka sielu on yhtä ainoaa ikävää, joka kulkee täällä ympäri maailmassa ja katselee ihmisten elämää ja ajattelee, että tämä ihmiskunnan elämä on kovin pintapuolista, sokeaa ja se, mitä se hapuilee ja tavoittelee. Ja kun hän tuntee, ettei hän voi saada tyydytystä tästä elämästä, häntä ei voi mikään viehättää, hänellä ei ole mitään semmoisia paheita, jotka sitoisivat hänet kahleillaan tähän elämään. Hänellä ei ole mitään ylipääsemättömiä velvollisuuksia, jotka tekisivät hänet orjaksi, että hänen olisi ne joka tapauksessa suoritettava loppuun, mutta vaikka hänellä niitä olisi, niin ne kaikki ovat omiansa lisäämän sitä ikävää: ”Mikä tämä olemassaolo on? Onko se yhtä piinaa ja helvettiä? Onko se yhtä tuskaa ja tietämättömyyttä ja toivottomuutta?”

Hänen täytyy olla kuin tuo George Fox, yksinkertainen talonpoika, josta kveekariliike sai alkunsa. Hän nuorena miehenä kuljeskeli ympäri suorittaen tietysti velvollisuutensa, ja ihmetteli elämän pintapuolisuutta ja kysyi itseltään: ”Eikö ole mitään todellisempaa, mitään muuta kuin tämä alituinen syöminen ja juominen, työnteko ja nukkuminen ja ylösnouseminen? Voiko ihminen, ajattelevana, tuntevana ja tahtovana olentona tyytyä ainoastaan tähän yhtämittaiseen kiertokulkuun?” Ja kun hän oli kauan aikaa vaeltanut tällaisessa tuskassa ja aina kysynyt ja kysynyt, eikö ole mitään totuutta, silloin hän kerran joutui uudestisyntymistilaan, hänessä puhkesi valo, hän tunsu itsensä valon ympäröimäksi ja kuuli äänen, joka sanoi hänelle: ”Ei ole muuta kuin yksi ainoa, Jeesus Kristus,

joka ymmärtää ihmissielun kaikki tuskat.” Tuo valo oli kuin Kristuksen valo ja hän myös tiesi siinä valossa: Tämä on Kristuksen valo, hän on yhteydessä Kristuksen kanssa, ja hän on kosketuksessa sen jumalallisen ihmisen kanssa, joka voi täyttää hänen sielunsa jaannon. Ja hän oli tullut mielestään kuin osalliseksi Pyhästä Hengestä, ja hän tiesi, että nyt hän myös voi lukea evankeliumia, pyhää kirjaa, uudella tavalla, hän tietää, mikä on henki tuossa pyhässä kirjassa. Hän oli sitä ennenkin lukenut ja miettinyt, mutta ei ollut päässyt mihinkään selvyyteen. Ne sanat olivat olleet vain ulkonaisia käskyjä, neuvoja, eikä hän ymmärtänyt, mitä varten niitä piti olla, ennenkuin hän näki tämän valon, heräsi ja syntyi uudestaan. Ja hän tunsi, että nyt hän on Jumalan kanssa yhteydessä, nyt on Kristuksen henki hänessä, Kristus on sytyttänyt hänessä tämän valon, että hän ymmärtää kirjoituksia ja ymmärtää koko elämän. Ja me muistamme, kuinka hän heti lähti ulos saarnaamaan toisille ja sai paljon ystäviä, seuraajia, jotka myöskin pyrkivät tuohon sisäiseen valoon. Ihmisen pitää tulla Pyhästä Hengestä osalliseksi, Kristuksen yhteyteen, silloin hän on aivan vapaa, hän näkee totuuden itse, hänen ei tarvitse enää noudattaa mitään ulkonaisia määräyksiä henkisen elämän suhteen, hän on löytänyt elämän sisässään ja hän tietää, mitä tämä henkinen elämä vaatii.

George Fox sai paljon seuraajia, ja hänen kristinuskonsa levisi Englannissa. Mutta sitten tuli vaikeita aikoja, tuli Cromwellin ajat, Englanti läpikävi vallankumouksia, ja Fox ja hänen ystävänsä saivat paljon kärsiä. Mutta ihmeellistä, tuon sisäisen valon valossa he eivät saattaneet tarttua aseisiin, mennä sotaan. Englannissa oli silloin hirvuinen sisäinen sota, mutta kveekarit kieltäytyivät sotimasta. Fox heitettiin silloin vankeuteen.

Cromwell otti kerran hänet sieltä pois ja sanoi: ”Saarnaa toisille, että he ovat mukana tässä meidän asiassamme, niin pääset vapaak-

si.”

Fox sanoi: ”Minä kuulun semmoiseen kansaan ja olen semmoisen kuninkaan alamainen, jossa ei riidellä eikä sodita. Sanon aivan selvästi, mikä on kaikkien murhien ja väkivaltojen takana: ihmisen himot, lihan himot. Olen kaikesta semmoisesta luopunut, elän semmoisessa veljeskunnassa, jossa ei tehdä väkivaltaa toiselle. Sen tähden en voi puhua mitään semmoista, että on otettava osaa tuommoiseen taisteluun.”

”Mene sitten takaisin vankeuteen ja tyrmään.”

Niin on aina tapahtunut niin sanotussa kristikunnassa. Ja George Fox oli siis ihminen, joka oli päässyt kosketukseen Jeesuksen Kristuksen kanssa ja joka siis näki, mitä elämä on. Ja minun tekisi mieleni lisätä, että tässä sisäisessä valossa, joka tulee ihmiselle, kun hän totuudenetsijänä on saanut kokea uudestisyntymisen ja päässyt Totuuden Hengen, Kristuksen hengen yhteyteen, hän ei ainoastaan näe, mitä elämä on, tämä näkyväinen elämä tässä maan päällä, vaan hän näkee myös, mitä niin sanottu kuolema on. Hänelle paljastuu myöskin ihmisten elämä kuoleman jälkeen. Ja siis tässä sisäisessä Kristus-valossa ihmiselle kuvastuu koko elämän näytelmä, elämän ja kuoleman vuoroittainen näytelmä. Ja kun hän katselee tätä elämää näkyväisessä ja näkymättömissä maailmoissa, fyysillistä elämää ja kuolemanjälkeistä elämää, niin hänen tekee mielensä aivan kuin itsestään sanoa: ”Mutta onhan luotu kuin uudet taivaat ja uudet maat”, sillä hän näkee, että ihmiskunta yhä suureksi osaksi hänen ympärillään tässä näkyväisessä maailmassa elää jonkunlaisessa vanhassa maassa, semmoisessa vanhassa maassa, jossa täytyy olla kuin kaikenlaisten itsekkäiden himojen orjana, synnin orjana ja itsekkyyden orjana ja uskoa pahaan ja rakentaa koko elämä taistelun pohjalle. Hän katselee elämää ympärillään ja näkee, että kaikki ihmiset vaeltavat suuressa kärsimyksessä ja tuskassa, ja ne kaikki,

jotka pimeydessä vaeltavat, eivät pääse siitä pois, sillä koko heidän elämänsä on rakennettu sille, että täytyy taistella. Ollaan niin omistushaluisia, mustasukkaisia, täynnä vihaa, epäystävällisyyttä, että elämä ei voi olla muuta kuin jonkinlaista sotaa ihmisten kesken. Tietysti on kulttuuri paljon mennyt eteenpäin. Jos hän katselee semmoista elämää, jota on vietetty varhaisimpina aikoina, niin hän näkee selvästi, että kulttuuri on mennyt eteenpäin. Hän näkee, mitä kristinusko on saanut hyvää aikaan, niin puutteellinen kuin se onkin. Se poisti Rooman valtakunnasta gladiaattoritistelut ja eurooppalaisesta yhteiskunnasta yksityiset sodat, sillä ennenhän joka linna saattoi sotia toista linnaa vastaan ja kaikki kunnia-asiat yksityisten kesken oli ratkaistava aina miekan avulla. Yleinen kristillinen mielipide on semmoinen, ettei asioita voida ratkaista verellä. Sen tähden totuudenetsijä tietysti huomaa, että sivistys on mennyt eteenpäin.

Mutta sittenkin ihmiset, ihmissielut, vielä elävät sangen suurissa kärsimyksissä, hirveissä kärsimyksissä ja tuskissa, jotka aiheutuvat siitä tietämättömyydestä, että elämä on niin rakennettu, itse olemassaolon lait ovat semmoiset, että täytyy taistella olemassaolon puolesta ja toisia vastaan, sillä ainoastaan se, joka hyvin taistelee ja kestää, pääsee voitolle. Niin on elämä tässä maailmassa. Ja ihminen, joka voi katsella asioita totuuden valossa, Kristuksen hengen valossa, näkee selvästi, kuinka suuri pimeys vallitsee vielä tässä meidän inhimillisessä maailmassamme. Mutta samalla hän myös silloin katselee kuolemanjälkeistä elämää, ja hän huomaa, että joskin siellä on kärsimystä semmoisena jälkikaikuna elämästä, kun ihminen on täällä väärin elänyt ja niin ollen joutuu puhdistustilaan kuoleman jälkeen, niin se kasvattaa häntä ja hän vapautuu, ja sitten hänen elämänsä on ääretöntä sopusointua ja onnea. Ja se on ihmeellisellä tavalla tämän Kristuksen hengen, totuuden hengen an-

siota. Huolimatta siitä, että ihmiset tulevat eri uskonnoista, joissa he ovat täynnä hartautta joko Krishnaa, Buddhaa, Muhammedia tai jotain muuta uskonnon perustajaa kohtaan ja siis kuoleman jälkeen saavat nähdä tuon oman vapahtajansa ja istua hänen jalkojensa juuressa, niin heidän olonsa ja autuutensa, hartautensa ja sisäinen värähtelytaitonsa on kun suunnattomasti suurentunut sen kautta, että Kristuksen henki täyttää koko tämän näkymättömän maailman.

Tämä on ihmeellinen havainto, niin ihmeellinen, että me tiedämme, kuinka Madame Blavatsky teosofisessa liikkeessä tahtoi, ettei mitään huomiota kiinnitettäisi kuolemanjälkeisiin vaikeisiin tiloihin, *kaamalooka*- eli tuonelatilaan ja *aviitshi*- eli helvettitilaan, vaan keskitettäisiin kaikki huomio siihen, että jokainen ihmissielu on äärettömän onnellinen taivaassa, joka on ihmisen varsinainen kuolemanjälkeinen elämä. Tämä näkyväinen elämä on kyllin raskas ihmisille: tässä on taudit, nälät, kärsimykset ja muut. Turhaa on vielä kuvitella, että kuoleman jälkeen on kaikenlaista tuskaa, sillä totuus on se, että kuoleman jälkeen on paljon enemmän sopusointua, autuutta ja onnea. Sen tähden olkaamme yhtä sääliväisiä, rakastavia, kuin luonto itse ja sanokaamme ihmisille maan päällä: ”Rauha teitä odottaa kuoleman jälkeen, ääretön onni.”

En tiedä, olisiko näin voitu julkisesti puhua aivan vanhoina aikoina. Päinvastoin huomaamme, ettei ainoastaan kristinuskossa, vaan toisissakin uskonnoissa, silloin kun ne jo olivat poikenneet alkuperäisten opettajien opetuksista, kiinnitettiin jo paljon huomiota pahaan ja kärsimykseen kuoleman jälkeen. Se johtui siitä, että opettajat, jotka eivät enää olleet niin viisaita, näkivät, että ihmiset täällä olivat lähempänä paha kuin hyvää, lähempänä itsekkyyttä kuin epäitsekkyyttä, ja siksi nuo opettajat ajattelivat, että ihmiselle oli teroitettava, että joutuivat kärsimykseen kuoleman jälkeen. Sen tähden ruvettiin puhumaan kaikissa uskonnoissa helvetistä ja kär-

simyksistä. Kristinuskossa, kun se tuli valtionuskonnoksi noin vuonna 300, ruvettiin myös teroittamaan helvettiä ja niitä vaikeuksia, jotka odottavat ihmisrukkaa kuoleman jälkeen. Ei ajateltu, että hänellä täällä jo oli kylliksi vaikeutta, kun 75 % hänen tuloistaan saattoi mennä veroihin keskiajalla, vaan vielä uhattiin kirkossa, että, jollet ole tottelevainen ja maksa veroja ja uskollisesti käy kirkossa, niin ikuiseen kadotukseen joudut kuoleman jälkeen.

Meidän älymme on nyt noussut, ihmiskunta ei enää siedä tuommoista puhetta, että Jumala olisi piru ja tahtoisi kuoleman jälkeen kiusata meitä; häntä ei tyydytä, että on kiduttanut meitä tässä elämässä. Me ymmärrämme jo oman ihmissydämemme perusteella, että semmoinen puhe on isästä perkeleestä. Se ei nojaudu luonnon tosiasioihin, vaan se on valheesta kotoisin, sillä paljon suurempi puoli luonnon tosiasioista on se, että luonnon ja elämän takana on jumalallinen rakkaus ja että jokaisen ihmisen sisällä on jumalallinen siemen, hyvän siemen, joka on paljon mahtavampi, kun se herää, kuin mikään paha hänessä. Nyt on puhuttava, nyt tarvitaan selitystä siitä, mitä me ihmiset olemme, kuinka hyvä on meissä, kuinka olemme Jumalasta lähteneet. Ja kun me tähän uuteen käsitykseen pääsemme ja samalla kaipaamme ja ikävöimme juuri totuutta itseään, vapahtajaa itseään, totuuden henkeä, niin me pääsemme valoon, totuuden tietoon. Ja silloin on kysymykset ratkaistu. Ja me ihmettelemme tietysti silloin kun olemme päässeet totuuden tietoon, kuinka on mahdollista, että ihmiskunta sentään siksi kauan – miljoonia vuosia ja satoja miljoonia vuosia, sillä tiedemiehetkin jo myöntävät, että ihmiskunta on ollut olemassa sata miljoona vuotta – on voinut vaeltaa ainaisessa pimeydessä, aina on sen täytynyt uskoa enemmän pahaan kuin hyvään, ei ole saattanut luottaa hyvään ihmisessä, siihen, että ihminen on pohjaltaan toinen olento kuin perkele.

Kun totuudenetsijä tekee tämän kysymyksen, silloin tulee kuin hänen eteensä: ”Mutta entä jos se on juuri Jeesuksen Kristuksen vaikutusta? Entä jos juuri tämä uusi aika, jolloin ihminen on alkanut nousta ja itseään paremmin tuntemaan, jos se on Jeesuksesta Kristuksesta alkanut?” Hän tekee sen kysymyksen ensin hämmästyen, mutta päättää ottaa selvää asiasta. Ja silloin hänelle vähitellen selviää, että on todella kuin kaksi aikaa, vaikka ne ajat kulkevat limittäin, ettei se vanha aika ole vielä loppunut, eikä lopu tuhansiin vuosiin, mutta on alkanut uusi aika ihmiskunnan historiassa, ja se on alkanut Jeesuksesta Kristuksesta.

Tämän totuudenetsijä ensin aavistaa, mutta sitten, tutkittuaan tällaisia asioita, hän todella pääsee selvyyteen siitä, että niin on. Ja hän näkee ensin, että tuo uusi aika alkoi Jeesuksesta Kristuksesta sillä tavalla, että Jeesus Kristus oli olento, semmoinen ihminen, tai Jeesus Natsarealainen oli semmoinen ihminen, joka osasi ottaa itseensä vastaan Kristuksen, Messiaan eli Jumalan Pojan, joka on täydellinen ihminen, Jumalan kuva täydellisestä ihmisestä, joka aina on ollut itse maailmankaikkeudessa ja aina ollut tajunnassa eli Jumalassa. Mutta Jeesus Natsarealainen oli se ihmeellinen ihminen, joka osasi ottaa sen todellisuutena vastaan, että hän oli kuin Jumala. Samalla tavalla jokainen ihminen, joka ottaa Kristuksen vastaan, tulee Jumalaksi. Jeesus Natsarealainen oli ensimmäinen, joka otti Jumalan tällä tavalla vastaan. Profeetat olivat kyllä ottaneet vastaan, mutta ei kukaan, ei Buddhakaan, osannut ottaa niin täydellisesti vastaan, että Jumala itse olisi tullut ihan tähän meidän maailmaan, ihmiskuntaan. Ennen Kristus, Jumalan tajunta, oli korkeimmilla tasoilla ja läheni enemmän ja enemmän meidän ihmiskuntaamme, mutta Jeesuksen Kristuksen kautta tuli jumalallinen tajunta meidän keskellemme näkyväiseen maailmaan, niin että jokaisella ihmisellä on nyt tilaisuus tulla Jumalan luo, joka ennen oli

ainoastaan niillä ihmisillä, jotka hirmuisten kovien ponnistusten kautta ja pitkässä kehityksessä mysterioissa kulkivat läpi vihkimysten. Nyt on tämä voima avoinna kaikille ihmisille, kaikki voivat jotta Jumalan vastaan itseensä. Tietysti ihmisillä on aina ollut jumalallinen siemen itsessään, mutta eivät muut kuin harvat valitut päässeet yhteyteen sen kanssa, eivät saaneet kiinni tuosta siemenestä. Suuret profeetat, maailman vapahtajat, antoivat sen siemenen puhjeta jonkunlaiseen kukkaan, mutta ei kukaan ollut saanut sitä kasvamaan semmoiseksi elämänpuuksi kuin Jeesus Kristus. Sen tähden Jeesuksen Kristuksen kautta tuli Jumala tänne meidän keskelle ja on täällä yhä. Nyt on jumalallinen tajunta meidän kaikkien ihmisten sydämen ovella, ja me voimme kaikki avata sydämemme ovet ja antaa jumalallisen tajunnan tulla sisään, että valo täyttää meidät. Tietysti siihen vaaditaan jonkunlaista puhdistusta, että olemme totuudenetsijöitä koko sielultamme ja mieleltämme ja luovumme kaikesta itsekkyydestä. Eihän ihminen voi ajatella, että jos hän elää tietoisessa synnissä, tekee tietoisesti paha ja elää valheessa, että hän voisi ottaa Jumalan vastaan. Hän tietysti tahtoo ja koettaa puhdistaa itseään, hän kieltäytyy niin paljon kuin voi, hän luopuu synnistä ja heikkouksistaan. Ei ihminen tule synnittömäksi silti, hän luopuu ainoastaan siitä, mitä tietää pahaksi.

Kun jumalallinen valo tulee ihmiseen, silloin tämä jumalallinen valo hänen sydämessään on kuin puhdistava tuli, joka polttaa pahan hänestä pois. Niin, ei ihminen suinkaan voi sanoa, että hän itse pelastaa itsensä. Hän kasvattaa itseään kyllä siinä määrin kuin voi, mutta sitten tulee Vapahtaja; Jumala pelastaa hänet pahasta, ja se tapahtuu vähitellen, se jumalallinen tuli polttaa hänet vähitellen yhä kirkkaammaksi ja kirkkaammaksi. Hänen oma sielunsa tulee läpikuultavaksi ja loistavaksi. Se on kaikki Pyhän Hengen työtä hänessä, se on Vapahtajan työtä hänessä. Ei ihminen lue sitä omaksi

ansiokseen. Jumala pelastaa hänet kaikesta synnistä, ja se tapahtuu vähitellen.

Näin ihminen huomaa, että aika on todella suuresti muuttunut Jeesuksen Kristuksen jälkeen. Nyt on valo maailmassa niin lähellä kaikkia meitä, meidän pitää vain astua tuohon valoon. Pimeys on suuri, mutta valo loistaa sen keskellä, ja me saamme siihen astua. Ei Jumala pakota meitä siihen valoon, me saamme elää pimeydessä, jos tahdomme, ja saamme korvaukseksi vasta kuoleman jälkeen elää onnessa, mutta meidän oma sielumme väsy pimeyteen ja tahtoo valoon. Ja kun se itse tahtoo valoon, se pääsee siihen.

Sillä tavalla voimme nähdä, että maan päälläkin elämä tulee vähitellen muuttumaan. Se riippuu yksilöistä, se riippuu siitä, että yksilöt tulevat valoon, sillä kun Jumala ei ketään pakota, ei tämä Kristus-valo tule ilman muuta ihmisten luo, ei se hypnotisoi, vaan ihmisten täytyy itse tahtoa siihen. Ja se, mikä on niin ihmeellistä tässä uudessa elämässä, valossa, uudessa hengessä, on se, minkä ihminen aivan selvästi näkee, ettei siinä ole vihaa eikä pahaa eikä oikeutta vanhassa merkityksessä. Oikeuden puolesta ihmiset aina taistelevat ja tappavat toisiaan ja tekevät väkivaltaa. Ei ihminen niin huono ole, että hän tekisi tuon valheen takia, vääryyden takia, vaan se tapahtuu kaikki oikeuden nimessä. Ihminen asettaa itselleen ihanteen ja taistelee sen puolesta toisia ihmisiä vastaan. Hän tekee sen oikeuden nimessä, kauniiden ajatusten nimessä.

Kun ihminen tulee tähän uuteen valoon, joka Jeesuksen Kristuksen kautta tuli maailmaan ja jossa Buddha eli ja kaikki suuret profeetat, niin hän näkee, ei sen nojalla, että Jeesus Kristus on sanonut tai että Buddha on sanonut, vaikka he ovat sanoneet, mutta hän näkee itse, että todellinen elämä on elämä ilman pahaa, ilman vihaa, kovuutta ja pakkoa ja väkivaltaa. Se on elämää rakkaudessa, ja rakkaus ei käytä vääriä keinoja, se ei pakota, se odottaa ja kärsii.

Sen tähden kaikki ne ihmiset, jotka ovat tulleet valoon pitkin ihmiskuntaa ja pitkin kristikunnan historiaa, ovat joutuneet enemmässä tai vähemmässä määrässä marttyyreiksi. Pimeys ei siedä tätä valoa, ihmiset, jotka elävät pimeydessä, eivät kestä sitä valoa. Sen tähden kristinuskokin, joka ymmärtää näitä asioita, on aina sortanut ja vainonnut niitä ihmisiä, jotka eivät tahtoisi tehdä pahaa. Tämä on se ihmeellinen ristiriita. Jos minä en tahdo tehdä pahaa, silloin minä joudun kuin sotajalalle ihmiskuntaa vastaan, mutta minun täytyy silloin alistua ja olla kuin lammas. Niin kuin Jeesus Kristus näytti: hän meni kuolemaan. Hän ei tehnyt mitään väkivaltaa.

Se on se ihmeellinen uusi elämä. Se ei tietenkään miellytä kaikkia ihmisiä, ei niitä, jotka eivät voi käsittää sitä. Ja ne ihmiset voivat olla äärettömän hyviä ja jaloja, mitä kauneimpia olentoja. Ei tämä valo ketään tuomitse, ei se sano, että kaikki ihmiset, jotka eivät ole tässä valossa, ovat sokaistuja, vaan se sanoo: ”En ole tullut auttamaan täydellisiä, vaan syntisiä.” Ne voivat olla suurenmoisia luonteita, sieluja, jotka eivät tahdo tätä valoa, jotka näkevät asiat toisessa valossa, jotka kulkevat, niin kuin voisimme sanoa, vanhaa liittoa, vanhaa testamenttia. Siitä ei ole puhetta, ainoastaan siitä, että Jeesuksen Kristuksen kautta tuli uusi aika ihmiskuntaan sillä tavalla, että elämän mahdollisuudet ovat muuttuneet tällä pallolla. Nyt ei tarvitse enää tehdä pahaa. Nyt ei enää tarvitse kostaa. Nyt ei enää tarvitse hakea oikeutta. Ei mikään muu ole välttämätöntä kuin rakastaa. Ja rakkauteen vaaditaan suuri usko ja suuri toivo.

Mutta kun ihminen tulee tähän valoon, niin hän myöskin vähitellen tuntee kuuluvansa suureen, ihmeelliseen veljeskuntaan, aivan Valkoiseen Veljeskuntaan, johon kuuluvat kaikki ne ihmiset, jotka ovat valossa, sillä ihmeellistä kyllä, tämä valo tekee ihmiset myös kuolemattomiksi. Ihminen on itsessään kyllä kuolematon siinä mielessä, että hän kuolee ja syntyy tänne takaisin pukeutuen uu-

teen personallisuuteen, mutta se ei ole itsetietoista. Mutta kun ihminen tulee valoon, hän siinä valossa voittaa kuoleman ensin sillä tavalla, että hän elää sekä tässä näkyväisessä elämässä että kuolemanjälkeisessä elämässä ja hänelle paljastuvat kaikki näkyväisen elämän ja kuolemanjälkeisen elämän salaisuudet, hän voittaa kuoleman siinä mielessä, mutta sitten hänellä on ihmeellisenä ihanteena edessään sen kuoleman voittaminen, minkä Jeesus Natsarealainen voitti: hän kuoli eikä kuollut. Ihminen voi kerran voittaa kuoleman sillä tavalla.

Kun totuudenetsijä tällä tavalla on päässyt selvyyteen siitä, että Jeesus Kristus todella alkoi uuden aikakauden ihmiskunnan historiassa, niin hänelle ei luonnollisesti ole yhdentekevää, oliko Jeesus Kristus olemassa vai ei. Ei ole yhdentekevää, jos sanotaan, ettei Jeesus Kristusta ole ollut olemassa, vaan hän tietää, että Jeesus Kristuksen on täytynyt olla olemassa. Hän näkee, hän tietää sen. Hän tapaa toisia profeettoja ja vapahtajia Jeesuksen Kristuksen kanssa, ja hän tietää, että Jeesus Kristus eli silloin, kun hän eli, nimittäin meidän ajanlaskumme alussa. Hän on se, josta me juuri kuulimme historiallisen todistuksen, että roomalaiset hänet ristiinnaulitsivat vastoin juutalaisten vanhaa tapaa. Se on tuo Jeesus Natsarealainen, joka eli ja joka mullisti ihmiskunnan historian.

Sen tähden, kun Kristus tulee ihmisen luo, niin hän pääsee varmuuteen siitä, että Jeesus Kristus eli ja kuka se Jeesus Kristus oli. Ihminen on aina päässyt tietoisuuteen siitä, historiallisista todistuksista välittämättä, että Jeesus Kristus on ollut olemassa, tietoon mystillisellä tavalla, niin sanoaksemme. Ja tietysti semmoinen ihminen on iloinen, jos se tulee vielä historiallisesti todistetuksi.

VII

YSTÄVIEN SEURA

Esitelmä 10.11.1929

”Ystävien Seuraa”, *Society of Friends*, niin kuin he itse itseänsä nimittävät, taikka kveekareita, niin kuin maailma heitä on nimittänyt, on pidetty tavallisesti jonkunlaisena kristillisenä lahkona. Siitä puhutaan lahkun muodossa vanhoissa kirkkohistorian oppikirjoissa, niin kuin minullekin kouluissa opetettiin. Tämä lahko nyt kohta täyttäne 300 vuotta. Mutta nykyaikana eivät muut kristilliset lahkot eikä kristillinen kirkkokaan pidä tätä Ystävien Seuraa enää suorastaan kristillisenä lahkona. Kun kerran oli kirkolliskokous, johon kaikki lahkot kutsuttiin edustajainsa personassa, niin tätä ystävien seuraa ei kutsuttu. Sille ei myönnetty sijaa tuossa kokouksessa. Tahdottiin osoittaa, ettei sitä seuraa enää pidetty kristillisenä lahkona. Huomattavaa on, että kveekarit itse ovat pitkin matkaa torjuneet tuota nimitystä. Eivät he ole mikään lahko, ei. He ovat samantlaisia kuin ensimmäiset kristityt. He ovat saaneet kiinni, niin kuin uskovat, Jeesuksen ja apostolein alkuperäisestä uskosta. Siten he pikemmin edustavat oikeaa kristillistä uskoa maailmassa, mutta ei suinkaan mitään kristillistä lahkkoa. Kun tutkimme heidän historiaansa ja heidän alkuperäänsä, niin meidänkin täytyy myöntää, että pikemmin he ovat jonkunlainen alkukristillisen seurakunnan ja uskonnon jälleensyntymä kuin mikään varsinainen kristillinen lahko.

He saivat alkunsa Englannissa, ja siellä sitä on parhaasta päästä ollut. Kveekarit eivät pidä itseään protestantteina enemmän kuin

katolilaisinakaan, vaan jos jotakin ovat, niin he ovat kristittyjä vain, mutta sanan alkuperäisessä merkityksessä. Tämä seikka itsessään on omiansa kiinnostamaan suuresti meidän ruusuristiläisten mieltä. Me myös olemme mielestämme saaneet kiinni alkuperäisestä kristinuskosta ja Jeesuksen mysteriosta ja koettaneet syventyä niihin. Kun meitä ruusuristiläis-teosofeja pidetään jonkunlaisena lahkona täällä Suomessa kristillisissä piireissä, niin me torjumme tällaisen syytöksen, me emme ole mielestämme mitään lahkokuntaa. Me olemme teosofeja, mutta me olemme teosofeina valinneet länsimaalaisen teosofian, joka on yhteydessä Jeesuksen mysteerion kanssa. Me emme ole itämaalaisia, vaan länsimaalaisia, mutta samalla tahdon huomauttaa siitä, että ei ole mitään länsimaalaista ja itämaalaisista totuudenetsimistä vaan yksi totuus itä- ja länsimailla. Sitä totuutta me ehkä olemme jonkun verran löytäneet. Ja jos me silloin olemme jollakin tavalla länsimaalaisia enemmän kuin itämaalaisia, niin se riippuu ainoastaan siitä, että Jeesus on viimeinen suuri maailman opettaja, viimeinen suuri henkinen sankari, joka on suunnattomasti vaikuttanut tämän ihmiskunnan kehitykseen ja koko maapallon kehitykseen. Meidän mielestämme olisi tuulesta temmattua asettua jonkun varhaisemman maailman opettajan kannalle pyrkien pois Jeesuksesta. Päinvastoin on luonnollista, että hänet otetaan mukaan, ja koska hän oli viimeisin, niin on luonnollista, että hän on lähinnä meitä. Ja kun huomaamme vielä sisäisessä tutkimuksessamme, kuinka suunnattomasti hän on muuttanut henkisen elämän ehtoja tällä maapallolla, niin emme ollenkaan pidä sitä minään ihmeellisyytenä, että asetamme hänet kaiken kehityksen etunenään ja kaikkein viisaimmaksi ihmiskunnan johtajaksi ja opettajaksi. Vähän samaan suuntaan ajattelevat niin sanotut kveekarit. Sen tähden he, jotka ovat 300 vuoden vanha uskonnollinen yhtymä, ovat meitä sanomattoman lähellä, ja meillä on heissä

paljon oppimista. Kun katselemme, millä tavalla he toteuttavat sitä näkemystä, mikä heillä on ollut, niin me voimme nykyajan ihmisinä ottaa siitä oppia ja huomata, missä on vaaroja ja missä on mahdollisuutta erehdyksiin ja lankeemuksiin, ja voimiemme mukaan olla varuillaan, ettemme itse lankeaisi niihin erehdyksiin.

En ajattele nyt mitään historiallista esitystä kveekariliikkeestä. Siihen voi tutustua kirjallisuuden kautta, vaan minun aikomukseni on vain huomauttaa muutamista historiallisista ilmiöistä kveekariliikkeen yhteydessä ja samalla lausua joitakin ajatuksia näitten ilmiöiden johdosta ja lausua, mitä me voimme niistä oppia.

Kveekariliike sai alkunsa, niin kuin muistamme, eräästä totuuden etsijästä George Foxista. Kuten viime kerralla mainittiin, hän oli nuori englantilainen maalainen, hänen isällään oli jonkunlainen liike muistaakseni, mutta poika pantiin jo nuorena suutarin oppiin. Vapaa-aikoina hän kulki ympäri luonnossa mietiskellen, Englannissa oli niihin aikoihin hyvin levottomat ajat; oli uskonnollista levottomuutta. Oli varsinaisia totuuden etsijöitä, jotka siitä itsetietoisina nimittivät itseään etsijöiksi. George Fox lukeutui niiden joukkoon. Totuutta etsiessään ja elämää katsellessaan ja ajatellessaan hän tuli siihen, että tämä elämä on kurjaa semmoisena kuin sitä eletään. Kaikki ihmiset vaelsivat pimeydessä tietämättä, mitä elämä oikeastaan on. Hän ihmetteli vain ja etsi. Hän oli tietysti tutustunut silloisiin uskonnollisiin oppeihin ja tietysti raamattuun ja luki ahkerasti, mutta ei saanut mistään uskonnosta rauhaa eikä päässyt minäkäänlaiseen selvyyteen. Vasta sitten, kun hänessä itsessään tapahtui jotakin, kun hänen omassa sielussaan ja hengessään tapahtui herämys, vasta sitten hän pääsi selville. Se oli silloin hänen sisäinen uudestisyntymisensä, joka oli valon näkemistä, valo puhkesi hänessä itsessään. Silloin hän näki, mikä elämä oli. Kun hän tässä valossa luki pyhää kirjaa, raamattua, hän ymmärsi sitä, mikä oli ennen

häneltä suljettu, jota ei käsittänyt. Hänellä oli kaikenlaisia ilmes-tyksiä ja näkemyksiä, jotka tekivät hänelle selväksi, että ihminen on jumalallinen olento. Ihminen on henkisesti syntynyt Jumalasta, vaikka hän vaeltaa siitä tietämättömänä. Ihmiset eivät tiedä, keitä he ovat. Sen tähden elävät he pimeydessä, mutta todellisuudessa ihminen on sisäisesti valon poika, valon lapsi ja hän voi täytyä Py-
hän Hengen valolla. Kun hän syntyy uudestaan, niin Pyhä Henki laskeutuu ja valaisee hänen henkensä ja sielunsa, niin että hän nä-kee, mitä elämä on.

Mutta nyt George Fox ei tahtonut alussa mitenkään tyrkyttää ke-nellekään mitään eikä pitää suurempia kokouksia, vaan hän itse yhä etsi ja tahtoi saada suurempaa kirkkautta ja kulki kylästä kylään ja kaupungista toiseen keskustellen ihmisten kanssa ja kysellen heiltä. Näin hän huomasi, että hänellä tavallaan oli suuri sisäinen tieto, jota toisilla ei ollut, ihmeellinen sanoma sanottavana. Vasta sitten, kun hän Luoteis-Englannissa Lancashiressa tutustui tuomari Fellin perheeseen, sekä herra että rouva ihastuivat hänen selityk-siinsä ja ennen kaikkea juuri rouva. Me voimme aivan nähdä, kuin-ka tässä kveekariliikkeessä toteutui tuo vanha totuus, että mikään henkinen asia ei voi päästä hyvään alkuun eikä menestyä, ennen-kuin joku nainen siihen tarttuu, ennenkuin nainen antaa siihen sympatiansa. Tämä on vanha tosiseikka, niin että esim. nykyajan rikkiviisaat miehet, jotka ajattelevat sangen korkeasti omasta älyys-tään, arvostelevat uskonnollisia liikkeitä hyvin paljon siltä kannal-ta, että ne eivät niin paljon merkitse, sen näkee jo siitäkin, että sii-nä on paljon naisia, eivät miehet siitä välitä. Tuo arvostelu on, niin kuin tiedämme, hyvin tavallinen, mutta tosiseikan kannalta tämä ei merkitse mitään muuta kuin arvostelijain lyhytnäköisyyttä. Tällä he osoittavat, etteivät ole asioita ymmärtäneet. Ei kukaan mies muutu haaveilijasta toteuttajaksi eikä tosi työntekijäksi, ellei hän saa nai-

sen sympatiaa puolelleen. Tämä on huomattavissa kaikissa uskonnollisissa ja henkisissä liikkeissä samoin kuin taiteellisissakin ja jopa taiteilijapersonallisuuksissakin. Varsinainen uskonnollinen ja henkinen liike saa hyväksymisensä kohtalon puolelta silloin, kun naiset sen ymmärtävät ja hyväksyvät, sillä naiset ovat metafyyssillisesti lähempänä ihanteiden toteutumista kuin miehet. Mies näkee ihanteen, mutta hän jää näkijäksi eikä oikein pääse sen toteuttajaksi, elleivät naiset häntä auta. Sen tähden meidän täytyy katsoa kaikkien henkisten aloitteiden menestymistä juuri siltä kannalta, että silloin kun se saa naisten hyväksymisen, silloin osoittautuu, että se oli jotain. Niin oli myös tässä kveekarilaisuudessakin. George Fox sai ensimmäisen äärettömän innokkaan kannattajan rouva Fellistä, ja heti kun rouva Fell oli ymmärtänyt, mikä suuri tehtävä Foxilla oli, alkoi Fox opettaa.

Ja mikä kveekariliikkeen suhteen on niin kaunista ja mieluista tutkijalle ja lämmittävää, on se, että siinä on kaikki aina ollut niin erinomaisen puhdasta. Siinä ei ollut kysymyksessä mitään sellaista epäilyttävää, mitä välistä voi olla henkisissä ja uskonnollisissa lahkoliikkeissä. Meitä tympäisee totuuden etsijöinä, kun huomaamme, että henkisiin ja uskonnollisiin liikkeisiin sekoitetaan tämän maailman erotiikkaa ja tämän maailman rakkautta. Sen tähden olemme iloisia ja tavallaan nautimme henkisesti, kun huomaamme, että on semmoisiakin liikkeitä, joissa ei ole ollut tätä maallista sivumakua, vaan on pysytty puhtaasti ja todellisesti henkisenä.

George Fox rupesi nyt saarnaamaan ja sai paljon kannatusta. Hän oli todellinen profeetta, ja aika oli siellä kypsä, ja hän sai jotenkin paljon kannattajia; niitä oli satoja, tuhansia. Hän toi tuon ihmeellisen sanoman, että ihmisen täytyy kunkin itsensä tulla valoon ja tulla valon lapseksi. Se oli jotakin, joka pysyi, ja ystävien joukko lisääntyi päivä päivältä. Mitään muotomenoja ei ollut, ei

mitään kasteita, ei sakramentteja, ei jumalanpalveluksia eikä kirkkoja, ei mitään muuta kuin tämä sisäinen valo. Mutta kukaan muu ei myöskään kuulunut tähän ystäväin joukkoon, kuin se jolla oli tämä sisäinen valo. Ei voinut kääntää ketään ja ottaa lupausta, että nyt hän on kveekari. Siihen täytyi tulla itsensä vain siten, että yksilö toisensa perästä tuli tähän valoon. Ja niin kuin tiedämme, täytyy niitten ihmisten, jotka tulivat ystäviksi, olla täynnä vakavuutta ja valoa ja vakaumusta, sillä ei heitä tietysti maailma suosinut, ei valtio eikä kirkko. Päinvastoin, heitä ruvettiin vainoamaan sen tähden, etteivät hyväksyneet kirkonmenoja eivätkä pappeja. George Fox oli nimittäin ankara puhuessaan papeista. Hän sanoi, että he olivat palkkapaimenia, ja kun kirkon kelloja soitettiin, niin oli se kuin olisi kutsuttu markkinoille, että nyt pannaan tavarat näytteille, tulkaa nyt. Hän inhosi kaikkia niitä, jotka ottivat oikeuden olla toisten pappeja ja opettajia. Jokainen itse on oma pappinsa, ja jokainen on itse tuleva valoon, ja sitten ei ole mitään muuta tarvis, kun hän tietää, että on Jumalan lapsi ja silloin tietää, mitä on tehtävä. Hän on yhteydessä pyhän hengen kanssa, joka puhuu hänen sisässään, miten hänen on meneteltävä.

Tiedämme, että kun ystävät tulevat kokouksiin, niin heillä ei ole mitään puheenjohtajaa. Olen kuullut yhdeltä kveekarilta, että kun he kokoontuvat, niin he istuvat kaikki hiljaisessa mietiskelyssä; sitten jos henki tulee jonkun päälle, niin hän nousee puhumaan. Kaikki toiset kuuntelevat ja ottavat oppia. Sitten kun hän on puhunut, voi joku toinen nousta puhumaan, joka tuntee hengen käskyn siihen. Mutta jos ei kukaan tunne sitä, niin he istuvat hiljaa ja lähtevät pois. Kukaan ei ole sanonut mitään. Ei ole soittoa eikä mitään ulkonaisia menoja. Nyt on jo Amerikassa sellaisiakin seuroja, joissa käytetään hiljaista soittoa, joka on omiaan aloittamaan mietiskelyn, ja sitten voi olla joku etevämpi tunnettu puhuja, joka saa Pyhän

Hengen päälle, ja tiedettiin jo edeltäpäin, että tuo ja tuo tulee puhumaan. Se on itsestään jo vähän kehittynyt, mutta 1600-luvulla olivat heidän kokouksensa hyvin primitiivisiä yksinkertaisuudessaan. He istuivat hiljaa, joka oli täydellinen vastakohta kaikille kirkollisille jumalanpalveluksille.

George Fox pani muuten hyvin paljon painoa nuorten kasvatukselle. Hän sanoo, että kaikista tärkeintä on, että nuoret kasvatetaan oikein. Nuoria opetetaan kaikkiin valheisiin kaikenlaisilla väärillä ja valheellisilla ja turhilla opetuksilla, mutta ei Pyhän Hengen tuntemiseen eikä sisäiseen valoon. Tiedämme, että kveekarit perustivat kouluja, ja nämä koulut tulivat aivan kuuluisiksi, sillä siellä he koettivat kasvattaa karaktärejä, luonteita. He koettivat kasvattaa ihmisiä todellisiksi ihmisiksi. Mitään turhaa he eivät oppineet. Meidän mielestämme hieman vanhanaikuinen piirre oli se, että hän oli erittäin ankara, puritaanisen ankara. Hän ei sietänyt mitään iloa, ei tanssia, ei teatteria, ei liian vapaata seurustelua, ei mitään leikkiä eikä lystinpitoa eikä muuta sellaista, nuoret eivät saa tottua sellaiseen maallisuuteen eivätkä turhamaisuuteen. Hän ei hyväksynyt musiikkia eikä taidetta, sillä kaikki tuo vie mielen pois totuudesta. Ihmisen täytyy ainoastaan etsiä, kunnes hän saa valoa. Ja meitä melkein hämmästyttää, kun luemme, kuinka George Fox ja kveekarit sanovat, mikä on luvallista ja mihin voi totuttautua. On luvallista nuorille, että ystävät kauniisti keskustelevat toistensa kanssa oikeista ja vakavista asioista ja lukea historiallisia teoksia, että tutustuu vanhanajan kansojen vaiheisiin ja keskustelee niistä, ja ajattelee sekä nykyisyyttä että tulevaisuutta. Luvallista on myös yhdessä harjoittaa laskemista ja vaikkapa ottaa joitakin vaikeita laskuja ja probleemeja ja aritmeettisia ja mittausopillisiä tehtäviä ja niitä yhteishyväksi ja ylösrakennukseksi suorittaa ja laskea. Tällaiset hovit olisivat luvallisia. Kun ajattelemme, minkälaisia vaati-

muksia nykyajan ihmisillä on, kuinka meistä on algebra ja geometria sangen harvoin hupaista, niin täytyy tunnustaa, että ajat ovat muuttuneet ja ihmiset ajan mukana. Me olemme hyvin paljon vapautuneet hengessä taiteen ja muun suhteen, emme pelkää taidetta teatterin emmekä muussa muodossa. Korkeintaan voi totuuden etsijä olla epäilevällä kannalla tanssin suhteen – nykyaikaisen tanssin suhteen. Muistan, kun istuin eräässä kahvilassa Wienissä myöhään illalla ja katselin siellä, kuinka ihmiset tanssivat, niin – tahtomattamillään tavalla tuomita tai olla ahdasmielinen – eteeni nousi kuin kysymysmerkki: Mitä tuo oikein on? En tahdo kuvata sitä tanssia, enkä mitä siellä tapahtui, mutta täytyy sanoa, että kyllä se oli kokolailla ihmeellistä. En osaa kuvitella, mitä George Fox tai 1600-luvun kveekarit olisivat siitä ajatelleet.

Aina kun ihmisille selviää elämä, kun he saavat sellaisen sisäisen valaistuksen, että he näkevät koko elämän uudessa valossa, on luonnollista, että kaikki elämän ilmiöt ja kaikki ilmiöt yhteiskunnassa joutuvat tämän valon sisään ja saavat siitä valosta oman arvostelunsa. Sanoohan Jeesuskin: ”Pimeys pelkää valoa, ja ne ihmiset, jotka ovat pimeydessä, eivät tahdo tulla valoon, sillä valo tuomitsisi heidän tekonsa.” Ja kun ihminen todella tulee hengen valon keskelle ja katselee koko yhteiskunnallista elämää tuossa sisäisessä valossa, niin hyvin monet ilmiöt tässä meidän yhteisessä elämässä joutuvat tuomion alaiseksi. Sen tähden emme saata ihmetellä, että George Fox ja hänen ystävänsä, jotka syntyivät uudestaan valon lapsiksi, arvostelivat ankarasti ja tuomitsivat yhteiskunnallista elämää, ja siksi eivät kveekarit ole ottaneet osaa valtiolliseen elämään. George Fox oli itse niin selvillä Jeesuksen sanoista ”minun valtakuntani ei ole tästä maailmasta”, ettei hän mitenkään voinut hyväksyä valtiollista elämää eikä mitään virkoja, vielä vähemmän sotapalvelusta ja sotaa. Se on kaikki pimeydestä. Me tiedämme, et-

tä vielä tänä päivänä he ovat jyrkästi sotaa vastaan. Joskus ovat he silloin, kun sota on syttynyt ja kaikki kansalaiset ovat tunteneet velvollisuudekseen ottaa osaa puolustukseen, ottaneet sillä tavalla osaa, että ovat muodostaneet jonkunlaisia Punaisen Ristin liittoja ja järjestöjä, sellaisia joukkoja, jotka ovat auttaneet haavoittuneita ja korjanneet kuolleita. He eivät ole ottaneet asetta käteensä, päinvastoin ovat mieluummin istuneet vankiloissa niin sanottuina isänmaanpettureina. Mutta he ovat muuten tahtoneet auttaa. Maailmansodan aikana, jollen väärin muista, tuhansia englantilaisia nuoria miehiä istui vankiloissa sen tähden, että kieltäytyivät aseisiin tarttumasta. Maailmansodan aikana ottivat kveekarit osaa Punaisen Ristin työhön, ja maailmansodan jälkeen he auttoivat orpolapsia, ei ainoastaan oman kansan lapsia, vaan myöskin vihollisten lapsia. Siitä heitä on kovin arvosteltu, mutta kveekari ei välitä, mitä pimeä maailma sanoo. Niinpä nytkin tämän maailmansodan jälkeen ovat kveekarit vaikuttaneet siihen, että saksalaisten sydämet ovat pehminneet, sillä kveekarit ovat auttaneet paljon saksalaisia orpoja.

Kun nyt ihmiset ollessaan sisäisen hengen valossa osaavat arvostella hyvin ankarasti yhteiskunnallisia asioita ja elämän ilmiöitä, niin on luonnollista, että he ovat kysyneet itseltään: ”Eikö tämän päällä voitaisi elää toisella tavalla? Eikö yhteiskunnallinen elämä voisi olla vähän inhimillisempää ja veljellisempää? Täytyykö aina vain kamppailla keskenään? Eikö voisi muodostua veljellisemmäksi omassa sisässään?” On luonnollista, että jotka ovat tähän valoon tulleet, vastaavat tähän myöntävästi. Mutta nyt on huomattava, että George Fox ja kaikki ihmiset, jotka ovat hyvin syvällä tässä valossa, aina teroittavat, että Jumalan valtakunta ei ole tässä maailmassa ja Jumalan valtakunta toteutuu sillä tavalla, että yksi toisensa perästä siihen astuu. Ei niin, että kaikki suurella joukolla tulevat siihen. Päinvastoin täytyy olla hyvin varovainen, ettemme sekoita mi-

tään omaa pahaa tähän. Täytyy yksilönä aloittaa toteuttamaan Jumalan valtakuntaa, niin että itse kieltäydymme tekemästä paha.

George Fox oli aivan toisenlainen kuin toiset ihmiset. Kieltäytyttyään tarttumasta aseisiin hän sai istua vankilassa. Cromwell sanoi, että mitä tämä tällainen on. ”Sinä pääset pois, jos sanot, että tietysti täytyy suorittaa velvollisuutensa isänmaataan kohtaan.” Silloin George Fox vastasi: ”Minä olen toisen valtakunnan kansalainen ja se valtakunta ei ole tästä maailmasta. En tarvitse teidän valtakuntaanne.” Ja hänet pantiin vielä pahempaan tyrmään.

George Fox oli itse viisas, mutta yhtä viisaita eivät olleet kaikki hänen kannattajansa. Se oli erikoinen ilmiö 1600-luvulla Englannissa, jolloin olosuhteet olivat hyvin levottomat. Tämän levottomuuden vuoksi emme saa ihmetellä, että ihmiset George Foxin kehotuksesta ihastuivat siihen, että he voisivat toimia Jumalan valtakunnan saattamiseksi tänne maan päälle aivan samalla tavalla kuin ajateltiin Jeesuksen aikana. Ja niin kuin monet juutalaiset ajattelivat Palestiinassa, että Messiaasta tulee kuningas tässä maailmassa ja hän nostaa heidät vapauteen ja valtaan, niin ajateltiin myös Englannissa. Tästä voi paljon oppia. Kaikista pimeintä kveekarien historiassa on juuri tämä, että monet, monet kveekarit jaloudessaan, puhtaudessaan, kauniissa unelmissaan ja ihanteellisissa pyrkimyksissään ajattelivat: ”Meidän on pantava toimeen Jumalan valtakunta täällä maan päällä. Miksi ei suuri joukko voisi toteuttaa ihmeellistä uutta valtakuntaa?”

He saivat yhden ihmisen, joka oli taipuvainen tähän, joka kallisti korvansa tälle asialle. Hän oli itse mitä jaloin, puhtain mies. Hänen nimensä, kuten historiasta muistamme, oli James Nayler. Hän oli vanha sotamies, majuri. Hän oli jo sotamiehenä ja upseerina ollessaan saanut kaikkien päällikköjen ja sotamiesten kunnioituksen sen tähden, että hän oli niin läpeensä puhdas karaktääri. Hän erosi kir-

kosta siinä, että oli vaativampi ja asetti suurimman painon puhtaalle elämälle. Hän uskoi kyllä dogmeihin. Hänellä oli tapana jo armeijassa ollessaan saarnata sotamiehille, ja häntä pidettiin oikein mallikelpoisena siellä. Hän oli yhdeksän vuotta palvellut sotaväessä ja ottanut osaa moniin sotiin, mutta hän luopui siitä 30–40 vuoden iän välillä. Silloin hän sattui kuulemaan George Foxin puheita v. 1650, jolloin George Fox jo oli Fellien ystävä ja jolloin rouva Fell oli saanut hänet vakuutetuksi pyhästä tehtävästään, ja hän piti hyviä ja lennokkaita puheita. Nayler kuuli tämän ja ihastui ja rupesi hyvin tutkimaan. Hän oli naimisissa oleva mies ja oli vetäytynyt maatilalleen ja viljeli sitä, mutta hän mietti aina tätä ihmeellistä sanomaa, jonka oli kuullut Foxilta ja pyrki siihen valoon. Sitten, se kai oli vuonna 1653, hän pellolla kyntäessään tunsu sisäisen kutsumuksen, ja hän syntyi kuin uudestaan ja tunsu, että hänen täytyi tehdä työtä tämän sanoman puolesta. Siinä hetkessä hän jätti kaikki, jätti perheensä ja selitti vaimolleen, kuinka hän oli saanut sanoman ja hänen täytyi lähteä. Hänen vaimonsa ja perheensä ymmärsivät häntä ja kunnioittivat suurta ja ihmeellistä heräymystä. Ja hän, joka oli ollut entinen saarnaaja ja oli hyvin lennokkaas puheessaan, sai joukot heti kuuntelemaan ja innostumaan. Hän joutui Lontooseen ja rupesi puhumaan kokouksissa. Lontoossa oli koolla luja ja iso kveekariseura, ja kun Neil rupesi puhumaan, tuli siitä suuri innostus ja monet aateliset hovista tulivat kuuntelemaan häntä ihmetellen hänen puheensa voimaa ja kirkkautta.

Silloin tapahtui, mikä tällaisissa kokouksissa voi helposti tapahtua. Ihmiset innostuivat tavattomasti Nayleriin, naiset etenkin. Ei siinä ollut mitään maallista, se oli henkistä innostusta. Se oli niin ihmeellistä ja erinomaista, että kveekaripiireissä vähitellen kasvoi sellainen ajatus, että miksi ei Nayler olisi yhtä hyvä kuin entinen Marian poika Palestiinassa, miksi ei hän olisi Jumalan poika. He

sanoivat innostuneina: ”Ei sinun nimesi ole enää Nayler vaan Jeesus. Sinä olet syntynyt vapahtajaksi tänne. Meidän täytyy seurata sinua.” Ja kun hän lähti ulos Lontoosta, Bristolin kaupunkiin, niin monet seurasivat mukana, siinä oli rouvia ja heidän miehiään, nuoria naisia ja lapsia. Se oli kuin suuri saattojoukko ja he ajattelivat, että nyt on kuin Vapahtaja olisi heidän kanssaan. Kun nyt ajatellaan, niin huomaamme, että näinä aikoina, näinä vuosina on ollut paljon puhetta siitä, että Jeesus tulee taas kohta ja on keskelämme. Totuuden etsijä voi asettua tällaiselle optimistiselle kannalle, että Kristus tulee. Ei se ole mitään niin ihmeellistä. Miksi se olisi ihmeellisempää tänä päivänä kuin ennen? Kun ajatellaan, kuinka James Nayleriä palveltiin, niin mitä ovat meidän päiviemme palvelemiset tämän rinnalla. Hän itse selitti myöhemmin, kun hän oli vankilassa ja häneltä kysyttiin, että tämä kaikki palvonta ei koske kuolevaista minää, mutta Jumalaa minussa. Joka tapauksessa tämä on ollut hyvin kunnioitettava liike.

Kun hän lähestyi Bristolin kaupunkia, jossa myös oli paljon kveekareita, niin kaikki he ympäröivät hänet, ja hirmuisen paljon kansaa oli koolla ja hänelle laulettiin hoosiannaa. Nayler istui itse aasin tai hevosen selässä niin kuin Vapahtaja ainakin itsetietoisena, mutta nöyränä. Pieni tällainen realistinen häiriö tässä kulkueessa oli se, että alkoi kovasti sataa. Ei oltu aurinkoisessa kaupungissa Palestiinassa. Ihmiset saivat kahlata polviaan myöten liejussa. Mutta ei se heitä häirinnyt. Bristolissa alkoi sitten aivan mieltenkuuhu, ja viranomaiset kiinnittivät huomionsa häneen, ja hänet vangittiin Jumalan pilkkaajana. Tuo kaikki oli heistä kauheata Jumalan pilkkaamista. Siinä ei kysytty hänen kannattajiensa mielipidettä, vaan kylmästi sanottiin: ”Tämä on Jumalan pilkkaa.” Hänet vietiin Lontooseen, jossa parlamentti otti tämän asian pohdittavakseen. Parlamentti kulutti monta vuorokautta tässä asiassa, ja lopputulos oli:

Nayler on Jumalan pilkkaaja, mutta äänestyksen tulos oli, ettei häntä tuomita kuolemaan. Joka tapauksessa on hänet leimattu Jumalan pilkkaajaksi. Sen ajan jyrkkien ja ankarain toimenpiteiden mukaan hänet oli kuljetettava ympäri kaupunkia. Ensin oli seistävä häpeäpaalussa ja kieli oli läväistävä kuumalla raudalla ja sillä poltettava iso merkki, joka merkitsi: Jumalan pilkkaaja. Häntä kuljettiin ympäriinsä ja hänen kannattajansa kulkivat mukana laulaen hoosianna ja muita uskonnollisia lauluja. Syrjästä katsojista se sittenkin oli hyvin ihmeellistä, eikä siitä tullut siihen käsitykseen, että se olisi ollut häpeä. Kun sitten hänet tuotiin tuomio- eli mestauslavalle, jossa hänet piti polttoraudalla merkittämän, niin eräs hänen kannattajansa nousi ja piti hänen päänsä yläpuolella plakaattia, johon oli kirjoitettu: ”Tämä on juutalaisten kuningas.” Tietysti pyöveli heti korjasi pois tämän plakaatin, mutta kun tuo merkki oli poltettu hänen otsallensa, niin toinen hänen kannattajansa otti hänet syliinsä ja koetti suutelemalla lievittää hänen tuskiansa. Tämä on ollut erinomaista, suurenmoista ja ihmeellistä näytelmää. Nayler pysyi aivan rauhallisena ja tyynenä. Kun tuomari kysyi, kuinka hän ottaa vastaan palvontaa niin kuin hän olisi Jumalanpoika, niin hän sanoi: ”Eivät he palvo minua, kuolevaista ihmistä, vaan se on Jumala, jota he palvelevat.” Tämä on vallan ihmeellinen ilmiö niin sanotussa uskonnollisessa elämässä. Sitten Nayler pantiin vankeuteen.

Minusta hänen historiansa osoittaa ja todistaa niin selvästi, että jos unohdetaan tuo ”minun valtakuntani ei ole tästä maailmasta” ja lähdetään suurella joukolla toteuttamaan Jumalan valtakuntaa, niin ei se tule sillä, vaikka saadaan jotakin aikaan, mutta ei saada kuitenkaan sitä aikaan, että Jumalan valtakunta tulisi. Se tulee ainoastaan sillä tavalla, että ihmiset sydämessään kääntyvät. Ainoastaan sillä tavalla, että kaikki ne, jotka ovat komentamassa ja oikeuden puolta pitämässä, sotamiehet, virkamiehet y. m., heräävät ja kaikki

asiat saatetaan toiselle kannalle ja kaikki muutetaan. Sillä tavalla se kävisi itsestään.

Niin mekin täällä Suomessa olemme opissa, ja hyvää yritetään panna täytäntöön väkivallalla. Ajattelen tätä kieltolakia. Luultiin, ettei tarvitse mitään raittiustyötä, vaan tästä maasta tulee raitis valtakunta ja koko kansa tulee raittiiksi, kun pannaan voimaan kielto-laki. Täten tultiin siihen, että niin viisas ihminen kuin Lucina Hagman, joka on ollut mukana kaikessa alusta lähtien, sanoo: ”Tämmöistä, kun nyt on Suomessa, ei ole koskaan ennen ollut, silloin kun ei ollut raittiustyötä eikä mitään. Silloin kun oli vain kotipoltto käytännössä, niin miehet joivat, jos joivat, mutta mitä se on nykyiseen aikaan verrattuna, kun nyt juo naisetkin, eikä ainoastaan miehet ja naiset, vaan lapsetkin.” Nyt olemme menossa suoraa tietä perikatoon, ellemme nöyry ja sano: ”Me yritimme väkipakolla jotakin hyvää; ei saa väkivallalla levittää totuutta.” Hyvää ei koskaan saa pelätä, ja sitä pelätään, jos sen yhteyteen asetetaan väkivalta.⁹

Sen tähden olemme nyt oppimassa täällä Suomessa, että täytyy taas mennä takaisin siihen vanhaan, täytyy koettaa valistaa itseämme ja toisiamme. Raittiustyötä on taas tehtävä, taas ryhdyttävä henkiseen valistus- ja raittiustyöhön. Siten pitäisi valtaa kantaa.

⁹ [Lucina Hagmanin haastattelu, ”Keskustelua kansanäänestyksestä”, *Helsingin Sanomat*, 7.11.1929.]

VIII

MENNONIITAT JA KVEEKARIT

Esitelmä 17.11.1929

Kuudennentoista vuosisadan alussa, siis 1500-luvun alussa eli Holsteinissa pieni katolilainen pappi nimeltä Menno Simonsen eli Menno Simonis. Hän oli syntynyt 1492, ja hänen elämänsä sattui täten olemaan juuri Lutherin alkaman uskonpuhdistuksen aikana. Hän oli, niin kuin sanottu, katolilainen pappi, mutta hänen henkensä oli totuudenetsijän henki. Katolilaisessa kirkossa ainoastaan papit, kirkon miehet itse saivat lukea latinankielistä raamattua ja tietysti kreikankielistä raamattua – muilta se oli kielletty – ja merkilistä on, kun me katselemme katolilaisen kirkon tilaa yleensä Euroopassa, luultavaa on, että monetkaan papit eivät niin ahkerasti lukeneet omia pyhiä kirjojaan juuri sen tähden, kun ne olivat vieraalla kielellä. Mutta tämä Menno Simonis oli semmoinen pappi, joka luki itse mielellään testamentteja ja etenkin Uutta Testamenttia. Ehkä siihen osaksi vaikutti se, että hän oli kuullut ihmeellisiä huhuja merkillisestä miehestä siellä Saksassa, Martinus Lutheruksesta, joka nousi katolilaista kirkkoa vastaan ja sen oppeja vastaan, ja julisti melkein kuin uutta kristinuskoa, ainakin hyvin puhdistettua kristinuskoa. Ehkä hän, Menno, oli siitä kuullut. Sehän on luultavaa, mutta hän ei tietenkään katolilaisena pappina olisi kiinnittänyt siihen huomiota, ellei hän olisi ollut itsessään totuudenetsijä, joka itse myöskin tutki kirjoituksia.

Kun hän luki *Versio vulgataa*, latinankielistä raamattua, niin hän

ihmeekseen huomasi, että Uudessa Testamentissa, evankeliumissa opetettiin todella toisenlaista kristinuskkoa kuin mihin hän oli tutustunut. Hänen kristinuskonsa oli täynnä kaikenlaisia dogmeja ja opinkappaleita, jotka olivat omiansa panemaan ihmisten järjen liikkeelle, kapinoivaan liikkeeseen, jos he niihin kiinnittivät huomiota, tai jotka olivat omiansa vaatimaan heiltä perin sokeata uskoa. Kun hän luki Uutta Testamenttia, evankeliumeja ja varsinkin kun hän Matteuksen evankeliumissa tutustui vuorisaarnaan, niin hän suureksi ihmeekseen huomasi, että Jeesus Kristus itse nähtävästi oli opettanut aivan toisenlaista kristinuskkoa kuin kirkot. Jeesus Kristus ei siis ollutkaan vain joku ihmeellinen maailmanvapahataja, joka tuli tänne elämään ja kuolemaan ristinpuulla ihmisten syntien takia, vaan kun hän, Menno, luki vuorisaarnaa, niin hän selvästi näki, että Jeesus Kristus oli antanut käskyt, aivan uudet käskyt, koska hän vuorisaarnassaan sanoo: ”Vanhoille on sanottu niin ja niin, mutta minä sanon teille –.” Menno Simonis näki, että Jeesus Kristuksen nimenomaiset käskyt opettivat jotain aivan uutta, ennen kuulumatonta, kristinuskkoa. Menno Simonis ei ollut siitä tiennyt mitään, hän ei ollut kuullut siitä kirkossa. Jeesus Kristus vuorisaarnassaan esim. kielsi valan ja Menno Simonis kauhukseen huomasi, että hänhän oli tehnyt valan kirkolle. Jeesus Kristus nimenomaan myöskin opetti evankeliumissa ja vuorisaarnassa, että ei pidä olla paha vastaan, ei pidä harjoittaa väkivaltaa, ei pidä käyttää miekkaa, vaan että miekka on pistettävä tuppeen. Päinvastoin hän taas huomasi, että koko kristikunta hänen ympärillään ei paljon muuta tehnytkään kuin veti miekan tupesta ja rankaisi ja kosti ja piti hirmuista melua maailmassa. Hän katseli ihmeekseen tätä kristikuntaa, joka sanoi kulkevansa Jeesuksen jäljissä, eikä kuitenkaan mitään tiennyt Jeesuksen omista käskyistä. Menno Simonis joutui hyvin vaikeisiin sielun- ja omantunnontuskiin, ja hän ei

myöskään yhtään ihmeteltyt, että oli Saksassa ja Hollannissa syntynyt liikkeitä, semmoisia liikkeitä, juuri Lutherin uskonpuhdistuksen nojalla, semmoisia liikkeitä, jotka sanoivat ihmisille: ”Ette te ole mitään kristityitä. Teidän kasteenne on ollut paljasta leikkiä ja paljasta näytelmää. Jos te tahdotte tulla kristityiksi, täytyy teidän kastaa itsenne uudestaan. Teidän täytyy elää aivan uutta ja toisenlaista elämää.”

Menno Simonis ei tätä kyllä yhtään ihmeteltyt, mutta samalla hän kyllä huomasi istuessaan siellä rauhallisessa, pienessä maalaispappilassa ja kuullessaan huhuja suuresta maailmasta, että nämä uudestaan kastajat kyllä sittenkin erehtyivät, koska hekin sanoivat, että todellista kristikuntaa, todellista Jeesuksen valtakuntaa tai Jumalan valtakuntaa ja todellista tuhatvuotista valtakuntaa on toteutettava väkivoimalla. Täytyy väkivallalla ja suurella vallankumouksella hävittää maanpäältä nämä kaikki pahat kirkot ja papit, täytyy väkivallalla saada ihmiset elämään uutta elämää. Tuota pieni pappi, Menno Simonis, katselee siellä Holsteinissa, suurella ihmeteltyllä ja sydämellisellä paheksumisella. Hänen mielestään nuo uudestaankastajat, vaikka heidän tarkoituksensa oli hyvä ja vaikka näkivät kyllä sekä totuuden että maailman valheen, olivat sittenkin hirmuisesti erehtyneet, kun he tahtoivat käyttää hyväkseen juuri maailman omia pahoja keinoja.

Kuitenkin Menno Simonis kävi läpi itse semmoisen valtavan herämyksen ja semmoisen uudestisyntymisen, että hän selvästi tunsi, että hän ei enää voi palvella tällöisenä katolilaisena pappina, hän ei voi kuulua enää tähän vanhaan kirkkoon, joka on aivan suistunut raiteiltaan, vaan hänen on sittenkin liityttävä noihin tosipyrkijöihin, noihin kristinuskon tositarvoittelijoihin. Vuonna 1536 antoi hän kastaa itsensä uudestaan. Hän ymmärsi, niin kuin nuo uudestaankastajat, että kaste oli toimitus, jota ei suinkaan voinut suorittaa

lapselle. Kristinusko oli siksi vakava asia, että ihmisen täytyi itse tahtoa tulla kristityksi. Ei hän voinut siksi ilman muuta syntyä. Eivät toiset voineet häntä pienenä lapsena siihen kastaa, vaan hänen täytyi itse olla selvillä siitä, että hän tahtoi olla kristitty ja tahtoi seurata Kristusta. Sen tähden ihminen saatettiin kastaa vasta täysi-ikäisenä, henkisesti täysi-ikäisenä. Niin Menno Simonis tuli uudestaan kastetuksi, tuli siis tavalla kuuluneeksi tuohon lahkoon eli liikkeeseen. Mutta koska hän oli ja tunsu syvästi olevansa toista mieltä tärkeissä kohdissa ja tuossa ylen tärkeässä periaatteellisessa kysymyksessä väkivaltakeinojen hylkäämisestä, niin hän mietti itsekseen, kirjoitti ajatuksensa paperille muistiin ja julkaisi sitten kirjan muutamia vuosia myöhemmin, jossa hän esitti kristinuskoa siihen suuntaan kyllä kuin nuo uudestaankastajat, mutta kuitenkin selvästi teroittaen sitä, että väkivaltaa ei voi koskaan käyttää uskon hyväksi eikä muutenkaan.

Menno Simonis sai itse asiassa paljon kannattajia. Oli ihmisiä, jotka ymmärsivät, että Menno Simonis oli oikeassa. Sen tähden oli vähän ajan kuluttua syntynyt varsinainen seurakunta, joka omaksui nämä Menno Simoniksen periaatteet, hänen käsityksensä kristinuskosta. Näitä ihmisiä, jotka kuuluivat tähän seurakuntaan, ruvettiin sitten nimittämään mennoniiteiksi.

Näitä mennoniittejä ruvettiin sitten tietysti vainoamaan. Hehän olivat ihmisiä, niin kuin me olemme nähneet historiasta niin monta kertaa, jotka eivät tahtoneet tehdä mitään paha ja jotka eivät myöskään tahtoneet ottaa osaa mihinkään pahaan. He siis sanoivat: ”Me olemme Kristuksen seuraajia. Me tahdomme elää evanke-liumin mukaista elämää, ja sen tähden me emme tahdo tarttua miekkaan, emme suorittaa mitään sotapalvelusta, ei ottaa osaa mihinkään sotaan. Me olemme myöskin Kristuksen seuraajina sillä kannalla, että me emme oikeastaan voi kirkkoa tai valtiotakaan

palvella, joka hyväksyy näitä väkivaltaisista keinoista. Koska emme usko väkivaltaisista keinoista, emme voi näitä kirkkoja ja valtioita-kaan hyväksyä ja sen tähden emme voi niidenkään toimiin ottaa osaa. Me tahdomme pysyä loitolla kaikesta. Me tahdomme elää rauhassa. Me emme tahdo tehdä pahaa yhdellekään ihmiselle.”

On selvää, että näitä ihmisiä, jotka niin peräti periaatteissaan ja käytännössä poikkeavat ympäröivästä maailmasta ja syvästi loukka-sivat koko maailman oikeudentuntoa, on selvää, että näitä ihmisiä vainottiin.

Mutta kuitenkin on suureksi hämmästykseksi ja aivan historian kunniaksi mainittava, että tuo aika, monta sataa vuotta sitten, tuo aika saattoi sittenkin olla niin valistunut, että Hollanti, Hollannin hallitus vuonna 1577 myönsi näille mennoniiteille uskonvapauden. ”Muuttakaa tänne”, heille sanottiin, ”täällä te saatte asua rauhassa.” Ajatelkaa, kuinka valistunut hallitus. Mikä ihmeellinen kuningas-kunta tai valtakunta tuo Hollanti oli. Tuo on siis mainittava ikui-seksi kunniaksi, että oli Euroopan kristikunnassa valtakunta, joka tuolla tavalla suorastaan sanoi vainotuille kristityille, että tulkaa ja olkaa täällä meidän maassamme. Hollannissa sai sitten mennoniit-tien seurakunta elää rauhassa. Se ei tehnyt mitään propagandaa. Tämmöisten ihmisten periaatteisiin kuului myös aina, ettei heillä ollut mikään uskon levittäminen minkäänlaisena hommana tai työ-nä. He eivät koettaneet ketään kääntää. He olivat omissa hoteis-saan, kirjoittivat kirjojaan, saarnasivat omissa kokouksissaan, ko-koushuoneissaan. Jos ken ei tahtonut liittyä heidän seuraansa, oli se tämän ihmisen yksityinen asia. Mennoniittien elämä oli heidän pa-ras saarnansa, ja jos sen kautta toisia sieluja heräsi totuutta näke-mään, niin se oli totuuden ansio, ja se oli silloin noiden sielujen pe-lastus. He olivat tehneet vain velvollisuutensa ihmisinä ja kristit-tyinä. Me ymmärrämme, että tämä oli viisas ajatus. Siinä on paljon

syvää totuutta. Se oli viisas ajatus juuri niinä aikoina, etteivät he tehneet propagandaa. Propagandan tekeminen olisi vain häirinnyt heidän mielestään toisia valtioita ja kirkkoja, ja he taas eivät katso-neet, että heillä oli oikeutta toisten häiritsemiseen. Heidän täytyi vain itse elää sitä elämää, jota he tahtoivat elää, ja näyttää ihmisille, että heidän elämänsä oli toista. Maailma sai sitten itse päättää oliko heidän elämänsä enemmänarvoinen kuin maailman elämä. Sielut siellä täällä kyllä heräsivätkin tämän oivaltamaan.

Mennonittien seurakunta kasvoi kyllä vuosi vuodelta, mutta sen kasvaminen tapahtui kuin itsestään. Niin kuin Menno Simonis opetti, ei kirkko ollut mikään semmoinen laitos, joka suurella voimalla ja vallalla ottaa ihmiset syliinsä ja sanoo heille, että nyt te olette kristityitä. ”Ei”, sanoo Menno Simonis, ”kirkko on ainoastaan kokoonpantu pyhistä, niistä ihmisistä, jotka tahtovat itse elää pyhää elämää. Kukaan muu ei kirkkoon kuulu. Kristilliseen kirkkoon kuuluvat ainoastaan ne ihmiset, jotka tahtovat elää pyhästi Jeesus Kristuksen jäljissä kulkien.” Me tiedämme, että meidän päivinämme on yhä vielä mennoniitteja. Ei niitä kyllä ole paljon. Niitä on Hollannissa. Tuo vanha seurakunta on siellä vielä jäljellä, ja siihen kuuluu noin 60 000 ihmistä. Mutta mennoniitteja on muuallakin maailmassa, on Saksassa, Ranskassa, Amerikassa ja ympäri maailmaa. Tällä hetkellä on muualla maailmassa noin 200 000 mennoniittiä. Ei siis niitä ole maailmassa kaikkiaan kuin 1/4 miljoonaa.

Kääntäkäämme huomiomme takaisin Ystävien Seuraan, josta meillä on ollut puhetta kahtena sunnuntaina, niin me huomaamme, että kveekarit, jotka Englannissa syntyivät noin 100 vuotta myöhemmin kuin mennoniitit, että kveekarit joka tapauksessa myöskin olivat aivan samansuuntaisia. Hehän olivat mielipiteiltään samantlaisia kuin mennoniitit. Tämä seikka jo itsessään todistaa, että on

olemassa kristikunnassa jokin semmoinen salainen vaikutus, aivan kuin näyttämön takana. On olemassa kuin Pyhän Hengen vaikutus, niin kuin katolinen kirkko alusta lähtien selittää itsestään, että sitä ohjaa Pyhä Henki. Kaikissa sen kirkolliskokouksissa on Pyhä Henki mukana asioita ratkaisemassa.

Madame Blavatsky, kuten muistatte, tekee tästä vähäisen pilaa, laskee pientä leikkiä ja kertoo pienen kaskun tästä Pyhän Hengen vaikutuksesta: Kun kerran eräässä kirkolliskokouksessa aikojen aamulla, silloin aivan keskiajan alussa siis, minä en nyt muista milloinka se kirkolliskokous tarkalleen oli, mutta se oli tietysti jälkeen vuoden 325, jolloin Rooman kirkko tuli valtiokirkoksi, kun siis eräässä kokouksessa istuttiin koolla, ajateltiin, arveltiin ja päätettiin, että mitenkähän kirjat, pyhät kirjoitukset, kertomukset Jeesuksesta on julistettava oikeiksi, mitkä kirjat ovat hyväksyttävät kanonisiksi, laillisiksi, ja mitkä on hylättävä, niin silloin papit ja piispat ajattelivat, että Pyhän Hengen on ratkaistava tämä asia. Kun näitä kirjoituksia oli niin paljon, pergamenttirullia oli niin tavattomasti täynnä kaikenlaisia evankeliumeja ja kaikenlaisia pyhiä kirjoituksia, niin nämä viisaat papit ja piispat, jotka kokouksessa istuivat, raapivat päätään ja sanoivat, että tässähän ei meidän inhimillinen järkemme kestä ja ei meidän järkemme jaksaa tämmöistä päättää, mitkä evankeliumit me valitsemme todellisiksi ja kristilliseksi, mitkä kirjoitukset hyväksymme ja mitkä ei. Herranen aika sentään, tämähän käy aivan yli inhimillisen jaksamisen. Silloin he siis, niin kuin sanottu, päättivät, että Pyhän Hengen täytyy ratkaista tämä kysymys: ”Pyhä Henki johtakoon, niin kuin aina, kaikkia meidän hommiamme.” Silloin he asettivat pöydälle nämä kaikki rullat pystyyn seisomaan, kaikki nämä pyhät kirjat ja pergamenttirullat ja marssivat sitten pöydän ympäri, kaikki pyhät isät, kaikki kirkkoherrat, piispat ja papit ja puhalsivat pyhää henkeä noiden rul-

lien päälle. Kun kaikki olivat marssineet ja puhaltaneet pyhää henkeä, niin ne rullat, jotka jäivät seisomaan, ne siis Pyhä Henki oli määrännyt kanonisiksi evankeliumeiksi. Seisomaan jäi neljä evankeliumia, ne neljä, joita me nimitämme evankeliumeiksi.

Minun tekee mieleni tässä ohimennen huomauttaa, että vaikka ihmiset saattoivat olla noin taikauskaisia, vaikka he saattoivat tehdä tuommoisen teon, joka ei mitään muuta osoittanut kuin että he todella olivat hyvin vähän tietoisia, niin kuitenkin siinä on yksi lunnastava puoli, kuinka sanoisin, sovittava puoli heidän teossaan, ja se oli, että heillä oli suuri usko sisässään. He tahtoivat, että he eivät tämmöisinä huonoina ja tietämättöminä ihmisinä sitä ratkaise, vaan he uskoivat, että jos he lyövät arpaa, ikäänkuin jättävät tuon kohtalon ratkaistavaksi, niin varmasti siinä on hyvä johdatus. Tämä on kuitenkin liikuttava kohta minun mielestäni, ja minusta on aivan niin kuin jotkut hyvät henget olisivat olleet mukana ja vähäisen ajatelleet eteenpäin, vähäisen katselleet eteenkinpäin maailmankin parasta ja kristikunnan parasta ja todellisen kristinuskon säilymistä, sillä kun kaatuivat toiset ja nämä neljä evankeliumia jäi, niin onhan meidän tunnustaminen, että hyvät jäivät. Kyllä ne ovat ihmeellisiä ne evankeliumit, jotka jäivät. Mehän tiedämme, että oli paljon muitakin kauniita evankeliumeja, mutta joka tapauksessa kaikesta siitä, mitä on jäänyt, nämä kanoniset evankeliumit sittenkin ovat kauneimpia, ylevämpiä, kaikin puolin viisaampia ja korkealentoisempia kuin useat apokryyfiset ovat. Se on meidän tunnustettava.

Eihän tarvitse ajatella muuta, tässä ohimennen sanoen, kuin sitä evankeliumia, joka nyt muistuu mieleeni, nimittäin Jeesuksen lapsuusevankeliumia. Siinähän kerrotaan yhtä ja toista hyvin kauniisti. Siinä kerrotaan hyvin paljon kauniita asioita, mutta sitten on myöskin semmoisia asioita, jotka ovat omiansa meitä suuresti hämmästyttämään. Minä en nyt aivan eksaktisesti muista todella-

kaan ihan jotain aivan eksaktista esimerkkiä tästä lapsuusevanke-
liumista, mutta minä muistelen vain noin yleisesti. Jeesus esiintyy
siinä jo pienenä lapsena jonkunlaisena noitana, jonkunlaisena ih-
meidentekijänä. Siinä on kauniitakin ihmeitä. Hän tekee esim. sa-
vesta lintuja ja panee ne sitten tulemaan eläviksi. Mutta sitten siinä
on semmoisia ihmeitä, jotka osoittavat, että hän tahtoi kostaa, että
hän tahtoi noitua toisia lapsia, että hän teki niistä eläimiä ja mitä
kaikkea. Minä en nyt eksaktisesti muista, mutta semmoisia vaiku-
telmia on jäänyt minuun, että niin kauniisti kuin siinä on toisin pai-
koin kerrottu, niin siinä kuitenkin on myös semmoista, joka on täy-
dellisesti Jeesuksen henkeä vastaan, niin että siitä ilman muuta voi
tietää, että tuota Jeesus Kristus ei ole tehnyt. Siinä on siis myös le-
gendoja, joita on tehty perästäpäin.

Kun sitten taas otamme nämä kanoniset evankeliumit, niin niis-
sä on mitättömän vähän sellaista, joka loukkaisi meidän eettillistä
tunnettamme, meidän vakaumustamme, että Jeesus oli semmoinen
ja semmoinen ihminen. Enimmäkseen nämä evankeliumit kertovat
hänestä juuri niin kuin meidänkin sydämemme ja sisäinen intuit-
sionimme ja vakaumuksemme sanoo meille, että noin se on voinut
olla, niin hän on saattanut puhua ja niin tehdä. Nämä evankeliumit
ovat ainakin siis hyvin puhtaita, hyvin kauniita ja oikeita.

Toista on tietysti, että jos me joskus opimme seuraamaan suoras-
taan luonnon omasta muistista Jeesuksen elämää ja kuulemaan
luonnon muistista Jeesuksen puheita, niin meille avautuu aivan
kuin uusi evankeliumi niin sanoaksemme. Silloin me saamme lu-
kea sitä oikeata ja todellista evankeliumia, jonka mukaan nämä
kaikki toiset ovat katkelmallisesti kirjoitetut. Lohdutukseksi me siis
tiedämme, että on olemassa luonnon omassa muistissa todellinen
kertomus siitä, minkälainen oli Jeesuksen elämä ja mitä hän kul-
loinkin puhui. Se on meidän lohdutuksemme. Se kannustaa meitä

pyrkimään eteenpäin kaikessa valossa, niin että me kerran olisimme oikeutetut lukemaan sitä evankeliumia.

Palataksemme nyt kveekareihin, niin tulee mieleeni eräs henkilö heidän joukostaan, jolla oli suuri tehtävä heidän historiassaan ja jota melkein pidetään heidän liikkeensä toisena perustajana. Hänenkin elämässään ja toiminnassaan oli jotakin ikuista, jotakin siis niin perin uudenaikaista, niin perin meikäläistä, että me emme osaa muuta kuin ottaa oppia semmoisesta elämästä. Tämä ihminen oli William Penn, englantilaisen amiraalin poika. Hän oli kasvanut ylhäisen rikkaassa kodissa, kodissa semmoisessa, jolla oli läheiset suhteet hoviin. William Penn oli kyllä hieman unelmoiva ja haaveellinen luonne, hyvin ajatteleva, eikä erittäin innostunut maailmaan ja sen huvituksiin, mutta onhan semmoisia luonteita aina silloin tällöin ja paljonkin maailmassa. Hänet lähetettiin, niin kuin aina ylhäiset englantilaiset, Oxfordiin yliopistoon tutkimaan. Ylioppilaana ollessaan täällä Oxfordissa hän kuuli erään vaeltavan kveekarin puhuvan. William Penn oli syntynyt 1644, ja tämä oli siis luultavasti noin 1660-luvun alussa, kun hän ollessaan Oxfordissa kuuli tämän vaeltavan kveekarin puhuvan. Tämä Ystävien Seuraan kuuluva lähetyssaarnaaja oli Thomas Loe nimeltään. William Penn kuunnellessaan häntä ihastui. Mutta tuohan on jotakin. Tuo Thomas Loehan todella jotain tiesi ja ymmärsi, ja hänhän puhui juuri siitä, mitä hän itse syvimmässään tunsikin: ”Noin minä tahdon ymmärtää elämää. Ei mitään pahaakaan pitäisi olla, hyvään meidän tulisi vain pyrkiä, hyvää ajatella, hyvää puhua ja hyvää tehdä.” Hän innostui niin, että hän tunsikin tulevansa ystäväksi, kveekariksi.

Kun hän sitten tuli kotiinsa Lontooseen ja siellä isälleen ja äidilleen puhui uudesta elämänymmärryksestään, selitti heille mitä kristinusko oli ja kuinka ihanaa olisi, jos ihmiset kaikki ymmärtäisivät tämän ja tahtoisivat elää Jeesuksen jäljissä, niin hänen vanhempan-

sa kauhistuivat: ”Mikä ihmeellinen villitys on mennyt meidän poikaamme.” Isä koetti kovuudella häntä kohdella, jopa hänet kerran pantiin vankihuoneeseen rauhoittumaan. Hänen äitinsä oli myös aivan kauhuissaan. Molemmat vanhemmat puhuivat yhdessä hänelle siitä mikä ääretön skandaali tämä oli koko perheelle ja koko suvulle, että William Penn rupeaa uskomaan tuollaista, jota alhaisimmassa rahvaassa saarnattiin. Mutta William Penn ei järkkynyt. Ei häneen mikään tepsinyt. Hän hymyili, kun he pitivät häntä vankeudessa, hän hymyili, kun hänen isänsä oli hänelle kova ja rankaisi häntä, ja hän ystävällisesti hymyili kaikille heidän toimenpiteilleen. Hän tahtoi kärsiä marttyyrina uskon puolesta: ”Mikä minä olisin, että minä en saisi kärsiä? Niinhän Jeesuskin kärsi, ja niin minäkin tahdon tuskia kärsiä.”

Isä ei muuta ymmärtänyt, kuin että hänen piti lähettää poikansa ulos maailmaan näkemään mitä elämä on. Täällähän hän on vain hullujen kanssa ja kuuntelee kaikenlaisia haaveita. Ihmisen täytyy mennä maailmaan ja saada jotain uutta sieluunsa. Ja isä varustaa hänet suurella rahakukkarolla ja lähettää hänet ulos maailmaan Eurooppaa kiertämään, jotta hän oppisi ihmistapoja ja mitä säädylliseen elämään kuuluu ja jättäisi hullutuksensa.

William Penn joutui Pariisiin ja suosituskirjeinensä hoviin, ja hän oli siellä kovin mukautuvainen kaikessa ulkonaisessa, vaikkei hän koskaan sisässään mukautunut. Hän tuli siis ulkonaisesti katsoen hyvin toimeen Ranskan hovissa. Hän oppi kumartamaan samalla tavalla kuin muutkin, hän oppi panemaan aina kätensä sydämelleen naisten edessä ja kuninkaan edessä, ja hän oppi kaikenlaisia hienoja tapoja. Hän osasi puhua ja keskustella hienojen kreivien ja markiisittarien kanssa ja itse kuninkaan kanssa, mutta kuitenkin hän oli itse kuin mikäkin pöllö, joka ei ottanut sieluunsa mitään. Hän juuri niin kuin pöllö oli siinä omassa viisauudessaan.

Sitten hän joutui Sveitsiin. Siellä hän tutustui Calvinin kristinuskoon. Calvinhan oli tavallaan Lutherin kanssa uskonpuhdistaja, vaikka hänellä oli monessa kohden omat mielipiteensä asioista. Hänen reformeerattu kirkkonsa sen tähden poikkesi paljon luterilaisesta. Englannin reformeerattu kirkko oli omaksunut Calvinin opin monessa kohden. William Penn tutustui siis täällä Sveitsissä kalvinismin pesäpaikkoihin ja siellä hän myöskin jäi aivan kylmäksi sille dogmaattiselle kristinuskolle. Hän ei ollenkaan ymmärtänyt tuommoisia asioita, tuommoisia opinkappaleita. Hän ei ymmärtänyt tuommoista rohkeutta, että toiset ihmiset istuvat tuomitsemassa toisia iankaikkiseen kadotukseen, vieläpä sillä tavalla, niin kuin Calvin opetti, että Jumala oli maailman alusta lähtien päättänyt ketkä ihmiset tulevat ikuiseen helvettiin ja ketkä ikuiseen autuuteen. Tuo on järjetöntä, käsittämätöntä. Hän ei lainkaan ymmärtänyt, kuinka ihmiset uskalsivat puhua noin Jumalasta. Kaikki mitä William Penn tiesi Jumalasta oli se, että valo oli hänessä ja se valo käski rakkauden töihin, ei tuomitsemaan toisia iankaikkiseen kadotukseen ja iankaikkiseen piinaan. Se meni hänen järkensä yli ja hän tunsi, että kylläpä ihmiset ovat kovin uskaliaita ja rohkeita. Ei hän ottanut mitään säädyllistä oppia siitäkään, että hän sai olla oikein siinä uskon pesäpaikassa, jonka uskon hänen omakin valtionkirkkonsa oli omaksunut.

Näillä kiertomatkoillaan joutui William Penn myöskin mennoniittien luo. Siellä vasta heidän luonaan hänen silmänsä menivät lopullisesti auki. Siellä hän huomasi mennoniittien kesken, että nämähän ovat minunkin ystäviäni, nämähän ovat juuri meikäläisiä, nämähän ovat juuri niitä samoja kuin mekin. Nämähän pyrkivät ihan samaan kuin George Fox ja Thomas Loe, ja minähän itsekin tunnen juuri näin. William Penn puhui mennoniittien kanssa heidän seurakunnassaan, että meitähän on siellä Englannissa paljon, jotka

uskomme samalla tavalla kuin te täällä. Siis on veljiä muuallakin maailmassa. Hänen ilonsa oli sanomattoman suuri, ja kun hän huomasi, että nämä mennoniitit olivat saaneet oikeuden eräältä eurooppalaiselta valtiolta, Hollannilta, asua rauhassa, niin hänenkin päähänsä meni aivan tuollainen ajatus: ”Mutta niinhän todellakin on välttämätöntä. Niinhän meidänkin englantilaisten, niin meidänkin pitäisi saada joku paikka, missä me saamme olla rauhassa maailmalta, missä me saamme perustaa oman kirkkomme ja oman seurakuntamme ja oman valtakuntamme ja jossa me saamme toteuttaa kaikkea hyvää mihinkä kykenemme ja jossa meidän ei tarvitse ottaa osaa maailman kaikkiin menoihin.” Niin hän ajatteli, ja tämä ajatus hänelle selvisi ja hän ymmärsi kyllä samalla, että semmoinen oli mahdotonta Englannissa, sen tähden, että Englanti oli pieni maa, joka oli jaettu rikkaiden kesken. Siellä oli köyhillä vaikeata, ja kveekarit olivat kaikki köyhää, pientä väkeä. Maa oli jaettu suurten herttuoiden ja kreivien kesken. Ei siellä voinut ajatella mitään tyysijaa Ystävien Seuralle.

Kun William Penn palasi kotiinsa matkaltaan omaistensa luo, niin vanhemmat huomasivat kauhukseen, että heidän poikansa palasi aivan samanlaisena kuin ennenkin, aivan yhtä mahdottomana. William Pennin vanhemmat eivät sitten kauan enää eläneetkään tämän jälkeen. Isänsä kuoleman jälkeen William Penn peri hyvin suuren omaisuuden, mutta siihen omaisuuteen kuului muun muassa suuri valtion velka. Valtio oli velkaa suuren summan Amiraali Pennille. William Penn matkusteli. Matkoillaan hän joutui myöskin Amerikkaan, ja siellä Amerikassa hän tuli ajatelleeksi: ”Mutta täällähän on paljon maata. Täällähän on alaa vaikka kuinka paljon. Täällähän on tilaa meille kveekareille.” Amerikkaan muutti paljon englantilaisia, paljon juuri semmoisia, jotka sorrettuina pakenivat. Paljon oli sinne myöskin muuttanut ranskalaisia. Kun Ranskassa

vainottiin hugenotteja, niin hugenotit pakenivat Englantiin ja Englannista Amerikkaan. Amerikassa oli paljon Euroopasta tulleita uutisasukkaita. Penn huomasi, että Amerikassa oli paljon neitseellistä maata, johon ei kukaan vielä ollut koskenut. Aloja oli siellä kuinka paljon tahansa. Englannissa William Penn sitten tekikin sopimuksen valtion kanssa. Hän oli hyvä tuttava hovissa, ja hän tämmöisistä asioista sopi kuninkaan kanssa. Hän teki semmoisen sopimuksen Englannin valtion kanssa, että koska Englannin valtio oli suuren summan velkaa, niin hän ottaa sen rahasumman edestä maapalstan Amerikassa. Tämä oli erinomaisen edullinen kauppa päästä monen sadantuhannen miljoonan punnan velasta. Siellä kaukaisessa Amerikassa luovutetaan maapalsta. William Pennille luovutettiin suunnattoman suuri palsta. Minä en nyt muista, mikä se nyt oli siellä, mutta Pennsylvania on siinä nykyään. Ne olivat ne molemmat maakunnat, jotka ovat länteen päin New-Yorkista. Sieltä sai Penn kokonaisen suuren valtakunnan. Jos me piirrämme tuon maapalan Eurooppaan, niin se on hyvin suuri. Kyllä minä luulen, että se on Ranska, Saksa ja Itävalta yhteensä. Tuommoisen maapalan sai William Penn hallittavakseen, ja hänet määrättiin kuvernööriksi, ja sen maan nimeksi pantiin Pennsylvania. William Penn ryhtyi innokkaasti toimeen.

Tämä kaikki tapahtui 1681, jos nyt muistan oikein vuosiluvun. William Penn julisti, että nyt on paikka, minne kaikki sorretut saavat tulla. Kaikki vainotut saavat tulla, jotka uskovat Jumalaan. Kaikki, jotka uskovat Jumalaan ja joilla ei ole rauhaa omassa maassaan, saavat tulla tänne Pennsylvaniaan, ja sanottiin vielä, että on yhdentekevää, mitä kansallisuutta he ovat ja mitä uskoa he tunnustavat ja missä yhteiskunta-asemassa he ovat. Hyvin teosofinen ohjelma siis. Kaikille on nyt tämä maa auki. Tulkaa nyt vain tänne. Ainoa ehto on, että te olette Jumalaan uskovia ihmisiä. Sillä tavalla

syntyi Pennsylvanian valtio. Siellä on hyvin ihmeelliset yhteiskunnalliset muodot heti alusta lähtien. Tämä tulee näkyviin esim. heidän suhtautumisessaan intiaaneihin. He olivat mitä ystävällisimpiä intiaaneja kohtaan. Heti he olivat veljiä ja ystäviä. Me, jotka asumme tässä maassa, tahdomme toisiamme auttaa. Onhan meillä tilaa kaikille. Intiaanit olivat myöskin valmiit olemaan noiden valkoihoisten kanssa kauniissa sovussa. Syntyi kyllä sitten vaikeuksia ja rettelöitä, niin kuin aina kaikkialla, ja William Penn ei ollut aina mukana siellä. Hänen täytyi erityisistä syistä tehdä matkoja Eurooppaan. Hän tuli Englantiin välillä ja istui siellä vankilassakin, ja yhtäkkiä häneltä välillä otettiin pois koko se maapala. Häntä syytettiin jos jostakin. Ajat olivatkin silloin hyvin levottomat, ja Jaakko II oli hallitsijana. Mutta sitten taas William Penn pääsi pois vankeudesta, ja taas tunnustettiin, että Englannin valtio oli todella hänelle velkaa ja että se maa siellä Amerikassa on taas hänen omansa ja hän saa olla sen kuvernööri.

Tuommoisia vaikeuksia oli tietysti paljon, ja semmoisia vaikeuksia on tietysti aina tuommoisissa hommissa. Sen tähden emme kiinnitä siihen mitään huomiota. Me näemme vain kuinka maailma on ollut samanlainen, aina semmoinen kuin se on nytkin.

Me näemme, kuinka ihmiset, kun he tulevat todelliseen käsitykseen tai käsitykseen todellisesta elämästä, kun he näkevät ihanteellisen elämän ja tahtovat sitä elää, että he ajattelevat: ”Missä saisimme elää rauhallista elämää? Missä olisi se kolkka maan päällä, jossa voitaisiin toteuttaa tämä tuhatvuotinen valtakunta?” Ja ihmiset perustavat sitten kaikenlaisia siirtokuntia ja uusia valtakuntia. Niin se on nyt, niin kuin se on ollut ennen. Tämä on kaunista. Tämä on hyvin luonnollista ja kunnioitettavaa. Se on hyvin kaunista. Mutta toiselta puolen myöskin näemme, että eivät semmoiset yritykset sittenkään tahdo oikein onnistua. Eivät ne tahdo pysyä niin

erikoisina kuin alussa niiden tarkoitus oli. Ne vähitellen mukautuvat muun maailman mukaan. Niin me näemme, että Pennsylvanian yhdysvalloissa, joka silloin oli niin perin uskonnollinen maa ja valtakunta, jossa niin elettiin määrätynlaista elämää, että siinä sittenkin asiat ovat nyt samanlaiset kuin muuallakin. Philadelphia, Veljesrakkaus, oli pääkaupunki, ja sehän ei ole sen ihmeellisempi kuin muutkaan kaupungit maailmassa. Todellisia kveekareita on kyllä siellä Pennsylvaniassa ja yleensä Amerikassa, niin kuin muuallakin, mutta ei se ole enää semmoinen ehdottomasti kristillinen valtakunta. Me näemme siis, että tuommoiset tuumat eivät tahdo niin aina onnistua, niin kauniita kuin ne ovatkin. On aivan kuin sisäinen henki, totuuden henki tahtoisii sanoa ihmisille: ”Teidän täytyy koettaa, ja pääasia on, että te koetatte elää. Eläkää vain keskellä maailmaa ja keskellä yhteiskuntaa. Älkää menkö kolonioihin ja siirtokuntiin, vaan eläkää keskellä elämää, ja jos te perustatte siirtokuntia, niin pääasia silloin on, että te todella silloin elätte siellä todellista elämää. Jos te ette voi kasvattaa lapsianne siihen elämään, joka useinkin on hyvin vaikeata, jos ette saa toisia jatkaamaan, niin huomatkaa, että asian arvo, todellinen, henkinen arvo, joka kantaa hedelmää sitten jälleensyntymisen kautta, on siinä, että te itse yritätte omassa personassanne. Asian todellinen arvo ei ole siinä saatteko paljon melua aikaan maailmassa, vaan siinä, että te itse kukin omalta kohdaltanne koetatte seurata Kristusta. Se on ensimmäinen asia.”

Meidän ei pidä uskoa, että äkkiä koko maailma muuttuu. Ei meidän pidä sitä uskoa. Ei meidän pidä ajatella, että on hirveän surkeata sentään, kun maailma kulkee omia teitään, ja mekin nyt yritämme näin ja monet yrittävät. Siitä ei ole mitään hyötyä. Ei pidä niin ajatella. Maailma kulkee omia teitään. Maailmassa soditaan ja maailmassa on valtioita, vaikka meitä olisi miljoonia ihmissieluja,

jotka toivovat, että asiat olisivat toisin. Meidän ei pidä hätäillä, sillä koko maailma on suuren, jumalallisen elämän sylissä. Koko maailma on sentään niin suuren Isän rakkaudessa, joka antaa aurinkonsa paistaa niin hyvälle kuin pahoillekin. Ei maailmalla sitenkään ole mitään hätään. Maailma kulkee ainoastaan hitaasti eteenpäin ja sitä hitaammin kuta vähemmän on Jumalalla auttajia. Mutta kun Jumalalle tulee enemmän ja enemmän auttajia, niin maailmakin kulkee Jumalan valtakuntaa kohti, pikkuisen edistyy ja tulee pikkuisen nopeammaksi. Sen tähden on niin kovin suurta ja tärkeätä, että me yksilöt, jotka näemme totuuden, että me kukin omalla tahollamme koetamme toteuttaa ja elää parhaimman, sisäisemmän, korkeimman ihanteemme mukaan ja toteutamme sitä, mitä me osaamme toteuttaa. Ei ole ollenkaan tarpeen, että me olemme levottomia maailman suhteen. Totta kai jumalalliset voimat pitävät paremmin huolta ihmiskunnan kehityksestä kuin me. Ne samat jumalalliset voimat ovat pitäneet huolta meidänkin kehityksestämme. Jumalalliset voimat odottavat vain meitä, että me rakastamme maailmaa, niin kuin Jumalakin rakastaa maailmaa, että me ottaisimme vastaan sen Pojan, jonka Jumala lähetti maailmaan, että me itse koettaisimme elää ja toteuttaa sitä ja tietäisimme, että maailmasta aina sielu toisensa perästä tulee totuuden luokse. Jumalalliset voimat kasvattavat maailmaa vähitellen. Ei ole mitään hätää. Saavat ihmiset syntyäkin tehdä niin kauan kuin he jaksavat, mutta sielut pian väsyvät syntiin ja pahaan. Sieluissa herää kaipuu hyvään, ääretön ikävä, joka sanoo heille: ”Oi, eikö ole olemassa mitään parempaa ja korkeampaa?”

Sen tähden on niin tärkeätä, että ne ihmissielut, jotka ovat nähneet jotain korkeampaa, että he asettavat tuon soihdun palamaan maailmaan, niin että maailma itse sitten kääntyy ja itse myöskin muuttaa elämänsä.

IX

PYHÄ STEFANOS

Esitelmä 26.12.1929

Vietämme tänään Tapania, ja samalla tämä päivä on omistettu kristikunnan ensimmäisen marttyyrin, Stefanoksen muistolle, Stefanoksen, jota katolinen kirkko nimitti pyhäksi. Tapani on oikeastaan vanha, pakanallinen juhla täällä pohjoismaissa, ainakin vanha germaaninen juhla Frejn kunniaksi, jolloin erikoisesti juhlittiin hevosta, joka oli omistettu Frej-jumalalle. Sinä päivänä ajettiin hevosilla kilpaa, ja sen tähden on vielä, niin kuin tiedämme, olemassa tai ainakin on ollut näihin aikoihin saakka olemassa n. s. Tapaninajo. Tämä vanha Frej-juhla ei ole ollut missään tekemisissä kristikunnan Stefanoksen kanssa, mutta Stefanoksen päivä asetettiin näin lähelle Kristuksen syntymäpäivää sen tähden, että, niin kuin katolinen kirkko on selittänyt, Stefanos oli ensimmäinen marttyyreista, lähinnä Mestari Jeesusta. Sekä huomina että ylihuomina päivä on omistettu marttyyreille. Huomina päivä on oikeastaan vanhastaan omistettu Johannes Evankelistalle, vaikka nykyisessä almanakassa ei ole sitä vaan nimi Hans, ja ylihuomina päivä on omistettu viattomille lapsille. Katolinen kirkko on nimenomaan huomauttanut, että nämä kolme päivää ovat omistetut marttyyreille. Samalla näissä marttyyreissa ilmenee marttyyriuden kolme eri lajia, ja sen tähden ne on asetettu kaikki Jeesuksen syntymän läheisyyteen, että ne olivat häntä itseään lähinnä. Stefanos nyt oli ensimmäinen marttyyri, ja hänessä ilmeni se marttyyrius, joka sekä tapah-

tui ulkonaisesti pakosta että samalla oli vapaaehtoinen. Siinä oli samalla hänen oma tahtonsa mukana. Taas seuraavassa, Johannes Evankelistassa, näemme sellaisen marttyyrin, joka oli omasta vapaasta tahdostaan marttyyri, antautui kärsimykseen uskon puolesta, mutta ei kärsinyt ulkonaista marttyyrikuolemaa. Sitten taas kolmas laji marttyyriutta on näiden viattomien lasten marttyyrius, joka oli siinä, että ne eivät itse mitään tahtoneet eivätkä ymmärtäneet, mutta vain ulkonaisesti kärsivät marttyyrikuoleman. Näillä lapsilla tarkoitetaan niitä, jotka murhattiin Herodeksen toimesta silloin, kun Jeesus oli syntynyt, niin kuin evankeliumissa kerrotaan.

Näin on siis alusta saakka ollut kristikunnassa kolmenlaista marttyyriutta, joiden muistoa on vietetty näin joulun lähipäivinä.

Aikomukseni olisi nyt kiinnittää huomionne hetkeksi pyhään Stefanokseen, ensimmäiseen kristikunnan marttyyriin. Kaikki ovat lukeneet, mitä hänestä kerrotaan Apostolien Teoissa, ja muuta paljon ei hänestä tiedetäkään. Hänestä ei ole säilynyt muuta kuin legendoissa kertomuksia hänen ihmetöistään, jotka olivat siinä, että hän paransi paljon sairaita ja herätti kuolleistakin. Sanottiin Stefanoksen herättäneen kuusi ihmistä kuolleista ja parantaneen lukemattomia. Tietysti tästä mainitaan ohimennen myös Apostolien Teoissa, että hän teki ihmeitä ja paransi sairaita, mutta ei ole sen tarkemmin kerrottu mitään tapausta. Mutta sitä vastoin katolisissa legendoissa kyllä kerrotaan yksityistapauksiakin. Semmoiset tapaukset tapahtuivat osaksi hänen itsensä eläessä, mutta osaksi myöskin, niin kuin aina on katolisessa kirkossa ollut, hänen kuolemansa jälkeen. Kun hänelle pystytettiin alttareita ja kirkkoja, niin siellä hänen alttarillaan saattoi parantua siten esim., että pantiin liinavaatteet alttarille, ja kun ne olivat siinä vähän aikaa, ja sairaita sitten ne ottivat, niin he paranivat. Tuollaisia legendoja on kyllä Stefanoksesta, ja niistä kertovat tietysti myös kirkkoisät, kuten esim. kirk-

koisä Augustinus, eikä niistä muuten katolinen kirkkokaan tietäisi, jollei niistä olisi muistiinpanoja jäljellä. Mutta sellaiset muistiinpanot, sellaiset legendaariset kertomukset vähemmän kiinnostavat meidän mieltämme. Onhan luonnollista, että Stefanos, niin kuin muutkin uskonsankarit, paransi sairaita, mutta missä määrin sitten tuo nyt tapahtui hänen kuolemansa jälkeen, se on toinen kysymys. Semmoisista asioista katolinen kirkko paljonkin puhuu eri pyhimysten elämäkerroissa, mutta siinä kuitenkin kai suurimpana tekijänä on ollut ihmisten oma usko, suurimpana tekijänä on luultavasti ollut se. Se, että hän paransi sairaita eläessään, on aivan luonnollista.

Se mikä kuitenkin Stefanoksessa erittäin voi kiinnittää meidän mieltämme nykyaikaisina totuudenetsijöinä on, että Stefanos tuntuu olleen totuudenetsijä meikäläisessä mielessä ja tuntuu olleen selvillä, päässeen selville juuri niistä asioista, joista mekin olemme ymmärtäneet päässeemme selville tässä meidän Ruusu-Risti-liikkeessämme. Samoin tietysti silloin tällöin pitkin kristikunnan historiaa jotkut liikkeet ovat päässeet selville tästä samasta asiassa, nimittäin Jeesuksen suuresta merkityksestä moraalisenä opettajana, eetillisenä uudestisyntyjänä ihmiskunnassa. Sitä puolta on yleensä kaikista vähimmin ymmärretty kirkossa, niin kuin tiedämme, ja sen tähden on hyvin huomattavaa aina, kun jokin n. s. lahko silloin tällöin on ymmärtänyt sen ihmeellisen merkityksen, mikä on ollut ja on Jeesuksen siveysopilla. Nyt tuntuu siltä, että Stefanos juuri oli niitä kristityitä, alkuperäisiä, jotka ottivat vastaan Jeesuksen sanoman, kätki sen ja ymmärsi sen syvästi. Niin vähän kuin Stefanoksesta kerrotaankin, niin on kuitenkin ymmärrettävissä muutamia seikkoja hänen suhteensa. Minä tahdon kertoa teille eräästä sellaisesta kohdasta hänen elämässään.

Stefanos ei esiinny kristinuskon ensimmäisessä historiassa en-

nen kuin silloin, kun se ensimmäinen seurakunta oli Jerusalemissa, siis Jeesuksen kuoleman jälkeen. Ennen hänestä ei mitään mainita, mutta tietysti meidän on aivan mahdotonta ymmärtää, että Stefanos olisi voinut vasta silloin, kun ensimmäinen seurakunta oli perustettu, tutustua kristinuskoon ja sitten aivan kuin muutamassa päivässä tulla marttyyriksi. Se on aivan ikäänkuin mahdotonta, senhän ymmärrämme. Hänen esiintymisensä semmoisena kuin hänet kuvataan Apostolien Teoissa, on siksi pätevä, että hänen on tietysti täytynyt pitemmän aikaa seurata koko kristillistä kehitystä, kristinuskon leviämistä ja tutustua niihin asioihin niin paljon kuin hänelle suinkin oli mahdollista. Se on luonnollista. Sen tähden emme ollenkaan pidä mahdottomana sitä seikkaa, jonka nyt tahdon kertoa.

Stefanos oli nuoresta saakka ollut totuudenetsijä samassa merkityksessä kuin sittemmin Paavali, nimittäin sillä tavalla, että hän katseli elämää, katseli elämän kaikkia ilmiöitä ja tunsu sydämessään, omassa hengessään, että ihmisten pitäisi noudattaa lakia sen oikeassa hengessä, että ihmisten pitäisi tulla paremmiksi, että ihmisten pitäisi luopua synnistä. Hän oli itse semmoinen olento, jommoisia on enemmän ja enemmän meidän aikanamme, joka tunsu voittamatonta vetäymystä hyvään ja oikeaan ja kaikkeen puhtaaseen ja kauniiseen. Hän ymmärsi sisässään, että elämä ei ollut olemassa sitä varten, että me täällä nauttisimme ja pitäisimme hauskaa. Elämä ei ollut olemassa itsekkäitä tarkoituksia varten. Elämä oli olemassa jotain korkeampaa tarkoitusta varten. Tässä elämässä ihmisen pitää kasvattaa itseään, tulla paremmaksi. Stefanos huomasi pitkin matkaa nuoresta saakka, että ihmiset hyvin vähän ymmärsivät tätä seikkaa ja panivat sille painoa. Ihmiset nähtävästi enemmän elivät vain mukana ja katselivat maailman menoa eivätkä ajatelleet omaa sisäistä, niin kuin sanoisimme, sivistyttämistä. Ihmiset eivät niin paljon ajatelleet sitä, millä tavalla he tulisivat itse

paremmiksi ja pelastuisivat synneistä, kuin ainoastaan sitä, että he ottivat oikealla ja säädyllisellä tavalla osaa ulkonaiseen elämään. Juudan kansa oli erikoisesti uskonnollinen kansa, mutta sen uskonnollisuus oli useimmiten siinä, että noudatettiin joitain ulkonaisia menoja. Käytiin synagogissa ja oltiin kokouksissa mukana ja kaikissa pyhissä menoissa ja kuunneltiin, kun raamattua luettiin synagogissa ja selitettiin ja oltiin sitten erittäin tarkkoja myöskin kaikissa niissä puhdistus- y. m. menoissa, joita vaadittiin Mooseksen laissa. Jotkut olivat vähän höllempiä näiden vaatimusten suhteen ja näitä toiset ylenkatsoivat. Farisealaiset olivat erikoisen tarkkoja kaikissa uskonnollisissa muotomenoissa ja kaikissa personallisissa, seremoniallisissa menoissa, jotka alkoivat jo aamulla ja loppuivat sitten illalla. Kaikissa tällaisissa ulkonaisissa menoissa fariseukset olivat erittäin ankaria ja vaativia itsensä ja toisten suhteen.

Kun Stefanos katseli näitä ilmiöitä, niin hän ajatteli itsekseen: ”On kummallista, ettei ole elämässä, ei ole laissa mitään semmoista ratkaisua, joka oikein nostaisi ihmistä, niin että hän sisäisesti puhdistuisi ja parantuisi.” Hänestä oli tuo uskonnollinen elämä aivan pintapuolista. Kyllähän ihmiset olivat kunnan kansalaisia ja kaikella tavalla sivistyneitä, mutta häntä ihmetytti kuitenkin, että vaikka ihmiset olivat noin kunnan kansalaisia, niin he kuitenkin sisältä olivat jotenkuten tyhmiä, raakoja ja kovia ja sydämettömiä olentoja. Hän melkein pelkäsi ajatella, että siihen olisi syynä hänen oma uskonsa, jumala-käsitteensä, Jehova, joka oli ylen ankara, vihainen ja suuttuvainen. Stefanos ajatteli välistä: ”Mitähän minusta oikein tulee, kun näin kriitillisesti ajattelen Jumalastakin? Enkö minä ole oikein Jumalaan uskoja, kun minusta tuntuu, että Jumala ei ole semmoinen eikä pitäisi ja saisi olla semmoinen kuin hänestä uskotaan?” Stefanos sai lohdutusta ainoastaan profeetoista ja heidän kirjoituksistaan, joissa esiintyi suurempi, syvällisempi ja kauniimpi

jumalakäsite.

Kun Stefanos oli noin 20–30 vuoden vaiheilla, sai hän kuulla, että on esiintynyt profeetta täällä Juudeassa, joka puhuu mullistavasti. Samalla tavalla kuin ajatteleva, syvällisesti ja sisäisesti ajatteleva ihminen aina, niin hänkin oli kokolailla epäileväinen. Hän tunsikin ensin, ettei hän tahdo ottaa selvää koko asiasta. Profeettoja ja tällaisia vallankumouksellisia olentoja oli aina esiintynyt silloin tällöin, ja Stefanos ajatteli, että mitä tuo nyt on tuo natsarealainen, josta kuuluu huhuja. Ei Stefanos tuntenut mitään erikoista vetäymystä, vaikka kuitenkin jokin ääni hänen sisässään sanoi, että pitää ottaa selvää asiasta, ennenkuin asettuu varmalle kannalle. Stefanos jou-tuikin sitten kerran mukaan. Paljon kansaa lähti nimittäin ulos otta-en ruokavaroja mukaansa, sillä he ajattelivat, että voi kestää kau-anakin, ennenkuin he saavat kuulla tuota profeettaa. Oli nimittäin sillä tavalla, että kun Jeesus Natsarealainen liikkui ympäri, niin ei varmasti voinut tietää, minä hetkenä hän mihinkin paikkaan saapui. Huhu aina vain kertoi, milloin hän tulee, ja silloin oli etukäteen al-kanut ihmisiä kerääntyä, jotta he voisivat saada kuulla ja nähdä tuota uutta profeettaa. Nyt oli siis taas huhu kulkenut, että Jeesus tulee pian Genesaretin järven rannalle ja siellä hän tulee puhu-maan. Silloin Jeesus myöskin antoi kansan tulla luoksensa paran-nettavaksi.

Stefanos päätti nyt mennä mukaan tähän tilaisuuteen. Hän pysyi ensin vähän loitommalla katsellen, mutta sitten hän kuitenkin tuli lähemmäksi vähitellen, niin lähelle, että hän saattoi kuulla ja nähdä selvästi. Hän näki Jeesuksen, ja hän kuuli hänen puhuvan. Jeesus puhui enemmän kuin opetuslapsilleen, jotka olivat siellä hänen ympärillään. Sitten hän kulki ympäri ja lohdutteli kansaa, paransi sairaita. Ja Stefanos huomasi suureksi ihmeekseen, että tuossa nyt eräs ihminen puhuu semmoista, jota hän itse on aina kaivannut.

Hänhän puhuu juuri nyt, että ei Jumalaa palvella sillä tavalla, että suoritetaan kaikenlaisia muotomenoja, vaan Jumalaahan palvellaan sillä tavalla, että me ihmiset palvelemme, autamme toisiamme ja olemme hyviä toisillemme. Jumalahan on kaikkien Isä ja meissä kaikissa asuva rakkaus. Sillä tavalla me Jumalaa palvelemme. Stefanos kuuli Jeesuksen näin puhuvan, ja hän huomasi samalla, että Jeesuksella on aivan semmoista henkeä, semmoista sisäistä henkeä, hengen voimaa ja elämää, jota ei Stefanos ollut nähnyt ja havainnut ja kuullut kenessäkään muussa. Olihan muutamia rabbiineja tietysti, hyvin eteviiä puhujia ja muutenkin hyviä ihmisiä, mutta ero oli kuitenkin suuri, sillä vaikka nuo vanhat rabbiinit puhuivat kauniisti ja selittivät hyvin kirjoituksia, niin tuntui aivan noin, että heidän voimansa on pieni, sittenkin pieni. Mutta kun Jeesus puhui ja Stefanos seiso i siellä nojaten kiveen ja kuunteli, niin Jeesus puhui sillä tavalla, että Stefanos tuns i, kuinka hänestä lähtee voimaa, kuinka hänen vakaumuksensa on suuri ja kuinka hänen tietonsa on suuri. Hänen puheensa avasi aivan kuin näköaloja.

Stefanos näki kuullessaan Jeesuksen näin puhuvan, kuinka elämä oli käsitettävä ihan toisella tavalla, kuinka elämä ei ollutkaan siinä, että me olimme personallisia olentoja ja että meidän piti tämmöisinä personallisina olentoina elää ja toimia tässä maailmassa ja että se oli kaiken olemassaolon A ja O, vaan Stefanoksesta tuntui aivan, että me ihmiset olimmekin vain Jumalan lähettämiä lapsia tai Isälle, Jumalalle kuuluvia olentoja, joiden tehtävänä oli ainoastaan tuoda Jumala ilmi, ei ajatella ollenkaan omaa itseään, omaa personallisuuttaan, ei ollenkaan omaa syntisyyttään ja huonouttaan, vaan unohtaa tuo kaikki. Ihmisten tuli vain elää kokonaan Jumalassa. Semmoinen henki tulvi Stefanokseen Jeesuksesta, ja hän, Stefanos, näki sielunsa silmillä, kuinka elämä täälläkin maapalolla, täällä maan päällä, kuinka se voisi muuttua aivan toi-

senlaiseksi, kun me ihmiset vain lakkaisimme uskomasta kaikenlaisiin ulkonaisiin muotoihin ja kaikkiin synagogiin ja uskontoihin ja kun me sen sijasta uskoisimme elämän henkeen ja Jumalaan, ai-noastaan tahtoisimme tuoda ilmi Jumalaa, kukin omalta kohdal-tamme tahtoisimme ilmentää jumalallista rakkautta, joka meissä kaikissa piilee.

Stefanoksesta tämä kaikki oli niin ihmeellistä, että hänessä ta-pahtui jonkunlainen muutos. Kun Jeesus puhui, että nyt on aika muuttua, nyt on taivasten valtakunta lähestynyt, nyt teidän täytyy tehdä mielenmuutos, niin Stefanoksesta tuntui, että hänessä nyt ta-pahtuu mielenmuutos, nyt hän herää ymmärtämään, mitä elämä on. Hän on ennen kysynyt, miettinyt ja pohtinut ja ei ole päässyt sel-vyyteen, mutta nyt kaikki äkkiä selviää, ja nyt hän näkee, miten asiat ovat. Hän tunsu suurta liikutusta sisässään, ja hän ei voi sille mitään, että kun hän tuossa syrjässä seiso, niin kyöneleet tulivat hänen silmistään.

Nyt on Jeesus lopettanut puheensa ja, koska ihmiset ovat siellä istuneet tuntikausia ja tulleet nälkäisiksi, niin opetuslapset sanovat, että nyt kaikkien pitää syödä. Jeesuskin sanoo, että syödä täytyy, ja hän kysyy, onko mitään syötävää. Silloin opetuslapset sanovat, että täällä on muutamia leipiä ja muutamia kaloja. ”Antakaa ne tänne”, sanoo Jeesus, ”kyllä minä näytän, että te kaikki voitte tulla ravituik-si”. Jeesus otti leivät ja mursi ne ja antoi opetuslapsille. Nämä an-toivat taas leivät jollekin toiselle ja sanoivat: ”Tehkää te samoin.” Sillä tavalla jokainen antoi toiselle leipää. Stefanos katselee tätä ja on aivan ihmeissään. Koko seurakunta, kaikki ne ihmiset, jotka olivat siellä läsnä, olivat niin kiinni Jeesuksen puheissa ja sanoissa, he olivat tulleet niin lumoihinsa, että he kaikki noudattivat esi-merkkiä. Apostolit sanoivat: ”Noudattakaa esimerkkiä”, ja koska monella ihmisellä oli ruokaa mukanaan, niin he jakoivat omastaan

toisille. Olihan aivan luonnollista, että heillä oli muutamilla ruokaa mukanaan, koska olivat tulleet kaukaa. He ottivat nyt ruokavaransa esille ja jakoivat toisille. Sillä tavalla kaikki läsnäolijat saivat syödäkseen. Ei heidän tarvinnutkaan paljon syödä, sillä koko tämä rakastava tunnelma, joka levisi toisesta toiseen, antoi heille ravintoa, se ravitsi heitä, niin että heidän nälkänsä oli pian tyydytetty. Evankeliumissa kerrotaan, että sitten jäi vielä jätteitä 12 korillista, ja itse tuo sana – 12 korillista – selvästi todistaa, että oli ollut monella ruokaa mukanaan koreissa, sillä mistä ne korit olisivat sinne tulleet, jollei ihmisillä olisi ollut niitä mukanaan.

Tässä tapahtui Stefanoksen mielestä semmoinen ihme, joka syntyy rakkaudesta. Rakkaudesta jakoivat nyt kaikki toisilleen, mitä heillä oli, ja rakkauden inspiratsioonissa, kun kaikki saivat tuntea ihmeellistä liikutusta sydämessään, he myöskin tarvitsivat kovin vähän tullakseen ravituiksi. Stefanos oli tästä hyvin ihmeissään. Hänen mielestään tämä oli todella suurenmoista. Tässä oli jotakin aivan uutta. Hän ajatteli ihan sillä tavalla, että jos me ihmiset oppisimme tällaista uutta elämää, että meillä jokaisella olisi halu palvella toista ja antaa toiselle omastamme, silloinhan kaikki suru ja huoli ja puute poistuisi maailmasta, sillä onhan maailmassa ole-massa ruokaa kylliksi. Ajatteleva ihminen kuin Stefanos näki sen. Kaikkia tarpeita on, ja ruokaa on. Sen sijasta, että ihmiset ajattelevat, mitä he voisivat haalia itselleen, kun he sen sijasta ajattelisivat, mitä he voisivat antaa ja millä tavalla palvella ja kuinka voisivat osoittaa rakkautta toisilleen, niin ei olisi mitään puutetta maailmassa. Stefanoksesta tuntui noin, että semmoinen yhteyden tunne voisi vallita ihmisten kesken, semmoinen veljeyden tunne, joka sanoo heille: ”Mehän emme saata omistaa mitään tämän maan antimista, sillä nehän ovat luonnon lahjoja. Me teemme työtä, mutta sitten, jos ei luonto antaisikaan meille ravintoa, jos se ei palvelisikaan

meitä, emme me tyhjästä voisi mitään luoda. Meidän työmme on välttämätöntä täällä maan päällä, mutta itse asiassa se on maapallo, joka meitä elättää ja pitää meistä huolta.”

Stefanos jäi niin mietteisiinsä, ettei hän huomannut, että ihmiset alkoivat jo siirtyä pois ja opetuslapset menivät venheeseen. Jeesus jäi vielä sinne parantamaan sairaita. ”Minä tulen perästä, menkää te vain edellä”, sanoo Jeesus opetuslapsille. Stefanos kulkee rannalla mietteissään, ja nyt alkaa tulla iltahämärä, ja aurinko laskee. Stefanos huomaa istuvansa siellä meren rannalla ja miettivänsä, ihmettelevänsä tätä elämää ja tämän ihmiskunnan kulkua elämän näyttämöllä. Tuuli humisi kauniisti puissa. Stefanos katselee merelle ja silloin hän näkee, että tuolla on vene, siellähän ne ovat Jeesuksen lähimmät opetuslapset veneessä. Nyt hän näkee, että vene alkaa tulla rantaa kohti ja hän ymmärtää, että opetuslapset tulevat hakemaan Mestariaan. Mutta nyt Stefanos huomaa, kuinka se Mestari, joka oli puhunut niin ihmeellisesti hänelle, kuinka se kävelee vedellä. Hän kävelee vedellä venettä kohti. Hän kävelee opetuslapsiaan kohti. Kun Stefanos tätä katselee, niin hän rupeaa sisässään vapisemaan. Hän ei ole semmoista koskaan nähnyt. Hän oli kyllä lukenut viisaista rabbiineista, jotka voivat ihmeitä tehdä, mutta tämä ei ollut sillä tavalla ihme. Stefanos vapisee hengessään ja lankeaa polvilleen, sillä siellä kulkee tuo profeetta aalloilla, eivätkä ne aallot mitään hänelle voi. Ne tulevat aivan kuin tasaisiksi, silloin kun hän kävelee. Stefanos sai majesteettillisen vaikutelman tästä näystä. Hänestä tuntui aivan, että tuo ei ollut tavallinen ihminen. Tuo, joka tuolla kävelee, on enemmän kuin ihminen. Hän on todella semmoinen, joka on tullut ihmisiä pelastamaan. Sitten hän näki, kuinka opetuslapset venheessä ensin melkein pelästyvät, mutta sitten ottavat Mestarinsa venheeseen. Stefanos lähtee kotiansa.

Stefanos oli sangen sivistynyt ja oppinut juutalainen. Hän kuu-

lui noihin hellenistisiin juutalaisiin. Hän osasi siis kreikkaa aivan hyvin. Hän oli kreikkalaisesti sivistynyt niin kuin Paavali, ja hän oli lukenut kaikkia pyhiä kirjoja ja oli itse jäsenenä semmoisessa hellenistisessä synagogassa, jossa hän oli usein keskustellut oppineitten kanssa ja pitänyt itse puheita. Nyt kun hän oli saanut näin voimakkaan vaikutelman, hän ei osannut muuta kuin aina siellä synagogassa puhua tuon uuden näkemyksensä suuntaan, ja jos milloin tuli kysymystä tuosta uudesta natsarealaisesta uskosta, niin Stefanos sitä puolusti.

Mutta hän oli kuitenkin sillä tavalla kaino ja vaatimaton olento itse, hän oli mielestään saanut niin paljon tuosta yhdestä kuulemasta ja näkemästä, tuosta yhdestä kerrasta, jolloin hän oli natsarealaisen profeetan nähnyt ja häntä kuullut, niin että hän ei uskaltanut mennä uudestaan Jeesusta tapaamaan. Hän itsekseen mietti ja punnitsi ja pohti niitä kaikkia asioita, ja hän tunsu, että hänessä on alkanut uusi elämä. Hän on niin paljon nyt saanut yhdellä kertaa, että hän ei voi mennä tuota profeettaa millään tavalla vaivaamaan. Ei hän voinut mennä häntä edes kuuntelemaan, ennenkuin hän on sullattanut kaiken sen, minkä hän jo on saanut.

Me emme huomaa Stefanosta Jeesuksen opetuslasten yhteydessä ennenkuin Jeesuksen kuoleman jälkeen. Stefanos oli siis ehkä vähän liian varovainen ja liian arka luonnostaan. Mutta Jeesuksen kuoleman jälkeen hän sai kuin tärähdyksen ja heti kuultuaan, että nyt on muodostettu seurakunta Jerusalemissa, riensi hän sinne ja liittyi siihen seurakuntaan. Seurakuntaa ei ollut ennen olemassa. Silloin kun Jeesus eli, ei ollut mitään kristillistä seurakuntaa. Ei ollut mitään yhteyttä. Jeesus oli keskushenkilönä, ja hänen opetuslapsensa olivat hänen ympärillään. Opetuslapset hän lähetti maailmaan puhumaan ja saarnaamaan, ja hän itse vaelsi ympäri. Mutta kun Jeesus oli kuollut, niin heti muodostui seurakunta, muodostui

semmoinen yhteys ja yhdistys niitten kesken, jotka lukivat itsensä jo kristityiksi ja Jeesuksen seuraajiksi, natsarealaisiksi, niin kuin heitä silloin sanottiin. Stefanos meni heti heidän luokseen. Apostolit pitivät kokouksia, ja helluntai-ihmeen jälkeen ihmisiä liittyi enemmän ja enemmän heidän joukkoonsa, sen tähden että apostolien puhe oli ylen voimakas.

Stefanos rupesi nyt esiintymään myös siinä omassa synagogassaan, siinä synagogassa, johon hän kuului. Siellä hän herätti huomiota puheillaan, mutta ei heti vielä paheksumista. Ihmiset kuuntelivat Stefanoksen puheita Kristuksesta ja hänen puheitaan uudesta elämästä, mutta eivät he nyt heti siitä ottaneet niin pahastuakseen.

Niin kuin tiedämme, niin se kristillinen seurakunta organisoitiin vielä sillä tavalla, että kun huomattiin, ettei noissa yhteisissä rakkausaterioissa oikein riittänyt aikaa apostoleilla enää suorittaa kaikkia palveluksia, niin kuin he alussa tekivät, niin he ehdottivat yhdessä kokouksessa, että eiköhän tämä voitaisi jotenkuten järjestää. Varsinkin noitten hellenististen juutalaisten, *diaspora*-juutalaisten taholta oli kuulunut valituksia, että heidän leskistään ei pidetty huolta, että heidän leskensä jäivät kuin syrjään. Silloin apostolit päättivät valita seitsemän miestä pitämään huolta näistä ulkonaisista asioista. ”Valitkaa seitsemän semmoista henkilöä, jotka teidän mielestänne ovat täynnä viisautta ja pyhää henkeä.” Silloin valittiin seitsemän miestä, ja ensimmäinen niistä oli Stefanos. Stefanos oli ensimmäinen. Kaikkien mieliin muistui heti Stefanos, joka oli niin täynnä viisautta ja Pyhää Henkeä ja puhui niin kauniisti siellä synagogassa. Kun Stefanos oli tullut diakoniksi seurakunnassa, meni hänestä kaikki viimeinen epäröiminen. Hän sai kuin voimaa siitä, että hänet oli nyt kuin leimattu kristityksi, hän oli nyt Jeesus Natsarealaisen seuraaja. Nyt tästä ei päässyt yli eikä ympäri. Tämähän on hänen elämänsä ilo ja onni.

Stefanos alkaa rohkeasti puhua. Nyt hän alkaa puhua synagogassa niin rohkeasti, että kuulijat ja rabbiinit tulivat kriittiselle mielelle: ”Mitä tämä on? Stefanos on vaarallinen puhuja. Hän on vilpitsijä. Hän puhuu Moosesta vastaan, ja hänhän kumoaa Jumalan. Hänhän on suorastaan Jumalan kieltäjä, ateisti.”

Ei ollut niin helppoa Stefanosta mistään syyttää. Kerrotaan, että hankittiin vääriä todistajia, semmoisia, jotka ottivat todistaakseen, että Stefanos on puhunut aivan semmoista Jumalan kieltävää, että Mooseksen koko laki on aivan turhanpäiväinen, se saa mennä menojaan. Jeesus Natsarealainen on tuonut uuden uskon maailmaan. Tuossa omassa synagogassa häntä sitten syytettiin. Stefanos puhui aina loistavasti, semmoisella voimalla, etteivät rabbiinit voineet hänelle mitään uskon kysymyksissä, opillisissa kysymyksissä, eivätkä voineet häntä edes syyttää mistään synnistä, pahasta ja vääryydestä. Sen tähden rabbiinit tarroutuivat siihen syytökseen, että hän puhui Moosesta vastaan. Sitä ei saanut tapahtua. ”Tässä synagogassa me emme voi mitään päättää ja antaa tuomiotamme, vaan sinun on tultava Sanhedriniin (tahi Synedrium) korkeimman neuvoston eteen ja siellä sinä saat vastata puolestasi.” Stefanos vedettiin korkeimman tuomioistuimen eteen, korkeimman rabbiinineuvoston eteen, ja siellä hän piti puolustuspuheensa.

Apostolien Teoissa kerrotaan melkein kokonaisuudessaan hänen puolustuspuheensa. Tietysti hän ei ollut puhunut aivan noilla sanoilla, mutta sisältö on kerrottu kokonaisuudessaan. Ne, jotka kirjoittivat Apostolien Tekoja, pitivät hyvin tärkeänä Stefanoksen esiintymistä. Hänen puolustuspuheensa oli semmoinen, ettei siihen voinut mitään sanoa.

Kun me tarkastamme tätä puolustuspuhetta, niin me huomaamme, mikä siinä on merkillepantavaa. Se on, että Stefanos ymmärtää historiaa, niin kuin mekin ymmärrämme täällä nyt. Hän kertoo

Juudan kansan historian uudelleen, ja hän sanoo, että ettekö näe, että Jumala on johdattanut Juudan kansaa ja johdatus on nostanut tätä kansaa aina korkeammalle ja korkeammalle. Mooseksen laki on ennen ollut hyvä, mutta nyt tulee toinen laki, nyt on tullut uusi siveysoppi, uusi moraalii, ja sen on tuonut Jeesus Natsarealainen. Siihen on meidän tarrauduttava, sillä se on ainoa pelastuksemme. Tietysti kun Stefanos meni näin pitkälle, että hän rupesi puhumaan Kristuksesta ainoana vapahtajana ja Mooseksesta sillä tavalla – Mooseksesta joka oli juutalaisille kaikki kaikessa – niin kaikki rupesivat huutamaan, ja siitä tuli kauhea melu.

Kerrotaan, että Stefanoksen kasvot loistivat kuin enkelin kasvot. Hän näki yhtäkkiä siellä puhuessaan hengen maailmaan. Hän näki, kuinka Jeesus kuolemansa jälkeen on siinä hengen maailmassa. Hän näki, että Kristus seisoo Isän oikealla puolella. Siinä on salaisuus sanottuna. Ei se ole niin, että Jumala olisi kolmiyhteinen tuolla tavalla, että Isä on keskellä ja Poika siinä oikealla puolella. Ei se ole sillä tavalla, vaan näillä sanoilla on ilmaistu sitä, mitä Stefanos siinä näyssä näki. Isä on se suuri avara elämä, joka on kaiken takana, joka on suuri tyhjiys ja pimeys kaikessa, mutta se pimeys on vapisevaa rakkautta, ja siinä on Jeesus Kristus elävänä ihmisolentona, vapahtajaolentona keskellä, joka antaa sylinsä ja kätensä koko ihmiskunnalle. Meidän on mahdotonta sanoin kuvata, mitä Stefanos näki siinä. Se oli samansuuntaista, mitä Paavali näki Damaskoksen tiellä. Kun Stefanos tämän näyn näki siinä, juuri kun kaikki häntä syyttivät, ja kun hän näki että hän, joka on näin vähäpätöinen, on saanut kokea, että Jumalan Poika, Jumalan lähettämä profeetta on tässä mukana, niin mikä on hätänä. Stefanos tuli niin autuaaksi ja onnelliseksi, että hän mykistyi siihen, hän mykistyi paljaaseen onneen.

Mutta kaikki nuo rabbiinit alkoivat huutaa ja meluta, ja he sa-

noivat ja huusivat, että tuommoinen Jumalan pilkkaaja on tapettava heti. Sitten he ajoivat hänet ulkopuolelle kaupunkia, ja siellä he kivittivät hänet kuoliaaksi. Siellä Stefanos vielä sanoi, että hän antaa henkensä Kristukselle. Hän lankesi polvilleen, ja kivet tulivat joka puolelta. Ja siinä onnentunteessaan ja autuudessaan hän vielä rukoilee ihmisten puolesta: ”Älä isä lue tätä heille synniksi, sillä eiväthän he tiedä, mitä he tekevät.” Siihen hän sitten nukkui.

Kerrotaan, että Paavali (hänen nimensä oli silloin Saul), joka oli samansuuntainen luonne kuin Stefanos, mutta paljon rajumpi ja voimakkaampi, paljon suurenmoisempi olento kuin Stefanos, Saul, joka oli vainonnut kristityitä, oli nyt mukana. Hänelle on annettu juuri väärin todistajien vaatteet, sillä näiden piti iskeä Stefanokseen ensimmäiset kivet. Hän Saul vartioi nyt vaatteita siellä, ja hän näkee kaiken. Hän kuulee Stefanoksen sanat, ja vaikka hän on täynnä pyhää vihaa kristityitä kohtaan, niin häneen, Sauliin, jää aivan unohtumaton muisto tästä tapauksesta. Hän on saanut kuin merkin otsaansa. Mitähän tämä on? Hän ei ajattele sitä, hän ei tahdo sitä ajatella, mutta se on syöpyntä hänen alitajuntaansa, hänen sieluunsa, ja hän ei pääse vapaaksi tuosta näystä. Mikä tuo on? Mikä tuo elämänymmärrys on? Mikä on tuo natsarealainen, joka saa noin ihmisen kuolemaan? Semmoinen vaikutelma jää Sauliin, ja sittenhän hänestä tuli Paavali – Paulus – ja Damaskoksen tiellä hän itse herää, ja hän näkee samaa kuin Stefanos näki.

Siis, niin kuin kaikissa kirkoissa sanotaan, on huomattu, että Stefanoksen kuolema, marttyyrikuolema, ja hänen viimeiset sanansa ja rukouksensa herättivät kristikunnan suurimman apostolin ja esitaistelijan. Oli aivan kuin Stefanos olisi saanut antaa tuon ensimmäisen siemenen tulevalle Paavalille. Sen tähden juuri on Stefanosta katolisessa kirkossa kunnioitettu ja päivä hänelle omistettu ja hänet itse pyhimykseksi nimitetty, sen tähden juuri, että hän ei

ollut ollenkaan ilman merkitystä kristinuskon ja kristikunnan historiassa. Emme tiedä, olisiko Saul saanut niin voimakkaan herätyksen ja tullut niin suureksi apostoliksi, ellei hänen elämässään olisi ollut tuo episodi, kun hän katselee Stefanosta ja kun Stefanoksen katse kohtasi hänet.

X

JOS KRISTUS TULISI, TUNTISIMMEKO HÄNET?

Esitelmä 26.12.1930

Jeesus Kristus, kuten muistamme evankeliumin kertomuksesta, ilmestyi kuolemansa jälkeen kahdella eri tavalla opetuslapsilleen.

Ensinnäkin hän ilmestyi fyysillisessä muodossaan – ainakin semmoisessa ruumiissa, joka oli hänen fyysillisen ruumiinsa näköinen ja kaltainen kaikella tavalla –, niin kuin me sitä voimme sanoa, kirkastetussa fyysillisessä ruumiissa. Ensin hän ilmestyi sillä tavalla, niin kuin muistamme, Maria Magdaleenalle ja muutamille toisille naisille ja sitten niille opetuslapsilleen, jotka kulkivat Emmauksen tiellä ja jolloin Jeesus Kristus seurasi mukana siihen huoneeseen, jossa opetuslapset kokoontuivat. Sitten hän vielä, evankeliumin mukaan, ilmestyi Öljymäellä, jonka jälkeen hän katosi, astui taivaaseen.

Mutta Pistis Sophia, jota kirkko ei ole hyväksynyt kanoniseksi, kertoo, niin kuin muistamme, että Jeesus oli useampia vuosia – 11, 12 vuotta – opetuslastensa kanssa ja opetti heitä, oli siis fyysillisessä olomuodossaan heitä opettaen. Myöskin tiedämme kirkkohistoriasta, että jokin kirkkoisä – verrattain lähellä tuota aikaa elänyt kirkkoisä – kertoo, että Jeesus vielä kaksikymmentä vuotta eli opetuslastensa parissa ja opetti heitä.¹⁰ Tämä nyt oli se toinen tapa, millä Jeesus Kristus ilmestyi kuolemansa jälkeen, se, että hän oli

¹⁰ [Irenaeuksen mukaan Jeesus eli kasteensa jälkeen toistakymmentä vuotta (*Adversus haereses*, 2.22.4–6).]

ikäänkuin fyysillisenä olentona opetuslastensa seurassa. Mutta toinen tapa, jolla hän myöskin ilmestyi, oli semmoinen, niin kuin tiedämme Uudesta Testamentista, Apostolien Teoista ja Paavalin kirjeistä, että hän ilmestyi näyissä semmoiselle opetuslapselle, joka kykeni häntä näkemään. Ensimmäinen kertomus siitä on Apostolien Teoissa.

Kerrotaan, että kun diakooni – jonka muistoksi tämämpäiväistä juhlaa vietetään – oli viety oikeuteen, tuomittu kuolemaan ja kivitetty, että hän näki silloin taivaitten aukenevan ja Jeesuksen Kristuksen seisovan taivaissa Isän oikealla puolella. Niin ikään muistamme, että Paavalilla oli ihmeellinen näky. Hänelle Damaskuksen tiellä taivaat aukenivat, hän näki Jeesuksen Kristuksen ja kuuli hänen äänensä, kun hän puhui ja kysyi ”Miksi sinä vainoat minua?”

Näillä kahdella tavalla Jeesus Kristus ilmestyi kuolemansa jälkeen. Ja meidän ei sovi ihmetellä, että ensimmäisessä seurakunnassa oli semmoinen luja usko ja toivo, että Vapahtaja vielä tulee heidän luokseen hyvin pian, ja se tapaus on erikoinen sen kautta, että silloin käy niin kuin tuomio. Aikakauden (aioonin) loppu tulee ja uusi aika alkaa, jolloin Jeesus tulee hallitsemaan messiaana. Juutalaiset olivat aina odottaneet messiasta, joka hallitsisi maailmaa. Niin kuin ennen keisarit ja kuninkaat olivat hallinneet maailmaa ja sortaneet, niin nyt tulisi Jeesus Kristus; mutta sen sijaan, että hän antaisi kenenkään kärsiä ja olla onneton, hän valmistaisi onnen kaikille. Tämä oli juutalaisten messias-toivo, ja nyt kristityt, opetuslapset omaksuivat tuon vanhan messias-toivon juuri siitä syystä, että Jeesus Kristus oli heille ilmestynyt kuolemansa jälkeen – ja nyt varmasti tulee pian.

Ja meidän täytyy sanoa, että vaikka kristityillä seurakunnilla oli suuria pettymyksiä tässä suhteessa jo ensimmäisellä vuosisadalla, niin se usko ei kuitenkaan kuollut, vaan jäi elämään kristittyjen

kesken, ja vaikka nyt on kulunut kaksituhatta vuotta siitä, niin yhä tuo usko elää – että Vapahtaja tulee takaisin, että tulee Jeesus Kristus maan päälle, ja silloin hän muuttaa kaikki uudeksi.

Meidän ei tarvitse muistella sitä, että vuonna 1000 täällä Euroopassa odotettiin tuon suuren tapahtuman tapahtuvan, ja ihmiset valmistautuivat ottamaan vastaan tuon suuren tapauksen. Suurissa joukoissa kokoonnuttiin silloin näkemään kuinka taivaat aukenisivat ja Vapahtaja tulisi pilvessä maan päälle.

Vaikka emme ajattelekaan sitä, niin tiedämme, että yhä vielä tänä päivänä on tuo odotus ollut olemassa, ja ihan meidän aikanamme on odotettu, että Kristus tulisi takaisin maan päälle. On ollut lahkokuntia, jotka olivat odottaneet, että tämä tapahtuisi vuonna 1914. Maailmansota syttyikin silloin, mutta jos Kristus ei silloin ilmestynyt, niin odottavat he, että se pian tapahtuisi. Ja aivan äskettäin saimme lukea sanomalehdistä, että joku joukko odotti, että Kristus tulee takaisin maan päälle, ja he aina yöllä kokoonoutuivat jollekin kentälle ja odottivat, että Kristus tulisi takaisin maan päälle. Näin ovat ihmiset pettyneet. On aivan meitäkin lähellä teosofisissa piireissä sanottu, että Kristus tulee takaisin maan päälle, ja tiedämme, kuinka suuri pettymys se on ollut, sillä se ihminen, josta näin uskottiin, on itse sanonut, ettei hän ole semmoinen.

Tällä tavalla täytyy meidän tunnustaa, että kristikunta on monta kertaa pettynyt ja tulee vielä monta kertaa pettymään, ennenkuin kristityt oikein ymmärtävät, mitä tuommoisilla sanoilla ”Kristuksen tuleminen”, ”Jeesuksen Kristuksen tuleminen” ja ”Jeesuksen tuleminen” ymmärretään ja mitä ne oikein merkitsevät. Ennenkuin tämä ymmärretään, tulee tietysti monta kertaa olemaan suuria pettymyksiä. Meillä on täysi syy tutkia tätä seikkaa ja päästä selville siitä, mitä tuo ”toinen tuleminen” oikeastaan merkitsee. Mitä se meille merkitsee? Ja mitä se ihmisille nykyaikana ja koska tahansa

merkitsee, jos sillä on joku historiallinen merkitys, jos sillä on joku merkitys jonkun miljoonan vuoden perästä, eikä sillä nyt ole käytännöllistä merkitystä? Mutta noilla sanoilla, kun sanotaan, että Kristus tulee takaisin, meille jokaiselle on käytännöllinen merkitys. Ja syytä on hieman tutkia tuota merkitystä.

Jotta me ymmärtäisimme sen, täytyy meidän ennen kaikkea tehdä selvä ero noiden kahden nimityksen välillä. Meidän täytyy tehdä ero ”Jeesuksen” ja ”Kristuksen” välillä. Tämä ero ei ole mikään tuulesta temmattu, sillä evankeliumi itse sanoo, että ”Jeesus, jota sanotaan Kristukseksi”. Ja me tiedämme että ”Kristus” eli *Khristos* on kreikkalainen laatusana, ei mikään substantiivi, nimisana. Nimitys merkitsee ”voideltu”, ja tämä vanha sana vastaa juutalaista *Mashiachia*, ja se, kun käännettiin kreikaksi, oli ”Kristus”. Siis ero oli näiden kahden, ”Jeesuksen” ja ”Kristuksen”, välillä. Ja tiedämme, että ”Jeesus” oli tuon ihmisen nimi, joka eli tuhat yhdeksänsataa vuotta sitten. Se oli tuon juutalaisen, natsarealaisen, nasiirin nimi: ”Jeesus”, *Jehoshua*. Ja hän oli se ihmeellinen ihminen, josta jo hänen äidilleenkin ilmestyksessä ilmoitettiin, että hänestä tulee kansansa pelastaja. Ja tämä ihmeellinen ihminen, jonka aikaisempia vaiheita olemme ennen pohtineet, oli todella kuin Jumalan valitseman – maailmankaikkeuden, aurinkokuntamme valitsema erikoiseen tehtävään. Hän oli itse valmistanut itsensä siihen suureen tehtävään rakkautensa, antaumuksensa, puhtautensa kautta – kautta vuosituhansien. Hänen tehtävänsä oli ottaa vastaan Isän, Jumalan kuva täydellisestä ihmisestä; se kuva, joka Isän Jumalan tajunnassa on ollut elävänä maailman alusta saakka, – jota myöskin sanotaan taivaalliseksi ihmiseksi.

Tämä elävä taivaallinen ihminen on saanut myöskin nimen ”Kristus” eli ”Voideltu”, ”kosmillinen Kristus”, ”Jumalan Poika”, koska se täydellisen ihmisen kuva, joka Isän Jumalan tajunnassa on

ollut alusta saakka, on hänen oma poikansa, hänestä itsestään lähtenyt, hän itse muodossa ilmenneenä. Tämä ”Jumalan Poika” on meiltä myöskin nimen ”kosmillinen Kristus” saanut. Ja se ”kosmillinen Kristus”, joka siis ei ole mikään persona itsessään, vaan on Isän Jumalan oma olemus, Isän Jumalan täydellisyyssajatus maailmassa, on laskeutunut Jeesukseen. Jeesus Natsarealainen otti sen vastaan – sen Kristuksen. Hän otti sen kokonaan vastaan. Se oli hänen ihmeellinen työnsä.

Kaikki suuret tietäjät, vapahtajat ja uskonnonperustajat, jotka ovat ihmiskunnassa ilmestyneet, ovat ottaneet vastaan tämän saman elävän ”Jumalan Pojan” – jonka kautta kaikki on luotu, mikä luotu on, mutta ei kukaan vielä ennen Jeesus Natsarealaista siinä määrin, että kosmillinen Kristus olisi laskeutunut tähän fyysilliseen maailmaan. Kuka oli ottanut hänet vastaan järjessään ja ajatuksissaan kuin Buddha – ja tietysti myöskin suuressa säälissään ja myötätunnossaan – mutta ei kukaan ollut sillä tavalla ottanut vastaan Kristusta kuin Jeesus Natsarealainen. Sillä hän oli se ensimmäinen, jossa Jumalan rakkaus ja henki läpitunki kaikki jäsenet koko hänen personallisessa olemuksessaan, että hän kuin hävisi Jumalaan mutta samalla säilytti koko oman minuutensa, joka miljoonia vuosia oli rakastanut ihmiskuntaa ja koko olemassaoloa. Hän oli minä, ja samalla hän oli kadottanut itsensä Jumalassa. Tämä oli hänen mysterionsa. Sitten, kun hän oli ottanut vastaan itseensä Jumalan Pojan, vasta silloin syntyi Jeesus Kristus, kun syntyi kuin uusi olento tässä aurinkokunnassa, *Iesous Khristos*, ja se oli Jeesus Natsarealaisen ja kosmillisen Kristuksen eli Jumalan Pojan yhtymästä syntynyt. Meidän täytyy huomata siis, että kun puhutaan Kristuksen tulemisesta, ei voida puhua muusta kuin Jeesuksen Kristuksen tulemisesta.

Olen näiden esitelmien otsikoissa nimenomaan painostanut sitä,

että me emme voi puhua erikseen Kristuksen – tai Jeesuksen – tulemisesta. Tämän ensimmäisen esitelmän otsikkona on: ”Jos Kristus tulisi, tuntisimmeko hänet?” – Nyt voisi ajatella, että Kristuksella tarkoitettaisiin määrättyä henkilöä – ja tuntisimmeko me hänet. Nimenomaan valitsin semmoisen otsikon, että voisi painostaa, kuinka väärä se semmoinen ajatus on. Ja toisen esitelmän aiheeksi olen valinnut: ”Jos Jeesus tulisi”. Silloin voisi ajatella, että jos joku mestari voisi tulla, ja se olisi Jeesus Natsarealainen – ja tahdoin sen vuoksi tuon otsikon, että Jeesus ei voi tulla, sillä semmoista Jeesusta ei ole enää. On aivan toista, että on ollut ihmisiä, eri kehittyneitä olentoja – Jeesuksia, Jehoshuoita, esimerkiksi Jeesus ben Pandira. Ja semmoiset ihmiset, jotka ovat kehittyneet korkeiksi mestareiksi, voivat kyllä ilmestyä uudestaan maan päälle mestareina takaisin, ja jos nimellä Jeesus ajatellaan jotain semmoista tavallista mestaria, silloin joku semmoinen Jeesus voisi tulla takaisin, jos hän tahtoo, mutta se ei ole Jeesus Natsarealainen, sillä häntä ei ole enää, ainoastaan on Jeesus Kristus. – Ensi sunnuntaina tahdon siis puhua tästä Jeesuksesta, Jeesuksesta Kristuksesta, Jeesus Natsarealaisesta ja –Jeesus Kristuksesta, mitä hänen tulemisellaan tarkoitetaan.

Tänään tahdon puhua Kristuksesta, mitä tarkoitetaan todella ”Kristuksen tulemisella”, sillä jo ensimmäisten kristittyjen kesken puhutaan siitä (Paavali puhuu Kristuksesta kirjeissään), ja sillä on ollut selvä ja määrätty merkitys. Me tiedämme kyllä sen merkityksen; se on aivan hyvin tunnettu, mutta meidän on erittäin hyvä aina silloin tällöin muistuttaa mieleemme, mitä tarkoitetaan Kristuksen tulemisella.

Muistakaamme nyt, että sana ”Kristus” tarkoittaa ”kosmillista Kristusta”. Sitä lähellä on myöskin Jeesus Kristus, mutta Kristuksella tarkoitetaan kosmillista Kristusta, elävää, Jumalan Poikaa, joka on aina ollut tässä meidän aurinkokunnassamme, niin kuin koko

maailmassa. Siinä on aina ollut tämä kosmillinen Kristus, Jumalan Poika, Isän Jumalan täydellisyysajatus koko olemassaolon merkityksestä, ja se on aina. Sen tähden emme voi puhua toisesta Kristuksen tulemisesta, koska Kristus aina on ja koska Kristus Jeesus Natsarealaisen kautta tuli niin lähelle meidän ihmiskuntaamme, että Kristus nyt ei enää ole korkeammilla tasoilla vaan tässä fyysisessä maailmassa, sen eetterisessä, näkymättömässä puolessa, ja siinä kosmillinen Kristus tietysti aina on läsnä. Ei kosmillinen Kristus siis voi tulla. Se on.

Sen tähden on olemassa sangen merkillinen kohta Matteuksen evankeliumissa, 24:nnessä luvussa. Opetuslapset kysyivät Jeesukselta: ”Koska tuo aika nyt sitten tulee; maailman loppu ja Kristuksen tuleminen.” – Silloin Jeesus vastauksessaan käyttää sanaa *parousia* – joka on kreikaksi käännetty aramealaisesta sanasta. Sen tähden sanotaan tätä oppia Kristuksen toisesta tulemisesta teologiassa ”parousiaksi”. Mutta mitä merkitsee tämä sana? – Ei se merkitse tulemistä; se merkitsee läsnäoloa. Jeesus tahtoo teroittaa: ”Kristus on läsnä, ja siitä ja siitä te tunnette hänet.” – Siis, emme voi puhua Kristuksen tulemisesta vaan ihmisten tulemisesta Kristuksen luo. Kristus on – mutta me ihmiset yksilöinä tulemme Kristuksen luo, ja sillä tavalla, että aivan yksin tulemme Kristuksen luo. Kyllä sitten myöskin voimme vaikka yhdessä tulla Kristuksen luo; se on mahdollista. ”Kristus”, ”Vapahtaja”, – ”Jumala” itse on aina meidän luonamme, odottaen vain, että me tulisimme hänen luokseen.

Silloin on erinomaisen tärkeää juuri meille, että tunnemme Kristuksen, tiedämme, mitkä tunnusmerkit on Kristuksella, mistä voimme tietää, milloin Kristus on meissä, yhdessä joukossa tai yhdessä yksilössä, koska Kristus on minussa, koska jossakussa teistä. Mistä minä voin tietää, onko Kristus jossakussa? En heti voi tietää,

onko Kristus minussa; olen vasta ehkä vasta-alkaja, mutta voin sanoa että Kristus on toisessa. Ja Kristus-ihminen, joka henkisesti elää, ei hän itseään ihaile, eikä korkealle aseta. Henkisesti elävä ihminen aina näkee, kuinka kaukana hän vielä on Isän Jumalan täydellisyydestä. Kuinka Kristus todella saa paljon tehdä työtä ja auttaa häntä, ennenkuin hän tulee täydelliseksi. Senhän hän näkee itsensä suhteen, mutta toisessa hän voi nähdä Kristuksen. Kun hän tietää oikeat tunnusmerkit, silloin hän voi nähdä toisessa Kristuksen – ja sitähän juuri Jeesus Kristuskin tahtoo meille opettaa, että oppisimme näkemään Jumalan Pojan ja Kristuksen kaikkialla.

Sen tähden sanookin Jeesus, vastatessaan opetuslapsien kysymykseen, koska he voivat tietää, milloin Kristus tulee: ”Ensin kuuluu kaikenlaista paha, tulee suuria sotia, onnettomuuksia, tapahtuu hirmuisia asioita, on vaivaa ja kärsimystä; se on ensimmäinen merkki Kristuksen tulemisesta.” Meidän ei tarvitse kuin ajatella tätä maailmaa ja tätä elämää – koska me ihmiset aavistamme Kristuksen läsnäoloa aivan tietämättämme. Me huomaamme, että Jumala on ja me ihmiset olemme sangen pieniä silloin juuri kun onnettomuudet meitä kohtaavat.

Kun tuli maailmansota, kapinat, salaperäiset onnettomuudet – kuten äskettäinen ”Oberonin” hukkuminen – kun monet ihmiset menettävät henkensä äkkiä, kun semmoista tapahtuu, silloin huomaamme, että olemme veljiä – tunnemme itsessämme noita tuskia, mitä nuokin tunsivat, jotka hukkuivat.¹¹

Silloin on meille ikäänkuin elämän puolesta annettu muistutus: ”Muistakaa Kristusta, muistakaa että minä olen täällä. Te olette kaikki veljiä, pieniä ihmisiä. Jos te ette ole tietoisia Jumalan Pojan läsnäolosta, niin te olette pieniä, yksinäisiä olentoja, jotka huudatte

¹¹ [*Oberon* oli suomalainen matkustajalaiva, joka upposi Kattegatissa 19.12.1930 törmättyään toiseen matkustajalaivaan. Onnettomuudessa menehtyi 43 henkilöä.]

vain ulos elämän pimeään.”

Sen tähden kaikki onnettomuudet, jotka kohtaavat ihmiskuntaa, ovat omiansa herättämään meissä tietoa Jumalasta. Sillä Kristus, Jumala on silloin tuo rakkaus, se vaistomainen myötätunto ja rakkaus, jota tunnemme toisiamme kohtaan. Se on Kristus, Jumala meissä, ja me ihmiset, meidän voisimme, jos tahtoisimme olla oikein ihmisiä, voisimme elää sillä tavalla, että meillä aina olisi sisällemme tuo elävä tunne siitä, kuinka pieniä olemme ja kuinka kaikki olemme yhtä ja kuulumme toisillemme ja kuinka kaikki olemme Isän Jumalan lapsia. Semmoinen tunne meissä pitäisi aina olla ja sen tähden elämä kovakouraisesti näyttää, että olemme harhaan menossa, kun emme muista sitä. Sen tähden Jeesus sanoo: ”Kristuksen läsnäolo on aina elämässä suurten onnettomuuksien ja vaarojen takana.”

Mutta Kristuksen läsnäolo voidaan toisellakin tavalla tuntea. Se voidaan tuntea suuressa riemussa ja ylitsevuotavassa onnessa. Minä en silloin ajattele niin paljon jotain personallista onnea, vaikka ihminen silloinkin, kun hän on personallisesti onnellinen, tuntee itsensä nöyräksi ja kysyy: ”Kuinka minä olen niin suuren onnen ansainnut?” Siis oman onnensa hetkellä ihminen myöskin tulee nöyräksi Jumalan edessä. Jos en sitä ajattele niin paljon, niin ajattelen semmoista autuutta, inspirationsia, jota ihminen voi tuntea sekä yksilönä, että yhdessä toisten kanssa. Ihmiset voivat viettää jonkun yhteisen pyhän juhlahetken, ja silloin he tuntevat kaikki itsensä autuaiksi, nousevat hengessään ja tuntevat olevansa täynnänsä rakkautta kaikkia eläviä ja kuolleita kohtaan. He tuntevat silloin rakkautta, hyvyyttä ja puhtautta sydämessään, ja silloin he voivat nousta korkealle jumalalliseen ekstaasiin. Ainakin yksilöt voivat sillä tavalla nousta. Tällöinen onni, ekstaasi, voi myöskin nostaa meidät Kristuksen luo. Me tulemme silloin Kristuksen luo.

Mutta semmoiset ekstaasin hetket, jotka eivät herätä meissä alempaa luontoamme vaan puhdistavat meidät niin kuin suuressa kirkkaassa tulossa ja nostavat valon maailmoihin, eivät tule meille, jollemme ole jotenkuten valmistautuneet. Sen tähden on niin tärkeätä, että Jeesuksen itsensä osoittamalla tavalla valmistamme itseämme ottamaan Kristuksen vastaan, niin että Kristus voi tulla meidän luoksemme – tai paremmin sanoen – että me voimme havaita Kristuksen olemisen meissä.

On muutamia tarkkoja määritelmiä, ehtoja, olemassa, jotka meidän täytyy täyttää, voidaksemme tuntea Kristuksen.

Semmoinen on esimerkiksi se, että meidän täytyy olla totuudenetsijöitä; meillä täytyy olla totuus kallis. Sillä vasta, kun olemme totuudenetsijöitä ja kun totuus on meille kallis, voimme nousta mielessämme ja hengessämme kaikkien rajoitusten yli, jotka erottavat ihmisiä toisistaan. Voimme esimerkiksi ymmärtää ja nähdä, että Kristuksen, Jumalan – edessä ei ole olemassa mitään erikoisia uskontoja siinä merkityksessä kuin me ihmiset ymmärrämme uskontoja. Ei ole Kristuksen edessä muhamettilaisia, juutalaisia, kristittyjä tai buddhalaisia. Kristuksen edessä on olemassa ainoastaan ihmisiä. Ja jos ihminen etsii totuutta, silloin hän on tilaisuudessa tutkimaan erilaisia uskontoja. Hän kasvaa niin suvaitseväiseksi, että hän nousee kaikkien uskontojen yläpuolelle ja näkee, että elämässä on kysymyksessä todellisuus. Kristus, Jumala – on todellisuus. Ei Jumala ole ainoastaan muhamettilaisten, kristittyjen ja buddhalaisten jumala. Todellisuudessa on Jumala ainoastaan se totuus, joka on kaikkien käsitysten takana ja johon ei yksikään inhimillinen käsite ulotu. Ja Kristus sulkee syliinsä kaikki ihmiset, kaikki uskonnot. Kaikkia Kristus odottaa ja sulkee syliinsä yhtä suurella rakkaudella.

Jos joku kristitty ajattelee itsestään: ”Minä olen parempi kuin

buddhalainen” tai jos buddhalainen ajattelee: ”Minä olen parempi kuin kiinalainen”, silloin se ihminen erehtyy; silloin hän ei voi tuntea Kristusta vielä. Silloin vasta hän voi tuntea Kristuksen, kun hän huomaa että Kristus on kaikkien Jumala ja Jumala on kaikkien isä, kaikkien huoltaja. Se on ensimmäisiä ehtoja, että hän osaa rakastaa ihmisiä, kuuluivatpa he mihin lahkoon, siviilirekisteriin tai mihin tahansa. Kristukselle eli Jumalan Pojalle ne ovat itse asiassa sangen pieniä asioita. Silloin on kysymyksessä ainoastaan ihmisen rakastava sydän, joka näkee veljen jokaisessa ja jokaista tahtoo auttaa, opastaa ja rakastaa. Se on ensimmäinen ehto.

Jos näemme ihmisen, joka ymmärtää jokaista ihmistä ja koettaa auttaa niin paljon kuin osaa, silloin voimme nähdä, että tuossa ihmisessä on Kristuksen henki. Kristus on aivan kuin tullut hänen luokseen.

Meillä on toinenkin semmoinen tunnusmerkki. Meillä on ne tunnusmerkit, jotka Jeesus Kristus antoi meille omissa käskyissään. Jos me näemme ihmisen siis, joka ei suutu, joka nähtävästi on voittanut itsensä, ei semmoisen, jolle suuttumattomuus on vain ulkonaista kulttuuria, vaan jonka suuttumattomuus on oman sydämensä hyvyttä ja sen tähden ei voi suuttua, koska hänen sydämensä tahtoo olla yhtä hyvä kaikille – jos me näemme semmoisen ihmisen, silloin voimme sanoa itsellemme: ”Hänessä on Kristuksen henki.”

Se suuttumattomuus ei ole mitään luonnon laiskuutta. Se ei johdu siitä, että ihminen on liian hidaskäköinen, vaan se on sitä, että ihminen on hermoissaan niin hienostunut. Häntä voisi loukata ja suuttuttaa, mutta hän ei suutu, sillä hänen sydäimestään vuotaa hyvyys alinomaa, niin että hän ei voi suuttua. Siinä ihmisessä on Kristuksen henki. Kristus on tullut hänen luoksensa, ja hän tahtoo kulkea Kristuksen jäljessä.

Ei se myöskään merkitse, että hän ei nuhtelisi ja sanoisi ojentavaa sanaa. Hän sanoo sanan suuressa rakkaudessa, niin että se vaikuttaa silloin ehdottomasti ja tepsii.

Leo Tolstoi sanoo jossain kirjassaan: ”Meidän täytyy aina yhtämittaa nousta ikäänkuin vastarintaan pahaan vastaan sillä tavalla, että vaikka emme tee mitään väkivaltaa, väkivaltaisista tekoja, me kyllä kielellämme huomautamme siitä, jos joku erehtyy; me emme saa olla välinpitämättömiä, jos veli menee kadotustaan kohti.”

Meidän ei tule sillä tavalla huolehtia kuin usein rakastavat äidit huolehtivat, että menettävät hermovoimansa. Täytyy uskoa että maailmassa on hyvä johto kaiken takana. Me ystävällisesti neuvomme, jos näemme väärin tapahtuvan.

Meillä on kaikki Jeesuksen käskyt, jotka ovat suorastaan tunnusmerkkejä Kristuksen läsnäolosta. Jeesus on osannut tuoda esille nämä tunnusmerkit. Hänessä eli Jumalan Poika, ja hän käskyissään ei tuonut esille mitään mielivaltaa – millä tavalla pitäisi olla, että pääsisi jonkun taivaallisen olennon mielisuosiin – vaan niitä elämän lakeja, jotka vallitsevat tässä maailmankaikkeudessa, sen perikuvan. Hänessä itsessään oli tuo perikuva, se ohjelma, suunnitelma, jonka mukaan kaikki tässä elämässä on järjestetty. Hän toi esille mitä elämässä on toteutettava, jos tahdomme elää sopuolosuhteissa elämän, Jumalan kanssa, ei semmoisen niin kuin juutalaisten Jehova esimerkiksi, joka oli ankara ja rankaisi, jos ihmiset eivät totelleet häntä, ei minkään semmoisen jumalan. Jumalahan on sisäinen elämän laki, elävä tajunta. Sen tähden Jeesus Kristus kuvasi käskyissään näitä sisäisiä totuuksia, joiden täytyy päästä esille ihmisessä. Ja niiden täytyy tulla esille niissä, jotka totuutta etsivät.

Kun Jeesus Kristus esimerkiksi puhuu puhtauden käskystä, – kun me luulemme aistillisissa saavamme elämän onnen – niin hän sanoo: ”Ei teidän tarvitse sillä tavalla erehtyä. Teidän täytyy tietää,

että elämän peruslaki on puhtaus ihmisen mielessä, ajatuksessa. Pyrkikää siihen, silloin Jumalan Poika tulee teidän luoksenne. Pyrkikää puhtauteen, mutta ei millään väkiväkolla. Puhtaus on sitä, että te olette vapaasti sitä, mitä te jumalallisina henkiolentoina olette. Puhtaus on sitä, että ette etsi nautintoa, vaan odotatte rakkautta, veljeyttä, toisiltanne.” Mitään nautintoja ei tarvitse etsiä, sillä ne tulevat itsestään niin kauniina ja puhtaina silloin, kun ihminen vain itse tahtoo kulkea Mestarin jäljessä. Kun me näemme ihmisen, joka hohtaa puhtautta, jonka ajatukset ovat kulkeneet ikäänkuin elävän tulen läpi, jonka tunteet ovat täynnä myötätuntoa, hyvyyttä, rakkautta, puhtautta, silloin sanomme: ”Tuossa on Kristuksen henki; tuo ihminen on tullut Kristuksen luo.”

Ne ovat kaikki, niin sanoaksemme, valmistavia merkkejä. Mutta ne ovat aivan välttämättömiä. Me emme mitään voi tietää Jeesuksen Kristuksen mysteriosta, jollemme kulje ja elä näissä merkeissä, näiden käskyjen mukaan, sillä sanoohan Jeesus aivan nimenomaan: ”En minä ollenkaan tunne ne, jotka huutavat ’Herra, Herra’. En minä tunne heitä. Tunnen ainoastaan niitä, jotka tekevät mitä minä olen käskenyt.” Ja me näemme, kuinka meidän kristinuskossamme on huudettu: ”Herra, Herra.” Kirkoissa on paasattu, puhuttu ja saarnattu, kuinka Jeesus Kristus on Jumala ja kuinka häntä on palveltava: ”Anna meille iankaikkinen autuus, sen tähden että sinun poikasi on sovittanut meidän syntimme.” –Tällaisia asioita on toistettu kristikunnassa ollenkaan ymmärtämättä, mitä ne merkitsevät. On semmoinen Jumalan palvonta, että huudetaan ”Herra, Herra”, mutta ei tunneta mitä Jeesus on opettanut. Sen tähden Jeesus sanoi: ”Se on turhaa, tuo kaikki, mitä te huudatte. Älkää huutako; palvokaa, mutta tehkää mitä minä olen käskenyt.”

XI

ENTÄ JOS JEESUS TULISI?

Esitelmä 28.12.1930

Kristuksen toinen tuleminen, kuten viime perjantaina koetin esittää pitämällä kiinni näiden termien merkityksestä, perustuu kosmillisen Kristuksen eli Jumalan Pojan ainaiseen läsnäoloon meidän ihmiskunnassamme ja täällä maapallolla. Se ei ole siis minkään personallisen olennon tuleminen, sen tähden, että Kristus tässä oikeassa kosmillisessa merkityksessä ei ole mikään personallisuus. Se on pikemmin elävin voima ihmiskunnassa nyt ja tässä fyysisessä maailmassa piilevien elävien voimien herääminen ihmisyksilöissä ja vaikkapa ihmisjoukoissa. Ja sen tähden on parempi puhua yksilön eli yksilöiden tulemisesta Kristuksen luo kuin Kristuksen tulemisesta heidän luoksensa, koska Kristus on heidän luonaan, Jumalan Poika on aina meidän luonamme. Meidän tulee ainoastaan herätä tietoisiksi tästä Kristuksesta, joka siis piilee meissä itsessämme. Viime kerralla koetin myöskin selittää, mitkä tunnusmerkit tällä toisella tulemisella on, mitkä tunnusmerkit olosuhteissa ja yksilön elämässä ja personallisuudessa ovat havaittavissa silloin, kun Kristus-voimat hänessä heräävät. Meidän esityksemme näistä Kristus-voimista eli tämän Kristus-elämän heräämisestä meissä yksilöissä jäi viime kerralla kesken, ja minä tahdon hieman jatkaa sitä esitystä nyt, ennenkuin siirrymme puhumaan Jeesuksen tulemisesta.

Mitkä tunnusmerkit ovat näkyvissä siinä yksilössä, joka tulee

Kristuksen luo, taikka, jossa Kristus-elämän henki ja voima vaikuttaa? Hänen ei tarvitse olla itse tietoinen välttämättä näistä asioista. Hänessä voi tämä voima hänen oman karmansa ja menneisyytensä nojalla vaikuttaa melkeinpä vaistomaisesti, mutta koska se voima on sitä laatua, että se pyrkii tietoiseksi ihmisessä, niin ihminen myöskin järjellään selittää itselleen minkälainen tämä voima on, ja sen kautta hän tulee tietoiseksi, niin kuin viime kerralla jo puhuimme. Jos Kristus-voima hänessä vaikuttaa, niin hän ei voi suuttua, hän ei voi vihastua. Tietysti hänen inhimillinen luonteensa saattaa vietellä häntä kiivastumaan, mutta hän tietää omassatunnossaan ja hengessään, että tämä ei ole oikein. Hänessä ei ole hyvyttä niin paljon, että hän ei saattaisi olla kiivastumatta, ja sen tähden hän hengessään katu.

Samalla tavalla näimme viime kerralla, että se yksilö pyrkii puhtauteen, se yksilö, jossa Kristuksen henki vaikuttaa. Hän pyrkii puhtauteen, aina ylemmäksi ja ylemmäksi. Hän ei lennä korkeammalle kuin siivet kantavat. Hän selvästi huomaa, missä hän itse seisoo, ja siitä kohdasta, missä hän seisoo, hän pyrkii eteenpäin. Hänen ihanteensa on se, jota me olemme kristikunnassa tottuneet nimitämään puhtaudeksi, joka on sangen salaperäinen käsite. Se ei ole fyysillistä puhtautta ainoastaan, vaan se on ennen kaikkea sielullista, sisäistä, tunteissa ja ajatuksissa elävää puhtautta, se on hengen kirkkautta ja puhtautta, se on sisäisen ihmisen loistoa ja kulkua kirkkaudesta kirkkauteen. Sen tähden ihminen myöskin aina pyrkii tuohon saavuttamattomaan ihanteeseen, sillä kuta enemmän hän pyrkii ja kuta enemmän hän toisten ihmisten silmissä etenee pyrki- myksissään, sitä etäisemmäksi tulee hänelle ihanne, sillä hän huomaa, että se puhtaus, jota elämä häneltä vaatii ja pyytää, on niin kaunis ja merkillinen. Hänestä tuntuu, että se ihanteena on saavuttamaton. Ei hän koskaan kykene sitä saavuttamaan, sillä se on ai-

noastaan, se puhtaus, täydellisenä Jumalan Pojissa, taivaallisissa ihmisissä, ja korkein sen ilmennys on Jeesus Kristus.

Mutta sitten meillä on vielä toisia tunnusmerkkejä. Nämä tunnusmerkit Jeesus itse mainitsee omissa käskyissään ja neuvoissaan. Se yksilö, jossa Kristuksen henki elää ja vaikuttaa, se yksilö pyrkii rehellisyyteen, pyrkii kielensä ja siis ajatustensa hillitsemiseen. Hän pyrkii itsehillintään siinä suhteessa. Tässä meillä ihmisillä on mitä suurimpia vaikeuksia edessämme. Ihminenhan on olento, joka on varustettu puhekyvyllä, aivan suurenmoisella puhekyvyllä verrattuna eläimeen. Kyllähän eläimetkin keskustelevat keskenään ja käyttävät kieltä sillä tavalla, että ne lausuvat, sanovat erilaisia ääniteitä, mutta ihminen on noussut jumalallisuudessaan eläinten yläpuolelle. Hänellä on puhekyky sellainen kuin on ainoastaan korkeimmilla enkeleillä. Ihminen on merkillinen olento. Hän voi ilmaista ajatuksensa ja tunteensa puheen avulla.

Mutta tämä jumalallinen lahja on tietysti joutunut ihmisten kesken ja meidän elämässämme suuresti väärinkäytetyksi siitä yksinkertaisesta syystä, että me ihmiset olemme vielä aivan puolitiessä, tuskin puolitiessä ihmisyyttä kohti. Me olemme vastikään jättäneet eläinkunnan, ja me olemme nyt haparoimassa eteenpäin ihmisyyden tiellä. Emme ole vielä tulleet ihmisiksi. Kun meillä on tämä ihmeellinen lahja osata pukea ajatukset määrättyihin selviin muotoihin ja osata ilmaista sitten nämä muodot sanojen avulla, mutta koska meidän kokemuspöörimme vielä on pieni, koska meidän ajatuksemme usein ovat matalia ja aineessa kiinni, niin me tulemme väärinkäyttäneeksi vaistomaisesti tätä suurenmoista, ihmeellistä lahjaa. Sen sijaan, että olisimme hiljaa ja ajattelisimme, mitä kaunista voisimme sanoa, millä tavalla voisimme ratkaista yksinkertaisimmin käytännöllisiä tai aatteellisia kysymyksiä, jotka vaativat ratkaisua, sen sijaan, että me totuttaisimme itseämme vaikene-

maan, hiljaa olemaan ja miettimään sielumme syvyydessä, sen sijaan me annamme kaikenlaisten turhanpäiväisten ja rumien ajatusten käydä aivojemme läpi ja haluamme antaa niille ilmaisun. Me käytämme kieltämme pahoihin ja väriin asioihin.

Eläimet eivät panettele toisiaan. Ne ovat rehellisiä puheissaan. Mutta ihminen voi tuomita, arvostella, panetella, voi puhua pahaa toisesta ihmisestä. Hän voi melkein sielullisesti tappaa toisen ihmisen. Tämän me olemme oppineet kielellemme avulla. Näin me saamme kieltämme väärinkäyttää. Me unohdamme, että me kaikki olemme saman Isän lapsia, unohdamme veljeyden. Parjaamalla toisiamme, syyttämällä toisiamme me koetamme omissa silmissämme näytellä valkoisen ja puhtaan osaa. Emme huomaa, että kaikki nuo syytökset, rumat ajatukset ja sanat, joita heitämme toisillemme, palaavat luoksemme takaisin ja saastuttavat ja tekevät rumemmaksi meidän oman auramme.

Meidän on opittava hillitsemään kieltämme. Jos ken ihminen on semmoinen, että hänessä Kristuksen henki elää ja vaikuttaa, niin me näemme kuinka hän rakastaa hiljaisuutta, kuinka hän rakastaa kuuntelemista, kuinka hän ymmärtää. Hän ymmärtää kaikkia, ja hän tahtoisesti auttaa, mikäli voi, hän tahtoisesti lohduttaa mikäli osaa. Semmoinen ihminen, jossa Kristus-henki vaikuttaa, on siis hieman erilainen kuin me muut tavalliset ihmiset, jotka puhumme ja juttelemme aivan liikaa jokapäiväisessä elämässämme, jotka seurustelemme yhtämittaa ja tahdomme puhua pahaa toisistamme.

Se on anteeksiannettavaa, jos tarkoituksemme on veljellinen, jos me tulemme viettämään suloista lepoa elämän erämaassa, kun me tulemme puhumaan persoonallisista asioista rakkauden hengessä. Silloin se on anteeksiannettavaa, joskaan siinä ei olisi niin kovin paljon henkistä sisältöä. Silloin eivät Jumalat niin ankarasti arvostele. Me olemme tahtoneet ilahduttaa toisiamme, me olemme tah-

toneet yhdessä unohtaa kuinka paljon surua ja vaikeuksia itse kul-
lakin on elämässä. Silloin tämä seurustelu on kaunista. Mutta jos
keskustelu vajoaa ja uppoaa toisten ihmisten asioiden penkomiseen
ja arvostelemiseen, toisten tuomitsemiseen, silloin me oikeastaan
vain arvostelemme ja tuomitsemme itseämme, silloin ne ovat niitä
sanoja, joista meidän täytyy tehdä tiliä. Meidän sydämemme ol-
koon täynnä lämpöä, myötätuntoa ja ymmärtämystä sekä rakkautta,
ja meidän kielemme olkoon tosi ja rehellinen.

Sitten meillä on vielä toisia tunnusmerkkejä. Ihminen, joka pyrkii
Kristuksen hengen elämään, ei vastusta pahaa. Hän ei vastusta pa-
haa ihmistä. Tästä asiasta on puhuttu paljonkin, mutta minä tahdon
nyt vain kääntää huomion siihen kohtaan, jonka Jeesuskin mainit-
see, silloin kun hän antoi tämän käskyn. Hän nimittäin sanoo: ”Jos
joku ihminen pyytää sinulta jotakin, niin anna hänelle. Jos joku ih-
minen pyytää palvelusta sinulta, niin tee se ja tee se kaksinkertaises-
ti.”

Nyt minä tahdon sanoa pari sanaa ainoastaan yhdestä kysymyk-
sestä, joka on meille niin läheinen, meitä jokaista niin lähellä, jonka
kanssa me joudumme välttämättä kosketuksiin tässä elämässä. Se
kysymys on n.s. taloudellinen kysymys, ekonominen kysymys, ky-
symys rahasta. Millä tavalla meidän tulee toisiamme auttaa? Miten-
kä me menettelemme rahojen suhteen, jos Kristus-henki on meissä
elävä? Mitenkä me menettelemme kaiken tämän maailman tavarain
ja omaisuuden suhteen? Sehän on tietysti selvää, että meidän sydä-
memme ei ole missään kiinni. Jos Kristuksen henki meissä elää, on
sydämemme irti kaikesta maallisesta tavarasta, niin rahasta kuin
kaikesta muusta. Meillä ei ole mitään sidettä, joka sitoisi meitä tähän
näkyväiseen. Ei tämä näkyväinen ole meille muuta kuin vertausku-
va. Ei se ole mitään todellista. Nuo kiiltävät rahakappaleet ja nuo
paperipalaset ovat vain kuin symboli. Jokainen ihminen, jossa

Kristuksen henki elää, hän ainoastaan pyrkii siihen ja toivoo sitä, että hän ihan todellisuudessa saisi olla kerrassaan vapaa kaikesta aineesta. Sehän on hänen ihanteensa.

Me näemme, että muutamat suurenmoiset ihmiset, muutamat harvat ihmiset tämän maan päällä ovat saaneet ratkaista tämän pulman sillä tavalla, että he ovat saaneet kaiken jättää. Buddha sai jättää palatsinsa ja lähteä kerjäläisenä ulos. Jeesus Kristus sai elää ilman omaisuutta. Hän sai vapaana kulkea sauva kädessä, ja Franciscus Assisilainen sai tehdä samalla tavalla. Hän jo nuorena sai heittää ikeet päältään. Hänen ei tarvinnut olla missään tekemisissä tämän maailman aineen ja tavaran kanssa, vaan sai rakastaa ja upota kokonaan suureen rakkauteen, jota hän tunsu kaikkia eläviä olentoja kohtaan.

Mutta me näemme semmoisenkin esimerkin kuin venäläisen profeetan Leo Tolstoin. Hän oli myös nähnyt niin selvästi, että ainoa luonnollinen ratkaisu ihmisyksilölle on, että hän vapautuu kaikesta tästä aineellisuudesta. Leo Tolstoi ei voinut sitä toteuttaa, ei saanut sitä toteuttaa. Ei hän ollut Franciscus Assisilainen tai Buddha, vielä vähemmän Jeesuksen tasalla, vaikka hän ymmärsi näitä asioita hyvin. Hän luopui omaisuudestaan, mutta ei hän voinut sillä tavalla lähteä ulos maailmaan niin kuin hänen sydämensä olisi tahtonut. Hän sai odottaa viimeistä elinvuottaan, ja silloin hän tämän suuren murheen takia pakeni kotiaan ja lähti ulos maailmaan, kuolemaan jossain pienessä majatalossa. Hän sai viime hetkellä tuntea, että nyt hän on todellisuudessa jättänyt kaiken. Tietysti hän saa tulevassa inkarnatsioonissa elää Franciscus Assisilaisen elämää. Hän valmisti sitä korkeata elämää itselleen.

Tuo korkea elämä on sitä, että me olemme vapaat kaikesta omaisuudesta, kaikista huolista. Me ihmiset emme osaa sitä vielä toteuttaa, sillä me olemme vielä tiellä. Se yksilö, jossa Kristus-

henki elää ja vaikuttaa, seisoo tuon kummallisen probleemin edessä, mitenkä on meneteltävä kaiken rahan ja aineen ja omaisuuden suhteen. Mitenkä se pulma on ratkaistava. Onko minun heti luovutettava kaikesta, niin kuin Assisilainen? Ei. Minähän en saa sitä tehdä. Minä olen ehkä perheen isä tai perheen äiti, jolla on määrättyt velvollisuutensa. Se ei ole minun karmassani. Minä en ole vielä enkeli. Minun täytyy tyytyä vaatimattomampaan osaan, siihen, että saan auttaa niin paljon kuin voin.

Silloin se yksilö huomaa, että tämä meidän nykyinen, porvarillinen yhteiskuntamme on jollain tavalla kiero, se on jollain tavalla aineellisuuden kannalta katsoen kiero. Siinä on jotakin luonnotonta ja epäpuhdasta. Eihän meidän tarvitse ajatella muuta kuin sitä ilmiötä, mikä nyt taas on olemassa – minä en puhu Suomesta vaan Amerikasta – siitä ilmiöstä, että voi olla äärettömät makasiinit täynnä viljaa ja ihmiset saavat väristen istua ulkopuolella, kun heillä ei ole ruokaa. Tämä vilja säilytetään ainoastaan sitä varten, että viljan hinta ei laskisi. Se on sitä n.s. kansallisekonomiaa, jota välttämättä täytyy harjoittaa tämän taloudellisen elämän alalla. Viljaa ei voida myydä, ja ihmiset saavat kuolla nälkään, vaikka makasiinit ovat täynnä ruokaa! Viljan hinta laskisi, jos sitä myytäisiin! Onhan ihmiselämän arvo tuhatmiljoonaa kertaa pienempi kuin kullan, hopean ja rahan!

Tämä on jotain nurinkurista, jotain hirveätä, sillä kuta enemmän ihminen, jossa Kristus-henki elää, kuta enemmän hän katselee tätä näkyväisen maailman elämää, tätä n.s. taloudellista elämää, sitä enemmän hänelle selviää, että tässä näkyväisessä elämässä ei pitäisi olla mitään muuta periaatetta vallitsemassa kuin veljeys. Jos me emme ole veljiä sielumme puolesta siinä merkityksessä, että me olisimme kaikki samanarvoisia, niin me kuitenkin olemme veljiä tässä näkyväisessä elämässä siinä mielessä, että meillä kaikilla on

tällainen fyysillinen ruumis. Siinä suhteessa me olemme tasa-arvoisia veljiä. Meillä on aina oleva tämmöinen yhteiskunnallinen pulma, tällainen hirmuisen vaikea kysymys edessämme, kunnes me lopulta nousemme elämän edessä ja tunnemme, että tämä näkyväinen elämä on välttämättä järjestettävä veljeyden pohjalle. Se on totuuden hengen mukaista. Me emme pääse siitä. Me emme voi tehdä mitään vallankumouksia, ja ihminen, jossa on Kristus-henki, kammoo kaikkea väkivaltaa. Ei hän voi muuttaa maailmaa ja kehottaa muita sitä tekemään. Kristus-hengessä näemme ainoastaan aivan selvästi, että meidän kaikkien yksilöiden täytyy kasvaa siihen, että sydämemme ei saa rauhaa ja omatunto ei saa rauhaa, ennenkuin veljeys vallitsee tässä näkyväisessä maailmassa, ennenkuin on mahdotonta, että ruokaa on liian paljon maan päällä ja samalla ihmiset saavat kuolla nälkään. Semmoinen seikka pitää olla mahdoton. Sitä Jumalatkin katselevat ankarasti, sitä kaikki suuret ihmiset, kaikki tietäjät, kaikki vapahtajat alituisesti itkevät. Heidän sydämensä vuotaa verta, niin kauan kuin me ihmiset emme kasvata itseämme veljiksi tässä ulkonaisessa merkityksessä. Nämä meidän olomme, niin kuin ne nyt ovat, ovat todella hyvin vaikeita juuri yksilön kannalta.

Näissä yhteiskunnissa ei ole ainoastaan se kyllin, että me annamme silloin kuin meillä on, sillä se sattuu verrattain harvoin näissä hyvin järjestetyissä yhteiskunnissa, sattuu hyvin harvoin, että ihmisellä on enemmän antamista; ei ole ainoastaan se kyllin, että me annamme, vaan meidän täytyy myös mennä takauksiin toistemme puolesta. Kristus-hengen eläyttämä ihminen täytyy olla alituisesti rehellinen ihminen. Hän ei saa kirjoittaa takauksia, joista hän ei voi vastata, vaikka tuo toinen ihminen olisi kuinka rehellinen tahansa. Tietysti tuo toinen maksaa, ja minä luotan siihen, mutta minä en saa sittenkään antaa nimeäni, jollen todella voi kirjoittaa

sen sillä mielellä, että minä osaan vastata siitä. Niin pian kuin jollain ihmisellä on enemmän maallista tavaraa, niin pian kuin ihminen on herännyt hyväsydämisyyteen, niin hän tahtoo auttaa ja antaa. Mikä siitä on seurauksena? Hyvin pian hän joutuu hirmuisiin vaikeuksiin, ja vaikka hän on kuinka rehellinen itselleen, vaikka hän koettaa kuinka rakastaa ja olla maltillinen, niin hänet aivan kuin olojen pakosta vedetään mukaan semmoisiin seikkailuihin, että hän huomaakin, että hänellä on velkoja vain toisten takia. Oli eräs ihminen, joka sanoi: ”Minä annan vähintään tuhat markkaa joka päivä ihmisille. Sen minä voin antaa. Mutta minua on pyydetty moniin takauksiin, ja siitä on seurauksena, että olen saanut maksaa miljoonittain toisten puolesta, ja nyt on minun täytynyt lopettaa tämä jokapäiväinen auttaminen.”

Näin voi helposti käydä, sillä tässä meidän yhteiskunnassamme on jotakin nurinkurista ja kieroja ja epärehellistä. Se ei ole täydellisesti veljeyden pohjalla. Se on pikemmin taistelun pohjalla. Kaikki sotivat toisiaan vastaan. Täällä kaikki taistelevat oman toimeentulonsa puolesta. Hän, joka voi paremmin pärjätä on vähän niin kuin toisten ihmisten yläpuolella. Mutta kaikki, jotka eivät osaa keinotella itselleen rahaa, kaikki ne kuuluvat noihin suuriin joukkoihin, jotka saavat tehdä työtä otsansa hiessä, jotta he pysyisivät pystyssä tässä elämässä.

Tämä kaikki johtuu siitä, että me emme ole heränneet siihen Kristus-tuntoon, siihen veljeyteen, että selvästi näkisimme, kuinka veljeyttä on myös toteutettava ekonomisesti. Tämä on niin vaikea pulma, sillä on ihmisiä, jotka ovat luonnostaan laiskoja ja eivät tahdo mitään tehdä. Sitten on taas ihmisiä, joilla on tilaisuus olla mitään tekemättä, koska heillä on yllin kyllin elämän hyvyttä. Niin kauan kuin ei ole veljeyttä, täytyy olla sellaisia, jotka elävät ruhtinaallisesti. Mutta kun me tulemme siihen, että me tahdomme

sydämessämme tehdä ja järjestää kaikki rakkauden ja veljeyden pohjalle, niin kaikki käy hyvin. Me emme saa antaa enemmän kuin meillä on. Me emme saa sitoutua suurempiin velvollisuuksiin, kuin mihin me kykenemme. Tämä on vaikea kysymys.

Ja ihmiset, jotka todella ovat jotain elämässä kokeneet, voivat tulla siihen kohtaan kuin eräs venäläinen rikas tehtailija – en muista hänen nimeänsä. Hänellä oli vuodessa tuloja viisi miljoonaa kultaruplaa. Millä tavalla hän käytti rahojansa? Hän oleskeli aina ulkomailla, Euroopassa. Ainoastaan omaksi huvikseen. Hän eli ylellistä elämää. Hän oli terve ja voimakas, ja hänen ruumiinsa kesti. Koska hänellä oli rahoja, niin hän saattoi hoitaa terveyttäänkin, ja niin hän pysyi pystyssä, vaikka olikin nauttinut liian paljon. Sitten hän joutui keskelle venäläistä vallankumousta. Ja silloin hänelle sanottiin: ”Teillä on suuria tehtaita. Nyt valtio takavarikoi tehtaot, ja te saatte itse jäädä tehtaitanne johtamaan. Te saatte saman palkan kuin yleensä maksetaan.” Siitä siis, että hän oli ollut monimiljonääri, meidän rahoissamme miljardööri, siitä hän yhtäkkiä joutui siihen asemaan, että hän sai aina tehdä työtä, johtaa tehdasta ja tyytyä melko pieneen palkkaan. Mutta hän olikin miesten mies. Hän ei tästä ollenkaan masentunut. Jonkun ajan kuluttua hän meni bolshevistien johtajien luo ja sanoi: ”Minä tulen vain kiittämään teitä. Kun minulla oli nuo rahat, niin minä en tiennyt Jumalasta ja Kristuksesta yhtään mitään. Mutta kun minä jouduin näihin olosuhteisiin, niin minä olen oppinut Kristusta tuntemaan. Nyt minä en tahtoisi vaihtaa tätä elämää mihinkään ylellisyyteen. Minä olen teille suuresti kiitollinen.” Tämä oli nyt tietysti aivan erikoinen tapaus, ja tuo ihminen oli tietysti kaunis ja suurenmoinen sielu.

Me tiedämme, että tämä tunnusmerkki – ihminen, joka elää Kristus-elämää ei vastusta pahaa – merkitsee myös, että hän ei ollenkaan voisi käyttää mitään väkivaltaisia keinoja, se merkitsee

myös, että hän ei voisi käyttää mitään aseita. Jos me näemme ihmisen kieltäytyvän sotapalveluksesta, kieltäytyvän aseita kantamasta, niin meidän täytyy tunnustaa, että tuossa ihmisessä on Kristus-hengen elämää, vaikka hän ei itse siitä tietäisi. – Veljeyden nimessä minä en voi kantaa aseita. Kristuksen tähden minä en voi kantaa aseita. – He mieluummin kuolevat kuin tekevät sellaista, joka on väärää.

Muistan kaksi veljestä kapinan ajoilta. Isohiisi oli heidän nimensä.¹² He elivät Kristuksen hengessä, ja he ymmärsivät tuon, että ihminen, joka ei ole itse antanut itselleen henkeä, ei voi, ei ole oikeutettu ottamaan sitä toiselta. – Nyt nuoret miehet, kaikkien täytyy lähteä rintamalle, täällä taistellaan nyt uuden suurenmoisen ihmiskunnan puolesta. – Näin heille sanottiin, mutta veljekset vastasivat, etteivät he voi kantaa aseita, sillä eihän rauhan ja rakkauden asioita voi miekalla saada aikaan. – Me emme voi tätä ymmärtää, me kieltäydymme tekemästä pahaa. – Jahaa, sanoivat punaiset, te tiedätte, mitä me nyt teemme? – Kyllä me sen tiedämme, te riistätte meiltä hengen. – Niin sitten kävikin. Tämmöistä voi korkeintaan ymmärtää, jos ihminen on saanut raivokohtauksen, jos hänellä satumalta on konekivääri ja ampuu raivoissaan ketä tahansa tai jos hän on muuten sairas. Ei voi ymmärtää, että järkevät ja ajattelevat ihmiset sanovat, että meidän pitää nyt taistella Jumalan valtakunnan puolesta oikein tappamalla toisiamme. Kuinka voi totuuden puolesta käyttää valheellisia keinoja. Sen tähden ei ihmiskunta olekaan niin paljon mennyt ylöspäin. Eteenpäin pääsemme ainoastaan rauhallisin keinoin, silloin kun on rauhassa mietitty asiaa. Kun aseisiin tartutaan ja sotaa käydään, niin silloinhan hävitetään, mitä on saavutettu.

Sitten meillä on vielä tunnusmerkkejä. Ihminen, jossa Kristus-

¹² [Eelo Isohiisi (1883–1918) ja Akseli Isohiisi (1886–1918).]

henki vähänkään herää, rakastaa. Hän rakastaa kaikkia. Ei hänellä voi olla vihamiehiä. Jos joku häntä vainoaa ja hänelle pahaa tekee, niin hän rukoilee hänen puolestaan. Hän lähettää hyviä ajatuksia. Hän rukoilee, että tuon ihmisen omatunto heräisi. Ihminen, jossa Kristus-henki elää, ei voi muuta kuin sanoillaan sanoa, mitä on oikeata ja mikä väärää. Hän rakastaa kaikkia ihmisiä, kuulukoot he mihin kansakuntaan, sukupuoleen, rotuun, uskontoon, yhteiskuntaluokkaan tahansa. Semmoiset asiat eivät tee mitään eroa.

Näin Kristus-henki herää ihmisyksilöissä ja ihmisjoukoissa. Saisi Kristus-henki herätä vaikka kokonaisissa kansoissakin. Ei se mahdotonta ole. Se on silloin Kristuksen toista tulemista, kosmillisen Kristuksen tulemista, sillä kosmillinen Kristus tuli ensimmäisen kerran Jeesus Natsarealaisessa täydellisesti, sitä ennen aina myös mutta tähän maailmaan Jeesus Natsarealaisen kautta. Nyt kosmillinen Kristus tulee uudestaan kaikkien niiden ihmisten luo, jotka ymmärtävät Jumalaa, jotka oppivat huomaamaan ja näkemään, että Kristus, Jumalan Poika, on aina meidän luonamme. Ja vielä on sitten huomattava eräs seikka. Tämä kosmillinen Kristus ei ole minikään uskonnon yksityisomaisuutta, ei se ole kristittyjen kosmillinen Kristus enemmän kuin muhamettilaistenkaan, juutalaistenkaan, hindulaistenkaan. Se on kaikkien kosmillinen Kristus. Sen tähden ihminen voi, olkoon hän missä uskonnossa tahansa, herätä kosmillisen Kristuksen tuntoon. Kosmillinen Kristus voi tulla hänen luoksansa. Yhden tekevä miksi hän sitä nimittää. Ne ovat kosmillisen Kristuksen voimia, jotka heräävät hänessä. Jumalan Pojan voimia.

Sitten on aivan toinen asia: entä jos Jeesus tulisi? Jeesus Natsarealainen, se ihminen, joka oli Jeesus Natsarealainen, ennen kuin hän tuli kosmilliseksi Kristukseksi, se ihminen ei ole olemassa. Ainoa, joka voi tulla, on Jeesus Kristus. Se uusi ihmeellinen, joka syntyy Jeesus Natsarealaisessa, se on Jeesus Kristus. Tämä Jeesus

Kristus voi tulla uudestaan samalla tavalla kuin me voimme puhua, että muutamat vapahtajat tulevat uudestaan. He voivat syntyä uudestaan maan päälle. Mestari voi syntyä maan päälle ja elää ihmisten kesken, mutta ero on suunnaton kaikkien näiden Mestariolentojen ja Jeesus Kristuksen välillä. Jeesus Kristus ei synny uudestaan maan päälle, ja kuitenkin voimme sanoa, että Jeesus Kristus voi tulla takaisin. Mitä se oikeastaan merkitsee? Se merkitsee oikeastaan samaa kuin kosmillisen Kristuksen toinen tuleminen. Se perustuu siihen, että Jeesus Kristus on aina läsnä, on tässä ihmiskunnassa aina läsnä. Jeesus Kristus ei ole lähtenyt täältä pois. Ei hän ole siirtynyt toiseen palloon, ei hän ole olemassa jossain kaukana jumalallisessa maailmassa ainoastaan, vaan hän on olemassa myöskin meidän ihmiskunnassamme. Sen tähden ihminen, jossa kosmillisen Kristuksen voima herää ennen pitkää, taikka minä en tahdo mitään aikaa määrätä, sanokaamme ainakin pitkän ajan perästä, se ihminen tulee Jeesus Kristuksen yhteyteen. Me emme voi tulla täydellisesti kosmillisen Kristuksen luo ilman, että me tulemme Jeesus Kristuksen luo. Jeesus Kristus on kosmillisen Kristuksen suurin mysterio tällä maapallolla, ja Jeesus Kristuksen toinen tuleminen on erittäin ihmeellinen asia.

Jeesus Kristuksen tuleminen tapahtuu kahdella tavalla. Me näemme jo ensimmäisestä kristillisestä seurakunnasta, millä kahdella tavalla tämä toinen tuleminen voi tapahtua. Sitten on olemassa vielä kolmas tapa.

Ensinnäkin Jeesus Kristus tulee yksilön luo. Sillä tavalla kuin me näimme hänen tulevan Stefanoksen ja Paavalin luo. Stefanos eli semmoista elämää, että Kristuksen voimat vaikuttivat hänessä, ja sitten tuli hänen suuri hetkensä, kun hänet tuomittiin ja kun hänet kivitettiin. Hänen suuri hetkensä tuli, ja hänen silmänsä menivät auki, ja hän näki taivaan, hän näki Jumalan, ja hän näki Jeesus Kris-

tuksen Jumalan oikealla puolella. Stefanos näki Jeesus Kristuksen. Stefanos oli nähnyt Jeesus Natsarealaisen ainakin kerran. Olihan Stefanos tuntenut ainakin etäältä Jeesuksen läsnäolon Palestiinassa ja olihan hän sitten apostoleilta saanut uuden elämän itseensä. Olihan hän alkanut elää Kristus-elämää. Mutta se oli sanomattoman suurenmoista ja kuvaamatonta, se, että hän sitten näki Jeesus Kristuksen elävänä. Kaikki oli siis totta. Kuolema oli siis voitettu. Se, joka oli ollut maan päällä Jeesus Natsarealaisen hahmossa, oli siis todella Jumalan Poika nyt. Hän oli todella olemassa. Niinhän hän itse oli sanonut: ”Minä olen teidän kanssanne maailman loppuun saakka, minä en teitä jätä.” – Yhä useampi ihminen tulee tällä tavalla näkemään Jeesus Kristuksen. Me olemme nyt semmoisessa aikakaudessa, ja lähestymme yhä suuremmalla voimalla semmoista aikakautta, että ihmiset meidänkin kristikunnassamme alkavat, yhä useammat ihmiset alkavat elää todellista Kristus-elämää, ja silloin heidän silmänsä menevät auki näkemään Jeesus Kristusta. Silloin he saavat taivaallisen kasteen ja heistä tehdään Jumalan Poikia. Tämä näyssä tuleminen, tämä ikäänkuin astraalisella tavalla tuleminen on Jeesus Kristuksen tulemista yksilön luo. Sillä tavalla voi tapahtua vaikkapa joukoillekin. Voimme ajatella, että yksi ensin tulee niin suureen vibratsiooniin, että se tarttuu toisiin, ja niin saavat kaikki nähdä. Silloin se on ihmeellinen joukkokokemus. Semmoistakin tulee olemaan täällä maapallolla, ehkä ennen pitkää.

Mutta sitten on toisenlainen Jeesus Kristuksen tuleminen. Sitten on se toinen puoli, jota varten apostolit perustivat *ekkleesian* eli kirkon. Se perustettiin sitä varten, että ihmiset oppisivat puhdistamaan itseään, oppisivat kasvattamaan itseään niin epäitsekkäiksi ja itsensä unohtaviksi kuin mahdollista. Tarkoitus kirkolla on juuri, että kun ihmiset tällä tavalla kehittyvät ja puhdistuvat, niin tulee aika, jolloin he saavat nähdä Jeesus Kristuksen, ainakin heidän sisäisenä

kokemuksenaan, kirkon sisäisissä mysterioissa. Niinhän tapahtui ensimmäisenä vuosisatana. Yhtäkkiä kun veljet siellä istuivat yhdessä, niin Jeesus Kristus ilmestyi heidän luokseen. Jeesus Kristus tulee näkyväksi, hän puhui heille, siunaa heidät ja poistuu sitten. Näin tapahtui muutamissa ensimmäisissä seurakunnissa aina silloin, kun he viettivät n.s. ehtoollismysteriota. Ehtoollismysterio oli sitä varten, että Jeesus Kristus voisi itse näyttäytyä. Sitä varten on Kristuksen kirkko olemassa. Mehän emme ole nykyisissä kristillisissä kirkkoissa tätä ollenkaan toteuttaneet. Emme ainakaan usein kuule, että kirkollisissa mysterioissa Jeesus Kristus tulisi. Se voi tapahtua, mutta silloin oikeastaan jollekin yksilölle. Se ei ole minun tietääkseni useinkaan tapahtunut joukoille. Tämä on Jeesus Kristuksen toinen tuleminen, joka voi uusiintua koska tahansa ja kuinka usein tahansa, kun me ihmiset vain olemme valmistuneet.

Sitten on vielä kolmas Jeesus Kristuksen takaisin tuleminen, ja se tapahtuu silloin, kun hän tulee Messiaana. Aivan kuin juutalaiset aina ovat odottaneet, että Messias tulisi, heidän taivaallinen kuninkaansa, heidän pelastajansa, joka asettuisi heidän maallisia olojansa johtamaan, joka asettuisi heidän valtakuntansa etunenään ja joka määräyksillään ja käskyillään tekisi kaikki onnellisiksi. Tätä aikaa Jeesus Kristus odottaa. Hän on myöskin Messias, ja hän tahtoisikin esiintyä Messiaana. Hän tahtoisikin, että Jumalan valtakunta tulisi maan päälle. Hänhän on opettanut meitä rukoilemaan joka päivä: Tulkoon sinun valtakuntasi, tapahtukoon sinun tahtosi niin maan päällä kuin taivaissa.

Ei hän opettanut sitä turhaan, ei sitä varten, että me pimeydessä jotain yrittäisimme. Hän todella tahtoo, että me miettisimme ja valmistaisimme itseämme, jotta Jeesus Kristus todella voisi tulla näkyväiseen maailmaan takaisin.

”Minä en voi tulla takaisin, jollei teidän maailmastanne tule en-

sin Jumalan valtakuntaa. Minä en voi olla näkyväisessä muodossa teidän kanssanne, jollette te muodosta olojanne semmoisiksi, että minä voisin teitä johtaa. Valmistakaa sitä aikaa. Rakentakaa temppeleitä. Rakentakaa itsestänne temppeli, josta ainoastaan puuttuu ylimmäinen pappi. Asettakaa kuninkaallinen tuoli, jota te todella tahdotte totella, ja se vain odottaa hallitsijaansa ja todellista kuningastaan. Minä en muuta pelkää kuin sitä, että te luulisitte, erehtyisitte luulemaan niin kuin Juudas ja niin kuin ohimennen Pietari, kun hän sivalsi korvan poikki sotilaalta, että minun valtakuntani tulisi väkivallalla. Heti kun te ryhdytte väkivaltaan, niin minä sanon: 'Minun valtakuntani ei ole tässä maailmassa.' Vasta sitten kun te tunnette näkymättömän maailman olemassaolon, kun te rukoilette, että tämä näkymätön toteutuisi maan päällä, vasta sitten, kun te tahdotte kuunnella viisaan opetuksia ja noudattaa hänen käskyjään, vasta silloin minä tulen. Minä tulen kuninkaana, ja minä hallitsen teitä. En minä pelkää istua silloin kuninkaan istuimelle. Mitä kunniaa minulla on? Ei tämä näkyväinen maailma ole mitään. Vasta silloin kun tästä maailmasta tulee Jumalan valtakunta, silloin minä tulen. Ette te voi totella minua näkyväisenä kuninkaana, ennenkuin te tottelette näkymättömän taivaallisen isän käskyjä. Teidän on täytynyt tulla näkymättömän maailman jäseniksi. Sitten voidaan muodostaa se tuhatvuotinen valtakunta, joka on ihmiskunnan ikävöimä, unelmoima onnen ja autuuden paratiisi. Se on kerran tuleva. Ette te elä täällä turhaan. Te käytte koulua, mutta kouluhan kerran loppuu. Jotainhan täytyy koulussa oppia, ja kun koulussa on oppinut, niin silloin tulee tuloksen ja kunnian hetki ja silloin te kaikki voitte elää taivasten valtakunnassa Jumalan poikina ja tyttärinä, Jumalan lapsina keskenänne.”

Tämä on Jeesus Kristuksen toinen tuleminen kolmannessa merkityksessä, ja sehän ei voi tapahtua yhtäkkiä. Taikka se voi tapah-

tua koska tahansa, sillä sehän on asia ulkopuolella aikaa. Luultavaahan kuitenkin on, kun me asetumme oman järkemme kannalle, että kuluu tuhansia ja miljoonia vuosia, ennenkuin Jeesus Kristus sillä tavalla voi tulla meidän luoksemme. Se hetki on ainoastaan Isän tiedossa, ja Isä yksin tietää, koska me ihmiset jaksamme ottaa sitä vastaan.

XII

UUDEN VUODEN ALKAESSA

Esitelmä 3.1.1932

Uutta vuotta alkaessa, jolloin luo huomioivan silmänsä ympäröivään maailmaan ja ihmisten elämään, tulee väkisinkin mieleen vanha vertauskuva vangista, joka kopistaan ei pääse ulos. Siellä hän puoleksi tajuttomana ja ainakin toivottomana ryntää edes takaisin kopissaan, lyö päänsä seinään, ravistelee rautaista ikkunaansa, mutta ei tule ajatelleeksikaan koettaa ovea, sillä ovi hänen kopissaan on jätetty auki. Hän pääsisi ulos ilman pienintäkään vaivaa ja vaikeutta, mutta hän mieluummin lyö päänsä seinään. Tämä vertauskuva kuvaa todella sitä tilaa, jossa meidän ihmiskuntamme elää, jossa ihmiset enimmäkseen viettävät aikaansa.

Me kaikki ihmiset olemme juuri vankeina tuommoisessa kopissa. Seinät tässä kopissa ovat meidän himojamme ja halujamme, meidän intohimojamme, meidän enemmän eläimellisiä kuin inhimillisiä vaistojamme. Niitä me näemme, voimme älytänkin, että nuo himot meissä ovat jonkunlaisina esteinä elämämme tiellä, mutta siitä huolimatta me aina juoksemme niiden perään ja lyömme päämme niiden seinään. Ne meitä ympäröivät. Sitten me myöskin joskus käännämme katseemme siihen rautaristikkoiseen ikkunaan, josta pilkistää päivän valo. Me emme yhtämittaa katsele siihen, mutta aina silloin tällöin me käännämme katseemme ikkunaan, ja se ikkuna on meidän järkemme, se on meidän ajatuksemme ja meidän ymmärryksemme. Päivän valo, joka paistaa ulkopuolella ja

paistaa jonkun verran meidän koppiimme, on se viisaus, jonka me olemme saaneet kuulla viisailta uskonnonperustajilta ja viisailta tietäjiltä. Meidän järkemme sanoo meille, että tuolla ulkona on vapaampaa, siellä on ilma kevyt hengittää, siellä on puolet elämää, mutta me vain ravistelemme silloin noita rautaisia ristikoita, emme saa niitä liikkumaan, emme pääse ulos.

On totta, että näin pitkälle tämä vertauskuva on hyvä, kun ajatellemme, minkälaiset olot olivat ennen, vuosituhansia sitten. Silloin ihminen ei päässyt ulos kopistaan, ei päässyt vain ravistelemalla järjen ikkunoita, vaan silloin hänen piti ennen kaikkea istua perin rauhallisesti, istua siinä kopissaan aivan rauhallisesti, tietysti tuumailten ja ikävöiden, kunnes hän oppi menemään ulos ikkunasta, ei tässä fyysisessä ruumiissa, vaan jossain semmoisessa toisessa sieluruumiissa, joka hänessä muodostui hänen mietiskellessään ja ajatellessaan. Sitten hän jonain päivänä saattoi lähteä ulos näkyväisestä ruumistaan ja kulkea tuon ikkunan luo ja havaita, että hän siitäkin saattoi pujahtaa läpi.

Mutta nyt ei ole enää niin. Muutamia ihmisiä ehkä voivat istahda aivan rauhallisesti mietiskelemään ja pysyvät rauhallisina ja hiljaa kunnes he lähtevät vapauteen, kunnes he pääsevät ulos sieluruumiissaan. Mutta useimmat ihmiset tuntevat aivan kuin ilmassa, että aika on muuttunut, että ehdot vapauteen pääsemiseksi ovat toiset, että nyt ei ole tarvis niin paljon tehdä työtä miettimisen, kaikenlaisten joogaharjoitusten ja askeettisten menetelmien avulla, ennenkuin pääsisi vapaaksi. Ihmiset tuntevat tämän vaistomaisesti ja ovat sen tähden levottomampia. He eivät malta mitään. He juoksevat aina noiden himojen virvatulten jälkeen. Kun he järjellään katselevat maailmaa, niin sekin tuntuu heistä rautaristikkoiselta ikkunalta, joka ei suinkaan päästä heitä vapaaksi, vaan joka selvemmin näyttää kuinka pessimistinen heidän elämänsä on, kuinka toi-

voton.

Ja koko tämä merkillinen tietämättömyys ja itsepäisyys johtuu siitä, että me ihmiset emme ota huomioon sitä seikkaa, että on ovi olemassa tässäkin kopissa ja että se ovi on avattu. Meidän täytyy vain mennä tuon oven läpi, työntää se auki ja asettua siihen uuteen elämään. Mutta vaikka me kuulemmekin siitä – totta on, että me verrattain vähän olemme saaneet siitä kuulla – mutta vaikka me kuulemmekin siitä, että on ovi olemassa ja että se ei ole enää lukittu, niin me emme uskalla sitä lähestyä. Meistä tuntuu turvallisemmalta lyödä päämme seinään ja ravistella ristikoita. Se tuntuu niin tutunomaiselta ja luonnolliselta. Meistä tuntuu niin kotoiselta, kun saamme huutaa ja valittaa ja saamme kertoa toisillemme kuinka huono tämä olemassaolo on, kuinka se on surkeutta täynnä ja kuinka jokainen vaeltaa perikatoa kohti. Se tuntuu meistä kotoisemmalta. Siinä ei vaadita niin erinomaista voimaa itsemme yli.

Mutta me tiedämme, että jos me lähestymme tuota ovea, niin täytyy meidän olla miehiä, olimme sitten miehen tai naisen ruumiissa. Meidän täytyy olla miehiä, s. o. ihmisiä, jotka hallitsemme itseämme, jotka emme juokse ympäri kuin päättömät kanat, jotka emme lennä seinästä seinään niin kuin kärpäset. Me tunnemme tämän etukäteen. Jotain meiltä vaaditaan, jotain uutta ja ennenkuulumatonta, jotain semmoista, että me emme saa olla ihmisiä siinä merkityksessä kuin me olemme tottuneet ajattelemaan, että ihmisen pitäisi olla. Me emme saa olla niin kuin sokeat, vaan meidän täytyy katsella totuutta suoraan silmiin. Meidän täytyy käydä suorina ja pää pystyssä oven läpi ja vääntää sen kahvaa ja astua ulos Jumalan ihanaan maailmaan.

Mikä se on tuo ovi, joka meillä on kopissamme? Siihen meidän ei kauan tarvitse etsiä vastausta. Se on Kristus, se ovi on Buddha. Ja Jeesus Kristuksen jälkeen on tämä ovi meille avattu. Meille on

selvästi sanottu nyt, että me voimme päästä tajunnassamme ulos tuosta ovesta. Jeesus Kristus on antanut meille selvät määräykset ja neuvot ja samoin ennen häntä Buddha. Meidän ei tarvitse olla millään tavalla epätietoisia, mikä meitä odottaa. Meidän täytyy omaksua vain se uusi tie, joka meidän eteemme aukenee, ja meidän täytyy tuntea, että voima ja elämän mahdollisuus tähän kaikkien on olemassa. Meidän täytyy tuntea, että se mahdollisuus on Kristus. Nyt on elämä meitä lähellä. Meidän ei enää tarvitse paeta parasta itseämme. Me voimme tuntea, että Kristus-elämä on jostakin, jonka me voimme ihmisinä omaksua. Ja kun me sen teemme, silloin voimme astua ulos. Silloin voimme astua kopistamme ulos, sillä silloin me myös kykenemme noudattamaan niitä määräyksiä, määritelmiä, neuvoja ja käskyjä, joita Jeesus Kristus ja ennen häntä Buddha antoivat. Ei ole tämä meille mahdotonta enää. Jos se ennen olisi tuntunut mahdottomalta, niin se ei tunnu silloin, kun me tunnemme, että Kristus on se voima suuressa kosmisessa Kristuksessa, Jumalan sanassa, joka on meissä. Siinä on se voima.

Kun katselemme tätä elämää ympärillämme, tuntuu meistä, että se on vähäisen niin kuin olisimme hullujen huoneessa. On niin kuin kaikki hourailisimme, kun emme tahdo ottaa elämää vastaan; kun me epäilemme, että se elämä, jota Kristus tarjoaa meille, että se elämä on luonnotonta ja epäkäytännöllistä. Meillä on tuo käsite erikoisena lempikäsitteenä: epäkäytännöllinen. Jos me jostakin asiasta sanomme, että se on epäkäytännöllistä, tai jostakin ihmisestä, että hän on äärettömän epäkäytännöllinen, niin me olemme leimanneet tuon ihmisen aivan mahdottomaksi. Asia, joka on epäkäytännöllinen, jota ei voi käytännössä toteuttaa, se on aivan mahdoton meidän mielestämme, aivan vihoviimeistä. Se on jotain mahdotonta. Sillä käytäntö on meistä ja aivan oikein se, joka ratkaisee. Mikä käytännössä on mahdollista, se on mahdollista. Mitä käytän-

nössä ei ole toteutettavissa, se on epäkäytännöllistä. Me emme vain huomaa sitä yhtä seikkaa, että me emme ole käytännössä koettaneet, kuinka käytännöllinen tai epäkäytännöllinen tuo Buddhan tai Jeesuksen neuvoma tie on. Me emme ole koettaneet, kuinka käytännöllinen tuo ovi on ja kuinka käytännöllistä on mennä siitä ulos. Me olemme aina pitkin matkaa, jos me olemme tietoisia siitä, että Buddha tai Kristus ovat neuvoneet tien elämään, aina jo etukäteen leimanneet sen tien epäkäytännölliseksi. Tämä meidän elämämme hän on niin perin käytännöllistä. Kristus ja Buddhakin seisovat mykkinä tämän kaiken edessä. He eivät voi tätä probleemia ratkaista. Me olemme määrättyllä leimalla leimanneet jo kaiken. Me olemme leimanneet itse elämän lähteen, ja me olemme tyytyneet omaan, tekisi mieleni sanoa, hulluuteen. Mutta jos me rohkenemme ryhtyä käytännössä noudattamaan Kristuksen neuvoja ja osviitoja, silloin vasta kun loogillisesti asiaa ajattelemme, silloin vasta, olemme jonkun verran oikeutetut sanomaan, ovatko nuo neuvot käytännöllisiä tai epäkäytännöllisiä, ei ennen.

Kun nyt katselen elämää, niin olen huomaavinani lapsista paljon lupauksia. Mielestäni on lapsissa paljon semmoista Kristusmaista, paljon semmoista heidän tietämättään, joka veisi heidät selvästi Buddhan tai Kristuksen luo, jos he tulisivat siitä tietoisiksi. Jotkut lapset ovat aivan semmoisia, että he voivat olla meille, jotka sanomme itseämme aikaihmisiksi, esimerkkinä. He voivat ratkaista vaikeita kysymyksiä, sanokaamme vaikeita siveellisiä konflikteja ja tilanteita aivan yksinkertaisen rehellisellä, totuudenmukaisella tavalla. He osaavat nähdä syvälle monissa kysymyksissä, jotka ovat meistä ylen vaikeita. Eivät he näe syvälle sillä tavalla, että he olisivat tietoisia siitä, mutta he aivan kevyellä, luonnollisella tavalla näkevät. Minä olen tielläni tavannut monta sellaista lasta täynnä lupauksia.

Usein kyllä ne lupaukset eivät täyty sitten elämässä kaikessa laajuudessaan. Usein ne jäävät täyttymättä. Usein ne jäävät lapsuuden unelmiksi, joista sitten luovutaan. Siitä en osaa muuta sanoa kuin, että se on kasvatuksen vika. Jotain vikaa on kasvatuksessa. Me emme osaa noita nuoria ihmistaimia niin hoivata ja niin hoitaa, että se, mikä heissä on parasta, pääsisi kasvamaan, vaan meillä on omat ennakkoluulomme. Me tietämättämme estämme, panemme aitoja tuon parhaimman ympäri, niin että se, mikä on lapsissa huonompaa, pääsee voimalla esiin. Siitä emme voi moittia aikamme ihmiskuntaa ja omaa itseämme, sillä kaikki täysi-ikäiset ihmiset, jotka ovat tekemisissä lasten kanssa, epäilemättä yrittävät parastaan. He koettavat parastaan sen tähden, että he, jos ovat vanhempain asemassa, he luonnostaan rakastavat lapsiaan, ja jos he ovat opettajan asemassa, he koettavat tehdä parastaan. Emme siis saata moittia ihmisiä, ihmisyksilöitä siitä, että emme osaa oikein tehokkaasti kasvattaa lapsiamme, vaan meidän täytyy enemmän moittia koko sitä henkeä, mikä on vallalla, mikä vallitsee täällä maan päällä.

Emme voi lapsiakaan kasvattaa toisella tavalla, jollemme muuta elämäkäsitystä, jollemme muuta tietoa, että itse otamme vastaan sen Jumalan Pojan, joka on ihmiskuntaan tullut, jollemme itse ota vastaan sitä uutta elämää, jonka suuret viisaat, ennen muita Buddha ja Jeesus Kristus ovat meille tarjonneet. Vasta sitten kun meidän oma personallinen elämämme muuttuu, vasta sitten muuttuu suhteemme lapsiin, vasta sitten voimme auttaa lapsiamme, kasvattaa heitä.

Kasvatushan ei ole mitään semmoista ainoastaan, joka tulee ilmi sanoissa. Kasvatus ei tietystikään voi olla ilman sanoja. Täytyy sanojenkin voimalla kasvattaa, mutta kasvatus on suurimmaksi osaksi sitä, mikä meistä säteilee, sitä elämää, sitä uskoa, sitä sisäistä tie-

toa ja henkeä, mikä meistä säteilee. Se vaikuttaa välittömästi lapsiin, joiden kanssa olemme tekemisissä. He ovat kuin sieniä, jotka imevät itseensä sitä vettä, joka on heidän ympärillään. Jos meistä lähtee Kristus-elämän puhdistavaa ja kirkastavaa vettä, niin lapset, jotka ovat tekemisissä meidän kanssamme, imevät itseensä sitä vettä ja heidän janonsa tulee sammutetuksi. Tietämättään he kasvavat sitten siinä hengessä ja oppivat itsestään ymmärtämään asioita. He ehkeivät ole sitten tuomitut lyömään päätänsä seinään, kun he kasvavat.

Me emme siis voi moittia ihmisiä, emme voi moittia itseämme, jos emme kykene vielä ihanteellisesti kasvattamaan lapsia. Itseämme voimme moittia siitä, jos me olemme liian laiskoja, liian leväperäisiä, liian välinpitämättömiä, ettemme ehdi emmekä viitsi etsiä Jumalaa, emme viitsi etsiä totuutta, emme halua elää totuuden pyhässä hengessä. Jos emme välitä elää Jumalan kauneudessa, silloin voimme moittia itseämme. Silloin on meillä täysi syy moittia itseämme.

Kääntäkäämme nyt katseemme nuoriin. Ajatelkaamme minkälaisia nuoret ihmiset ovat. Minkälainen on heidän elämänsä? Näen, että heissä käy voimakas sisäinen taistelu, sillä he jotakin näkevät. He eivät tyydy istumaan lattialla kopissaan ja leikkimään siellä. He ovat nousseet jo jaloilleen ja katselevat ympärilleen, ja he näkevät myös tuon ikkunan, josta valo loistaa, mutta enimmäkseen eivät yritä ollenkaan kuunnella sitä sisäistä ääntä, joka muistuttaa heille, mitä he mahdollisesti ovat oppineet ja kuulleet, nimittäin, että ihmiskunnassa on aina ollut ihmeellisiä uskontoja ja on vieläkin uskontoja, jotka opettavat Jumalasta, totuudesta ja mitä elämä on. He ovat nähneet uskontojen irvikuvia ympärillään. Meillä on nuorina totuuden vaisto, että me sanomme itsellemme, että jos joku ihminen pitää mielessään aina tuota valoa, joka tulee tuosta ikkunasta,

jos hän elää siinä valossa, niin se saisi näkyä hänen kerrassaan muuttuneessa elämässään, silloin hänen pitäisi olla ylen jalo ja ylevä ihminen. Vaikka niitä sellaisia ihmisiä olisikin, niin nuoret ihmiset eivät näe heitä, koska he eivät taistele joka askeleella, vaan enimmäkseen he näkevät, että uskontojen suurten olentojen nimiä käytetään väärin, sillä tavalla väärin, että on uskonnoista tehty välikappaleita, vain mantteleita, viittoja, joilla peitetään oma huonous. Ehkä uskonnosta on tehty keppihevonen, jolla pyritään ylöspäin yhteiskunnallisessa asteikossa. Ehkä uskonnosta on tehty jokapäiväinen tapa, jolla ihmiset tyynnyttävät ja rauhoittavat omaatuntoaan, kun omatunto moittii, että he eivät elä niin kuin pitäisi. He eivät ole niin epätsekkäitä kuin omatunto vaatisi. Silloin he käyvät rukoushuoneissa ja kirkoissa ja rauhoittavat tai vaimentavat oman tuntosäntä: ”No, olenhan minä sentään ollut kirkossa! Minä olin palvelemassa Jumalaa. Minä kuuntelin pitkää saarnaa. En kyläkään muista siitä mitään. Pappi oli niin pitkäveteinen. Mutta olihan laulu hyvin kaunista. Minäkin koetin laulaa mukana ja kaunistahan se oli. Soittokin oli kaunista.” – Tällä tavalla ihmiset rauhoittavat omiatuntojaan. Sitten viikolla he elävät entistä elämäänsä.

Nuoret ihmiset näkevät, että uskonnot ovat hyvin usein tällaisia, epätodellisia. Heistä tuntuu, että koko uskonnollinen elämä on vain yksi muoto elämässämme maan päällä ja heidän mielestään halveksittavin muoto, koska siinä on paljon pitkäveteistä. Sen tähden nuoret ihmiset kääntävät selkensä tuollaisille lastenkamarisaduille: ”Kelvatkoon nuo puheet profeetoista ja muista sellaisista asioista, kelvatkoon ne tyhmille ihmisille. Minähän näen, että se on paljasta humbuugia.” Nämä ihmiset eivät silloin voi pitää kiinni katsettaan tuossa ikkunan valossa, vaan he katselevat seiniä. He katselevat virvatulia, jotka heitä ympäröivät. He katselevat intohimojen lepatavia virvatulia ja juoksevat niiden perässä. He sanovat itselleen ja

toisille: ”Täytyy kokea mitä elämä on, täytyy kokea kaikkea. Minä olen tänne syntynyt ja täällä minä olen tämän ainoan kerran, hulluhan minä olisin, jos minä rupeaisin rukoilemaan. Meidän täytyy kokea elämää. Meidän täytyy juosta noiden kaikkien kauniiden valojen perässä ja silloin me opimme tuntemaan, mitä elämä on.”

Sen tähden me näemme, kuinka nuoret ihmiset hyvin mielellään juoksevat suin päin elämän virvatuliin. He tahtovat kokea. He tahtovat kokea, mutta he eivät tiedä, mikä kokemus on oikea, he eivät tiedä, että ei mikään kokemus ole oikeutettu, jonka ylitse ei ole Kristuksen rakkautta tai totuutta. Rakkaus on kaikista luotettavin. Mikään kokemus ei ole muutoin elämän oikeuttama. He eivät tiedä, että meidän on aivan turha kokea kaikkea saastaa, mitä elämässä on, ja he heittäytyvät kokemusten pyörteeseen tietämättä, että kokemus on luvaton, jos sen päälle ei ole kirjoitettu sanaa rakkaus. Jos ei rakkaus vie meitä kokemuksiin, niin kokemus on turha, sillä se kokemus on silloin ennen koettu. Ne, jotka näkevät hieman syvemmälle elämään ja tietävät, että me ihmiset olemme henkiolentoja, jotka käymme koulua täällä ja synnymme monta kertaa tänne elämään, ne tietävät, että kokemus on ennen koettua. Kokemukseen ei saa vetää mikään muu kuin rakkaus, totuuden rakkaus ja rakkaus ihmiseen, ihmisiin. Kaikki muut kokemukset ovat ennen koettuja. Ei meidän tarvitse semmoista kokea.

Joku voi tulla meidän luoksemme ja sanoa, että mistä me tiedämme, mikä on juoppous, jollemme ole sitä kokeneet. Kun juo itsensä humalaan, saa sitä kokea kaikenlaisia ihania asioita. Mistä sinä tiedät, mitä kaikkea voi juopuneena kokea, jollet itse ole juonut? Tähän voimme rauhallisesti vastata: ”Minä tutkin itseäni, kysyn itseltäni onko minulla mikään rakkauden syy siihen, että minä päihtyisin. Jollei minulla sitä ole, niin miksi sitä kokisin. Minä olen sen jo ennen kokenut. Ei minun ole pakko sellaista kokea, mutta

minä tiedän todella, voin vastata, minä todella ymmärrän noita ihmisiä, minä hengessäni tunnen, että minä en tuomitse noita, jotka elävät tuossa paheessa. Turha olisi minun vain tuota uudestaan kokea. Mitä siitä seuraisi, jos minä lähtisin, uhmaten lähtisin uudestaan kokemaan? Silloin se ei pysähtyisi vain kokemukseen, vaan silloin se iskisi niin kuin paha henki, perkele ja piru minuun kynsensä ja vetäisi minut johonkin hirmuiseen intohimoon. Silloin ei minusta tulisi muuta kuin jonkun hirmuisen himon orja ja minun sisässäni eläisi koko ajan mitä hirmuisin kyllästyminen.” Jos ihminen, joka on kulkenut kiirastulen läpi, ei tahtoisi tulla taivaaseen, niin hänet syöstäisiin helvettiin. Sen tähden on turha kokea sellaista, jota ei voi kokea rakkaudesta. On väärin kokea muuta. Turha ainakin. Sitä olen kuitenkin näkevinäni nuorten kesken.

Rakkaus saa panna ainoastaan ihmisiä liikkeelle, rakkaus totuuteen, hyvään ja oikeaan. Mikään muu ei saa panna ihmistä liikkeelle. Ihmisen täytyy tietää, että tuossa on ovi ja ovesta voi mennä ulos. Heissä ei saa mikään muu elää. Se on se vaatimus, joka täytyy hänessä elää. Jos sinussa on turhanpäiväisiä haluja, himoja ja ennakkoluuloja, niin luovu niistä. Jos tahdot olla ihminen ja päästä vapaana ulos kopistasi, on sinun luovuttava niistä. Tämä on se ainoa ehto, ja kuitenkin hän ei pääse ulos. Hän on nuorenakin, ja se on surullista, niin pelkuri, niin arka, että hän ei uskalla olla ihminen. Hän ei uskalla taistella itsensä herraksi. Me lyömme päämme seinään ja juoksemme virvatulten jälkeen. Kun me olemme saaneet vapaiksi kätemme, niin me jo lyömme päämme kovaan kiveen. Me emme uskalla sanoa itsellemme, että on tietoa. Taistele itsesi vapaaksi. Etsi totuutta, äläkä lakkaa etsimästä, ennenkuin olet löytänyt. Etsi Jumalaa, äläkä lakkaa etsimästä, ennenkuin Jumala on sanonut nimensä sinulle. Nuoret eivät yleensä tähän uskalla ryhtyä.

Varsinkin näin maailmansodan jälkeen olen näkevinäni hirmui-

sen paljon pessimismii kirjallisuudessa, uskon puutetta, arvostele-
vaa silmää, jotka melkein ivallisesti nauravat tällaiselle uskolle. Ei
ole nyt sitä vapautta, sitä rohkeutta, sitä iloa ja riemua, joka seuraa
siitä, että ihminen on voittanut itsensä. Kuinka me uskallamme
ryhtyä kirjailijoiksi, runoilijoiksi ja taiteilijoiksi, ennenkuin me
olemme voittaneet itsemme? Kuinka me voimme lähteä näyttä-
mään ihmisille, mikä totta on ja ylevää, kun me itse olemme niin
kiinni taisteluissa, että me olemme kuin ryömiviä vankeja, jotka
laahaavat kahleita perässään.

Minä tahtoisin huutaa kaikille nuorille ihmisille, että nouskaa ja
olkaa miehiä. Taistelkaa taistelu loppuun itsessänne, menkää roh-
keasti ulos elämään. Jokainen nuori ihminen on profeetta sisässään,
miksikä hän luopuisi esikoisoikeudestaan ja lähtisi aivan turhille
taipaleille, elämän silmissä turhille taipaleille? Miksikä hän ei läh-
tisi palvelemaan totuutta toisessa tai toisessa muodossa? Todelli-
nen semmoinen ihminen, josta on tullut suuri keksijä, suuri tiede-
mies, suuri taiteilija tai sitten elämässä jonkunlainen muu profeetan
tapainen olento, jokainen semmoinen ihminen on nuoruudessaan
nähtynyt oman unensa, selvästi hiihtänyt latunsa. Ei hän ole katsellut
vasempaan eikä oikeaan, vaan on suunnannut koko ajan katseensa
sitä päämäärää kohti, johon hän on hiihtämässä. Jumalat sen huo-
maavat, ja elämä itse sen näkee. Kaikkien nuorten edessä ja juuri
nuorten edessä on elämän voiton seppäle. He voivat kulkea tietään
suoraan luopuen eläimellisistä vaistoista, jotka ovat tarpeettomia.
Meidän ei tarvitse noudattaa noiden kaikkien ääntä, me voimme
kulkea jo ihmisinä eteenpäin. Nuorille tahtoisin juuri huutaa, että
jättäkää tuo luonnoton pessimismi, jättäkää tuo luonnoton ankara
katseenne, lähtekää eteenpäin kunnes olette Jumalan saavuttaneet,
totuuden saavuttaneet. Niin paljon tehkää työtä ja kulkekaa ja rien-
täkää. Sitten teillä on jotakin antaa.

Kun minä tulen meihin aikaihmissiin, ja kun minä katselen sitten meitä täällä maailmassa, millaista elämää me elämme ja minkälaisissa harhaluuloissa me elämme, niin olen näkevinäni, että me olemme jokainen astuneet jollekulle vanhalle, tutulle elämän polulle. Ehkei se olekaan mikään polku. Ehkä se on niin kuin leveä, kuin mukavaksi aukaistu tie. Me kuljemme sillä eteenpäin, ja me elämme sitten kaikki omissa itsepintaisissa luuloissamme ja käsityksissämme. Mikä kaikista enemmän silloin ihmetyttää, on se, että me olemme verrattain epäkäytännöllisiä. Elämme kaikenlaisissa epäkäytännöllisissä ennakkoluuloissamme ja haaveissamme. Emme katsele elämän todellisuutta suoraan silmiin. Vaikka me näemme, niin emme kuitenkaan katsele. Meidän on välttämättä pidettävä kiinni siitä fixistä ideasta, joka on meidän päässämme. Sitä täytyy palvella, ei katsoa, minkälainen elämä on todellisuudessa, mikä on se kohta elämässä, josta voisimme lähteä eteenpäin.

Me vanhat ihmiset olemme lakeja laativia olentoja. Meissä ei ole tulevaisuuden toivoa. Me emme ole sitä uutta polvea, joka tulee elämään vaikutusvaltaisen elämänsä maan päällä. Me olemme elämän keskellä olevia olentoja, jotka nyt ylläpidämme elämän muotoja semmoisina, kuin ne nyt ovat. Me olemme hyvin hitaita mitään muuttamaan. Kuitenkin täytyy toiselta puolen myöntää, että meillä vanhoilla ihmisillä on eräs ominaisuus, kokolailla hyvä ominaisuus, kokolailla arvossa pidetty ominaisuus, ja se on meidän oikeudentajuntamme. Nuorilla ihmisillä oikeudentajunta ei ole aivan yhtä selvä. Tietysti se on tavallaan selvempi ja ehkä näkyy enemmän, jos hän uskaltaa elää korkeamman oikeudentajuntansa mukaan, mutta meillä vanhoilla ihmisillä on oikeudentajunta selvä.

Mikä on oikeudentajunta? Se on se, jonka olemme vuosituhansien vierieissä tottuneet oikeaksi nimittämään. Täällä Euroopassa meillä on määrätty oikeuskäsitteet. Ne ovat meihin juurtuneet, ja

niistä pidämme kiinni. Se on järjestystä. Se on se, jota yhdellä sanalla sanotaan laiksi. Me ymmärrämme lakia. Nuori ihminen ei yhtä hyvin ymmärrä lakia kuin vanha ihminen. Vanha ihminen ymmärtää, mitä laki on. Laki on todella jotakin, joka jumalallisesti katsoen kuuluu, niin kuin sanomme, vanhaan liittoon. Laki on meidän puhekielessämme asetettu samalle tasalle kuin evankeliumi. Ja me käsitämme, että evankeliumissa on jokin uusi laki. Mutta me emme tahdo sitä tuskin uskaltaa aavistaa. Me tahdomme edes pitää kiinni laista ja ymmärtää järjestystä. Me olemme perustaneet valtiollisen elämämme järjestyksen pohjalle, ja korkeampaa emme näe. Me emme yleensä ja aivan noin joukkosielun kannalta näe mitään korkeampaa yhteisessä elämässä kuin lain. Lain tulee kaikkea säännöstellä. Ja se on meidän vahvuutemme heikkoudessamme ja pienuudessamme, sillä ei mikään jumalallinenkaan totuus tule lakia hävittämään vaan sitä täyttämään. Sen tähden kun me näemme lain täyttämistä, niin on hyvä, että me pidämme kiinni itse laista. Mutta tämä vie meidät taas toiselta kannalta usein erehdyksiin, käytännöllisiin erehdyksiin, itsepintaisiin ennakkoluuloihin.

Me olemme täällä Suomessakin vuosikausia eläneet merkillisissä ennakkoluuloissa. Me olimme parikymmentä vuotta viime vuosisadan lopulla, tämän vuosisadan alussa kasvaneet kokolailla raittiiksi kansaksi. Me olimme alkaneet ymmärtää, että ihmisen on parempi olla päihtymättä, juopumatta. Ihmisen on parempi olla raitis. Jotkut menivät kyllä niin pitkälle, että he eivät myöntäneet mitään muuta juomaa mahdolliseksi kuin vettä, se oli ainoa Jumalan luoma juoma, mutta sitten oli taas toisia, jotka ymmärsivät, että luonto on kasvattanut viinirypäleitä, niistä voi saada viinejä, ja näitä viinejä voi ihminen terveydekseen ja ilokseen nauttia. Kaikki kansat etsivät, kun taivas on synkkä ja aurinko ei paista, aurinkoa josta-

kin. Kun kuljemme etelämaissa ja näemme, kuinka ihmiset siellä juovat lasillisen viiniä ja tuntevat kuinka elämä kiertää heidän suonissaan, niin me voimme hyvin ymmärtää, että ihminen kaipaa aurinkoa veressään, kun aurinko ei paista. Tulee todella ajatelleeksi, että kuinka paljon enemmän ihminen kaipaa täällä pohjolan maissa aurinkoa. Täällähän aurinko niin vähän paistaa. Kuinka luonnollista olisi, että täällä saisimme nauttia vähäisen jotain viiniä. Näin voi ajatella, ja oli sitten kanta toinen tai toinen, oli se sitten semmoinen, että vesi on ainoa tai että viini on myöskin luonnon annin, niin jokainen ihminen ymmärtää, että molemmat nämä ovat ihan jotain toista kuin juopottelu. Juomiseen ihminen ei voi alistua. Hän ei voi alentaa itseään.

Me olimme täällä Suomessa siis viime vuosisadan loppupuolella ja tämän vuosisadan alussa päässeet niin pitkälle, että me huomasimme, että tämä kansa pyrkii olemaan raitis, ja sitten me ajattelisimme, että tehdäänpäs kieltolaki. Ja sen jälkeen me olemme saaneet käydä läpi semmoisen häpeän, että me olemme muka aivan raitis kansa. Me kannamme semmoista lippua. Kaikki muut kansat Euroopassa saavat pidellä vatsaansa naurusta, kun he huomaavat, että kansa, joka kantaa lippua korkealla, että tämä kansa, joka on raitis kansa, onkin aivan juopumuksen orja. Mikä ulkokullattu kansa! Mikä iljettävä kansa! Me olemme yhä voineet ylläpitää semmoista luuloa ja fantasiaa, että kyllä tämä kansa tahtoo olla raitis kansa ja kyllä se on raitis. Me emme ole ymmärtäneet, että juuri se, että me leimasimme pakoksi ja välttämättömyydeksi tuon raittiuden, se teki raittiuden mahdottomaksi. Jos minä olisin hullu itsevaltiast jossain valtakunnassa, niin minä voisin sanoa jonain kauniina kesäpäivänä: ”Aurinko paistaa ja ihmisellä on tukka, hiukset, päässä, että aurinko voisi siihen paistaa. Nyt ei saa enää kukaan panna lakkia päähänsä.” – Mutta sitten tulee syksy ja talvi ja tuu-

let, ja ai kuinka minun kansani tulee nuhaiseksi ja yskäiseksi. Lakia on pidettävä pyhänä. On hirmuista, jos joku panee karvalakin päähänsä. Hirteen semmoiset, jotka eivät tottele lakia. – Tämmöistä voisimme ajatella. Semmoista voisimme hulluudessamme tehdä. Me emme ota lukuun olevia oloja. Minä olisin kuninkaana unohtanut, että nyt tulee talvi. Minä itse kuljen linnassani, ja minä itse en ollenkaan tarvitse lakia päässäni. En ota huomioon ollenkaan muita kansalaisia, jotka eivät saa vain levätä linnassaan, vaan jotka ovat kovassa työssä.

Jokainen laki on vähän tämänsuuntainen, jos se pannaan pakolla täytäntöön, ennenkuin se on mennyt kansan tajuntaan. Nythän meillä Suomessa on ihmisiä, jotka haluavat kieltolain pois. Nyt voimme silloin ryhtyä todelliseen raittiustyöhön ja opetukseen. Nyt saamme taas nöyrtyä tekemään työtä.

Sitten on vielä toinen kysymys, ja se ei koske meitä suomalaisia. Se on tuo Versailles'in rauha. Versailles'issa tehtiin rauha maailmansodan jälkeen, ja siellä määrättiin kenenkä piti maksaa kulungit, jotka tulivat maailmansodassa. Kukaan ei tule ajatelleeksi, että tämä on suoraa hulluutta ja suora mahdottomuus ja suora epäveljellisyys. Maailmansodassa jos yksikään valtakunta olisi ollut siinä merkityksessä syytön, että se olisi sanonut: ”Minä en tahdo mitään sotaa”, niin ei se valtakunta olisi sotaan mennyt. Jos minä en tahdo tappaa toisia, niin minä yksilönä sanon: ”kiitoksia paljon” ja en mene sotaan. Se on yhtä yksinkertaista kansana. Jos joku kansa ei olisi ottanut osaa sotaan, niin se olisi voinut sanoa, että minähän olen syytön ja sen tähden en myöskään mitään korvauksia vaadi. Ja nyt sitten nämä kaikki kansat, jotka ovat tehneet mitä paha tahansa, istuvat ja ajattelevat, että kenenkä pitää nyt tämän kaiken maksaa: ”Se oli yksi tuommoinen hirmuinen vihollinen, joka hyökkäsi maahan, ja se on nyt nujerrettava.” Minä ihmettelin

kovin koulussa, kun n.s. maailmanhistoria kertoi tällaisista sodista, ja hirveintä oli kun kerrottiin rauhanehdoista. Minä en ymmärtänyt tuota yhtään. Mikä rauha se sitten oli? Minusta ei ollut mitään rauhaa koskaan. Ei mitään rauhaa ole koskaan ollut täällä Euroopassa, niin kauan kuin se on nimittänyt itseään kristityksi. Jos kerran pidetään rauhankongresseja, niin niissä olisi ehdottomasti päätettävä, ettei enää mitään vaadita toiselta, ei maita, ei rahakorvauksia, ei mitään. Se on ainoa mahdollinen tapa tehdä rauhaa. Niin, minä en ollut siellä Versailles'issa mukana, ja vaikka olisin ollutkin, niin eivät ne mitään olisi minun puheistani välittäneet. Kun rauhaa tehdään, niin jatketaan itse asiassa sotaa. Ampumisesta se siirtyy ekonomiseksi sodaksi. Ja sitä sotaa on nyt käyty niin paljon kuin on jaksettu. Nyt on alettu huomata, että tämä ei enää kauan käy. Täytyy luopua nyt korvausvaatimuksista, muuten emme pääse elämän alkuun. Englanti on kai valtioviisas maa, ja siellähän on erikoisesti puhuttu siitä, että korvausvaatimuksista on luovuttava, mutta se ihana Ranska, se ihana maa panee vastaan. Se kansa ei hevillä suostu. Se muistaa, että se itse sai maksaa viisituhattamiljoonaa kullassa eli monta vaunua kultaa. Tämä tietysti äärettömästi suututtaa Ranskan kansaa. He tahtovat kostaa. He eivät ymmärrä, että jos me tahdomme tulla ihmisiksi, jos me tahdomme saavuttaa rauhan maan päällä, niin meillä täytyy olla hyvä tahto, silloin meidän täytyy luopua koston tuumista. Ovi ei aukene, vaikka se on auki. Emme osaa työntää sitä auki, ennenkuin olemme luopuneet koston tuumista, ja sen tähden minä odotan, että Ranskakin vielä suostuu siihen, että se nöyrtyy ja sanoo: ”Olkaamme nyt sitten kerran veljiä ja tehkäämme rauha maan päälle.” Toivokaamme, että se käy siihen suuntaan. Aquarius on lähellä. Sen oireet tuntuvat jo. Ei kelpaa olla liian itsepintainen pahassa.

Sitten vielä mielestäni näen, että nämä meidän eurooppalaiset ja

koko maailman kansat ja yksilöt ja viisaat valtiomiehet ovat tansineet liian paljon kultaisen vasikan ympärillä. Eihän meillä ole mikään kultainen vasikka torilla tai erämaassa. Meillä on nyt se kultakanta. Emme ole päässeet yli eikä ympäri siitä. Kullalla on oma arvonsa. Mutta nyt ei ole kultaa kylliksi kaikissa maissa. Kaikki asiat ovat menneet sekaisin. Ihmiset eivät kykene ostamaan, vaikka on ruokaakin kylliksi maan päällä. Kulta on se arvon mittari. Ihmiset saavat mieluummin kuolla nälkään, kuin että kulta saisi kadota maailmasta. Jokin arvomittari täytyy olla. Mutta miksikä emme voisi tehdä niin kuin monet valtiomiehet ymmärtävät, että ei olisi muuta kuin yksi ainoa raha maailmassa – sanokaamme sitä vaikka dollariksi tai miksikä tahansa – yksi raha, joka ei muutu; yksi ainoa keskuspankki, ei mitään tullirajoja, aivan vapaa kauppa. Siihen suuntaan olemme menemässä. Nyt me kiristämme tulleja. Tämähän on aivan kuin vanhaa keskiaikaa. Silloinkin oli neljän–viiden pennin tullit. Kun tultiin kaupunkiin, niin tullissa tutkittiin tavarat. Niin hulluja oltiin keskiajalla. Nyt on siitä luovuttu. Nyt on sentään huomattu, että yksi maa muodostaa niin suuren kokonaisuuden, että siinä ei tarvitse noita pieniä tulleja. Mutta nyt ollaan vielä niin kaukana, että emme ymmärrä, että koko kristikunta muodostaa semmoisen veljesliiton, että ei tarvitse olla mitään rajoja eikä tulleja. Tämä tuntuu ehkä monen mielestä hassulta, mutta siihen päin ollaan menossa. Maailmassa olisi vain yksi ainoa raha, ja kun ei ole tullirajoja, ei ainakaan liittojen kesken, niin olisimme päässeet suuren askeleen eteenpäin ihmisyyttä ja veljeyttä kohti.

Näistä asioista voisi puhua pitkältikin, mutta nyt lopetan.

XIII

TIETÄJÄT ITÄISELTÄ MAALTA

Esitelmä 5.1.1930

Minulla on ilo ja kunnia toivottaa kaikille hyvää uutta vuotta. Loppiaisenä, jota huomenna vietetään, loppuu joulun ja loppiaisen välikä. Niinkuin joulua vietetään Jeesus Kristuksen muistoksi, vietetään nuo kaksitoista päivää joulun ja loppiaisen välillä apostolien muistoksi, ja myöskin tietysti ne kuvaavat vuoden kahtatoista kuukautta, eläinradan kahtatoista merkkiä, joiden läpi vastasyntynyt aurinko joulun jälkeen taas kulkee. Sen tähden sanotaan myöskin kansan kesken, että semmoiset kuin ilmat ovat näinä kahtentoista päivänä joulun ja loppiaisen välillä, semmoisia ovat myöskin ilmat vuoden kuukausina.

Loppiaista nimitetään myöskin kirkollisesti Epifania-juhla. Kreikkalainen sana *epifania* merkitsee ilmestyminen, ja loppiaista vietetään katolisessa kirkossa eli siis alkuaan kristillisessä kirkossa epifanian kunniaksi, toisin sanoen Jumalan eli Kristuksen ilmestymisen kunniaksi. Sanotaan että, niinkuin Jeesus Natsarealainen syntyi jouluna ja niinkuin joulua siis vietetään Jeesuksen muistoksi, Kristuksen syntymän muistoksi, niin taas epifaniaa eli loppiaista vietetään Kristuksen syntymän muistoksi. Alkuaikoina kristikunnassa vietettiin Jeesuksen syntymäjuhlaa tänä tammikuun kuudentena päivänä eikä jouluna (se tuli myöhemmin). Tätä loppiaisjuhlaa

vietettiin muistoksi siitä, että silloin Kristus eli Jumala Jordanin kasteessa ilmestyi maailmaan, ilmestyi Jeesus Kristuksen kautta maailmaan. Epifania oli siis tavallaan Jeesuksen kasteen muistojuhla ja myöskin silloin muistojuhla siitä, että silloin alkoi tuon kasteen kautta Kristuksen ilmestyminen ja toiminta ja olemassaolo maailmassa. Sen tähden oikeastaan tämä epifania on vielä syvempi ja korkeampi kuin jouluku.

Mutta tätä epifaniaa eli loppiaista vietetään myöskin noiden tietäjien eli kuninkaiden muistoksi ja varsinaisesti juuri niiden muistoksi, joka tulivat itäiseltä maalta. Tämä on vanha katolinen legenda niistä tietäjistä, jotka tulivat Jeesuksen syntymää kunnioittamaan taikka paremmin sanoen syntynyttä Jeesusta Betlehemissä kunnioittamaan.

Muistamme kaikki kuinka kaunis tämä legenda tietäjistä itäiseltä maalta on. Legendassa nämä tietäjät ovat muodostuneet kolmeksi kuninkaaksi, jotka tulivat kaukaa ensin Jerusalemiin ja sitten Betlehemiin. Heistä ei nimenomaan mainita evankeliumissa kuinka monta heitä oli, mutta kaikkien mielessä elää, että heitä oli kolme. Kaikissa tauluissa näemme kolme tietäjää. Leonardo da Vincin tauluissa on esim. kolme kumartavaa tietäjää, ja aina kun näemme jonkun kuvan Epifania-juhlasta, niin siinä on aina kolme kuningasta kumartamassa Jeesus-lapsen edessä. Nämä kolme kuningasta olivat siis tulleet itäiseltä maalta ja myöhemmin sitten myöskin kerrottiin katolisen kirkon legendoissa, että yksi oli tullut Murjaanien maalta (oli siis musta), toiset taas olivat tulleet Kaldeasta ja Persiasta päin. Kaikki he olivat kuninkaita.

Mikä on huomattava tässä legendassa, on se, että he löysivät nopeasti tien Jerusalemiin. Heidän edessään kulki tähti, se tähti, joka legendan mukaan syntyi taivaalle silloin, kun Jeesus syntyi. Tietäjät olivat heti tähden nähtyään lähteneet matkalle etsimään

syntynyttä Juudan kansan kuningasta, ja heidän matkaansa ohjasi tähti. Kun tätä legendaa on otettu historialliselta kannalta, niin muistamme, kuinka suuri astronomi Keppler sanoi, että kun Jeesus syntyi, oli Saturnuksen ja Jupiterin yhtymä Kaloissa. Taivaalla oli siis kaksi loistavaa tähteä. Jupiter on erikoisesti loistava ja Saturnus myös. Ne siis loistivat yhdessä Kaloissa. Keppler arveli, että tämä oli se tähti, jonka nuo viisaat näkivät ja siitä tiesivät, että on jotain ihmeellistä tapahtunut Juudeassa. Sanotaan myös, että nämä tietäjät olivat semmoisia kaldealaisia astrologeja, tähdistälukijoita, jotka olivat jo kauan edeltä käsin laskeneet, että silloin ja silloin täytyy tähtiasennon, taivaan ulkonäön, mukaan syntyä suuri vapah-taja maailmaan ja syntyä juuri Juudan maassa.

Ne tulivat siis kaikki nuo tietäjät eri tahoilta, ja joku vähäinen mystillisempi, okkultisempi tutkija on voinut selittää, että tähti, joka heille näkyi, ei ollut mikään fyysillinen tähti taivaalla, vaan se oli vähän sen suuntainen ilmiö kuin se tulipylväs, joka johti juutalaisia Kaanaan maahan. Se oli siis (sanovat okkultistit vielä tänä päivänä) Jeesus itse, joka johti heitä siihen paikkaan, missä hän syntyi.

Tämä legenda kertoo edelleen, että kun nuo tietäjät olivat ensin tulleet Jerusalemiin, koska he olivat päätelleet, että Jerusalemissa tietysti syntyy Juudan kuningas, niin he siellä tiedustelivat Herodekselta, missä tämä lapsi oli. Herodes tiedusteli asiaa sitten edelleen omilta astrologeiltaan, ja nämä sanoivat, että Juudan kansan kuningas syntyy Betlehemissä. Viisaat tietäjät jatkoivat nyt siis matkaansa Jerusalemista Betlehemiin. Betlehemissä he saivat varoituksen unessa, etteivät kulkisi takaisin Jerusalemin kautta, vaikka Herodes oli pyytänyt heitä tulemaan takaisin ja kertomaan näkemistään. Sittemminhän Herodes pani toimeen lasten murhan pelosta, että joku kuningas tavoittelisi hänen valtaansa. Kun nämä

tietäjät palasivat kotimaahansa, niin kertoo legenda, että heidän matkansa nyt oli niin pitkä. He olivat kaikki kukin kotimaastaan ehtineet 12 päivässä Betlehemiin, mutta kun he palasivat, niin kesti heidän matkansa kuukausia. Legenda on tahtonut väittää, että heidän matkansa Juudan kuninkaan luokse oli ollut hyvin ihmeellinen. He olivat kohdanneet toisensa Jerusalemissa, ja he olivat ilostuneet kovasti, kun heillä kaikilla oli sama päämäärä. Kun he sitten olivat nähneet lapsen syntymän, niin he palasivat ilomielin kotimaahansa ja kukin kotimaassaan luopui omasta kuninkuudestaan. Ei kukaan tahtonut olla enää kuningas, kun he olivat nähneet maailman kuninkaan. Nyt he nöyryivät ja luopuivat omasta kuninkuudestaan, tulivat uskonnon ihmisiksi, yksinäisiksi eremiiteiksi, jotka elivät vain yksinäisyydessä itseään valmistamassa.

Ihmeellistä kyllä, katolilainen legenda kertoo, että keisarinna Helena löysi heidän ruumiilliset jäännöksensä jostain, ja ne tuotiin Milanoon. Saksan keisarikunnan keisari otti ne sitten myöhemmin Milanon piispalta ja antoi ne Kölnin piispalle, ja Kölnin piispa hautasi sitten kolmen tietäjän ruumiilliset jäännökset Kölnin kirkkoon. Vielä tänä päivänä Kölnin katolilaisessa kirkossa näytetään näiden kolmen tietäjän hautaa. Tämä on tietysti kaikki legenda. Me emme voi ollenkaan mitään tietää sen historiallisesta pätevyydestä, mutta joka tapauksessa se on kaunis legenda, johon on paljon kauniita tunteita keräytynyt pitkin katolilaista aikaa.

Näistä itämaan tietäjistä kerrotaan myöskin, että ne toivat lahjoja, kukin oman lahjansa Betlehemin ruhtinaalle. Yksi heistä, kertoo evankeliumi, toi kultaa, toinen toi suitsutusta ja kolmas myrhaa. Legenda mainitsee myös näiden tietäjien nimet. Heidän nimensä olivat Melchior, Balthasar ja Casper. On huomattava, että tämä kolmas nimi on aivan germaaninen nimi. Tämä osoittaa, että se ei ole voinut olla tuon muotoinen silloin. Melchiorista ja Balthasaris-

ta voi ajatella, että niillä on ollut joku itämaalainen nimi, mutta Casper muistuttaa aivan liian paljon eurooppalaista nimeä. Ranskalaiset sanovat kyllä Gaspard, niin että katolilaisessa kirkossa kyllä sanotaan aina Gaspar. Näistä kolmesta kuninkaasta sanotaan, että Melkior oli vanhus, harmaahapsinen ja valkopartainen, Balthasar oli täysi-ikäinen mies, mies täysissä voimissaan, ja Casper taas eli Gaspar oli nuorukainen, parraton nuorukainen. Siis nämä tietäjät edustivat ihmisten kolmea ikää, Jeesus edustaen neljättä, lapsuutta. Lapsuus, nuoruus, miehuus ja vanhuus.

Nyt silloin legenda lisää, että Melchior toi kultaa. Hänen lahjansa oli kultaa; siis jossain arkussa hän toi kultarahoja. Balthasar toi kultaisessa arkussa suitsutusta, ja Casper toi erikoisen taiteellisen muotoisessa astiassa myrhaa. Mitä kultaa ja mitä suitsutus on, sen me tiedämme ilman muuta, mutta myrha on jonkunlaista pihkaa, se on erään kasvin, erään erikoisen kasvin (en muista botaanista nimeä) pihkaa. Kun sen kasvin okaat haavoittuvat, niin siitä pursuu esille pihkaa. Tätä pihkaa on käytetty itämailla aina lääkkeenä, ja myöskin sitä on aina käytetty balsamoitaessa. Kun ruumis laskeetaan hautaan tai kun ihmistä balsamoidaan, niin käytetään tätä mirhamia eli myrhaa.

Katolilainen kirkko on aina käsittänyt asioita syvemmin ja kauniimmin ja yksityiskohtaisesti merkityksellisemmin kuin koskaan protestanttinen kirkko. Katolilaisessa kirkossa on mystiikkaa. Me täällä protestanttisessa kirkossa olemme suuria realisteja, me emme välitä fantasioista, symboleista emmekä vertauskuvista. Me otamme vain suoran totuuden noin, mutta paljon kulkeekin sen tähden meidän ohitsemme. Katolilainen kirkko on aina nähnyt näissä lahjoissa jotain erikoista.

Eräs tunnettu katolilainen pyhimys St. Bernhard, keskiajan merkillisimpiä ilmiöitä, selitti kyllä hyvin realistisesti näitä lahjoja,

mutta hyvin, ikäänkuin pätevästi. Hän sanoi, että kun Melchior toi kultaa, niin Melchior sillä tarkoitti, että kullan pitäisi vähäisen lieventää Neitsyt Marian puutetta ja köyhyyttä, että Jeesuksen kasvatusta ja hänen lapsuutensa olisi mahdollisimman huoletonta. Se olisi äitiä ja lasta varten yhdessä tuo kulta. Sitten taas Balthasar toi suitsutusta. Pyhä Bernhard selitti, että tämä suitsutus oli sitä varten, että Neitsyt Maria sytyttäisi sitä tallissa, niin että se haihduttaisi sen pahan hajun, eläimellisen hajun, mikä oli tallissa. Suitsutus oli siis ilman puhdistamiseksi, jotta ilma olisi hyvän hajuista vastasyntyneen ympärillä. Sitten taas Pyhä Bernhard lisää, että kun Gaspar eli Casper toi myrhamia, niin tämä oli sitä varten, että sitä lääkkeenä annettaisiin pienelle lapselle ja että se poistaisi hänestä, hänen sisälmyksistään kaikki madot. Siis myrhami erikoisesti puhdistaisi Vapahtajan fyysillisen ruumiin. Näin Pyhä Bernhard hyvin familiärisesti, tuttavallisesti, selitti näitä asioita.

Mutta katolinen kirkko selitti toisellakin tavalla näitä lahjoja. Niinpä aina on sanottu, että Melchiorin tuoma kulta kuvasi Jeesuksen kuninkuutta. Kultahan on vallan ja loiston vertauskuva, rikkauten vertauskuva, ja rikkaus kuvasi Jeesuksen kuninkuutta. Balthasarin tuoma suitsutus taas kuvasi Jeesuksen jumaluutta, koska suitsutusta käytetään ainoastaan pyhissä tempeleissä, Jumalan palveluksessa. Suitsutus kuvasi siis Jeesuksen jumaluutta. Gasparin tuoma myrha taas kuvasi Jeesuksen ihmisyyttä, koska sitä käytettiin ruumiin lääkkeenä ja balsamina, kun ruumis haudattiin, hyvän hajuisena balsamina, kun ruumis asetettiin kirstuun.

Tällä tavalla katolinen kirkko yhdeltä kannalta on selittänyt asioita, mutta katolinen kirkko ei ole tyytynyt selittämään ainoastaan ylevän teologisesti, vaan se on myöskin aina lisännyt, että näillä lahjoilla on myöskin suora tarkoitus meihin ihmisiin nähden, sillä, sanoo katolinen kirkko, Melchiorin tuoma kulta kuvaa sitä rakkaut-

ta, jota meillä ihmisillä pitää olla. Meidän sydämemme tulee olla täynnä rakkautta silloin, kun me käännyimme Vapahtajan puoleen, kun me ajattelemme Jeesusta. Meidän sydämemme on oleva täynnä Jeesuksen rakkautta, kultaa. Ja vielä sanoo katolinen kirkko: Balthasarin tuoma suitsutus kuvaa taas sitä rukousta ja rukouksen henkeä, jossa meidän ihmisten aina tulee kääntyä Jumalan, Vapahtajan puoleen. Meidän rakkautemme kulta ei saa olla semmoista rakkautta, jota me voimme tuntea toisiamme kohtaan, vaan sen pitää olla niin hyvää ja pyhää ja syvää, niin että se on samalla kuin suitsutusta Jumalalle ja Vapahtajalle omistettuna. Ja koko tämä rakkaus meidän sydämessämme ja tämä rukoustila meidän sielussamme, se ei ole mahdollinen, ellemme omaksu myöskin sitä kolmatta lahjaa, Gasparin tuomaa myrhamia, joka kuvaa meidän suhteemme sitä, että meidän tulee kuolettaa lihamme. Myrhahan on tekemisissä kuoleman kanssa. Meidän pitää, sanoo katolinen kirkko, kuolettaa oma lihamme, jotta voisimme sielussamme rukoilla Jumalaa ja Vapahtajaa ja täytyä hengessämme sillä rakkaudella, jota Kristus tunsikaikkia kohtaan. Näin äärettömän kaunis on katolisen kirkon selitys tästä legendasta.

Meidän täytyy pitää sitä jonkinmoisena legendana sen tähden, että meillä ei ole mitään historiallista varmuutta siitä, että todella tuommoiset tietäjät olisivat kameliensa selässä tulleet kaukaisilta mailta Jeesus-lastaa kumartamaan ja kunnioittamaan. Eihän se ole mitään mahdotonta. Senhän täytyy jokaisen tutkijan lisätä. Ei se ole mitään mahdotonta, mutta meillä ei ole mitään pätevää todistusta siitä, että niin olisi tapahtunut.

Kun sitten totuudenetsijöinä katselemme tätä asiaa, salatieteilijöinä, sisäisemmältä kannalta, niin meidän täytyy tunnustaa, että tämä legenda sisältää suuren historiallisen totuuden. Se sisältää paljon suuremman historiallisen totuuden kuin konsanaan evanke-

liumin kertomus antaa otaksuakaan. Se sisältää silloin sen totuuden, että kun Jeesus Kristus syntyi maailmaan, taikka ainakin silloin, kun Kristus tuli, toisin sanoen siis, kun Kristus astui Jeesuksen tajuntaan Jordanin kasteessa, niin tapahtui se suuri mystério, että tietäjät tulivat itäiseltä maalta häntä palvomaan. Ketkä nämä tietäjät olivat? He olivat ne kolme korkeata johtajaa Salaisessa Veljeskunnassa, jotka yhdessä edustivat sitä korkeinta, joka legendassa on kuvattuna tähtenä. Se korkein, joka siis tähtenä on kuvattu legendassa, se on olento, jota me myöskin nimitämme Melkisedekiksi. Melkisedek on Salaisen Veljeskunnan korkein johtaja, se johtaja, joka joukkonsa kanssa tuli toiselta tähdeltä ja perusti tänne Valkoisen Veljeskunnan. Melkisedek on se johtaja, ja hänellä on lähimpänä kolme auttajaa. Nämä kolme auttajaa ovat vielä samat kuin ne olivat silloin, ne toisin sanoen eivät ole ihmisiä tältä meidän maapalloltamme, vaan ne ovat yhä olentoja muualta tulleita ja ikäänkuin jonkunlaisia ministereitä eli virkailijoita tuon kuninkaan ympärillä. Nämä virkailijat ovat nimeltään (sanskritin kielellä) Manu, Boodhisattva ja Mahatshoohan. Nämä kolme ovat ne ministerit Kumaaran, Sanatkumaaran ympärillä, jotka johtavat maapallon elämää ja jotka tulivat kumartamaan sitä uutta kuningasta, joka maapallolle syntyi silloin, kun Kristus, kosmillinen Kristus saattoi inkarnoitua Jeesuksessa. Jos nämä viisaat eivät tulleet silloin, kun Jeesus syntyi Betlehemissä, niin ne ainakin tulivat silloin, kun Jeesus kastettiin Jordanissa, silloin, kun toisin sanoen kosmillinen Kristus laskeutui häneen ja täytti hänet kokonaan.

Silloin oli uusi kuningas syntynyt, joka on yhtä korkea kuin vanha Melkisedek ja jonka käteen valta kerran tulee siirtymään Melkisedekin kädestä. Nämä kolme siis, Manu, Boodhisattva ja Mahatshoohan, tulivat siis Jeesusta palvomaan. Muistakaamme, nämä kolme eivät asuneet fyysisessä ruumiissa. He asuivat niin

kuin Melkisedek eetteriruumiissa, ja sen tähden he näkymättöminä olivat läsnä. Olivatko he siten läsnä Betlehemissä tai olivatko he läsnä Kristuksen kasteessa Jordanissa, mutta joka tapauksessa he olivat läsnä, nämä kolme, jommassakummassa tapauksessa. Näkymättöminä he olivat läsnä, ja näkymättöminä he palvoivat uutta kuningasta, tunnistivat, että maapallolle on syntynyt uusi kuningas. He olivat aivan kuin tuon vanhan kuninkaan lähettejä edustaen häntä, ja hän itse oli johtanut heidät sinne.

Uusi tähti oli johdattanut heidät uuden kuninkaan luokse, uuden suuren johtajan ja vapahtajan luokse. Mutta fyysillisiä olentoja he eivät olleet. Näkymättömissä he siis ilmestyivät. Tämä on siis asia, joka tulee selväksi kokemukseksi ainoastaan okkultistille, mutta me näemme kuitenkin, että tietoa on tästä ollut pitkin matkaa, koska niin ihana legenda on siitä syntynyt. Nyt siis tietysti näistä kolmesta Mahatsoohan toi kultaa, Boodhisattva suitsutusta ja Manu myrhamia. Mahatshoohan on kuvattu vanhuksena, Boodhisattvaa miehenä ja Manua nuorukaisena. Me ymmärrämme tämän kohta paremmin. On myöskin otettava huomioon eräs historiallinen toiseikka, joka aina uudistuu tällä maapallolla ja joka tekee tuon legendan historialliseksi totuudeksi. Joka kerta, kun ihminen läpikäy vihkimyksen, jonkun pätevän vihkimyksen, oli se silloin ainoastaan symbolinen, vertauskuvallinen vihkimys fyysillisessä maailmassa semmoisessa veljeskunnassa, joka on säilyttänyt vanhoja traditsioneja, taikka vihkimys astraalimaailmassa jossakin veljeskunnassa, joka on yhteydessä Valkoisen Veljeskunnan kanssa, niin uudistuu juuri tämä kolmen tietäjän läsnäolo. Jos silloin yksi näistä tietäjistä itse esiintyy vihkijänä, nimittäin se, joka vastaa Boodhisattvaa, jos hän esiintyy vihkijänä, niin toiset ovat kuitenkin läsnä. Toiset ovat kuin tuon vihittävän kummeina eli siis vihkijän apulaisina läsnä vihkimyksessä. Nämä kolme olentoa muodostavat

silloin kolmion, tasasivuisen kolmion ja keskellä on itse vihittävä. Tapahtuipa tämä vihkimys siis oikeiden traditsioiden mukaan fyysisessä maailmassa tai astraalimaailmassa, kun se tapahtuu ihmiselle mystillisinä kokemuksina, semmoisena mystillisinä kokemuksina, niin kuin on tapana sanoa: Kristus syntyy hänen sielussaan, niin on sisäiselle silmälle nähtävänä nämä kolme persoonallisuutta. Jos joku läpikäy tuon merkillisen Betlehem-kokemuksen, että Jeesus Kristus syntyy hänen sielussaan pienenä lapsena, niin hänen sisäiselle silmälleen, hänen klärvoajantiselle silmälleen aivan realistisesti kuvastuu Jeesus-lapsi hänen rintansa seimessä ja sitten nämä kolme tietäjää ympärillä, hänen ympärillään häntä palvomassa, tuota Kristus-lastaa palvomassa. Tämä on aivan realistisesti mystillinen kokemus, joka voi ihmiselle tapahtua.

Kun me totuudenetsijöinä, salatieteellisinä tutkijoina joudumme (minun pitäisi lisätä vielä siihen äskeiseen, että Neitsyt Maria on myöskin mukana tuossa Betlehem-tapahtumassa) tuommoisen mystillisen legendan eteen – Madame Blavatsky sanoo, että kaikki sadut ja legendat sisältävät paljon enemmän ja ovat paljon enemmän tosia kuin koko historia, historian kirjat ovat hölynpölyä verrattuna satuihin ja legendoihin, niissä piilee jotain ikuista totuutta – kun me siis joudumme tuon legendan eteen, tuommoisen mystillisen tapahtuman ja kertomuksen eteen, niin luonnollisesti me kysymme, onko sillä jokin vertauskuvallinen merkitys, joka voi meitäkin koskea? Onko sillä jokin opetus meille annettavana? Emme silloin ajattele ainoastaan sitä korkeata symbolista merkitystä, että se voi kuvata Kristuksen syntymistä meidän omassa sielussamme, sillä sehän tuntuu meistä niin kovin kaukaiselta tapahtumalta, vaan me kysymme, eikö tällä mystillisellä legendalla ole mitään suoranaista opetusta meille annettavana? Kun me näin kysymme, niin huomaamme, että se itse asiassa on sangen tarkka kuvaus siitä, mi-

tä ehtoja meidän tulee täyttää, jotta Kristus voisi meissä syntyä.

Kertomuksessa kerrotaan, että tietäjät itäiseltä maalta lähtivät kulkemaan tähden johtamina Juudan kuninkaan luo, ja meidän täytyy asettua heidän kannalleen, että he eivät olleet nähneet vielä Juudan kuningasta, ja he matkustivat hänen luokseen juuri sillä määrättyllä tarkoituksella ja päämäärällä, että heidän piti päästä tuon kuninkaan seimen eteen kumartamaan. Siihen mielentilaan kun me asetumme, niin me ymmärrämme, että nuo kolme tietäjää, kolme kuningasta, kuvaavat jotakin meissä itsessämme, jotakin semmoista, jota meidän tulee täyttää, jotta mekin pääsisimme Jeesuksen seimen luo, jotta mekin pääsisimme näkemään Jeesuksen syntymän.

Me ymmärrämme pian mietiskellessämme, että nämä tietäjät Melchior, Balthasar ja Casper itse asiassa tarkoittivat juuri niitä kolmea korkeampaa prinsiippiä, niin kuin me sanomme. Näiden prinsiippien täytyy ikäänkuin lähteä matkalle Kristuksen syntymäseimen luo. Meidän korkeammat prinsiippimme ovat, niin kuin Madame Blavatsky niitä nimitti ja niin kuin niitä yleensä on nimetty teosofisessa kirjallisuudessa, *aatmaa*, *buddhi* ja *manas*. Nyt silloin me nimenomaan ymmärrämme, että aatmaa ja buddhi, kaikista korkeimmat prinsiipit, ovat sangen salassa meissä. Ne ovat, voisimme sanoa, miltei olemattomissa meissä vielä. Ne tietysti ovat olemassa, mutta ne eivät ole ilmenneet ollenkaan, niin että meillä ei ihmisinä ole niistä paljon mitään tietoa. Manas on ihmisessä jonkun verran kehittynyt, mutta buddhi ja aatmaa eivät ole vielä oikein kehittyneet. Sen tähden ne ovat kuin ihanteena yläpuolellamme, ja ainoastaan manas on jonkun verran toteutunut. Kysymme sitten, mitä prinsiippiä ne kukin sitten vastaavat, ja me saamme silloin tämän vastauksen: Sen niistä tietäjistä, joka on vanhin, täytyy luonnollisesti kuvata meissä sitä prinsiippiä, joka

meissä ilmenneenä on vanhin. Mikä prinsiippi se on? Se on luonnollisesti manas eli järki. Koska manas on ensimmäinen, mikä meissä ilmestyy, niin tulee manas olemaan vanha verrattuna buddhiin ja aatmaahan, jos ajattelemme, että ne kaikki olisivat ilmenneenä meissä. Sen tähden vanhin noista tietäjistä, Melchior, kuvaa manasta. Melchior on legendan mukaan valkopartainen vanhus, ja hän kuvaa siis manasta. Balthasar kuvaa buddhia, ja Casper eli Gaspar kuvaa aatmaata.

Muistamme, että Melchior toi kultaa lahjaksi Jeesus-lapselle ja hänen äidilleen. Kulta kuvaa katolisen kirkon mukaan rakkautta, mutta kulta kuvaa vielä paremmin yleispätevän okkultisen symbologian mukaan luonnollisesti rikkautta ja rikkauden tuomaa valtaa ja loistoa, siis kuninkuutta. Kulta kuvaa kuninkuutta. Sanoohan katolinen legenda, että kulta kuvaa kuninkuutta. Kulta kuvaa kuninkuutta, koska se kuvaa loistoa, rikkautta, mahtavuutta ja valtaa. Kun me sanomme, että manas on kuvattu Melchiorissa, kullassa, niin me ymmärrämme tämänkin, sillä manas, järki, on välttämätön.

Tässä ulkonaisessa maailmassa me emme voisi saavuttaa mitään, ellei järki olisi kauan meissä toiminut. Järjen täytyy olla vanha. Emme me saavuta tässä ulkonaisessa maailmassa mitään menestystä, ellemme ponnista ja tee työtä. Jos meillä nyt on menestystä kaikella tavalla aivan kuin kohtalon lahjana, niin tämä vain merkitsee, että me olemme ponnistaneet ennen, sillä jokaisen ihmisen täytyy ponnistaa kaikki voimansa, viimeiset voimansa ja käyttää järkeänsä, käyttää järkeänsä totuuden puolesta, kaiken hyvän puolesta. Silloin kun ihminen ponnistaa järkevänä olentona, silloin hän, niin kuin me voisimme vertauskuvallisesti sanoa, vähitellen kasvattaa itsestään kuninkaan tässä maailmassa. Ei ole ollenkaan tarkoitus, että meidän tulisi ajatella, että me olemme matoja tässä maailmassa, kaikkien tallattavia, turhanpäiväisiä olentoja. Me em-

me saa kuvitella semmoista, vaan meidän tulee tietää, että koko tämä suuri luonto, koko tämä suuri, ihana maailma on annettu meille kuin kouluksi, jossa meidän pitää oppia ruhtinaiksi, jossa meidän pitää oppia kuninkaiksi. Me olemme jokainen kuninkaan poikia ja tyttäriä. Me olemme jokainen kuninkaallisia syntymästä, ja sen tähden meidän täytyy tulla kuninkaallisiksi olennoiksi tässä näkyväisessä maailmassa. Tämä kuninkuus ei merkitse valtaa pahassa, se ei merkitse tyranniaa, häijyyttä ja ilkeyttä, ja se ei merkitse sitä, että meidän pitäisi hallita ja tallata toisten päälle. Kuninkuus ei merkitse olleenkaan semmoista. Se, joka teistä tahtoo olla suurin, olkoon kaikkien palvelija. Kuninkuus on sitä, että me todella tunnemme itsemme ihmiskunnan palvelijoiksi, ja silloin alkaa myöskin luonto meitä totella. Luonto tulee silloin meidän palvelijaksemme. Me emme sorra ihmisiä, me emme paikota veljiämme, vaan me saamme vallan luonnon yli. Sillä tavalla me tulemme kuninkaiksi, sillä tavalla me saamme kuin luonnon kultan, vallan ja mahdin käsiimme, sillä tavalla me saamme kaikki semmoiset yli-luonnolliset kyvyt ja lahjat, joita luonnossa ja elämässä piilee, juuri sillä tavalla, että me järkevinä olentoina kasvatamme itseämme ihmiskunnan palvelukseen. Täten on juuri Melchior, se vanhin, Manas.

Manas on vanhin, meidän järkevä minämme on vanhin, kun me alamme kulkea kaitaa tietä. Ennen kun me vakavasti lähdemme kaidalle tielle, niin meidän järkemme voi olla asettunut aivan itsekkyyden palvelukseen. Se ei ajattele muuta kuin, että meillä itsellämme olisi hauska ja hyvä olla. Se ei ajattele muuta kuin, että meidän oma elämämme olisi kuin tanssiaisia ja naamiaisia. Uh, kuinka elämä on ikävää, jos ei se ole yhtämittaista vaihtelua. Jos me niin ajattelemme elämästä ja niin käytämme järkeämme ja niin vaadimme itsemme suhteen elämältä, niin silloinhan meidän jär-

kemme on hyvin nuori. Silloin me emme ole lähestyneet kaitaa tietä ja taivaan valtakunnan porttia. Tuo kuvaus tietäjistä kuvaa juuri sitä matkaa Kristuksen luo, juuri sitä valmistavaa puhdistustietä, joka vie meidät Kristuksen luo. Silloin on siis Melchior, Manas, vanhin, koska se on jo kehittynyt elämän koulussa. Me olemme sitä jo paljon kasvattaneet ja treenanneet, ja nyt se asettuu elämän tarkoituksen palvelukseen, s. o. ihmiskunnan, hyvän ja totuuden palvelukseen. Nyt me emme tahdo käyttää järkeämme vääriin ja alhaisiin tarkoituksiin. Nyt me käytämme järkeämme kunnian palvelukseen. Se kulta täytyy meillä olla käsissämme, sillä meidän tulee vaeltaa Jeesuksen seimen luo. Ei ole toivoa, että me löydämme Jeesuksen syntymäpaikkaa, ellemme kulje tiellä järjen, vallan ja kuninkuuden kulta mukanamme.

Balthasar on sitten toinen. Balthasar tuo suitsutusta. Balthasar vastaa buddhia. Me ymmärrämme tämänkin. Buddhi on se seuraava prinsiippi, joka meissä herää toimintaan silloin, kun me käytämme järkeämme oikein, silloin kun me etsimme totuutta ja tahdomme palvella ihmiskuntaa. Silloin suitsutuksen henki, buddhi, meissä herää, palvonnan henki, kunnioituksen henki, rakkaus kaikkea kohtaan. Se on Balthasar, joka pikemmin kuvaa rakkautta opetuslapsen elämässä. Hän kuvaa sitä suurenmoista muutosta, joka tapahtuu meidän sielussamme, kun meidän sielumme muuttuu yhdeltä kannalta katsoen taivaalliseksi kuningattareksi ja yhdeltä kannalta katsoen pyhäksi Neitsyeksi, jonka ilmapiiri on aina puhdas. Tuo suitsutus kuvaa meidän auramme muutosta, se kuvaa sitä hienoa tuoksua, minkä me saamme auraamme, siis ilmakehäämme, joka meitä ympäröi, sitä hienoa tuoksua, sitä rukouksen asennetta, joka kuvastuu meidän aurassamme silloin, kun me kuljemme tietäjinä ja kuninkaina Jeesuksen kehdon luo. Se on Neitsyt, joka syntyy meidän sielussamme. Nuori tyttö, neitsyt, on täynnä vain sala-

peräistä pyhyyttä, salaperäistä palvontaa; hän on puhdas, viaton. Hän on kuin polvillaan elämän edessä. Hän ei tunne elämää vielä, mutta hän tuntee, että se on pyhää ja ylevää. Häntä ei mikään voi saastuttaa ja loukata. Mikään epäpyhä ei voi häntä lähestyä, sillä hän on tietämätön kaikesta pahasta. Neitsyt Maria kuvaa meidän sielumme tilaa. Semmoiseksi muuttuu meidän sielumme kulkiesamme tietä pitkin tietäjinä, kuninkaina kaukaisista maista Jeesuksen syntymäpaikan luo. Se on buddhi meissä. Se on jumalallinen rakkaus, puhtaus, totuuden näkemys.

Sitten on tuo kolmas, aatmaa, jota kuvaa Casper eli Gaspar. Hänen lahjansa on myrha. Hän on kaikista nuorin, sillä aatmaa meissä herää viimeiseksi. Hän on kaikista nuorin myöskin sen tähden, että aatmaa meissä kuvaa voittoamme kuoleman yli. Voitto kuoleman yli on ikuista nuoruutta. Nuorihan on luonto meidän ympärillämme. Se on juuri tuon ikuisen elämän loisto, joka näkyy luonnossa. Luonto on aina yhtä nuori, tuore ja kaunis. Aatmaa meissä tekee, että me voimme syntyä uudestaan ja taas olla nuoria ja täynnä nuoruuden voimaa, taas koettaa elämän koulussa voisimmeko nyt voittaa kuoleman. Aatmaa on nuori. Hänen täytyy olla nuori, sillä kuolemaa ei voita muu kuin se, joka on lapsuudestaan ja nuoruudestaan antautunut ikuiselle elämälle. Me emme voi saavuttaa sitä lopullista voittoa, jos me alamme myöhään elämässä etsiä totuutta ja kaikkea kaunista. Me saavutamme ikuisen nuoruuden ja voiton kuoleman yli ainoastaan silloin, jos olemme elämämme alusta lähtien olleet Jumalalle omistettut. Sen tähden on Casper nuori, parraton nuorukainen, sillä hän kuvaa sitä kaikista korkeinta. Hänen lahjansa on myrha, kuoleman vertauskuva. Meidän täytyy todella saada voitto ruumiimme yli.

Kuoleman lopullinen voittaminen on siinä, että meidän ruumiimme kuolee ja me samalla voitamme kuoleman, niin kuin Jee-

sus Kristus ristinpuulla. Jeesus kuoli eikä kuollut. Hän kävi läpi koko kuoleman prosessin, mutta hän ei antanut kuolemalle valtaa itsensä yli. Hän nousi fyysillisen ruumiin riutumisen takaa itsetietoisena ja elävänä ihmisenä. Niin meidänkin täytyy joskus voittaa kuolema. Se voi tuntua meistä, kun me näin siitä puhumme ja kun me kuulemme Jeesuksenkin kuoleman voittamisesta, se voi tuntua meistä hyvin helpolta asialta. Se ei ole niin. Kuolema on merkillinen asia. Kuolema on voimakas asia. Kuolema on meille ihmisille kaikista onnellisin tapahtuma, ja kun se tulee, niin me todella kuin heittäydymme sen helmoihin. Kun kuolema sanoo, että nyt tule, niin me kiitollisina riemusta heittäydymme sen helmaan ja sanomme: vie minut. Emme osaa vielä kuolemaa voittaa, niin kuin Jeesus voitti. Jeesus Kristus voitti kuoleman, ja sillä tavalla meidän täytyy joskus kuolema voittaa. Se on niin suurenmoinen asia, että emme osaa sitä vielä kuvitella, sillä sehän merkitsisi, että me, jotka jo olemme tulleet vanhoiksi, että meidän on täytynyt kasvattaa ja säilyttää itsessämme nuorukainen, kuolematon nuorukainen, joka sinä viime hetkenä voimakkaana voittaa kuoleman ruumiin. Se on Casperin lahja.

Kaikki nämä lahjat, kulta, suitsutus ja myrha, täytyy meillä olla käsissämme silloin, kun me tietäjinä itäiseltä maalta vaellamme seimen luo. Tietysti tämä myrhami ei voi olla meillä näin täydellisenä kuin minä kuvasin, sillä mehän emme voita kuolemaa aivan kokonaan silloin kun olemme tietäjiä itäiseltä maalta. Tämä myrhami merkitsee, että me olemme aloittaneet voittomme kuoleman ruumiin yli. Me olemme ottaneet koko lihamme käsiimme ja olemme nousseet inhimillisinä olentoina lihamme voittajiksi ja lihamme herroiksi. Se on meidän lahjamme silloin, kun me näemme Kristuksen syntyvän. Sehän on sitten Kristus meissä, joka voittaa kuoleman.

Minä tahtoisin vielä huomauttaa eräästä seikasta, joka koskee meidän aikaamme ja joka on kuin historiallinen toteutuma tuohon vanhaan legendaan. Meidän aikamme on taas historiallisesti tässä ulkonaisessa maailmassa toteutunut juuri tuo vanha legenda tietäjistä itäiseltä maalta, jotka tulevat Kristusta palvomaan.

Niin kuin muistatte, niin meidän aikamme on nyt siirtynyt Kalojen merkistä Vesimiehen merkkiin. Jeesus Kristus syntyi Kalojen merkissä, ja siinä merkissä alkoi koko tämä pitkä periodi, mutta nyt me olemme siirtyneet Kalojen merkistä Vesimiehen merkkiin, ja minä uskon (niin näkyy Blavatskykin sanovan), että tämä tapahtui vuonna 1898. Silloin me siirryimme Kalojen merkistä Vesimiehen merkkiin. Meidän virallinen tähtitieteemme ei ole aivan yhtä mieltä tästä asiasta. Jotkut sanovat, että se on tapahtunut ja on tapahtumaisillaan. Näin kirjoitti Flammarion 90-luvulla. Jotkut sanovat että se tapahtuu vasta muutaman sadan vuoden perästä. Mutta minulla on omat syyni uskoa, että se on tapahtunut. Me itse asiassa olemme siirtyneet Kaloista Vesimiehen merkkiin vuonna 1898. Minkä tähden okkultisesti niin on? Sen tähden, että jo muutamia vuosikymmeniä ovat näkymättömässä maailmassa Rafael ja Mikael hallinneet. Rafael on Mars-planeetan hallitsija eli tuon Kalojen periodin viimeinen planeettahallitsija. Rafael hallitsi kyllä vuoteen 1898, mutta jo muutamia vuosikymmeniä oli Mikaelinkin vaikutus aivan tuntuva, niin että ne kaksi hallitsivat limittäin. Sitten Rafael jätti valtansa Mikaelille vuonna 1898. Mikael on se, joka edustaa Kristusta. Hän on auringon hallitsija. Hän on ensimmäinen taas tässä uudessa taivaanmerkissä, Vesimiehen merkissä, niin kuin hän oli ensimmäinen silloin Kaloissa. Hän toisin sanoen hallitsi silloin, kun Jeesus Kristus syntyi. Nyt hän taas hallitsee, ja tämä viittaa siihen, että Jeesus Kristus vaikuttaa erikoisemmin. Hän on saavuttanut vähän enemmän valtaa nyt, kun Mikael on as-

tunut hallitukseen. Voisimme sanoa, että Kristus on taas tullut maailmaan. Tämä Kristuksen syntymä ei ole nyt mikään fyysillinen tapahtuma, niin kuin se oli silloin, vaan se on nyt kaikkien kahdentoista merkin kestäessä, koko tähtivuoden kestäessä, ollut semmoisen syntymistä näkymättömässä maailmassa eli enemmän vallan saavuttamista näkymättömässä maailmassa. Sen tähden Jeesus Kristus on nyt astunut kuin vähän lähemmäksi meitä. Jeesus on nyt lähempänä meitä ilmapiirissä, ja tätä suurta tapahtumaa, kun Kristus pääsi meitä lähemmäksi näkymättömässä maailmassa, tätä tapahtumaa ikäänkuin toteamaan ja kunnioittamaan tulivat tietäjät itäiseltä maalta. Ne tietäjät itäiseltä maalta olivat nuo Salaisen Veljeskunnan jäsenet, Veljet, kaksi ensin ja sitten kolmas, jotka lähettivät Madame Blavatskyn tänne ulos maailmaan palvomaan ja kunnioittamaan Kristuksen syntymistä ja iloitsemaan, että on syntynyt kuningas ihmiskuntaan. Tämä kuningas, joka on syntynyt ihmiskuntaan, ei ole nyt mikään fyysillinen olento, se ei ole mikään fyysillinen kuningas, vaan se on ihminen, totuuden julistaja, joka nostaa meidät tietoon siitä, keitä me olemme, tietoon siitä, että me olemme jumalallisia olentoja. Se on se julistaja, joka on tuo vastasyntynyt kuningas. Se on Kristuksen ajatusten ja tunteitten tunkeminen meidän maapallomme auraan, nyt pontevammin, läheisemmin ja laajemmin kuin ennen Kalojen aikana. Se on se, jota teosofinen liike tuli palvomaan ja iloitsemaan, sinetöimään.

Elämme sängen merkillisessä ajassa. Koska yleensä meidän kristinuskossamme käytetään niin paljon nimityksiä, niin juolahti mieleeni, että me ensi sunnuntaina vähäisen puhuisimme näistä kaikista nimityksistä. Monet ovat kyllä tuttuja ja selitetty, mutta tekisi mieleni kuitenkin puhua muutamista nimityksistä sunnuntaina, Melkisedekistä, Boodhisattvasta, Buddhasta ja Kristuksesta.¹³

¹³ [Ks. *Ervast, Pahan voittaminen*, 1. luku.]

XIV

ELÄMÄSTÄ JA KUOLEMASTA

Esitelmä Ruusu-Ristin matineassa Työväentalolla 6.1.1930

”Elämä ja kuolema on Jumalan kädessä”, sanottiin minun lapsuudessa ja nuoruudessa, jos ken uskalsi mitään kysyä. Jos joku huomautti, kuinka silloin on selitettävissä, että ihmiset voivat murhata toisiaan esim. sodassa tai että ihminen voi tappaa itsensä, niin ei vastattu mitään; heilutettiin hiljaa päätä ja sanottiin: ”Ei saa kysyä semmoisia asioita, täytyy uskoa lapsellisesti”. Tällä sanalla ”lapsellisesti” tarkoitettiin: ”sokeasti”. Täytyy uskoa sokeasti niihin opetuksiin elämästä ja kuolemasta, joita saatiin kuulla kouluissa ja kirkoissa. Olihan koko elämä hyvin järjestetty: kun ihminen oikein uskoi Jumalan armoon Vapahtajassa, niin hänen tulevaisuutensa oli onnellisesti taattu ainaisiksi ajoiksi. Jos taas ei uskonut, vaan rikkoi siinä suhteessa Jumalan tahtoa vastaan, odotti häntä kyllä hyvin synkkä tulevaisuus ikuisuudessa, mutta järjestystähän olla piti. Ja ihmisen tehtävä oli elää elämänsä uskossa ja luottamuksessa Jumalaan ja hänen armoonsa; ajatella ei tarvinnut, kysyä ei saanut.

Sitten tuli sosialistinen liike. Se levisi laajalti kaikkiin kansankerroksiin, ja sen mukana tuli oikeus vapaaseen ajatteluun. Se toi tuulahduksen tästä toisesta vapaammasta maailmasta, jossa tunnustettiin inhimillinen järki ja oikeudentunto. Se sisäinen vallankumouksellinen mieli, joka asui vähänkin ajattelevamman ihmisen sisällä, sai nousta oikeuksiinsa. Sen tähden sosialistinen liike täällä Eu-

roopassa levisi kulovalkean nopeudella kaikissa maissa. Mutta sen kanssa tuli myöskin varjopuolia: kielteinen henki, materialistinen henki, pilkan henki. Sai kyllä kysyä, mitä tahtoi, mutta useimmiten kysymykset olivat turhia; sai kyllä ajatella elämästä ja kuolemasta ja Jumalasta, jos tahtoi, mutta turhaa tuo kaikki oli sen tähden, että tietty ja selvä asia oli, että kun ihminen kuolee, niin kaikki on loppussa. Ei ole mitään elämää kuoleman jälkeen. Selvä asia on myöskin, että ihminen on syntynyt tähän maailmaan taistelemaan inhimillisen oikeuden puolesta, sillä tämä on inhimillinen sota kaikkia vastaan, mutta me voisimme tässä sodassa samalla tavalla kuin eläimet yhdessä puolustautua luonnonvoimia vastaan ja auttaa toisiamme. Sitä on liian vähän otettu huomioon olevissa yhteiskunnissa, eikä ole saatu rakennetuksi mitään onnellista olotilaa. Järkeä on sitä varten, että ihminen miettisi ja järjestäisi näitä oloja paremmiksi ja onnellisemmiksi, niin että kaikki ne, jotka tähän saakka ovat olleet sorrettuja, nyt pääsisivät oikeuksiinsa ja nauttimaan ihmiselle arvollista elämää.

Tämä henki oli samalla kielteinen, sillä se nauroi sanoille ”usko” ja ”Jumala”. Se pilkkasi uskoa. Se sanoi kaikki noita vanhoja asioita lastenkamarijutuiksi, turhanpäiväisiksi tarinoiksi. Ja ihmisten mieliin tuli halu nauttia tästä näkyvästä elämästä. He tahtoivat ottaa siitä irti, minkä vain saivat.

Oli olemassa myöskin toinen tuulahdus, jonka yhteisenä, voimakkaana ja itsetietoisena edustajana oli teosofinen liike. Se sanoi: ”Älkää kieltäkö kaikkea. Älkää heittäkö lasta ulos pesuveden kanssa. Katsokaa, mitä pyhää ja hyvää on vanhoissa uskonnoissa. Katsokaa, mitä mahdollista pyhää ja hyvää on nykyisissä uskonnoissa. Ottakaa selvää siitä, mitä uskontojen suuret viisaat ovat opettaneet. Älkää kieltäkö kaikkea tätä, ennenkuin olette tutkineet. Älkää sanoko ilman muuta, että elämä loppuu kuolemaan, ettei ole mitään

kuoleman jälkeen, vaan tutkikaa näitä asioita, sillä ihminen on oikeutettu kaikkea tutkimaan, kaikesta selvää ottamaan. Hänen ei tarvitse seistä mykkänä elämän edessä vaan käydä elämään käsiksi niin kuin ajatteleva ja järkevä ihminen, joka tahtoo päästä selville kaikista kysymyksistä ja tahtoo saada vastauksia kaikkiin kysymyksiin. Semmoinen on ihmisen asema oleva tähän olemassa-oloon.” Näin julisti teosofinen liike, mutta sen ääni ei vielä paljon kuulunut, eikä se saanut paljon kannattajia.

Toisaalla oli vastassa materialistinen vakaumus (niin kuin sitä nimitettiin), toisaalla vanha sokea usko, jolla vielä oli paljon valtaa. Vasta nyt, kun olemme eläneet läpi maailmansodan ja kaikkisen kauhut, on kuin materialismin ääni olisi hiljentynyt. Nyt ei ajatteleva ihminen enää ole aivan varma siitä, että kaikki on lopussa kuolemassa. Nyt ihminen jo ajattelee, että tämä elämä ei taida ollakaan ainoa olemassaolon muoto. Vaikka toisaalta sanotaan, että tämä meidän ihmiskuntamme on sodan jälkeen tullut kovin nautinonhaluiseksi ja panee huomionsa ulkonaisiin aistillisiin asioihin ja hurjastelee ja voi syöstä itsensä kaikenlaisiin alhaisiin nautintoihin, niin toisaalta sanotaan, että tämä nykyinen ihmiskunta on sangen etsivää; se on enemmän ajattelevaa kuin se oli ennen maailmansotaa. Nyt ihmiset kysyvät enemmän, nyt ihmiset tuntevat sisässään, että jokin uusi elämä on tulossa. Se uusi elämä on tullut heihin jonkun verran, ja he etsivät nyt ilmaisumuotoja sille; he hapuilevat, eivätkä tiedä, miten löytää sitä, sillä ihmiset ovat suuressa määrin keskellä nautintoja ja aistillisia huvituksia, vaikka ovat totuuden etsijöitä. He kysyvät ja etsivät.

Suuria muutoksia on epäilemättä maailmansota saanut aikaan, ja jos tahdomme ymmärtää tätä nykyistä aikaa sisästä päin, niin silloin luulen, että on hyvä jos kuvittelemme, minkälaista ihmisten elämä oli ennen sisäisesti katsottuna. Meidän ei pidä ajatella aivan

lähimpiä aikoja ennen maailmansotaa, ei ehkä viime vuosisataakaan, vaan vielä kaukaisempia aikoja, päästäksemme kiinni siitä, mikä ero on kahden elämänymmärryksen välillä. Sillä ennen katseltiin tätä näkyväistä elämää ja kaikkea olemassaoloa aineellisena todellisuutena, joka oli pukeutunut määrättyihin jäykkiin muotoihin, joita ei voinut muuttaa: ihminen syntyi maailmaan tekemään työtä, suoritti määrättyt velvollisuutensa, joihin hän oli aivan kuin syntynyt ja jotka seurasivat hänen yhteiskunnallista asemaansa; hän katseli ympärilleen ja huomasi, kuinka sielläkin kaikki oli määrätyn muotoista; olemassaolo, luonto hänen ympärillään oli aivan aineellinen ja muuttumaton; se oli siis kuollutta, ja sitä sanottiin kuolleeksi aineeksi; tuossa oli jonkunlaisia vuoria, jotka olivat kuollutta ainetta. Luonnossa oli kyllä elämää: olivat kasvit ja puut, mutta kaikki se oli niin tuttua ja selvästi käsitettävissä, niin muuttumatonta ajasta aikaan, että ihminen katsoi sitä samalla tavalla kuin hänen esivanhempiansakin sitä olivat katselleet. Ei se ollut muuttunut: samat eläimet syntyivät, elivät ja kuolivat, samat kasvit nousivat maasta ja lakastuivat, ja ihminen itse oli sama. Hän tunsi, että kohtalo oli määrännyt kaikki: eli Jumala oli kaikki määrännyt. Jumalan käsi se ohjasi, niin että kaikki kului kuin nuottien mukaan, ja kokolailla synkkää ja yksitoikkoista tämä elämä oli. Sen tähden oli luonnollista, että uskonto lohdutti ihmistä sillä, että tuolla tähtitarhoissa oli onnellista ja iloista, siihen piti pyrkiä. Tämä on vain murheenlaakso, mutta sitten hän vapautuu ja saa tulla onnekkaampaan elämään, kunhan hän vaan uskoo. Ja kuinka ei olisi uskonut? Luonnollistahan oli, että siihen uskoi: eli ja kuoli ja joutui sitten tuohon hyvään ikuiseen elämään.

Nyt sitä vastoin ihminen tuntee sisässään, että tämä todellisuus hänen ympärillään, tämä luonto ja kaikki tämä näkyväinen maailma, ei ole mitään aineellista jäykkyyttä, sillä kaikki, mitä luonnon-

tieteilijät ovat tuoneet tietoomme, on ollut omiansa todistamaan, että me emme ole tienneet, mikä totuus on: se ei ole jäykkää, vaan juoksevaa, niin kuin vanhat kreikkalaiset filosofit sanovat, ja kaikki on epävarmaa, muuttuvaista ja haihtuvaa. Elämä on sekä kivissä, että vuorissa ja se elämä on luonnonvoimia. Ennen ei ihminen tiennyt paljon luonnonvoimista. He purjehtivat merelle, ja tuuli vei heidät määränpäähän, mutta nyt ovat ihmiset ottaneet luonnonvoimat haltuunsa.

Melkein joka vuosikymmen on tuonut uuden keksinnön. Kaikki vanhat käsitykset maailmasta menevät nurin. Nyt voidaan puhua peninkulmain, satojen ja tuhansien kilometrien halki ja lentää ilmassa mahtavilla laivoilla ja päästä niillä nopeasti paikasta paikkaan. Nyt on radio, joka antaa miljoonien ihmisten samalla kertaa istua kuin yhdessä, vaikka heidät erottaa miljoonat kilometrit, ja he kuulevat saman soiton ja saman puheen. Me olemme joutuneet satumaailmaan.

Me olemme nykyaikana myös huomanneet, että ihmisen sielunelämässä on salattu puoli, josta ei ennen ollut aavistusta. Jo viime vuosisadalla tuli selväksi, että ihminen voi niin sanotulla hypnoottisella voimalla saada toisen sielun tahtonsa alaiseksi, niin että saa toisen ihmisen ajattelemaan, mitä tahtoo ja saa sen vangiksi. Tämä on ihmeellinen taikavoima ihmisen kädessä, ja se on tieteellisesti todistettu asia. Radio on meille havainnollisesti näyttänyt, että ei ole mahdoton ajatella sitäkään, että ihmiset voivat ottaa vastaan toistensa ajatuksia, vaikka olisivat kuinka kaukana tahansa toisistaan. Tämä kaikki ja yliaistilliset ja psyykkilliset ilmiöt ovat todistaneet, että koko vanha maailmankäsitys, jossa kaikki oli jäykkämuotoista, on jo horjunut ja uusi maailma on nousemassa meidän eteemme.

Mikä on tämä uusi elämänymmärrys, jonka nyt täytyy tulla ih-

misiin? Millä tavalla meidän täytyy vastedes ymmärtää tätä elämää ja kuolemaa, joka on jokapäiväinen ilmiö tässä elämässä?

Minusta näyttää, että meidän ihmiskuntamme on nyt maailmansodan jälkeen alttiimpi kuin ennen ottamaan vastaan teosofisen sanoman, sen uuden elämänymmärryksen, jota teosofinen liike on julistanut ja josta lyhyesti tahtoisin esittää joitakin pääpiirteitä. Jos me kysyimme ennen, mikä on tämä nykyinen elämä, millä tavalla meidän tulee elää tässä nykyisessä elämässä, niin me saimme korkeintaan vastauksen, että se on vain elettävä; on täytettävä velvollisuutemme ja uskottava, sitten pääsemme taivaaseen. Mutta kun me nyt kysymme maailmansodan jälkeen: ”Mikä on tämä elämä ja olemassaolo, mitä varten olemme täällä olemassa? Me emme ole suorastaan eläimiä, vaikka viime vuosisadalla koetettiin todistaa, että me olemme oikeastaan apinain jälkeläisiä, mutta nyt tiedämme, ettemme ole oikeastaan eläimiä (emmekä kasveja, emmekä kiviä). Mitä varten olemme oikeastaan olemassa?” Ja silloin kuuluu lyhyt vastaus – ja tahtoisin tässä vastauksessa käyttää Nietzschen sanoja –: ”Me olemme täällä luomassa ihmistä, sillä ihmistä ei ole vielä luotu, mutta nyt luonto, olemassaolo tekee työtä sen puolesta, että ihminen luotaisiin.” Se on elämän koko salaisuus, se on olemassaolon sisin ongelma. Me olemme siis olemassa sitä varten, että loisisimme ihmisen.

Emmekö ole sitten ihmisiä? Olemme kyllä kuin ihmissiemeniä; me olemme alokkaita. Me olemme saaneet tehtäväksemme tehdä itsestämme ihmisiä. Me olemme jokainen saaneet lahjaksi luonnolta semmoisen organismin ja näkyväisen ruumiin, jota nimitämme ihmisen muodoksi – sillä se ei ole eläin. Sillä, jos me näemme apinan, vaikka kuinka hienon ja kehittyneen orangutangin, niin näemme selvästi eron sen ja ihmisen välillä. Oli ihminen kuinka kurja ja ruma ja kuinka paheisiin vaipunut, kuinka onnettoman näköi-

nen tahansa, niin näemme ihmisen, ja jos saamme häntä lähemmin tutkia ja näemme hänen sieluelämänsä, niin näemme, että hän on ihminen kaikesta kurjuudestaan huolimatta. Vaikka maailma tuomitsisi hänet kuinka syntiseksi tahansa, hän on ihminen; hänessä on jotakin, jota nimitämme ihmiseksi. Jos otamme jonkun määrätyn ihanteen eteemme, jos ajattelemme ihmistä sellaiseksi, kuin ihminen erikoisina hetkinään voi olla ja kuvittelemme täydellistä ihmistä, muistelemme niitä ihmisiä, jotka joskus ovat olleet aivan erikoisia niin kuin Buddha ja Jeesus Kristus, jolloin näemme ihmisen hänen ihanteellisessa täydellisyydessään, ja silloin tunnemme, että hänessä, jonka näemme kurjuudessa edessämme, on vain inhimillinen siemen, joka erottaa hänet kokonaan muusta luomakunnasta. Se nostaa hänet yläpuolelle eläimellistä himoa, se tekee, että hänessä on jotain jumalallista, se erottaa hänet kaikista noista eläimistä, joiden ominaisuuksia hänessä asuu. Mutta kun katsomme täydellistä ihmistä, sellaista kuin Jeesus Kristus, silloin näemme ja ymmärrämme selvästi, että ihminen ei todellakaan vielä ole valmis, ei ole vielä luotu. Ihmistä vasta nyt luodaan. Me olemme sitä luomassa. Ja se on tämä uusi elämänymmärrys, että olemme täällä maan päällä luomassa ihmistä. Vähitellen me luomme täydellistä ihmistä; me kasvatamme ikäänkuin vähitellen itseämme täydelliseksi ihmiseksi. Ihminen käy täällä siis ikäänkuin koulua; me olemme täällä elämän koulussa kasvaaksemme täydellisiksi ihmisiksi.

Mutta kuinka tämä on mahdollista? Kun näin ajattelemme, joudumme heti epäilyksen valtaan. Kuinka on mahdollista, että olemme täällä kasvattaaksemme täydellistä ihmistä – mitä me ehdottomasti teemme – kymmenissä vuosissa, jos ei luonto miljoonissa vuosissa ole voinut sitä tehdä? Kuinka me voisimme nyt täällä ajatella saavamme aikaan täydellisen ihmisen? Silloin sanoo meille

tämä uusi elämänymmärrys, että tarkoitus ei ole se, että pitää nyt heti saada aikaan tuo täydellisyys. On ainoastaan sanottu, että täydellisyys on meidän elämämme sisin vaatimus ja tarkoitus. Me olemme olemassa sitä varten, että tulisimme täydellisiksi, niin kuin Jeesus sanoo evankeliumissaan: ”Te tulette täydellisiksi, niin kuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen”; se on alkuperäinen futuurimuoto, ja se ilmaisee elämän tarkoituksen, että olemme kuin koulussa, jossa vähitellen opimme olemaan täydellisiä. Miten se käy päinsä? Se käy päinsä siten, sanoo vanha viisaus, kaikkien niiden ihmisten kokemus ja tieto, jotka ovat etsineet ja löytäneet. Se sanoo: ”Me ihmiset emme ole täällä ensimmäistä kertaa emmekä viimeistä kertaa; niin kuin olemme monasti eläneet täällä, niin tulemme vielä elämään täällä monta kertaa; olemme jälleensyntyviä olentoja, niin kuin aina on uskottu itämailla. Me tulemme tänne uudestaan ja uudestaan käymään täällä koulua ja sillä tavalla me vähitellen rakennamme valmiiksi tuota täydellistä ihmistä.”

Pitääkö meidän siis unohtaa elämän tarkoitus? Pitääkö meidän syöksyä elämän pyörteisiin ja elämän kaikkiin nautintoihin ja, niin kuin ennen sanottiin, kokea, mitä elämä on? Jos tahdot tehdä sen, niin tee: ei kukaan estä, enemmän kuin ennenkään. Jos ihminen etsii kaikkea sitä pahaa ja sitä syntiä ja kaikkea sitä kurjuutta, jota hän toivoo ja tahtoo, niin hän etsii ja saa; saa nauttia ja kokea, ei luonto estä häntä, se ainoastaan vetäytyy syrjään ja ajattelee: ”Kuinka ajattelematon sinä ihminen olet, kun sinulle on annettu järki ja rakastava sydän ja tahto; kuinka sinä myyt tuon kaiken jonkun mitättömän hernerokan edestä; kuinka olet niin ajattelematon!” Jumala ei estä mistään pahasta, mutta uusi elämänymmärrys sanoo meille: ”Te ihmiset olette oikeastaan sitä varten, että rakennatte täydellistä ihmistä ja autatte Jumalaa ja luontoa. Miksi heitätte kaiken Jumalan niskoille? Luonnonko täytyy ainoastaan tehdä

työtä? Ettekö tahdo olla edes niin jaloja, että sanotte Jumalalle ja elämälle: 'Minä tahdon auttaa sinua ja noudattaa sinun tahtoasi ja tahdon tehdä niin kuin elämä oikeastaan tarkoittaa.' Mitä varten kuluttaisin aikaa hukkaan ja pettäisin elämän, koska elämän tahto ja tarkoitus on, että minun täytyy olla mukana luomassa täydellistä ihmistä. Miksi en sitä tekisi? Miksi en käyttäisi tilaisuutta hyväkseni?" Niin ihminen voi ajatella, ja niin ihminen alkaa ajatella. Nyt yhä useammat alkavat ymmärtää, että kuolema sisältää jonkin merkillisen salaisuuden, ja kuolema ehkä opettaa meitä ymmärtämään, mitä emme ole tahtoneet nähdä elämässä.

Niin se myös on, että kun kuolemme, saamme nähdä totuuden. On totta kun ihmiset sanovat, mitä minä nyt vielä viitsin ajatella näitä asioita, näenhän ne kuoleman jälkeen. Se on aivan totta; kuoleman jälkeen kyllä näkee, kuinka asiat ovat, mutta silloin myös näkee, kuinka hullusti on itse menetellyt ja kuinka toisin olisi voinut menetellä, jos olisi ottanut vaarin elämästä ja kysynyt jo elämässä: "Mitä on kuolema?" Herämys kuoleman jälkeen ei ole ollekaan mieluinen, jos on ollut aivan välinpitämätön siitä elämässä, sillä kuoleman jälkeen me saamme todeta juuri sen, minkä me täällä jo aavistimme, että kaikki on elämää ja kaikkialla on elämää. Ei ole mitään kuollutta. Tämä luonto ei ole kuollut, vaan se on elävä. Ja ihminen saa kuoleman jälkeen todeta, että hänen omat tehtävänsä tässä elämässä on luoda ihmistä.

Ihminen on voinut hengessään, jonakin autuaana ekstaasin hetkenä nähdä täydellisen ihmisen. Se on tullut hänen omasta sisästänsä. Ja silloin hän on ymmärtänyt, kuinka puhdas, rakastava, hyvä ja viisas tämä täydellinen ihminen oli. Me olemme sen joskus jokin ymmärtäneet, ja kuoleman jälkeen meidät itse asiassa asetetaan tämän ihanteen eteen sillä tavalla, että ihminen ensin saa kulkea tuossa toisessa valtakunnassa etsimässä ihmistä, etsimässä

omaa itseänsä. Sillä kuolemassa me tunnemme, että nyt meidän pitää saada kiinni sisäisestä itsestämme, siitä, mikä on Jumala meissä, siitä, mikä on todellinen ihminen meissä. Kuolemassa meille avautuu vaellusretki, jolloin meidän täytyy mennä etsimään tuota sisäisintä meissä.

Ja kumma kyllä, me emme enää kuoleman jälkeen, niin kuin tässä näkyväisessä maailmassa, unohda kaikkea pahaa itsessämme ja ole ainoastaan sunnuntai-ihmisiä ja näe vain kaikkea parasta itsessämme, vaan kaikki, mitä meissä on muuta, se ikävästi astuu eteemme esteeksi vaelluksellemme; kuljemme aivan kuin eläinkunnan läpi ja tarkastamme, onko meissä eläintä. Me olemme elämän aikana itseämme hemmotelleet, mutta nyt kuolemassa selvenee totuus, joka sanoo: ”Pois kaikki itsepetos ja valhe. Ole todellinen ihminen totuuden edessä.” Meissä on kenties sellaista eläintä, joka tekee meidät eläimen tapaisiksi. Me saamme vaeltaa eläinkunnassa tuntien itse sitä himoa emmekä kuoleman jälkeen voi niitä tyydyttää emmekä saa mitään lohdutusta sielumme tuskiin. Tässä näkyväisessä elämässä on ihminen voinut saada hetkeksi rauhaa tyydyttämällä himojaan, mutta kuoleman jälkeen se mahdollisuus on pyyhkäisty pois. Silloin huomaamme, mikä meissä on eläintä ja voimme siitä luopua.

Sitten joudumme maailmaan, jossa sielumme on kuin kukka, ja kaikki, mikä meissä on taidetta, tiedettä ja uskontoa palvovaa, se on kuin kukka elämässä. Me joudumme aivan kuin puutarhaan ja saamme kokea, että ne, jotka eivät olleet oikein selviä totuuden ajatuksia, vaan tunteita ja tunnelmia, heikkoja persoonallisia vaistoja ja haluja itsessämme, kauniita mutta kuitenkin haihtuvia, kaikki nuo lakastuu, sillä me etsimme itsessämme sitä sisäisintä, joka on, ei ainoastaan ihmiskunnan, vaan myöskin eläin- ja kasvikunnan takana, kaiken takana ja on ikuinen. Jokainen saavuttaa sen omassa

itsessään, mutta saavuttaa sen sillä tavalla, että hän on saanut riisua itseltään kaikki, mitä hän on luullut tärkeäksi tässä näkyväisessä maailmassa, kaikki, mitä modernit psykologit sanovat sieluksi, sen hän saa riisua päästäkseen omaan – siihen ihmiseen, siihen täydelliseen minään, siihen satumaiseen, iankaikkiseen, joka on kaiken muun takana. Silloin hän selvästi ymmärtää, mikä on elämän ja olemassaolon tarkoitus. Silloin hän selvästi näkee: ”Minä olen rakentamassa täydellistä ihmistä; olen vain vähän osannut sitä vielä rakentaa.”

Mutta silloin kaikuu avaruuksien syvyyksistä: ”Sinä saat syntyä uudestaan, saat uuden personallisuuden ja saat lahjaksi uuden ruumiin ja saat koettaa uudestaan, mitä voit itsestäsi tehdä; saat uudestaan lähteä luomistyöhön.” Nämä sanat tulevat avaruuksien syvyyksistä ihanana lohdutuksena ja suurena riemuna, niin että ihminen silloin suuressa puhtaudessa, joka on ulkopuolella koko hänen personallisuuttansa, sanoo Jumalalle: ”Minä lupaan koettaa enemmän kuin ennen; nyt ensi kerralla kun synnyn, tahdon tehdä jotakin hyvää ja etsiä totuutta ja tahdon tulla lähemmä suurta olemassaolon salaisuutta. Jumala on tahtonut, että sydämessä palaisi vain rakkaus kaikkia kohtaan ja tahtoisi, että minä olisin aina hyvissä töissä ja kaiken hyvän teossa. Mikä tahansa tulee minun elämäntyökseni ulkonaisessa maailmassa, niin en tahdo ainoastaan täyttää niitä töitä ja velvollisuuksia niin hyvin kuin mahdollista, en tahdo ainoastaan maksaa viimeiseen ropoon kaikkea, mitä olen velkaa, oli se kuinka pieni, mitätön ja halpa tahansa, vaan minä tahdon myös työskennellä sisässäni, tehdä työtä oman sieluni kanssa ja aina kasvattaa itseäni ihmisen täydellisyyttä kohti.”

XV

YKSILÖN YLÖSNOUSEMUS

Esitelmä 20.4.1930 Kansallisteatterissa

Yksilön, se on ihmisen, tavallisen ihmisen ylösnousemuksen opimme lapsina olevan siinä, että ihminen, joka kuoltuaan laskeaan hautaan, haudan lepoon, viimeisenä tuomiopäivänä herätetään ylös kuolleista. Silloin kaikki ne osat, jotka muodostivat hänen ruumiinsa hänen eläessään maan päällä, kerätään taas kokoon ja ihminen on siten noussut lihassa taas ylös. Myöhemmin rupesimme tätä oppia epäilemään, kun tiesimme, että ihmisen ruumis haudan levossa, ei ainoastaan hänen lihansa vaan myöskin hänen luunsa, mätänee, haihtuu olemattomiin. Mikä siinä on silloin ylös herätettävissä? Me tulimme ehkä materialisteiksi, jotka emme enää ollenkaan uskoneet tuohon ihmisen ylösnousemukseen. Vaikkakin uskonnon keskeisimpänä oppina oli, että meidän Vapahtajamme Jeesus Kristus oli pääsiäisenä noussut ylös, niin emme ymmärtäneet, kuinka tämä seikka oli sovitettavissa meidän inhimilliseen kohtaloomme. Mikä meistä nousi ylös, kun kaikki kerran oli haihtunut?

Jos me koetimme materialistisella tavalla ajatella, että mahdollisesti atoomit, jotka silloin materialistisen opin mukaan olivat itsessään kuolemattomia ja ikuisia, jos ne mahdollisesti pysyvät olemassa ja sitten kootaan viimeisenä tuomiopäivänä, niin meidän mieleemme kuitenkin heti tulee toinenkin ajatus, toinenkin tieto, eli toisin sanoen se tieto, jonka saimme kuulla tiedemiehiltä, että atoomit meidän ruumiillisessa olemuksessamme yhtä mittaa vaih-

tuvat. Eivät ne atoomit ole koskaan samat. Sanottiin, että seitsemän vuoden kuluttua jok'ikinen solu ihmisen ruumiissa on uusi. Kaikki atoomit vaihtuvat. Mikä silloin jää omaksi meille, jos atoomit itsessään olisivatkin olleet ikuisia ja kuolemattomia? Eiväthän ne sittenkään meille kuulu, eivät ne olleet meidän omiamme. Ne kulkevat luonamme kuin vieraisissa, pysyvät vain jonkun aikaa ja lähtevät sitten taas pois maailmaa kiertämään. Ne atoomit, jotka muodostivat ruumiimme silloin, kun me kuolimme, ne muuttivat toisiin olomuotoihin. Ne läksivät elähyttämään maan multaa, mahdollisesti maan pinnalla kohoavia kasveja, kukkia, ruohoa ja puita. Missä meidän atoomimme olivat? Koko tuo käsitys ylösnousemuksesta viimeisenä päivänä kävi meille käsittämättömäksi ja me emme enää saattaneet uskoa koko asiaan.

Mutta sitten me ehkä myöhemmin kohtasimme erään opin, joka täällä länsimailla on ollut kauan unohduksissa, mutta joka viimeisenä vuosikymmenenä, viimeisenä puolivuosisatana on taas levinnyt suurella vauhdilla, joka on tullut täällä nyt ylen tunnetuksi ja joka on voittanut yhä enemmän ja enemmän kannattajia, vanhan, itämaalaisen opin, jota sanotaan jälleensynty miseksi. Ehkä me kohtasimme tämän opin ja ehkä me silloin ymmärsimme, että yksilön ylösnousemus on hänen jälleensyntymisessään. Se on siinä, että ihminen syntyy jälleen maan päälle, että hän todella taas nousee ylös lihassa, että kun on ollut ikäänkuin viimeinen tuomio hänen kuolemanjälkeisessä elämässään, niin hänet taas kutsutaan tänne maan päälle.

Ja meistä tuntui, että tuo vanha oppi, johon ihmiset kaikkialla aina ovat uskoneet ja joka nyt voittaa jalansijaa länsimailla, että tuo vanha oppi selittää meille oikealla tavalla, mikä on ihmisyksilön ylösnousemus. Me tutustumme tarkemmin siihen oppiin, me tahdomme tietää, mitenkä on tuon jälleensyntymisen, lihallisen ylös-

nousemuksen laita, koska me emme itse asiassa ihmisinä yhtään muista, että olisimme olleet ennen täällä maan päällä, koska meistä tuntuu, että me olemme täällä nyt vasta ensimmäistä kertaa. Eihän meitä tämmöisinä ennen ole ollut.

Kun me tämän kysymyksen teemme ja syvennymme jälleensyntymisoppiin, silloin saammekin tietää, saamme kuulla, että se, mikä meissä ihmisissä jälleensyntyä, se, mikä meissä todella pysyy ikuisena, kuolemattomana elämästä elämään on jotain niin sisäistä, jotain niin salaista meissä. Se on meidän oma jumalallinen henkemme. Me emme siitä tavallisessa, jokapäiväisessä tajunnassamme mitään tiedä. Siis me käsitimme ja ymmärsimme, että jälleensyntyminenkin jää kuin hämäräksi asiaksi, myöskin uskon asiaksi, mutta siinä oli se ero, että meille tarkemmin selvitettiin, että meissä itsessämme on jotakin kuolematonta, jotakin jumalallista, joka syntyy jälleen. Meidän personallisuutemme, meidän oma, tuttu, inhimillinen minuutemme ei siis synny jälleen, se siis kuolee. Mikä sitten tämä jälleensyntyminen oikeastaan on? Sillä eikö se henki, mikä meissä on ikuinen ja jumalallinen, eikö se itse asiassa ole kaikissa sama?

Niinhän onkin. Vanhat opit, itämailta saadut, ja meidän oma filosofiamme on aina meille vakuuttanut, että ei voi olla muuta kuin yksi ainoa ikuisuus, yksi ainoa kuolemattomuus. Jos nimitämme sitä Jumalaksi, merkitsee tämä siis, että meissä on Jumala ja se Jumala on iankaikkinen, mutta koska me emme tämmöisinä synny jälleen emmekä nouse ylös, niin mitä osaa meillä siis on tuossa iankaikkisessa Jumalassa? Jotakin meistä jälleensyntyä, sanotaan kuitenkin vanhoissa traditsioneissa ja opeissa. Itämailta sanottiin lyhyesti: Se, mikä meissä jälleensyntyä on meidän karmamme. Ei siis tuo jälleensyntyminen ole aivan umpimähkäistä, ei se ole vain sitä, että koko ihmiskunnan takana on yksi ainoa suuri jumalallinen minuus,

joka ilmenee miljoonissa eri muodoissa ja joka aina syntyy jälleen yhä uusiin muotoihin, ei se ole vain sitä. Nuo muodotkin ovat toisistaan riippuvaisia ja niissä vallitsee semmoinen jälleensyntymisen laki, että muoto on jonkun edellä käyvän muodon karmaa eli seurausta ja samalla itse syy eli aihe, johonkin tulevaan muotoon. Sillä tavalla saatiin, että on olemassa aivan kuin miljoonia lankoja, jotka karman nimellä yhdistävät eri yksilöitä, niin että on aivan kuin sarja inhimillisiä minuuksia, jotka ovat pujotetut samaan lankaan ikäänkuin helmet, ja näitä lankoja on miljoonia ihmiskunnassa. Mutta kuitenkin langat pysyvät erillään toisistaan ja yhtyvät vasta Jumalassa. Kussakin langassa on siis suuri joukko inhimillisiä minuuksia, jotka välittömästi liittyvät toisiinsa, toistensa karmaan. Tämä oli vanha itämaalainen käsitys ja me katselemme elämää suurenmoisena näytelmänä, jossa ihmiset esiintyvät ikäänkuin esittäen jotain roolia, jotain osaa ja aina se osa, jota ihminen esittää, on tuloksena jostain toisesta entisestä roolista eli osasta.

Mutta me kysymme myöskin, niin kuin jokainen itämaalainen kysyy: Eikö tämä ole toivotonta elämän kiertokulkua? Itämaalainen sanoo: *Sangsaara* vallitsee elämässä. Meidän kaikkien täytyy kiertää ja kiertää, syntyä tänne, kuolla täältä pois ja taasen syntyä tänne. Se on meidän elämämme, se on elämien kiertokulku, sangsaara. Mikä tarkoitus on sitten tuolla kiertokululla? Itämailla ei ainakaan kansa, ei suuri yleisö ollut nähnyt selvästi tässä sangsaarassa semmoista silmännähtävää kehitystä. Vanhoissa kansoissa, kun uskottiin jälleensyntymiseen, ei oltu kuitenkaan aina selvillä siitä, että siinä tapahtuu kehitystä, että tuo karma, joka aiheutuu yhdestä elämästä, että se samalla vie seuraavan elämän personallisuuden vähän eteenpäin kehityksessä. Ei rahvas sitä ymmärtänyt, eikä suuri yleisö. Se katseli synkkänä elämän kiertokulkua.

Me tiedämme, että maailman jaloin ihminen, jaloin ennen Kris-

tusta, Gautama Buddha, että hänkin katseli synkkänä tätä elämän kiertokulkua, että hänkin sanoi, että tuskaa on tänne syntyä, tuskaa on täällä elää, tuskaa on täältä lähteä. Hänkään ei nähnyt mitään erikoista tarkoitusta itse olemassaololla tässä näkyväisessä maailmassa. Sen tähden itämailla vallitsee tuommainen välinpitämättömyys tätä nykyistä elämää kohtaan. Meillä on kyllä paljon opittavana itämaalaisilta, mutta he eivät pidä tätä nykyistä, tätä personalista elämää ollenkaan suuressa arvossa. Heidän mielestään tämä elämä on verrattain mitätöntä, ja se mihin he pyrkivät, on vapautus tästä elämästä. He pyrkivät vapautumaan elämän kiertokulusta. Sitä Buddhakin opetti. Pyrkikää nirvaanaan. Nirvaana on ääretön rauha ja välinpitämättömyys kaikesta tämän elämän suruista ja iloista. Nirvaana ei oikeastaan toteudu tässä näkyväisessä elämässä ihan kokonaan, vaan se on saavutettavissa sitten vasta kuoleman jälkeen, henkimaailmassa, näkymättömässä maailmassa. Siihen nirvaanaan on ihmisten pyrittävä. Viisaat itämaalaiset, kaikista suurimmat tietäjät opettivat aina juuri tätä. Sitä varten, oi te ihmiset, luopukaa kaikesta elämän halusta, luopukaa kaikesta siitä, mikä voi teitä pitää kiinni elämässä. Luopukaa himoista ja haluista, sen harhasta ja illusionieista, luopukaa kaikesta, sillä tämä elämä on kuitenkin niin tyhjää, niin sisällyksetöntä. Pyrkikää nirvaanaan. Tänä päivänä itämailla, sen kaikista viisaimmissa ja tietävimmissä piireissä, puhutaan nirvaanasta ja siitä, että meidän täytyy vetäytyä pois tästä jokapäiväisestä elämästä. Meidän täytyy vetäytyä erakoiksi metsään tai luoliin miettimään elämän kurjuutta ja tyhjyyttä, jotta voisimme sitten vapautua omasta itsestämme, jotta me voisimme Feeniks-linnun lailla nostaa sielumme siivet lentoon, niin että me pääsemme vapaiksi tästä fyysisestä ruumiistamme ja saatamme kohota eetteriin. Niin on aina opetettu itämailla.

Sen tähden me täällä länsimailla, jotka olemme vajonneet käy-

tännölliseen materialismiin, jotka olemme innostuneet elämän jokapäiväisyyteen, jotka puuhaamme ja touhuamme tässä elämässä, kohautamme olkapäitämme itämaalaisten saamattomuudelle. Ja kuitenkin ehkä olemme ainoastaan puoleksi oikeassa. Ehkä me tähtäämme liian korkealle tässä omassa aineellisuudessamme, ehkä me menemme liian pitkälle siinä. Ehkä meidän pitäisi saavuttaa jonkunlainen tasapaino, jossa emme ole hylänneet itämaalaistakaan rauhallista, sanoisinko välinpitämättömyyttä.

Mitä Jeesus Kristus opettaa meille? Mehän elämme länsimailla. Me tunnustamme täällä hänet opettajaksemme, mestariksemme ja vapahtajaksemme. Me tahdomme kulkea hänen viitoittamaansa suuntaan täällä länsimailla. Olemmeko käsittäneet oikein? Totta on, senhän me näemme heti, kun evankeliumeja tutkimme, että Jeesus Kristus antoi arvoa tälle elämälle. Totta on, että hän pyhittää koko tämän elämän, että hän antaa arvon jokaiselle ihmiselle, hänen personallisille ominaisuuksilleen ja itselleen. Jokaisen ihmisen sielu on hänelle kallis. Jokaisen ihmisen ruumis on hänelle kallis. Hän tahtoo, että jokainen olisi onnellinen. Me näemme Jeesuksen parantavan ihmisiä, silloin kun hän kulkee Galileassa. Me näemme hänen kutsuvan pois ihmisiä synnistä ja itsekkäistä puuhista ja käyttämään itseään johonkin korkeampaan, kauniimpaan ja avarampaan elämään. Me näemme kuinka Jeesus antaa arvoa lapsille. Ei hän tee niin kuin itämaalainen voi tehdä. Kiinalainen voi viskata vastasyntyneen lapsensa kuolemaan. Ei Jeesus niin tee. Hän sanoo: ”Antakaa lasten tulla minun luokseni.” Hän pyhittää siis lapset ja heidän sieluelämänsä. Hän asettaa heidän sieluelämänsä korkealle, koska hän sanoo, että meidänkin pitää olla niin kuin lapset, jos tahdomme tulla taivasten valtakuntaan. Jeesus Kristus auttaa sairaita, köyhiä. Hän kutsuu luokseen raskautettuja, surullisia ja murheellisia. Hän tahtoo kaikkia lohduttaa. Tämä kaikki on käynyt kuin henkenä eli

virtauksena meidän länsimaisen ihmiskuntamme alitajuntaan. Kaikkia elämän ilmiöitä on kunnioitettava ja rakastettava, ihmisen vanhuutta. Vanhuus on kaunista. Lapsuus on kaunista. Miehuus on kaunista. Kaikki on kaunista silloin, kun me annamme sille arvoa ja ymmärrämme, mikä sen todellinen henki ja tarkoitus on. Jeesus Kristus ei rakasta ainoastaan meidän sielujamme. Joku maallikkosaarnaaja voi kulkea ympäri kalastamassa ihmisten sieluja. Hän tahtoo saada ihmisten sielut pelastetuksi. Niinhän Jeesus ei tee. Hän ei rakasta ihmisten sieluja sillä tavalla. Hän rakastaa ihmisiä. Hän on todella kuin meidän ystävämme. Hän ymmärtää meitä ihmisinä. Ei hän tahdo meidän sielujamme pelastaa. Hän tahtoo meidät itse nostaa. Hän tahtoo tehdä meidät onnellisiksi. Hän ojentaa kätensä meille ja sanoo: ”Nouse, ota vuoteesi ja kävele ja seuraa minua. Tule Jumalan valtakuntaan.”

Nämä Jeesuksen opetukset ovat vaikuttaneet meihin sillä tavalla, että me täällä länsimailla panemme arvon näkyväiselle, nykyiselle elämälle ja sen ilmiöille. Me olemme oppineet kaikkia ilmiöitä tutkimaan, kaikkea suurella mielenkiinnolla seuraamaan, kaikkea pohtimaan. Jos me missä näemme vikoja ja parannettavia, niin me koetamme niitä vikoja poistaa. Semmoisen hengen olemme saaneet tänne länsimaihin, ja se vaikuttaa meidän alitajunnassamme niin, että meille on aivan luonnollista elää juuri siinä hengessä, joka tahtoo nostaa maailmaa ylöspäin, sivistyttää maailmaa, nostaa sen kulttuuria, hienostaa ihmisiä, kasvattaa heitä. Tämä henki on meille tuttu. Jokainen meistä tunnustaa sen juuri meidän kristikunnallemme ominaiseksi hengeksi ja pyrkimykseksi.

Mitenkä me siis suhtaudumme jälleensyntymiseen, jos jälleensyntyminen kerran on luonnon tosiasia. Mehän emme sille mitään voi. Tässä ei ole kysymys filosofiasta, tässä ei ole kysymys siitä, uskommeko sitä tai sitä. Tässä on kysymys siitä, onko jälleensyn-

tyminen tosiseikka luonnossa? Onko se elämän laki? Onko niin, että me ihmiset synnymme jälleen. Hyvin monen kokemus vastaa silloin: Jos eivät kaikki vielä tiedäkään, että jälleensyntyminen on elämän laki, niin me muutamat, me ainakin tiedämme, että niin on. Me tiedämme, että ihminen on jokin ikuinen olento, joka pukeutuu ruumiiseen toisensa perästä ja ilmestyy tänne maailmaan. Me tiedämme, että ihminen on yksilönä henkiolento, joka tässä aineellisessa, näkyväisessä maailmassa käy koulua. Mutta mitä varten hän siis tässä käy koulua? Sitä varten, että hän oppisi oikein elämään, että hän oppisi, mikä elämä on, mikä on elämän tarkoitus. Sitä varten, sanoo Jeesus Kristus, että me kaikki toisimme Jumalan valtakunnan maan päälle. Sitä varten me käymme täällä oppia, sitä varten me synnymme jälleen tänne.

Mutta kun me unohdamme, kun emme muista ennen eläneemme, kuinka me sitten opimme? Sen kautta, että kehityksen laki valitsee, sen kautta, että me aina vähän etenemme. Mutta eikö se sittenkin ole toivotonta? Ei ollenkaan, sillä Jeesus Kristushan myöskin sanoo meille: ”Niin kuin Jumalan valtakunta tapahtuu taivaissa, niin rukoilkaa te ihmiset, että se tapahtuisi maankin päällä.” Te ihmiset, te olette semmoisia olentoja, että voitte tuoda Jumalan valtakunnan maan päälle. Te olette kutsutut sitä tuomaan tänne. Teidän ei tarvitse elää turhaan. Teidän ei tarvitse syntyä tänne uudestaan ja uudestaan ja kulkea ikäänkuin elämän pyörässä. Te voitte hyvin pian vapautua sangsaarasta siinä merkityksessä, että sangsaara olisi ikuinen kiertokulku. Te voitte siitä piankin vapautua, jos tahdotte astua sille vanhalle kaidalle tielle, joka on aina ollut tuttu, mutta jolle ei tarvitse astua siinä mielessä, että vetäytyisi pois tästä elämästä, että vieraantuisi tästä, että astuisi johonkin taivasten valtakuntaan, jolla ei ole mitään tekemistä tämän näkyväisen, aineellisen elämän kanssa, vaan siinä mielessä, että astumalla sille tielle se itse

asiassa tuo Jumalan valtakunnan tänne maan päälle.

Jeesus Kristuksen jälkeen on täällä länsimailla myöskin aina elänyt se pyhän seurakunta, johon jokainen kristitty sanoo uskovan, vaikka hän ei ole sitä asiaa ajatellut, vaikka hän ei ole sitä asiaa ymmärtänyt, vaikka sitä ei ole hänelle oikein selitetty. Jeesus Kristuksen jälkeen on aina elänyt täällä länsimailla viisaita miehiä, viisaita, pyhiä ihmisiä, viisaita olentoja, jotka ovat täynnä Kristuksen henkeä, täynnä Pyhää Henkeä ja jotka muodostavat aivan kuin näkymättömän kirkon. Heitä ei erota toisistaan mikään maallinen seikka, ei se, että he kuuluvat eri kansakuntiin, ei se, että he ovat eri yhteiskuntaa, ei se, että he ovat eri sukupuolta. Heillä on ainoastaan yksi suuri näkymätön yhdysside, se, joka tekee heistä pyhän seurakunnan, seurakunnan, joka on tuntematon maailmassa, joka on aina ollut salassa, mutta joka tuosta salasta päin, tuosta sisästä päin aina, yhtämittaa, pitkin vuosisatoja vaikuttaa tähän kristikuntaan, vaikuttaa länsimaihin elävöittävästi, innostavasti. Se on seurakunta, pyhä temppeli, näkymätön temppeli, joka inspiroi ihmisiä täällä, joka inspiroi niitä kristityitä, jotka totuutta etsivät, jotka kauneutta etsivät, jotka rakkautta etsivät, inspiroi heitä, niin että he saavat tajuntaansa muutamia semmoisia suuria totuuksia, suuria elämän viisauksia, joita täällä länsimailla on osattu ymmärtää ja tuoda esille. Kaikki, mikä täällä länsimailla, kristikunnassa, on ollut suurta ja kaunista, ihanaa, totta, oikeata, ihmeellistä, se on lähtenyt inspiratsioonina juuri siitä näkymättömästä kirkosta, siitä pyhän ihmisten seurakunnasta, joka ei kuole.

Siihen seurakuntaan kuuluu sekä eläviä että kuolleita. Mitä nämä pyhät koettavat meille opettaa? Mitä he toivoisivat, että me ymmärtäisimme? He toivovat, että me ymmärtäisimme tuon, että elämä on tie, että me näkisimme elämän tien, sen kaidan tien, joka vie Jumalan valtakuntaan, että me ymmärtäisimme, että Jumala on jotakin,

josta meidän pitää saada tietää, josta meidän pitää saada kokemusta, että me ymmärtäisimme, että Kristus on jotakin, jonka yhteyteen meidän pitää päästä, jonka tuntemiseen meidän pitää päästä, että Jeesus Kristus ja kaikki hänen edelläkävijänsä viisaat vapahtajat, että he kaikki ovat eläviä olentoja, joiden jalkojen juureen me voimme pyrkiä, että he kaikki ovat eläviä opettajia. Jeesus Kristus tänä päivänä elää meidän keskellämme, ja me voimme pyrkiä hänen seuraansa, me voimme pyrkiä häntä tuntemaan. Voimme päästä hänen tuttavikseen sillä tavalla, että me saamme välittömästi häneltä opetusta ja inspiratsionia. Tämän nuo viisaat tahtovat, että me ymmärtäisimme.

Nuo viisaat sanovat meille: Kas tuo tie, joka johtaa taivasten valtakuntaan, jakautuu kahtia, kahteen osaan. Ja se tie on sitä, että te ette kadota omaa personallisuuttanne. Te ette kadota minuuttanne. Teidän ei tarvitse pyrkiä pois itsestänne tullaksenne nirvaanaan. Teidän pitää päinvastoin nousta ylös omassa sielussanne ja omassa ruumiissanne. Aivan niin kuin Jeesus teki. Hänkin oli ylösnoussut sielu. Hänkin nousi ruumiissa ylös. Niin on meidänkin ihmisten opittava tekemään. Se taival on pitkä. Varsinkin ruumiin ylösnousemukseen on taival pitkä. Mutta sielun ylösnousemukseen, jolloin emme suinkaan kadota omaa itseämme niin kuin jälleensyntymisessä, vaan jolloin me juuri saavutamme oman itsemme, taival ei ole niin pitkä. Se on meidän saavutettavissamme.

Tietä Jumalan valtakuntaan kuvataan Ruusu-Ristin symbolilla. Tie on ensin ristin tietä. Sitten on se ruusun tietä. Ristin tie on se, josta Jeesuskin sanoo: ”Ottakaa kantaaksenne ristinne. Ottakaa kantaaksenne ikenne. Muistakaa, että se kuorma, jonka saatte kantaa, ei ole kevyt, mutta teidän täytyy se kantaa, sillä se on ristin tie.” Mikä on tämä ristin tie? Se on meidän sielumme ylösnousemus. Meidän täytyy katsella ihmisiä lähellämme. Mikä on sielun

ylösnousemus? Mikä se on siis tämä sielun ylösnousemus, jossa yksilö nousee ylös sieluna?

Kun me katselemme ihmistä, niin me näemme, että jokainen ihminen on kyllä ruumis, mutta oikeastaan sielullinen olento, koska hänen sielullisuutensa on suurempi kuin hänen ruumiinsa, koska hän sieluna on aivan kuin maailma pienoiskoossa, mikrokosmos, koska hän sieluna on elävä ja alati muuttuva. Kun me katselemme ihmistä sieluna, niin me näemme valoilmion. Me näemme ihmisen auran, niin kuin me sanomme, näemme kuinka ihminen sieluna on yhtämittaista valon välähdystä ja eriväristä valojen yhtämittaista kimmellystä. Sieluna ihminen ei ole tietoinen itsestään. Ihminen ei ole vielä noussut ylös. Sillä, mitä me näemme, kun katselemme ihmisten auroja? Me näemme, että heidän auroissaan on paljon semmoisia värejä ja valoilmiöitä, jotka todistavat meille, että heidän tunteensa ja ajatuksensa ovat vielä kaikkea muuta kuin täysin hyvät, täysin rehelliset, täysin viisaat. Näemme päinvastoin, että sielullisina olentoina me olemme vielä itsekkäitä, elämme, niin kuin me sanomme, synnillisissä ajatuksissa ja tunteissa. Meidän pitää oppia sieluina hengittämään. Ristin tiellä kulkiessamme meidän pitää oppia hengittämään, ei niin paljon ulkonaisessa merkityksessä, koska jokainen hengittää, mutta hengittämään juuri sisäisessä merkityksessä.

Nyt kun me katselemme ihmisiä, niin me näemme, että he ovat kuin sulkeutuneet piiriin ja estävät siten Jumalan taivaallista ilmaa tulemasta sisäänsä sen sijaan, että ihminen aukaisisi itsensä, sielunsa ja kääntyisi niin kuin kukka auringon puoleen. Niinhän Jeesuskin sanoo: ”Ei ihminen elä ainoastaan leivästä, vaan jokaisesta sanasta, joka Jumalan suusta lähtee.” Ihmiset eivät osaa hengittää sielullaan. He elävät mieluummin aivan kuin vankilassa, kaikenlaisissa itsekkäissä laskelmissa, kaikenlaisissa pikkumaisissa, hulluis-

sa ennakkoluuloissa, sen sijaan, että he avaisivat sielunsa Jumalan auringolle, viisauden auringolle, Jumalan äärettömälle rakkaudelle. Sille heidän pitäisi avata sielunsa. Heidän pitää oppia hengittämään. Me sieluina hengitämme ajatuksia ja tunteita, ja jos me aina vain hengitämme omia tavallisia, persoonallisia ajatuksiamme ja tunteitamme, jos me hengitämme aina vanhaa ja tuttua tunnelmaa, jos me hengitämme vanhaa, tavallista elämänfilosofiaamme, aina hengitämme jokapäiväisyyttä, niin me emme osaa hengittää, vaan me aivan kuin syömme omaa itseämme. Sen sijaan, että me ottaisimme Jumalan ravintoa vastaan, me syömme itseämme sielullisesti. Meidän pitäisi ihmisinä avata itsemme Jumalan ravinnolle, suuren elämän ihanille ajatuksille ja tunteille, kaikelle kauniille, kaikelle puhtaalle, kaikelle totuudelle ja kaikelle rakkaudelle. Sille kaikelle meidän tulee avata sielumme. Silloin meidän sielumme alkaa hengittää ja meidän aurastamme tulee kuin ruusu, kuin kukka, joka ottaa vastaan jumalallisen auringon elähyttäviä säteitä. Silloin meistä tulee eläviä sieluja. Silloin meistä vähitellen kaikkoavat pois rumat tunteet ja ajatukset, himot ja halut ja synnit.

Jumala näkyy meidän elämässämme. Sen sijaan, että elämä ennen on ollut jokapäiväistä, ehkä tuskaista ja surullista, niin siitä nyt tulee Jumalan palvelus, suuri temppeli. Elämän pikkuseikoista tulee Jumalan sormenjälkiä. Elämän kaikista tapahtumista tulee suuria seikkailuja, sillä me itse teemme huolellisesti tehtävämme. Me teemme kotimme temppeliksi, jonka alttarille me uhraamme elävän Jumalan. Meidän kotimme tulee sellaiseksi, että siinä kaikki viihtyvät. Siinä rakkaus vallitsee, puhtaus vallitsee, epätsekkyys vallitsee, totuus ja rehellisyys vallitsee. Me, jotka olemme vanhempia, meidän täytyy lapsillemme rakentaa kodistamme temppeli. Meidän täytyy tehdä kodistamme semmoinen paikka, semmoinen tyyssija, jossa meidän lapsemme viihtyvät. Tämän kaikki tiedämme. Tämä-

hän on vanha totuus, mutta muistakaamme me, jotka olemme vanhoja, meidän täytyy ymmärtää nuoria. Meidän ei tule odottaa, että he rakentaisivat meille kodista temppelin. He kulkevat jäljessä. Jos me emme ole rakentaneet heille kodista temppeliä, niin he eivät myöskään rakenna meille, mutta jos me kuljemme edellä, jos me heitä rakastamme, jos me heille näytämme puhtautta ja rehellisyyttä ja kaikkea kaunista, niin hekin myöskin ottavat osaa tuon temppelin rakentamiseen.

Tämä Jumalan palvelus näkyy kaikissa meidän toimissamme. Mikä tehtävä meillä elämässä onkin, niin me tuomme Jumalan mukamme siihen. Ei ole enää mitään jokapäiväistä. Kaikki on pyhää ja kaunista ja onnellista ja iloista. Me osaamme aina hymyillä. Kaikessa osaamme nähdä elämän leikillisyyden yhtä paljon kuin elämän vakavuuden. Tämä on ristin tiellä kulkemista. Se ei vaadi meiltä mitään muuta kuin, että luovumme itsekkyydestä, että luovumme itsekkäistä haluista, että me tulemme palvelijoiksi, että me tulemme nöyriksi ja auttavaisiksi. Se on ristin tiellä kulkemista.

Kun me olemme sillä ristin tiellä kulkeneet niin pitkälle, että meissä kasvaa uskallus, että meissä kasvaa sisäinen rohkeus samalla kuin me olemme tulleet yhä enemmän nöyriksi, niin me tulemme ruusun tien eteen. Mitä se on tämä ruusun tie?

Ruusun tie on se, että me ruumiissamme nousemme ylös. Ruusun tie on sitä, että me todella uskallamme kääntyä Vapahtajamme puoleen ja sanoa: Sinulle on, niin kuin itse olet sanonut, sinulle on annettu kaikki valta taivaissa ja maan päällä. Ken sinut näkee, näkee isän. Mitä tahansa rukoilemme sinulta Isän nimessä, niin sen sinä annat. Ruusun tie on rukouksen tie. Mitä me rukoilemme?

Me rukoilemme Isää: Sinun poikasi Jeesus Kristus ja kaikki te, jotka muodostatte pyhän veljeskunnan, me rukoilemme teitä – tai ehkä meidän täytyy sanoa, että jokainen rukoilee – minä rukoilen:

Tee minut onnelliseksi sinun ylösnousemuksestasi, nosta minut kuolleista. Tee minut terveeksi, voimakkaaksi, herätä minussa kaikkia kykyjä, niin että minä voin hallita luonnon elementtejä, ihmisiä ja eläimiä. Anna minulle kaikki tämä valta ja tee minut kuolemattomaksi. Me uskallamme näin rukoilla, jos me olemme täyttäneet sen ehdon, minkä Jeesus Kristus itse sanoo silloin, kun hän teki jonkun ihmeen. Ensin hän paransi jonkun sairaan. Hän sanoi: ”Mene, äläkä tee syntiä enää.” Me olemme valmiit ihmettä varten silloin, kun me emme enää voi tehdä syntiä, silloin kun me olemme ristintien kulkeneet loppuun, kun meistä kaikki paha on haihtunut, kun meistä itsekkyyks on poissa, kun meistä synti on kaukana. Silloin vasta voimme odottaa ihmettä. Silloin Vapahtaja voi herättää meidät kuolleista. Silloin Kristus voi tehdä meidät osallisiksi omasta ruumiillisesta kuolemattomuudestaan. Silloin alkaa meille todella iankaikkinen elämä.

Kuka sen tietää, vaikka me tulisimme semmoiseen aikaan, että koko tämä meidän ilmapiirimme muuttuisi, muuttuisi niin hienoksi, niin eteeriseksi, että me emme osaa hengittää, jos meissä on syntiä. Onhan tämä ilmapiiri ennenkin muuttunut. Onhan ollut ennen sillä tavalla, että me osasimme hengittää hyvin paksua sumua, taikka vettä aivan niin kuin kalat. Kuka tietää, että voisi tulla piankin aika (ehkei sentään aivan pian), jolloin meidän ilmamme muuttuu niin eteeriseksi vuoristoilmaksi, niin että me emme osaa hengittää, jos meissä on syntiä. Meidän täytyy olla ilman syntiä. Meidän täytyy osata hengittää jumalallisen kirkasta totuutta ja rakkautta. Meidän täytyy osata hengittää jokaista sanaa, joka lähtee elävän Jumalan suusta. Silloin Jumalan valtakunta toteutuu täällä maan päällä. Jos me nyt alamme oppia sielullisesti hengittämään, jos me alamme kulkea ristintietä, niin me valmistumme siihenkin Jumalan valtakuntaan, joka kerran tulee maan päälle.

Kulkekaamme ristin tietä, oppikaamme hengittämään, lähestykäämme sitten sitä ruusun tietä, joka antaa todella ruusun puhjeta meidän ruumiissamme ja muuttaa meidän ruumiimmekin kuolemattomaksi.

XVI

KRISTUS KOLKUTTAA

Esitelmä 21.4.1930

Tuhansissa ja taasen tuhansissa kirkoissa, temppeleissä ja rukoushuoneissa ympäri kristikuntaa palvellaan, kuten sanotaan, Jumalaa joka sunnuntai ja usein muinakin päivinä. Tästä voimme siis tehdä sen johtopäätöksen, että asiat ovat kristikunnassa hyvin. Varsinkin näin pääsiäisen aikana kaikissa kirkoissa ja temppeleissä saarnataan siitä, kuinka se Vapahtaja, joka kuoli ristinpuulla ihmiskunnan syntien tähden, pääsiäisenä nousi ylös voitettuaan kuoleman. Ja nyt hänen ylösnousemuksensa on kaikille kristityille takeena ja todistuksena siitä, että hekin tulevat kerran ylösnousemaan. Näin pääsiäisenä vietetään juhlallisuuksin ympäri kristikuntaa tuota suurta ylösnousemuksen muistoa. Ja kaikki kristityt tuntevat sisässään, kuinka Jumala sentään on rakastanut maailmaa, kun Hän antoi ainokaisen Poikansa, että ihmiskunnalle avautuisi pelastuksen mahdollisuus. Ja kun me ajattelemme, että tätä samaa ylösnousemuksen muistojuhlaa on vietetty kristikunnassa jo satoja, satoja vuosia, pian parituhatta vuotta, niin me tietysti teemme tästä sen johtopäätöksen, että asiat ovat kristikunnassa hyvin. Uskoa on paljon maan päällä. Kristikunta seisoo nöyränä ja iloisena Jumalan edessä, ja jokainen kristitty odottaa ilolla sitä hetkeä, jolloin hän saa autuaana kuolla ja sitten ylösnousemuksen päivänä astua Herransa eteen.

Me ymmärrämme ilman muuta, että kun näin suuri lupaus on annettu kristikunnalle ja kun kaikki kristityt viettävät tätäkin muis-

tojuhlaa ja muutenkin aina joka sunnuntai kokoontuvat palvellakseen sitä Jumalaa, joka niin suuresti rakasti maailmaa, niin me teemme sen johtopäätöksen, että kaikki tietysti kristikunnassa on hyvin, että kristityt esimerkillään näyttävät muille ihmisille, jotka eivät vielä ole kristityitä, kuinka ihanaa tämä elämä on, kuinka kauniisti sitä voidaan elää ja kuinka tämän elämän surut ja tuskat muuttuvat miltei iloksi sen suuren odotuksen valossa, jossa kristityt elävät.

Kun me sitten avaamme silmämme ja katselemme ympärillemme ja tarkastamme, miten asiat ovat kristikunnassa, niin me huomaamme suureksi hämmästykseksemme, että kristikunnassa ei olekaan sitä kaunista ja veljellistä elämää, jota me niin luonnollisena pidimme, vaan siinä, kun sitä oikein katselemme alusta saakka, aivan läpeensä kuuluu hyvin paljon kirouksia, äärettömiä tuskanhuutoja; kristikunnassa on pitkin matkaa ehdoin tahdoin tehty sanomattoman paljon paha. Ihmiset, jotka nimittävät itseään kristityiksi, ovat eläneet alituisessa sodassa keskenään, ovat toisiaan tappaneet ja saaneet kuvaamattomia kärsimyksiä aikaan maan päällä. Eivät he ole ajatelleet toistensa kohtaloa vaan itsekkäästi omaa maallista menestystään, antaneet veljiensä elää synnissä, köyhyydessä ja kurjuudessa ja kaikenlaisessa tuskassa. Eivät kristityt ole kokoontuneet suuriin kokouksiin rukoilemaan valoa ylhäältä, jotta he tietäisivät ja ymmärtäisivät, miten heidän on yhteiskuntansa järjestettävä ja rakennettava. Eivät ole papit ja piispat ja paa- vit kokoontuneet etunenässä rukoilemaan ja mietiskelemään, miten he voisivat parantaa elämänsä maan päällä, niin että he voisivat parantaa toistensa vaikkapa vain ulkonaista elämää. He, jotka uskovat niin suurta saavuttavansa joskus, he, jotka uskovat saavansa lahjaksi iankaikkisen elämän ja autuuden, he ovat kääntäneet huomion yksistään tämän maailman asioihin. He ovat tässä maailmassa etsi-

neet rikkautta ja valtaa, ja silloin ovat olleet välittämättä keinoista, millä se kaikki saavutetaan. He ovat tallanneet toistensa onnen jaljojensa alle. He ovat koettaneet nousta yhteiskunnan huipulle ja ovat antaneet toistensa itkeä ja vuodattaa verta, jotta he vain saisivat tuota himoamaansa kultaa ja valtaa. Kristityt ovat tehneet tämän elämän melkein helvetiksi monessa suhteessa. Kristityissä maissa on voinut tapahtua semmoista kuin puolitoista vuosisataa sitten suuri Ranskan vallankumous, jolloin viattomien veri vuoti maahan ja huusi ylös taivaaseen, ja sitten bolsheviikkien vallankumous ja se paradiisiksi nimitetty helvetti, minkä he ovat Venäjällä saaneet aikaan.

Tämä kaikki on tapahtunut kristikunnassa huolimatta siitä, että kristikunnassa on tuhansia ja tuhansia temppeleitä, kirkkoja ja rukoushuoneita, pappeja ja piispoja ja korkeita kirkon palvelijoita, tuhansia ja satoja tuhansia, joiden yksinomaisena tehtävänä aina on ollut johtaa toisia ihmisiä Jumalan valtaistuimen eteen. Huolimatta siitä, että kristikunta on luovuttanut suuren, suuren osan työstä, kaikesta siitä, mitä työllä on saatu aikaan, juuri kirkkojen ja temppelien pystyttämiseksi, pappien ja pappiskuntien ylläpitämiseksi, huolimatta siitä elämä kristikunnassa vielä tänä päivänä saattaa niin monelle, monelle olla suorastaan helvettiä, ei sen tähden, että luonnonvoimat olisivat niin julmia, että luonnonvallat rankaisisivat ihmisiä ja pitäisivät heitä kärsimyksissä ja tuskassa, vaan sen tähden, että ihmiset itse järjestävät olonsa maan päällä niin järjettömästi, niin sanomattoman itsekkäästi, julmasti ja epäveljellisesti, että veljien sydämet vuotavat verta.

Kun me katselemme tätä kaikkea, niin meidän henkeemme nousee epäily ja me kysymme: Mikä tämä kristikunta on, mikä tämä usko on, mikä tämä kristitty elämä on? Ja jos me menemme kristittyjen viisaiden luo, kaikista oppineimpien arkkipiispojen ja piispo-

jen ja pappien luo, niin he sanovat: ”Mitä me sille mahdamme, että ihmisten sielut ovat niin syntisiä, että heidän luontonsa on niin synnillinen?” Ja kun heille sanomme: ”Mutta eikö ihmisen luonto ole luonnostaan lapsellisen luottavainen, eikö se katsele toisten esimerkkiä, eikö se usko mielellään? Eihän ihminen ole paljastaan huono olento, pohjimmaltaan hän on hyvä. Sanoohan eräs kristillinen kirkkoisä: ’Ihmisen sielu on luonnostaan hyvä.’ Ihminen tahtoo luottaa toisiin, hän on vähän lapsellinen, ja tässä hänen lapsellisuudessaan on hänen pelastuksensa, koska ihmiskunnan Mestari ja Vapahtaja sanoo: ’Ellette tule kuin lapset, ette voi tulla taivasten valtakuntaan.’ Miksi ette te, jotka olette tulleet tämän suuren lauman johtajiksi, näytä semmoista esimerkkiä, että kaikki muut kristityt suurella riemulla seuraisivat teitä? Miksi ette rukoile Jumalaa, että saisitte valaistusta sydämeenne, sieluunne ja järkeenne, että tietäisitte, kuinka teidän on elettävä ja kuinka teidän on neuvottava toisia elämään?”

Kun me näin kysymme, silloin nämä kaikista oppineimmat taas vastaavat meille: ”Mitä me sille mahdamme, että itsekkin olemme syntisiä ihmisiä? Mitä esimerkin näyttäjiä me olemme? Miten me voisimme sen paremmin elää kuin toiset, meissä ovat samat intohimot, halut ja ajatukset kuin toisilla. Mekin olemme luonnostamme taipuvaisia syntiin ja meidän on keskitettävä koko huomiomme siihen, ettemme itse lankeaisi liian karkeisiin synteihin.” ”Niinkö”, me sanomme, ”siinäkö se sitten on kaikki? Silloinpa meistä tuntuu, että teidän tehtävänne on jokseenkin hatara, jos ette osaa antaa esimerkkiä muuta kuin synnin jonkinlaisessa pakenemisessä. Silloin teidän esimerkkinne on kokolailla vähäpätöinen. Me ja koko kristikunta odotamme sydämessämme, että te osaisitte näyttää esimerkkiä hyvässä, ei ainoastaan pahan pakenemisessä. Miksette uskalla astua elämän näyttämölle rohkeasti ja näyttää esimerkkiä hy-

vässä? Te olette aina siunanneet aseita sodassa, sen sijaan että olisitte seisoneet yhtenä miehenä Mestarinne puolesta ja sanoneet: 'Vapahtaja kielsi sodan. Hän kielsi miekkaa käyttämästä.' Miksi ette olisi sitä voineet tehdä, kun kerran olette itseänne kristityiksi nimittäneet? Asia on aivan toinen, jos te tunnustatte: 'Me olemme pakanoita, me emme ole kristityitä missään merkityksessä.' Asia on silloin toinen, ei kukaan teitä silloin tuomitse, pakanoita kaikki ihmiset ovat luonnostaan ja saavat olla sitä, kunnes elämä heitä opettaa toisin olemaan. Mutta kun joka pyhä rukoillaan ja käännytään kristikunnan Vapahtajan puoleen, niin miksei syrjästä katsoja saisi odottaa, että te jotakin kristittyinä yrittäisitte?"

Tunnustakaamme, että nyt suuren maailmansodan jälkeen on ruvettu jotain yrittämään kristikunnassakin. Kristityt ovat alkaneet huomata, että jos sittenkin tämä meidän kristinuskomme vaatisi meiltä jotain elämän käytännössä, jos tämä ei ole turhaa uskoa ja jumalanpalvelusta, huutoa, soittoa ja laulua, vaan jos se vaatisi meiltä jotain uutta rohkeutta meidän yrityksissämme. Monet kristityt ovat heränneet niin ajattelemaan. Ja me voimme nähdä kaikkialla ympäri kristikuntaa oireita siitä, että uusi henki on tulossa. Silmä kun me katselemme asioita aivan puolueettomina mutta silti mahdollisimman tarkkaavina totuudenetsijöinä, niin meidän mieleemme muistuu, mitä Jeesus Kristus kerran itse sanoi evankeliumin kertomuksen mukaan: "Ketuilla on luolansa, mutta Ihmisen Pojalla ei ole, mihin päänsä kallistaa." Ja totuudenetsijöinä todella pysähdymme ajattelemaan, että ehkä tuo sana pitää paikkansa, ehkä se ei ole turhanpäiväinen korulause, ehkä se on tosi, ehkä se ei ollut totta vain silloin, kun Jeesus vaelsi maan päällä, Galileassa. Melkein voisi sanoa, että Jeesus Kristuksella itsellään oli tyyssijojia. Olihan hänellä ystäviä siellä täällä; Betaniassa oli kaksi sisarta ja heidän veljensä, jotka valmistivat hänelle parasta ravintoa mitä

heillä oli ja pehmeimmän vuoteen mitä heidän kotinsa saattoi tarjota. Varmasti hänellä oli ystäviä. Ei hän kulkenut niin kuin ryöväri ja varas, jota ei kukaan tahdo huoneeseensa. Ei hän silloin ollut onneton maankiertäjä, jota kaikki kammoavat, vaan hänellä oli ystäviä, jotka pitivät häntä paraimpana vieraanaan. Saattoiko hän itsestään personallisesti sanoa, ettei hänellä ollut, mihin päänsä kallistaa? Ei varmaankaan. Mitä hän siis tarkoitti sillä, ettei Ihmisen Pojalla ole, mihin päänsä kallistaa? Hän saattoi tarkoittaa sitä sisäistä henkeä, joka elää meissä kaikissa, sitä todellista ihmistä, jonka ajamme ulos itsestämme, koska mieluummin asumme omassa ryövärien luolassamme, koska pidämme itsessämme mieluummin kaikkia eläimiä, himoja ja haluja, ettei todellinen ihminen löydä sieltä sijaa, että todellisen ihmisen on kuljettava ympäri etsimässä, missä saisi tyyssijaa.

Jeesus on saattanut tarkoittaa sitä, mutta hän tarkoitti muutakin. Hän tarkoitti kyllä itseään, mutta ei nimenomaan Jeesus Natsarealaista, joka näkyväisessä muodossa vaelsi Galileassa, vaan sitä Itseä, sitä Jeesus Kristusta, joka ei kuolisi. Hänhän sanoi silloin, ettei hän vielä ollut kuolemaa voittanut, mutta hän tiesi, että hänen täytyi sitä yrittää, ja hän uskoi myös, että hän sen voittaisi. Sen tähden hän ajatteli sitä Itseä, joka kuoleman voittaisi ja joka iankaikkisesti eläisi ja joka siis olisi iankaikkinen ihminen ja ihmisen ikuinen perikuva, Jumalan Poika ja Ihmisen Poika. Hän ajatteli sitä Itseä, ja hän ajatteli, että tämä hänen ikuinen, kuolematon Itsensä tulisi ristinkuoleman jälkeen ja ylösnousemuksen perästä vaeltaamaan maailmassa ja etsimään tyyssijaa. Ja kukaties hän hengessään näki, että syntyisi kristikunta, suuri joukko ihmisiä, satoja miljoonia ihmisiä, jotka sanoisivat itseään kristityiksi ja jotka aina tempeleissä ja rukoushuoneissa hänen nimeänsä huutaisivat ja häntäkin Herraksi nimittäisivät. Hän näki hengessään, että sem-

moinen kristikunta syntyisi, ja hän hengessään itki, kun hän ajatteli: ”Kukaties minä saan turhaan siinä kristikunnassa etsiä tyyssi-jaa.” Ja eikö ole näin tapahtunut, eikö ole Jeesus Kristus tänä päivänä, niin kuin aina ylösnousemuksesta lähtien, vaeltanut ympäri tässä maailmassa. Hän vaeltaa näkymättömänä, mutta elävänä, omana itsenään. Hän kulkee maasta maahan. Hän kulkee kirkosta kirkkoon, kodista kotiin. Kaikkialla hän kolkuttaa: ”Onko minulle sijaa?” Hän kolkuttaa temppelin ovelle ja hän huomaa, että siinä temppelissä mainitaan hänen nimensä hyvin suurella kunnioituksella, ja hymy leviää jo hänen huulilleen. Hän astuu sisään ja jää pilarin nojaan katsomaan seurakuntaa ja kuuntelemaan papin saarnaa. Mutta kun hän siinä seisoo ja kuuntelee, niin hymy katoaa hänen huuliltaan, sillä hän huomaa, että jos siinä temppelissä hänen nimeänsä mainitaan, se mainitaan turhaan. Se mainitaan siinä mielessä, että Jeesus Kristus voi sanoa, niin kuin hän sanoi maan päällä: ”Minä en tunne teitä, jotka huudatte: ’Herra, Herra’ ettekä tee, mitä olen käskenyt.” Huolimatta siitä, että urut soivat kauniisti ja ihmiset laulavat psalmeja, huolimatta siitä, että pappi puhuu ylen hyvin sommiteltua saarnaansa vedoten seurakuntansa tunteisiin ja saaden monen silmän kyyneltyymään, huolimatta siitä hymy katoaa Jeesus Kristuksen huulilta ja hänen täytyy surukseen kääntyä ympäri ja lähteä temppelistä pois, siitä temppelistä, joka on pystytetty hänen nimeensä, joka on rakennettu hänen Isänsä kunniaksi. Kuinka monessa temppelissä täällä kristikunnassa on kristikunnan Vapahtaja ja Mestari sillä tavalla saanut synkistyä mielessään, tulla surulliseksi ja kääntyä oven takaa pois! Eikö näin ole tapahtunut melkein järjestään, melkein aina vuosisatojen vierieissä? Kuinka harvoin on hän, suuri Vapahtaja, saanut ilolla pysähtyä johonkin rukoushuoneeseen tai temppeliin ja nähdä, että se seurakunta, joka on siinä koolla, todella yrittää noudattaa hänen käskyjään, koska

sen seurakunnan jäsenet silminnähtävästi rakastavat toisiaan. Se hän on aivan ensimmäinen ehto, jotta Jeesus Kristus voisi viihtyä siinä temppelissä ja niiden ihmisten luona. Sillä jos he eivät rakasta veljiään, toisiaan, joita näkevät, kuinka he voisivat rakastaa sitä Jumalaa, jota eivät näe? Jeesus Kristuksella on niin varma merkki. Harvoin, harvoin, mutta toivokaamme, kuitenkin niin usein, ettei Jeesus ole väsynyt, on hän saanut semmoisessa temppelissä hetken viivähtää.

Mutta Jeesus Kristus ei ole kulkenut ainoastaan temppeleissä, hän kolkuttaa jokaisen kodin ovelle: ”Onkohan Ihmisen Pojalla täällä tyyssijaa?” Ja silloin, jos hän astuu kotiin, jossa vallitsee epäsopu ja riita, jos hän astuu kotiin, jossa isä ehkä hoipertelee päihtyneenä, jossa äiti ehkä sadattelee ja päästelee turhanpäiväisiä sanoja suustaan toruen ja moittien miestänsä ja lapsiaan, jos hän astuu kotiin, jossa lapset eivät tunne luottamusta vanhempiinsa, jossa heidän pienet sydämensä itkevät sen tähden, että he – niin pieniä kuin ovatkin – näkevät, että vanhempansa elävät synnissä ja paheissa, niin semmoisesta kodista täytyy Vapahtajan kääntyä. Ei ole hänellä tyyssijaa. Mutta meidän täytyy kuitenkin sanoa, että varmasti enemmän on Jeesus Kristus sentään Ihmisen Poikana löytänyt tyyssijaa kodeissa kuin kirkoissa, sillä kirkoissa on eletty juhlaelämää, mutta kodeissa on eletty jokapäiväistä, tavallista elämää. Ja kun Jeesus on astunut kynnyksen yli ja nähnyt isän, joka tekee työtä perheensä puolesta, kun hän on nähnyt äidin, joka unohtaa itsensä valmistaakseen kodin viihtyisäksi, onnelliseksi, rauhalliseksi miehelleen ja lapsilleen, kun hän näkee kodin, missä lapset iloisina leikkivät ja suruissaan täynnä luottamusta aina kääntyvät äidin ja isän puoleen, silloin on hän kuiskannut: ”Tässä kodissa on minulla tyyssija, tässä kodissa voi Ihmisen Poika asua.”

Koti on ensimmäinen temppeli, koti on se kirkko ja alttari, joka

on kaikkia ihmisiä kaikista lähinnä. Jollemme osaa jokapäiväisessä elämässämme luoda kodista rukoushuonetta ja temppeliä, kuinka sitten voisimme luoda temppelin, semmoisia todellisia temppeleitä, että Ihmisen Poika voisi niissä viihtyä?

Tätä vaellusta Jeesus Kristus yhä kulkee. Hän kulkee ympäri kristikunnassa, ympäri pakanamaailmassa. Monet enkelit häntä auttavat. Pakanamaailma, niin kuin me sanomme, kaikkien vanhojen uskontojen ja kulttuurien suuret mestarit ja vapahtajat ovat Jeesus Kristuksen työtovereita, lähettiläitä, enkeleitä, ja he valvovat ja pitävät huolta ihmiskunnasta hänen nimessään, ja hän käy käynnillä niissäkin toisissa uskonnoissa ja kulttuureissa. Silloin hän löytää yksilöitä, koteja ja myös temppeleitä, joissa hänelle annetaan tyysijaa. Mutta kun me kristikunnassa uskomme ja aina sanomme, että Jeesuksen Kristuksen ylösnousemus tulee meidänkin osaksemme, mekin saamme ottaa siihen osaa, mekin tulemme iankaikkisiksi olennoiksi; kun me temppeleissä sillä tavalla saarnaamme ja julistamme ja huudamme, niin Jeesus Kristus katselee kauan, hän ei silloin jaksa hymyillä, hän katselee surullisesti ja ajattelee: ”Oi, te minun rakkaat veljeni, kuinka suuresti te erehdytte, jos te luulette, että minä voisin antaa ylösnousemusruumiini teille, ennenkuin olette minun. Kuinka voisin noita kuolemattomia siemeniä panna teidän ruumiinne maaperään, jollette ota minua vastaan? En väkisin voi sitä tehdä. Teidän täytyy ottaa minut vastaan, kutsua minut luoksenne, avata sydämenne ovet minulle.”

Turhaa on siis meidän puheemme, uskomme ja huutomme, että me tulemme Jeesuksen Kristuksen ylösnousemuksessa iankaikkisiksi olennoiksi, jollemme ota Mestaria vastaan, jollemme anna Ihmisen Pojalle tyysijaa oman sydämemme pyhäkössä, jollemme tee, niin kuin Mestari on sanonut: ”Tehkää, mitä olen teille käskennyt, täyttäkää minun neuvoni, eläkää niin, että voin antaa teille Py-

hän Hengen. Eläkää minun neuvojeni ja käskyjeni mukaan. Silloin vasta ja vain silloin, jos otatte minut vastaan itseenne niin, että tahdotte elää minun hengessäni, pyhässä totuuden ja rakkauden hengessä, vasta silloin kun te olette siinä hengessä puhdistuneet, vasta silloin minä voin antaa teille iankaikkisen elämäni, kuolemattoman ruumiini. Silloin te tulette osallisiksi minun ylönousemuksestani, silloin, mutta ei ennen. Älkää, houkkiot, luulko, että iankaikkinen elämä on jokin tyhjänpäiväinen lahja, joka annetaan ilman muuta. Ymmärtäkää: Iankaikkinen elämä tulee ainoastaan sille, joka ottaa Pojan vastaan, joka noudattaa minun käskyjäni, joka elää totuuden hengessä. Mutta silloin iankaikkinen elämä varmasti tulee, silloin varmasti myöskin teidän ruumiinne alkavat syntyä uudestaan, silloin varmasti teidän ruumiinne alkavat puhdistua ja muuttuvat ja tulevat arvokkaiksi, niin että synti ei niissä viihdy, ettei pahaa niissä enää ole, vaan ainoastaan taivaallisella mannalla on niissä tyysija. Taivaallinen ravinto, joka on Isän Jumalan elävä sana, laskeutuu teidän ruumiiseen. Teidän ruumiinne muuttuu, kirkastuu. Ja vaikka, rakkaat opetuslapset, vaikka kestäisi elää useampia jälleensyntymiä, ennenkuin teidän ruumiinne on kokonaan puhdistunut, niin tietäkää: Tulee varmasti se hetki, jolloin iankaikkisuuden ylönousemuksen pyhä siemen on kasvanut teidän ruumiissanne niin, että sekin nousee kuolleista, niin kuin minun ruumiini pääsiäsaamuna nousi.”

XVII

OPTIMISMI JA PESSIMISMI

Esitelmä 28.3.1932

Kaunista on katsella kodissa lapsen luottamusta. Lapset luottavat vanhempiinsa. Kun vanhemmat ovat osanneet heitä niin kasvattaa, ettei heitä ole peloteltu, niin lapsilla on rajaton luottamus vanhempiinsa. He eivät ollenkaan pelkää; eivät pelkää rangaistusta, eivät moittivia katseita ja sanojakaan. He ottavat vastaan ne silloin luonnollisena seurauksena, jos he ovat erehtyneet, mutta heidän luottamuksensa ja rakkautensa vanhempiin ei millään tavalla silloin horju. He tietävät, että vanhemmat tahtovat heidän parastaan, että vanhemmat rakastavat heitä, vanhemmat, joiden luokse he saavat aina paeta. Lapset katselevat myöskin elämää valoisalta kannalta. Heidän mielestään onni, ilo, riemu ja leikki kuuluvat elämään. He ovat – niin kuin sanoisimme – luonnostaan optimisteja. Heidän maailmankatsomuksensa on valoisa.

Ja onhan todella sääli, jos näemme lapsessa epäilyä, pelkoa; jos näemme, että lasta on pelotettu niin, että hän pelkää kohtalon ihmeellisiä iskuja. Hän ei tiedä koska mitäkin voi tapahtua, mutta aina arkana pelkää, että pahaa on tapahtunut. Surkeata on meidän katsella semmoista lasta, sillä meistä tuntuu, että se lapsi ei silloin ole kasvanut luonnollisissa olosuhteissa. Se on liian nuorena, liian pian saanut avata silmänsä näkemään elämän varjopuolia ja ei jaksa kantaa niitä. Lapsen sielu ei ole niin voimistunut, valmistunut, että se voisi katsoa pahaa järkkymättä.

Sen tähden ovat kaikki ihmiset aina tienneet, ja ihmiskunnan kasvattajat aina neuvoneet, että lapsia on suojeltava – heitä on pidettävä ikäänkuin erossa maailman pahasta. Lasten kyllä täytyy saada tietää, että heissä itsessään voi olla pahaa. Lapsille kyllä täytyy käydä selväksi, että he eivät saa kiukutella eivätkä olla tottelemattomia, häijyjä, pahoja. Se heidän pitää saada tietää, kuinka heidän itsensä täytyy olla. Mutta heidän ei pidä saada nähdä mitään rumaa eikä pahaa. Jos vain on mahdollista valmistaa lapsille semmoiset olosuhteet, joissa he vielä pysyvät tietämättöminä maailman pahuudesta, silloin kaikki ihmiset tietävät, että silloin lapsilla on se oikea kohtalo, jonka heidän pitäisi heille valmistaa. Lapset ovat siis aivan luonnostaan optimisteja – niin kuin sanomme – ja jos huomaamme heissä pessimismia, se meitä pelottaa ja järkyttää.

Kun ajattelemme nuoria ihmisiä, silloin myöskin huomaamme, että heillä on luonnostaan optimistinen usko elämään. He nuorina eivät ole vielä kokeneet mitään erikoisempaa – varsinkin jos ovat saaneet kasvaa rauhallisissa oloissa – joka panisi heidät epäilemään maailman, elämän hyvyyttä ja ennen kaikkea epäilemään omia kykyjään, omia voitonmahdollisuuksiaan. Ainakin meistä vanhanaikaisista ihmisistä tuntuu niin luonnolliselta, että nuoren ihmisen täytyy olla täynnä uskoa elämään, siihen että elämässä kaikki käy hyvin ja on hyvin – ja että minun täytyy tehdä sitä ja sitä hyvää ja luoda sitä ja sitä onnea elämässä. Minun täytyy menestyä ja laskea elämän alttarille kaikki, mitä minussa on parhainta. Näin täytyy meidän mielestämme nuorten saada olla vakuutettuja sisässään. Heidän pitää unelmoida, nähdä näkyjä ja katsella kauas tulevaisuuteen ja haaveilla. Heidän on se etuoikeus. Heidän – nuorten – täytyy saada katsoa elämään suurella uskolla ja riemulla. Ja meidän täytyy sanoa, että jos näemme nuoria ihmisiä, joilta tämä usko on kuin otettu – jotka jo nuorina ovat saaneet kokea semmoista elä-

mässä, että heillä ei ole enää tätä nuorta uskoa ja sisäistä toivoa, vaan he epäilevät elämän järjestystä, toisia ihmisiä, kohtalon koovuutta ja vähän itseäänkin – niin huomaamme, kuinka nuoret selvästi tulevat silloin hieman kyynillisiksi. He voivat hymyillä tavalla, joka ei meidän mielestämme sovi nuorille. Nuori ihminen ei saa hymyillä semmoista blaseerattua hymyilyä, jossa piilee tietoisuus maailman kaikesta pahasta ja siitä, että he itsekin ovat epäilyttävän heikkoja ja huonoja. Hänen ei pitäisi sillä lailla epäillä itseään ja toisia.

Me vanhat ihmiset olemme eläneet onnellisemmalla ajalla nuorina – rauhan vuosina. Minä sanon, että nykyajan nuorilta ja niiltä, jotka olivat nuoria maailmansodan ja vallankumouksien aikana, niiltä paljon vaaditaan. Hirmuisia asioita he ovat saaneet kokea, ja heiltä vaaditaan paljon, kun elämä kysyy: jaksatko uskoa. Ja voimme ymmärtää, että jos heissä on pessimismia, kyynillisyyttä – sillä on kyllä syynsä. Ja meidän täytyy sanoa silloin, että semmoiset ajat kuin sota- ja vallankumousajat, murrosajat ovat kuin luonnottomia ihmiskunnan historiassa. Ne kasvattavat nuoria ruumiita liian nopeasti. Ne herättävät sieluelämän nuorissa liian nopeasti, että ihminen ei pääse tasapainoon. Sen tähden näemme, että on paljon ollut semmoista epäuskoa ja pessimismia maailmansodan jälkeisessä nuorisossa, aivan yleensä semmoisissa nuorissa, jotka ovat saaneet paljon hyvää elämässään meidän mielestämme. Mutta tietysti tiedämme, että aina on ollut ja on – varsinkin suurkaupungeissa – semmoisia nuoria, jotka ovat saaneet kasvaa pienestä saakka semmoisissa olosuhteissa, jotka ovat kasvattaneet heitä pessimisteiksi. On onnettomia ihmisiä, jotka melkein ovat saaneet kasvaa kaduilla ja eivät ole voineet säilyttää mitään ruusunhohtoista optimismia. Ja toiselta puolen on nuorissa ihmisissä semmoisia-kin, joissa pessimismi ja jonkunlainen kyynillisuus on päässyt val-

lalle, vaikka heissä piilee äärettömän paljon hyvää ja jaloa. Se antaa meille horjumattoman uskon tämän elämän ja ihmisen sisäiseen siveelliseen hyvyyteen ja voimaan, kun näemme sattumalta, että nuorissa silloinkin, kun näyttää siltä kuin he olisivat kyynillisyyteen ja pessimismiin ja jopa paheisiinkin vajonneita, on erittäin tervettä ja tuoretta ihmisyyttä ja inhimillisyyttä takana. Se on erinomaisen kaunis ja hämmästyttävä näky, joka tulee osaksemme murrosajassa, jossa nykyään elämme. Mutta kuitenkin tekee mieli sanoa, että oikeassa me ihmiset olemme silloin, kun uskomme, että nuoruuden aika on unelmien aikaa, koskemattomuuden ja uskon aikaa, kun ajattelemme, että nuorina ihmisten täytyy saada olla optimisteja ja katsella optimistisesti elämää. Se on luonnollinen elämän kulku.

Sillä kun katselemme taas vanhempia ihmisiä, silloin huomaamme, että ihmiset, jotka ovat eläneet nuoruuden ajan ja ovat miehuuden iässä – miehet ja naiset – heillä on kuin toisenlainen tuoreus. Heillä ei ole nuoruuden sokeata optimismia. He ovat saaneet silmänsä auki näkemään elämän varjopuolia, mutta se ei ole järkyttänyt heitä enää. Miehuuden iässä oleva ihminen ei järky siitä, että hän näkee elämän semmoisena kuin se on – että näkee toiset ihmiset sangen kaukana todellisuudesta olevina. Se on luonnollista hänestä. Hän ottaa elämän todellisuuden kannalta ja koettaa parastaan elämässä. Hänen tuoreutensa ja raittiutensa on siinä että hän tekee parhaansa. Ei hän istu suremaan, turhia kyyneleitä vuodattamaan. Hän tekee työtä ja ponnistaa elämässä. Ei hän erikoista odota eikä pelkää. Hän ottaa elämän rauhallisesti. Hän on nähnyt ja tietää, että tämä elämä on sangen epävakainen, että ihmisellä ei ole pysyväistä sijaa täällä, että elämää odottaa kuolema, terveyttä sairaus, iloa aina suru, nautintoa kärsimys. Hän ottaa luonnollisena asiana sen. Sitä ei voi muuttaa. Täytyy olla molempia vastakohtia:

surua – iloa; kärsimyksiä – nautintoja; menestystä ja kohtalon kovaa vastoinkäymistä; elämää ja kuolemaa. Ei se häneen vaikuta. Hän tuntee itsensä mieheksi – naiseksi – vapaaksi olennoiksi, joka kyllä on kohtalon alainen, mutta juuri sen tähden, että tuntee sisässään olevansa jollain tavalla riippumaton tästä kaikesta. Ja hänen näkökantansa voi olla aivan pessimistinen. Hän näkee kaikkien asioiden olevan hassusti elämässä. Ei kukaan ihminen saa mitä hän ansaitsee. Kaikki ihmiset saavat turhanpäiväisiä tuskia ja koettelemuksia, ja paras ihminen saa kärsiä eniten. Ei tässä elämässä ole järkeä. Kaikki on sekaisin. Ja pääasia on, että ei viitsi itse ajatella sitä seikkaa ja näyttää sellaista naamaa toiselle, vaan on iloinen ja hymyilee, vaikka tietää, että jokainen meistä tanssii kuin kuilun partaalla. Tällä tavalla on täysikasvanut ihminen pessimisti. Hän ei voi olla oikein optimisti eikä ajatella, että luultavasti minä arpajaisissa voitan ja huomenna tapaan semmoisen ihmisen, joka rakastaa minuakin – taikka – ylihuomenna vissiin minulle syntyy oikein mallikelpoinen poika, kun olen saanut odottaa sitä niin kauan; kyllä se syntyy ja se vasta on ihmeellinen poika. Ja huomenna tulen menestymään uudessa hommassani; minä olen keksimässä keksintöä, josta koko maailma hämmästynee. Voi kummoinen melu siitä syntyy ja kuinka minun nimeni sitten kaikuu läpi maapallon!

Ei täysikasvuinen ihminen viitsi olla optimisti tällä tavalla. Ei hän ota tuollaisia laskuja lukuun enää. Jos hän sanoisi itselleen semmoista, hän hymyilisi ja ajattelisi, ettei hän usko siihen. Voi sanoa, että täysi-ikäisellä miehellä ja naisella on pessimismi jollain tavalla luonnollista. Se on aivan kuin itsestään syntynyt elämän koulussa, elämien vierieissä ja siten on pessimisti todellisuuden suhteen, mutta optimisti siinä merkityksessä, että pitää aliarvoisena toisille sitä näyttää. Ei pidä toisille näyttää pessimistiä – semmoinen on täysikasvuisen ihmisen näkökanta. Tiedämme,

kuinka Japanissa esimerkiksi ihmisiä opetetaan suorastaan oppimaan hillitsemään itseään ja näyttelemään roolia, eikä saa näyttää päältä, että he ovat sairaita, surumielisiä ja että kaikki on nurin heidän mielestään. Täytyy olla iloisen näköinen ja antaa toisten ihmisten nähdä, että elämä on ruusuilla käymistä. Se on japanilaisista bushido-järjestelmää. Se on kyllä suurta itsekasvatusta ja koulutusta.

Ja jos ajattelemme kotiolojamme, niin epäilemättä olisi usein sillä tavalla, että jos olisimme oppineet hillitsemään ja pitämään kurissa itseämme, ei tarvitsisi olla niin paljon turhanpäiväistä surua kotioloissa. Ne ikävyydethän syntyvät usein sillä tavalla, että vanhemmat ovat onnettoman näköisiä, näyttävät rasittuneilta, vaivautuneilta ja onnettomilta. Silloin koko kodin henki tuntuu raskaalta. Ja yhtä hyvin mies, joka tulee kotiin vaivautuneen ja rasittuneen näköisenä, huonotuulisena ja kaikkea palvelusta odottavana, voisi tulla sen sijaan kotiin tyytyväisenä, nöyränä ja palvelevaisena. Samalla tavalla, jos äiti kodissa on raskautuneen ja vaivautuneen näköinen, ja hänellä on moitteen sana huulillaan, kun hän tervehtii miestänsä synkällä katseella, ja ajattelee: ”Taas tuo tulee”, jos hän sen sijaan olisi kuin päivänsäde ja sanoisi: ”Taas tuo pikku ukkeli tulee” ja ”sinähän olet vasta terveän näköinen”, niin vaikka se ukko olisi rasittuneen näköinen, niin luultavasti hän huomaisi että: ”Minä taidan todella olla hyvin terveän ja hyvän näköinen ja minä luulin aivan toista.” Hän tuntee, että voimaa virtaa hänen ruumiiseensa ja hän on vaikka valmis tanssimaan eukkonsa kanssa.

Tiedämme, että semmoinen itsekasvatus tekisi hyvää täällä länsimaillakin. Miksikä emme voisi täälläkin sitä yrittää – siinä ei olisi mitään pahaa. Pessimismi, joka tuntuu meistä luonnolliselta maailmankatsomukselta, saisi piiloutua jonkunlaisen optimismin naamion taakse. Sillä kuinka se on, kun siirrymme ajattelemaan

vanhoja ihmisiä? Miten se on heidän suhteensa? Ovatko he vanhoina päivinään – jos emme poikkeuksellisesti ajattele onnettomia ihmisiä, mutta jos ajattelemme vanhoja ihmisiä, jotka luonnollisella tavalla ovat tulleet vanhoiksi – pessimistejä yhtä suuressa merkityksessä kuin täysi-ikäiset ihmiset miehuuden iässä? Eivät ole. He tietävät ja tuntevat, kuinka on elämässä – että on kärsimyksiä, vaivoja, vastuksia, kuolemantapauksia, kaikkea surua. Mutta heissä on aivan kuin syntynyt jokin uusi sisäinen katse; heidän silmänsä tähtäävät johonkin muuante. He ovat näkevinään, että on viisautta kaiken takana. He ovat itse olleet oppivinaan jotain. He ovat nöyryyneet ja ovat rauhallisia, mutta heissä on kuin aavistus siitä, että elämä jatkuu jollain tavalla. Ei se lopu siihen samaan; jotenkuten se jatkuu. Vaikkeivät he olisi vakuutettuja siitä, että he itse persoonallisuuksina elävät kuoleman jälkeen, niin heillä on tunne sisänsään, että heidän elämänsä ei ole ollut turhaa, sillä joku tarkoitus on kaiken takana. Hekin ovat omalla elämällään kantaneet kuin pienen korren kekoon. Ja se on se ihmiskunnan ihmeellinen keko, joka on heidänkin elämällään tarkoituksena. Vaikkeivät he uskoisi kuolemattomuuteen omissa aivoissaan, niin he tuntevat, että elämä ei ole ollut turha. Se elämä, joka on paljon nöyryyttänyt, se on opettanut ja siitä on ollut hyötyä. Se on kuin kaikkien muidenkin elämä hyötyisi heidän pienistä ponnistuksistaan – että hekin ovat elämässään yrittäneet jotain tehdä. Ja sen tähden sanomme, että vanhoilla ihmisillä taas tuntuu kuin optimismi jossain suhteessa olisi luonnollista. Se ei ole sysännyt pessimismistä tieltään, vaan on kuin avannut jotain sen yläpuolella.

Kun tarkastamme näin sivultapäin – ja tutkijoina – tuollaisia maailmankatsomusilmiöitä – pessimismistä ja optimismia – huomaamme selvästi, että niillä on selvät luonnolliset syynsä, ja ensimmäinen luonnollinen syy on ihmisen oma ruumis. Lapsen ruu-

mis on terve. Siinä virtaa veri säännöllisesti, nopeasti ja ruumiin joka kohdassa. Siinä ruumiissa koko aineenvaihdos tapahtuu säännömukaisesti, ilman hankaluutta. Silloin se heijastuu sieluelämään. Terveessä ruumiissa asuu aivan itsestään sielutajunta, joka katsoo maailmaa iloisesti ja luottaen. Samoin on nuoruudessa. Silloin myöskin on ihmisen ruumis tuore, raitis. On luonnollista, että silloinkin ihminen unelmoi kaunista elämässään. Tiedämme kokeuksellisesti – fysiologit, jotka ovat asiaa tutkineet, tietävät että jos ruumiissa kaikki virtaa luonnollisella tavalla, jos kaikki elimet toimivat luonnollisesti, varsinkin jos rauhaset erittävät omia nesteitään esteettömästi, silloin ruumis on terve, kaikki on hyvin ja ihmisen mieliala on hyvä.

Minun lapsuudessani sanottiin aina, että sielu asuu vatsassa, ja sillä tarkoitettiin, että kun ruuansulatus on hyvä, silloin ihminen myöskin katselee elämää valoisalta kannalta. Ja siitä opista minä olen iloinen. Minulle opetettiin nuorena, että muista, että koetat pitää vatsasi hyvässä kunnossa, silloin elät onnellisena. Jos vatsasi rupeaa klikkaamaan, silloin menee hyvä mieliala ja kaikki. Ole terve, ja silloin on kaikki hyvin.

Minulla oli vanha isoäiti. Hänen miehensä oli ollut lääkäri, ja tämä oli sanonut vaimolleen, että älä anna koskaan meidän pojastamme tulla lääkäriä, se on joka tapauksessa paljasta humpuukia (se oli siihen aikaan). Lääkäri voi auttaa kyllä – mutta liian paljon ei pidä rohtoloida, sillä silloin menevät asiat hullusti. Muista – sanoi hän – että lääkärin koko viisaus ja taito sairauden suhteen piilee kolmessa säännössä. – Ja isoäitini sanoi minulle: ”Pane sinäkin mieleesi ne.” Isoäitini oli kahdeksankymmentäviisivuotias kuollessaan, eikä lääkäri tiennyt, mitä ilmoittaa kuoleman syyksi, vaan sanoi: ”Se oli terve, mutta kuoli lopulta kuitenkin.” Isoäitini oli sanonut: ”Minä panen vähän pitkäkseni sohvalle” – ja siihen se sitten

loppui. Hän noudatti aina miehensä neuvoja, jotka eivät olleet hänen miehensä keksintöä, vaan jonkun kuuluisan lääkärin neuvoja, nuo kolme: Pidä jalkasi aina lämpöisinä; varo etteivät ne kastu; pidä huolta siitä, että ne tulevat kuiviksi ja lämpöisiksi. Toiseksi: pidä pääsi aina kylmänä; älä pistä niin paljoa pääsi ympärille, että sen tulee liian kuuma olla. Ja kolmas – joka oli semmoinen, ettei se kuulu hyvälle, jos lausuu sen hienossa seurassa, mutta uskallan sen sanoa anteeksi pyytäen, ja jokainen ymmärtää, mitä tarkoitan – on: Pidä takaporttisi aina hyvin auki. – Muusta ei ole väliä, sanoi isoäitini. – Minä olen näitä sääntöjä noudattanut, ja minä olen terve.

Pessimismi ja optimismi riippuu suureksi osaksi ruuasta. Lapsen ruumis on terve. Sen tähden on luonnollista, että hänen optimisminsa kuuluu rinnakkaisilmiönä asiaan, sillä sielu lapsena ei ole voimakas, niin että se kestäisi muuta kuin hyviä mielialoja. Sitten kun ihminen tulee miehuuden ikään, hänen ruumiinsa myöskin jo tutustuu sairauksiin ja heikkouksiin – on epäkunnossa. Luulen, että verrattain harvoilla ihmisillä sittenkään – päättäen siitä, miten ihmiset puhuvat ja ovat – on ruuansulatus kunnossa täydellisesti. Ja sen tähden, että se ei ole kunnossa ja että rauhaset eivät toimi mallikelpoisesti, siitä voi johtua, että meidän mielialamme muuttuu pessimistiseksi ja näemme, että asiat ovat hassusti ja huonosti, kun kaikilla melkein on niin ja niin – mitä nyt voi ajatella. Ja vasta sitten, kun ihminen tulee vanhaksi, tulee hän optimistiseksi jälleen. Paljaasta vanhuudesta hän ei ole enää niin sairas eikä välitä kaikesta sairaudesta. Kaikki jäykistyy hänen organismissaan – siinä on jokin uusi sielun puoli tilaisuudessa näkymään, kun keskellä tuota luukasaa silmä paljaasta väsymyksestä kääntyy ylöspäin ja näkee semmoista, mitä ei ennen ole huomannut, ja silloin vanha ihminen tulee optimistiseksi. Ei sillä tavalla kuin lapsi ja nuori, joka ei ole tuntenut elämää, mutta uudella tavalla, joka huomaa, että kaiken

pessimismin takana on jotain muuta. On nöyryyttävää todeta, että meidän mielialamme on riippuvainen ruumiillisesta tilastamme. Sen tähden materialistit nauravat meille ja sanovat: ”Voi, te uskotte sieluun ja luulette, että ihminen on henkiolento. Te ette tunne ihmisiä ja elämää –katsokaa elämää!” Mutta me tiedämme, että he eivät ole tutkineet elämän kaikkia ilmiöitä. Se, jonka hekin tietävät, että mieliala riippuu ihmisen ruumiin tilasta, on totta. Mutta sehän on luonnollinen asia. Minkä tähden minä tanssisin ja olisin ilosta haljeta ja laulaisin jotain aariaa jostain oopperasta, jos olisin esimerkiksi kovassa hammassäryssä. Silloin olisin enemmän kuin tavallinen ihminen, jos näin tekisin ja minulla olisi umpisuolen tulehdus parhaassa käynnissä, että kieriskelisin miltei lattialla. Mutta ei se ole oikeastaan nöyryyttävää näin alistua –se on luonnollista. Emme ole osanneet vielä luoda semmoisia käyttövälineitä, jotka aina palvelisivat korkeinta autuuden tunnetta ja riemua, vaan meillä on semmoinen ruumis vielä, joka kovasti kärsii meidän omasta epätäydellisyydestämme. Silloin mahdollisesti ruumiimme tila on riippuvainen meidän sielullisesta tilastamme, jos ei hetkellisestä tilasta, mutta sen asteesta itse elämän kehitysjärjestelmässä. Sen voimme ymmärtää ja aavistaa.

Se viekin meidät toiseen näkemykseen, sillä me jotka olemme totuutta etsineet, olemme tulleet siihen, että elämämme ei ole ainoastaan yksi ainoa maan päällä, vaan se on jatkuva. Ja mitä oikeastaan aina teemme? Rakennamme itsellemme ruumista – se on meidän tehtävämme. Me olemme jälleensyntyviä olentoja ja se merkitsee, että me olemme osanneet tehdä semmoisen ruumiin, kuin meillä nyt on. Mutta se ei ole täydellinen, vaan me saamme yrittää uudestaan, kunnes olemme rakentaneet iankaikkisen käyttövälineen, joka ilmentää rauhaamme ja autuuttamme. Me ymmärrämme, että olemme jälleensyntyviä olentoja, että on olemassa karma,

joka tekee meille mahdolliseksi rakentaa. Kuinka voisimme rakentaa talon, kun esimerkiksi asetamme tiilejä päälletysten ja kun menemme yöksi levolle ja heräämme, niin huomaisimme, että tiilet eivät ole pysyneet, niin että voisi jatkaa. Sama olisi laita ruumiimme kanssa. Jos ei olisi syysuhteen lakia, emme saisi koskaan ruumistamme rakennettua täydelliseksi. Mutta nyt saamme rakennettua itsellemme ruumiin, joka vastaa kaikkia tarkoituksia. Vaikka monikaan meistä ei muista, millä tavalla hän on rakentanut ennen itselleen ruumiin, niin täytyy tunnustaa kuitenkin, että jokainen meistä on ihmeissään siitä, että hänellä on semmoinen ruumis kuin hänellä on. Jos menemme kadulle ja katselemme koiraa tai kissaa tai hevosta, niin täytyy sanoa, että matka on pitkä koirasta, hevosta ja kissasta ihmiseen. Vaikka meidän kotieläimemme ovat paljon kehittyneempiä kuin entiset, niin kuitenkin huomaamme, että eläimet eivät osaa käyttää esimerkiksi vapaata tahtoa, kuten me. Meidän täytyy ihmetellä, että paljon olemme saaneet aikaan. Ja jos jokainen itse on ollut rakentamassa ruumistaan, jos hänen karman-
sa on se, että elämä elämältä aina valmistaa ruumista itselleen paremmaksi, täydellisemmäksi, niin paljon hän on saanut jo aikaan. Kyllä olemme – sanomme itsellemme – satoja miljoonia vuosia puuhanneet, kun olemme tämmöisen käyttövälineen saaneet itsellemme. Kiitollisia meidän täytyy olla, että olemme niinkin pitkälle päässeet. Kun sillä tavalla katselemme elämää, että se mitä nimitämme kohtaloksi tai sattumaksi – että toiselle tulee onni ja menestys ja toiselle vastoinkäyminen, ja toisella ihmisellä näkyy olevan yhtämittaista menestystä ja toisella yhtämittaista vastoinkäymistä – ja että optimistinen ja pessimistinen sieluntila johtuu tästä meidän karmastamme. On ihmisiä, jotka ovat syntyneet semmoisella karmalla, että he tietävät, että mikään heillä ei menesty. Tiedän ihmisiä, jotka ovat sanoneet, että aina on jotain heitä vastaan, joka kat-

kaisee hyvän alkuunsa aina. Ja silloin todella huomaa, että heillä on semmoinen karma olemassa. He ovat sillä tavalla suhtautuneet elämään ennen – kevytmielisesti, leväperäisesti, välinpitämättömästi, ylenkatseellisesti – että he eivät ole ollenkaan välittäneet kohtalostaan, uskoneet, että semmoista on olemassa. Ja nyt heillä on aina vastoinkäymisiä – sitä ei voi muuttaa. He ovat pessimistejä ja sanovat, että koko olemassaolo on niin sanomattoman kurjaa.

Toiselle ihmiselle kaikki menestyy. Hän on kyllä optimisti, itsevarma ja sanoo, että kyllä nämä asiat menevät – ja ne menevät. Se johtuu hänen luonnollisesta karmastaan, että hän on ennenkin käyttänyt tilaisuuksia hyväkseen ja aina koettanut ottaa elämältä kaikkea oppia ja koettanut täyttää kaikki velvollisuutensa. Hän on silloin valmistanut itselleen semmoisen karman, että kun hän yrittää rakentaa elämää, seisoo hänen elämänsä portilla menestys. Kaikki ihmiset palvelevat häntä; se on hänen karmansa. Ymmärrämme, että semmoinen ihminen on optimisti. Mutta hänen optimisminsa ei ole luonnon antama armolahja. Se johtuu siitä, että hän on itse valmistanut itselleen optimismin.

Joskus on joku minultakin kysynyt, miten on karma selitettävissä semmoisessa tapauksessa, että ihminen hyvin äkkiä kuolee – johonkin onnettomuuteen, palaa tai syöksyy alas. Onko hän valmistanut itselleen semmoisen karman? Useimmissa tapauksissa se on hänen karmansa, jonka hän on valmistanut itselleen menneiden elämiensä nojalla – mutta ei aina. Ainakaan se ei ole aina hänen huonoa karmaansa vaan hyvää. Sillä on ihmisiä, jotka ovat hankkineet itselleen semmoisen sielunasenteen, että eivät ole pessimistejä eivätkä optimisteja, vaan sanovat itselleen, että kyllä asiat ovat oikeastaan hullusti tässä maailmassa, mutta mitä siitä. Elämä on kuin suuri seikkailu, ja minä lähdän mukaan seikkailuun – tahdon elää siinä, sama se mitä tapahtuu. Semmoiset ihmiset voivat tulla lem-

peiksi; he ymmärtävät, että elämä on kuin seikkailua.

On jotain uutta tekeillä. Ihminen kun on keksinyt lentämisen taidon ja sitä täytyy kehittää ja monen ihmisen täytyy uhrautua – ja he lähtevät lentäjiksi esimerkiksi, ja he tietävät etukäteen, että se on melkein sattuma, etteivät putoa alas. Suurempi varmuus on siinä, että tulee äkkiä kuolema. Eräässäkin tapauksessa joku sanoi minulle: ”Nyt tuossakin yksi lentäjä putosi – on kuin olisi hän pudonnut helvettiin. Oliko hän ennen julma inkvisiittori, joka poltatti toisia ihmisiä?” – Ei, hän oli niitä sieluja, jotka tahtovat viedä ihmiskuntaa eteenpäin. Hän lähtee lentäjäksi ja ottaa osaa siihen luonnolliseen karmaan, joka seuraa sitä, että joku taito on uusi, koneet eivät ole mallikelpoisia. Hän ottaa osaa siihen karmaan, joka merkitsee, että tuossa tarvitaan monen ihmisen kuolema, ennenkuin tämä taito on opittu. Hän lähtee siihen joukkoon, joka tahtoo palvella ihmiskunnan edistymistä. Hän kuolee tuleen, pudottuaan. Tämä on kuin hyvä karma; se on kuin valmistusta tulevaisuudelle. Hän on kuin sankari, joka uhrasi itsensä tieteen – keksintöjen – puolesta, ja tulevaisuudessa se hänelle korvautuu. Hän saa tulevaisuudessa siitä jotain korvausta – että hän voi tulla niin taitavaksi lentämisessä, että hän voi auttaa toisia joutumasta tuhon omiksi. Sillä tavalla ihminen saa kärsiä etukäteen ilman oman julman tekonsa syytä. Hän voi ottaa etukäteen karmaa ihmiskunnan hyväksi. Ja juuri semmoinen sielu, joita on verrattain paljon nykyään, joka tahtoo kokea ja seikkailla ja ottaa elämän siltä kannalta, että se on suuri seikkailu, semmoinen ihminen on tavattoman lähellä jumalallista totuutta. Sillä meidän kaikkien täytyy lopulta tulla siihen, että voimme katsoa elämää suurena ihmeellisenä seikkailuna. Emme voi tietää koska mitään tapahtuu. Emme voi tietää, syöksyykö juna kiskoilta ja kaatuuko talo. Elämä on kuin suurta seikkailua.

Jos ajattelisimme, että istuisimme aina vain tyynyjen sisässä,

niin tapahtuisi kumminkin se, että elämä tulisi niin ikäväksi organismimme kärsiessä kovasti. Tulee käsittää elämää, että siinä on kaikkia vastakohtia rinnatusten, ja ihmisen tulee lopulta oppia sitä tasapainoa, riemua, autuutta, joka on ikuisuudesta kotoisin ja joka ei mistään horju. Sillä me olemme täällä maan päällä rakentamassa itsellemme ikuista käyttövälinettä. Rakennamme sitä vähitellen, elämä elämältä. Ja kun otamme Kristuksen vastaan, silloin varsinaisesti laskemme siemenen siihen ikuiseen käyttövälineeseemme, joka on kestävä läpi aikojen. Meillä ei ole tavallisissa oloissa vielä sitä ruumista, mutta meillähän on kyllä semmoinen minuuden verho, se henkitajunta, aivan kuin alapuolella oleva minuutemme verho, jota nimitämme ihmisen auramunaksi. Mutta ainoastaan se aura ei riitä meille; täytyy olla risti ympyrässä. Ympyrä – risti joko alati yläpuolella. Ja se risti on meidän oma inhimillinen muotomme. Se täytyy olla myöskin ikuistettuna. Sen tähden on meidän luotava tuohon auraan, joka on meillä, myöskin ikuinen ruumis, ikuinen inhimillinen ilmennys, ruumis, joka ei suorastaan ole fyysillinen, kuin karkea ruumiimme, mutta ruumis, jolla on tämä uusi muoto, ja joka on elävää kirkastettua ainetta. Sen ruumiin osaamme luoda sillä tavalla, että otamme Kristuksen vastaan itsessämme. Silloin saamme kuin siemenen itsellemme. Ja sitten alamme sitä ruumista rakentaa vähitellen elämien vierieessä, ja kun olemme sen ruumiin valmiiksi rakentaneet, olemme todellisessa merkityksessä ikuisia ja kuolemattomia olentoja. Kristus on tehnyt meidät kuolemattomiksi. Kristus on noussut ylös, on tehnyt meille suuren pääsiäisen. Silloin seisomme ikuisina poikina Isän Jumalan edessä, iloisesti valmiina ikuiseen, alati vaihtelevaan, kasvavaan, alati kirkastuvaan työhön.

XVIII

HELLUNTAI

Esitelmä 16.5.1932

Helluntai on kristikunnan ja kristillisen kirkon suuria juhlia, ja tämä suomalainen nimi ”helluntai” on epäilemättä vanhaa suomalaista alkuperää. Vaikka minun täytyy tunnustaa, etten tunne sen tieteellistä alkuperää, täytyy sanoa, että se on kuin jossain yhteydessä helavalkeain, helatulien kanssa. Helatorstai oli edellä, ja se on kai saanut nimensä siitä, että se on vanha juhla pakanuuden ajoilta, ja helluntai on ehkä sama kuin helasunnuntai.¹⁴ Joka tapauksessa on tämä suomalainen nimi minun korvissani kaikunut kauniilta. Se on kaunis ja lupaava nimi. Siinä on jotain keväistä ja ylevää. Mutta oikeastaan tämän juhlan nimi ei ole niin romanttinen toisissa eurooppalaisissa kielissä, sillä ruotsalainen *pingst* ja saksalainen *Pfingsten* ovat samanlaisia kuin ranskalainen *Pentecôte* ja englantilainen *Pentecost*. Ja nämä kaikki nimitykset johtuvat kreikkalaisesta sanasta *pentekostee*, joka viittaa siihen, että se on viideskymmenes päivä. Ja mistä se on viideskymmenes päivä? Senhän tiedämme tämän kirkkojuhlan merkityksen mukaan, että se on viideskymmenes päivä ylösnousemuksesta – pääsiäissunnuntaista. Helatorstai on neljäskymmenes päivä, ja siitä on kymmenen päivää helluntaihin. Nämä muistojuhlat viittaavat siihen, että Kristus ylösnousemuksensa jälkeen oli – niin kuin Uudessa Testamentissa kerrotaan – neljäkymmentä vuorokautta opetuslastensa kanssa ja

¹⁴ [Helluntai tulee muinaisruotsin sanasta *hælgho dagher*, ’pyhäpäivä’.]

nousi sitten taivaaseen helatorstaina eli Kristuksen taivaaseenastumisen päivänä, ja kymmenen päivää myöhemmin tapahtui helluntai-ihme.

Nyt meidän pitää ymmärtää, että tämä kaikki ei ehkä ole historiallisesti niin tarkoin asiallista aikamäärien suhteen, sillä, kuten muistamme, niin toinen, esoteerinen traditsioni, joka tulee ilmi esimerkiksi Pistis Sophiassa, kertoo, että Jeesus Kristus oleskeli opetuslastensa kanssa yksitoista vuotta kuolemansa jälkeen ja opetti heitä. Joten nämä tapahtumat eivät ehkä vuosilukujensa ja päivämääriensä puolesta ole niin historiallisesti tarkkoja. Se, mikä on huomattava, on kuitenkin se oikea järjestys, mikä on näissä merkkitapahtumissa. Ensin tietysti tapahtui ylösnousemus, ja sen perästä Kristus seurusteli opetuslastensa kanssa ja opetti heitä lyhemmän tai pitemmän aikaa, ja sitten vasta, kun hän lähti pois, tapahtui tuo helluntai-ihme.

Voisimme myöskin ymmärtää Pistis Sophiiaa sillä tavalla, että tuo seurustelu opetuslasten kanssa tapahtui myöskin sen jälkeen, kun Kristus jo oli ”astunut taivaaseen” – niin kuin sanotaan. Että hän siis, vaikkei enää esiintynyt täällä maan päällä – niin kuin voisi sanoa fyysillisessä tai eetteriruumiissa – että hän kuitenkin senkin jälkeen, kun hän otti nimellisesti jäähyväiset opetuslapsiltaan ja sanoi, että ”nyt saatte tulla yksin toimeen ja minä lähetän teidän luoksenne Pyhän Hengen, sen lohduttajan, jonka olen luvannut teille”, – voimme ajatella – että hän senkin perästä seurusteli opetuslastensa kanssa, jotka osasivat olla tekemisissä hänen kanssaan, vaikkei hän fyysillisesti näyttäytynytkään. Hän näyttäytyi silloin ainoastaan eräänlaisissa tilaisuuksissa, esimerkiksi ehtoollismysterioissa. Silloin on kuitenkin varmaa, että Jeesus Kristus ilmestyi heille ja jatkoi opetuksiaan – hän ilmestyi mysterioissa eikä enää fyysillisesti niin kuin hän teki ennen taivaaseen astumistaan. Ja kun

näin ymmärrämme asioita, ei tarvitse silloin olla erikoista ristiriitaa noiden aikamäärien välillä – joskin ehkä tuo neljäkymmentä päivää sittenkin on liian lyhyt aika.

Joka tapauksessa helluntaita vietetään sen ihmeellisen tapauksen – niin kuin sitä on sanottu – muistoksi, joka nimenomaan aloitti kristillisen seurakunnan elämän. Ennen sitä oli ollut vain joitakuuta opetuslapsia, jotka olivat tunteneet Jeesus Kristuksen, kun hän liikkui maan päällä ja jotka olivat silloin tulleet hänen opetuslapsikseen. He olivat, pidettyään jonkunlaista yhteyttä hänen katoamisensa jälkeen, tulleet osallisiksi siitä helluntai-ihmeestä, joka liitti heidät toisiinsa niin, että silloin syntyi ensimmäinen seurakunta. Tämä seurakunta myöskin kasvoi eikä rajoittunut ainoastaan niihin opetuslapsiin, jotka olivat tunteneet Jeesuksen personallisesti, vaan nyt se laajeni ja kasvoi. Kun tältä kannalta ymmärrämme helluntai-ihmettä ja tätä muistojuhlaa, niin meidän huomiomme kiintyy itse tuohon asiaan. Mikä se helluntai-ihme oli? Miten se semmoiseksi muodostui? Mitkä olivat sen edellytykset, ja mitä siitä sitten seurasi?

Tiedämme Apostolien Teoista, jossa kerrotaan helluntai-ihmeestä, että apostolit ja muutamat muut ystävät, Kristuksen seuraajat, olivat koolla eräässä salissa Jerusalemissa, jossa heidän oli tapana olla koolla rukoilemassa. He rukoilivat – näin sanotaan suomalaisessa tekstissä – ja sanomme heti, että se tarkoittaa, että he olivat yhdessä vaipumassa mietiskelyyn. He eivät rukoilleet äänen eivätkä sanoneet mitään, vaan kaikki istuivat aina hiljaa, ajatukset kääntyneinä ylös- ja sisäänpäin, muistellen mitä oli tapahtunut ja odotellen mitä tuleman piti, sillä Jeesus oli heille monta kertaa luvannut, että he tulevat saamaan Pyhän Hengen. He elivät siinä tunnelmassa, ja heidän mielestään ei voinut olla parempaa valmistusta ottamaan sitä vastaan kuin mietiskeleminen ja hiljaa ole-

minen. Joskus – niin kuin kerrotaan Apostolien Teoissa – Pietari esimerkiksi nousi puhumaan ja puhui siitä, että heitä vanhoja opetuslapsia on ainoastaan yksitoista – olihan heitä kaksitoista alkuaan – ja nyt pitäisi valita uusi Juudaan tilalle. Ja kaikki yhtyivät siihen, ja he heittivät arpa kahdesta ehdolla olevasta, joista toinen oli Mattias, ja jolle arpa sitten lankesi. Tällä tavalla he viettivät aikaansa.

Sitten kerran heidän ollessaan koolla ja mietiskellessään he yhtäkkiä tunsivat ja näkivät, että jotakin ihmeellistä tapahtui. Oli kuin suuri tuulispää olisi tullut huoneeseen ja koko talo vavissut ja huojunut, ja taivaasta laskeutui tulen liekkejä kunkin pään päälle. Ja heidän mielestään toteutui siten se sana, jonka Johannes Kastaja oli sanonut, että ”Jeesus kastaa Pyhällä Hengellä ja tulella”. Nyt olivat tuliset kielet laskeutuneet heidän päälleen, ja he saivat Pyhän Hengen – he tunsivat saaneensa sen. Ja sitten lisätään kertomuksessa, että kun he olivat tulleet osallisiksi Pyhästä Hengestä, he kaikki alkoivat puhua. Ja kansa ulkopuolella oli myöskin kuullut tuon huminan, ja he kokoontuivat katsomaan, mitä tapahtui. Ja nämä ihmiset ihmettelivät, kun apostolit osasivat puhutella heitä kunkin omalla kielellä. He puhuivat kielillä – niin kuin heti kerrotaan Apostolien Teoissa – ja kaikki ymmärsivät, mitä he puhuivat. Niinmenomaan mainitaan, mistä kaikista eri maista nämä ihmiset olivat, ja kaikki he ymmärsivät apostolien puhetta. Tämä oli tuo suuri helluntai-ihme.

Nyt meidän täytyy kysyä ensin: Mitä oikeastaan tapahtui noille apostoleille ja toisille, joille se tapahtui. Mitä oli tuo kielillä puhuminen? – Täytyyhän meidän heti ymmärtää, että jos kaksitoista apostolia oli koolla, ajattelemmekin, että on kaksitoista ihmistä koolla ja paljon ihmisiä heitä kuuntelemassa, ja nämä kaikki kaksitoista puhuvat sitten yhtäkaaa – ja vaikka eri kielillä – niin sittenkin

voimme ymmärtää, että semmoinen kokous varmaan olisi hyvin meluava ja ei näyttäisi pyhäältä. Emme voi ajatella, että kaksitoista ihmistä puhui yhtäikaa ja eri kielillä, vaan meidän täytyy ymmärtää, että jos he olivat keskellä ja muut heidän ympärillään, että he puhuivat vuorotellen – yksi alkoi ja toinen jatkoi. Ja silloin kysymme itseltämme: Mitä ihmettä tuo oli, että he puhuivat eri kielillä eivätkä itse osanneet ja tunteneet niitä kieliä?

Mediumit ovat semmoisia ihmisiä, jotka voivat lainata kieltänsä joiltakin henkiolentoilta, ja ne puhuvat mediumin kautta vierailta kielillä. Tätä tapahtuu vielä tänä päivänä. On tavallista spiritistisessä liikkeessä, että mediumi vaipuu transiin ja puhuu vierailta kielillä, tai tapahtuu, että hän kirjoittaa semmoisella kielellä, jota hän ei itse osaa. Hän voi kirjoittaa kuinka monella kielellä tahansa. Hän kirjoittaa vaikka kahdellatoista eri kielellä, esimerkiksi kreikan, sanskritin ja latinan kielellä, puhumattakaan niistä eurooppalaisista kielistä, joita hän ei osaa. Tämä on tavallista mediumien historiassa.

Meidän pitäisi luultavasti otaksua, jos pitäisimme kiinni siitä, että apostolit puhuivat tällä tavalla, että he joutuivat mediumeina joidenkuiden henkiolentojen valtaan. Onhan olemassa meidän aikanamme ainakin yksi liike, helluntailiike, jossa tänä päivänä semmoisia ilmiöitä tapahtuu. Ne heränneet uskovaiset joutuvat yhtäkkiä erikoiseen tilaan ja puhuvat eri kielillä. Usein tapahtuu, että he puhuvat kielillä, joita toiset eivät ymmärrä. Mutta usein tapahtuu myöskin, että joku toinen osaa puhetta tulkita ja sanoo, mitä se merkitsee. Tapahtuu niin kuin Paavali sanoo puolileikillisesti, että ”hyvä on, jos osaa puhua, mutta suurempi lahja on, jos joku osaa tulkita”. Mitä hyötyä on siitä, että joku osaa puhua jollain kielellä, ehkä semmoisella kielellä, jota ei ole olemassa? Kaikki nämä asiat voivat nimittäin muuttua teatterimaisiksi ja eivät tunnu ollen-

kaan ihmeellisiltä ja yleviltä. Luultavasti semmoista tapahtui jo Paavalinkin aikana, koska hän itse nimenomaan huomauttaa siitä, että ”Voi, voi, noita ilmiöitä. He puhuvat ja minä ajattelen, että se ei ole mitään, että semmoisia kieliä ei ole. Kyllä tämä on ikävää”. – Tuntuu siltä, kun lukee Paavalia, kuin hän sydämessään sanoisi tällä tavalla: ”Kuinka suvaitsevaisesti koetankaan puhua, kuitenkin asetan kielillä puhumiset kaikista alimpaan luokkaan.”

Siitäkin jo voimme ymmärtää, että varmaankaan ei ollut mitään semmoista tässä ensimmäisessä helluntai-ihmeessä. Eivät apostolit sillä tavalla olleet mediumistisia, että olisivat olleet henkiolentojen inspiroimia ja puhuneet eri kielillä. Mutta meidän kaiketi pitää ymmärtää, että he olivat totuuden Pyhän Hengen inspiroimia, ja se inspiroi niin voimakkaasti heitä, että kaikki, mitä he sanoivat, se tunki kuin luihin ja ytimiin ja valloitti läsnä olevien mielet, että he ymmärsivät kaiken. Ehkä he eivät sanoja ymmärtäneet – saattoivat ehkä jonkun sanan ymmärtää kielestä, mitä apostolit puhuivat, ehkä olivat joskus kuulleet siitä jonkun sanan, että jonkun sanan ymmärsivät apostolien puheesta – mutta pääasia ei ollut se, että he jonkun sanan ymmärsivät, vaan että he ymmärsivät sen voimakkaan henkisen vaikutuksen, joka lähti apostoleista. Jokainen ihmetteli itsekseen: ”Mitä tämä on? Minä ymmärrän tätä puhetta! On kuin olisin kuullut sen omalla kielelläni, ja se on niin kuin voimakas kehoitus pyhyyteen, niin että tunnen sen luissani ja ytimissäni.” Ja silloin ei ole pitkä matka ymmärtää sanojakin.

Suuremmalla oikeudella puhun tämmöisestä, kun olen ollut itse läsnä eräässä kokouksessa, jossa joku puhui kielellä, joka oli tuttu minulle, mutta joukossa oli sitä ymmärtämättömiäkin. Mutta kuitenkin niistä moni ranskalainen, englantilainen, saksalainen tuli ja sanoi nimenomaan puhujalle, että se oli aivan merkillistä, että he ymmärsivät; he eivät osanneet seurata sanoja, mutta ymmärsivät

puhetta, että nyt heistä tuntui, että he ymmärsivät, mikä oli helluntai-ihme.

Ja tämä tuntuu minusta, kun ajattelen helluntai-tapausta siellä Jerusalemissa, luonnolliselta. Sen täytyi olla näin. Apostolit eivät suinkaan joutuneet mediumistiseen transsiin, vaan olivat päinvastoin kaikesta täysin selvillä, mutta he olivat niin Pyhän Hengen täyttämiä, että se voima, mikä lähti heistä, tunki jokaisen sieluun ja mieleen.

Tämän me ymmärrämme vielä paremmin, jos ajattelemme noita apostoleita, jos ajattelemme, mikä oli käynyt tämän Pyhän Hengen vuodatuksen edellä – mitä oli tapahtunut sitä ennen. Olivatko he valmistautuneet tähän asiaan jo ennen, vai olivatko he aivan valmistautumattomia? Olisiko meistä kuka tahansa kelvannut olemaan apostoli siellä ja tulemaan Pyhän Hengen täyttämäksi? – Ei suinkaan, vaan ne apostolit, jotka siellä olivat, ja muut, jotka olivat siellä ja tulivat Pyhän Hengen täyttämiksi, olivat itse asiassa valmistaneet itseään siihen monena vuotena. Heidän valmistuksensa oli esimerkiksi siinä, että he olivat Jeesus Kristusta seuranneet ja kuulleet hänen opetuksiaan. He olivat mukana kokouksissa, joita hän piti, seuranneet häntä ja eläytyneet kaikkeen, mitä hän opetti. He olivat valmistaneet itseään pitkän matkaa.

Ja mikä se valmistus oli ollut, sen ymmärrämme myöskin hyvin evankeliumeista ajattelemalla, millä tavalla siellä Pyhä Henki vaikutti ja koska se tuli.

Kaikista selvimmän se on esitetty Jeesuksen äidin Marian historiassa. Hänestä kerrotaan nimenomaan, että hän tuli täytetyksi Pyhällä Hengellä ja tuli raskaaksi Pyhästä Hengestä. Ja myöskin kerrotaan, että Johannes Kastaja sai Pyhän Hengen jo äitinsä kohdussa. Ja kerrotaan, että kun Elisabet ja Maria kohtasivat toisensa, kun molemmat olivat raskaina, niin lapsi Elisabetin kohdussa hypähti

ilosta, ja Elisabet täyttyi Pyhästä Hengestä, ja hän tervehti Mariaa ja sanoi: ”Sinä olet armoitettu olento.”

Tällä tavalla on puhuttu Pyhästä Hengestä, ja Jeesus Kristus puheessaan opetuslapsilleen sanoo, että ”Minä lähetän teille Pyhän Hengen sitten vasta, kun olen itse poistunut”. Johannes Kastaja sanoo, että ”Minä kastan vedellä, mutta minun jälkeeni tulee se, joka kastaa Pyhällä Hengellä ja tulella”. Se valmistus, joka esitetään siis evankeliumeissa, on sitä, jota mystikkojen ja okkultistien kesken nimitetään sielun ”Maria-tilaksi” eli puhdistukseksi, sielun neitsyydeksi. Maria kuvaa fyysillisesti semmoista ihmistä, joka on niin puhdas – neitsyt – että hän sitten voi synnyttää Jumalan Pojan eli Kristuksen. Mutta samalla se kuvaus on symboli siitä, mitä pitää tapahtua ihmisen sisässä. Ihminen ei voi saada Pyhää Henkeä, jollei hänen sielunsa tule Mariaksi, jollei hänen sielunsa siis tule äidiksi, joka ottaa vastaan Pyhän Hengen ja synnyttää Kristuslapsen.

Ihmisen sielun täytyy tulla neitsyeksi. Tällähän tarkoitetaan, että ihmisen sielu – miehen tai naisen ruumiissa – on puhdistettava niin kauniiksi, jaloksi ja kirkkaaksi, että se voi Jumalan synnyttää. Ilman sitä ei mikään jumalallinen syntymä ole mahdollinen – jollei ihmisen sielu siis tule neitsyeksi. Vaikka sielu asuisi miehen tai naisen ruumiissa, on se sielu tuleva neitsyeksi. Olemme kuitenkin yleensä tottuneet ajattelemaan varsinkin nyt miessukupuolesta, että he ovat niitä, jotka antavat kuin säveleen tälle ihmiskunnalle, maailmalle. Miehet ovat järkeviä, heissä on koko luova voima, selvä ymmärrys j.n.e. Niin olemme aina tottuneet ajattelemaan ja sillä tavalla olemme antaneet pääpainon miehelle voimalle tässä ihmiskunnassa. Olemme ihailleet miestä ja liittäneet siihen mukaan käsityksiä semmoisia kuin voima, rohkeus, pelottomuus j.n.e. Mutta kun ajattelemme naista, niin olemme ajatelleet, että naisellisuus

on ainoastaan sukupuolella. Naisista osaamme kyllä ajatella, että he ovat kauniita, puhtaita, ihania j.n.e. Mutta jos ennen maailmassa ajatteli miestä ja ajatteli, että hän olisi puhdas kuin kukkanen – hiukset olisivat nousseet pystyyn. Se olisi ollut kuin loukkaus. Mieshän on rohkea, voimakas, sankarillinen, mutta että hän olisi puhdas ja kaunis, se olisi ollut aivan hullua. Mutta nyt kuitenkin meidän täytyy ymmärtää, että Pyhä Henki ei todellisesti voi tulla ihmiseen, ennenkuin hänen sielunsa muuttuu neitsyeksi. Ja se merkitsee sitä, että hänen täytyy tulla sielussaan niin puhtaaksi kuin ajattelemme neitseestä. Ei sen tarvitse näyttäytyä naismaisuuudessa, mutta hänen sielunsa täytyy muuttua kauniiksi, puhtaaksi, ihailtavaksi, että hän on yhtä hieno sielussaan kuin nuori neitonen, joka ei mistään pahasta tiedä. Ja tietysti naisissa on aivan samoin. He ovat luonnostaan enemmän sitä, että he itsestään ihailevat puhtautta, kauneutta, tavoittelevat sitä ja pysyvät siinä. Mutta nyt täytyy tapahtua se muutos, jos ihminen tahtoo tulla ja kehittyä Jumalaan päin, että hänen sielunsa muuttuu neitsyeksi. Miehenä ihmisen täytyy sielussaan kasvattaa kaikkia naisellisia voimia, jotka ovat aina salassa, mutta joiden täytyy tulla tietoisiksi ainakin hänelle itselleen. Ei hänen tarvitse näyttää sitä maailmalle, mutta hänessä itsessään herää kaikki naiselliset voimat. Hän muuttuu kauniiksi ja puhtaaksi sielussaan, ja silloin sanomme, että hän saavuttaa Maria-tilan, neitsyt Marian sielullisuuden. Ja sitten kun hän saavuttaa sen valaisemalla ylempää järkeään, se ei ole järjettömyyttä, vaan se on ylempää.

Korkeamman järjen täytyy tunkea läpi alemman, että ihminen muuttuu semmoiseksi järjessään, että hänellä nyt arvot muuttuvat tässä maailmassa. Ennen, miehisen järjen kannalta, arvot olivat niin luonnollisia, jokapäiväisiä. On selvää, että kymmenen markkaa on enemmän kuin viisikymmentä penniä j.n.e. Kaikki tuollai-

nen arvojen laskeminen, joka on niin tuttua, se voi aivan muuttua, kun ylempi järki häntä valaisee. Jossain suhteessa se muuttuu. Ihminen esimerkiksi kadottaa halunsa rikastua, omistaa, nauttia – kaiken, mitä keksimme semmoista, mikä on alemmassa ihmisessä – kun hänen järkensä tulee valaistuksi. Ja tämä nostaa hänen sielunsa Maria-tilaan. Sitten kun se on saavutettu, on se valmis ottamaan vastaan Pyhää Henkeä. Ei se vielä synnytä Kristusta, vaan ottaa Pyhän Hengen vastaan. Aikojen kuluttua se vasta ottaa Kristuksen vastaan. Ensin on pitkä valmistuksen tie. Se kesti apostoleilla lyhyemmän ajan, mutta heidän saivat olla Vapahtajan seurassa. Valmistava tie voi viedä vaikka seitsemän ruumistusta, vaikka nyt Kristuksen jälkeen ei enää tarvita niin pitkää aikaa. Jos ihminen voi suhtautua asioihin oikein ja kulkea uuden liiton tiellä, se voi käydä siinä samassa elämässä. Ja kun hän on sen tien kulkenut, silloin tulee helluntai, joka tuli silloin opetuslapsille Jerusalemissa, kun heidät kastettiin tulella ja Pyhällä Hengellä.

Ja mitä merkitsee tämä täytyminen Pyhällä Hengellä? Se merkitsee ennen kaikkea sitä, että kaikki se, mikä valmistavalla tiellä on ollut kuin aavistusta, kuin totena pitämistä, kuin uskoa, kuin epäselvää tietoa, joka on ollut hataraa ja haparoivaa, muuttuu suuressa ilmestyksessä tiedoksi – niin kuin Jeesus sanoi opetuslapsilleen: ”Minä lähetän Pyhän Hengen, joka ilmoittaa kaiken, minkä minä olen opettanut.” –Se on sitä, että ihminen näkee jumalallisen suunnitelman, näkee Jumalan ja koko maailman kehityksen. Hän näkee sen kuin suuressa näkemyksessä, joka ei ole mitään semmoista selvänäköistä näkemystä, jota voisi perästäpäin epäillä, vaan se on yläpuolella kaikkea sitä. Hän näkee sen Pyhässä Hengessä, tiedossaan. Hän näkee kaiken sen itse olemalla sitä. Hän näkee, kuinka maailma on muodostunut, kuinka ihminen on pieni monadi maailmankaikkeudessa, joka kulkee läpi kaikenlaisten vai-

heiden, eri luonnonvaltakuntien ja kuinka lopulta hänestä tulee täydellinen ihminen, Jumalan Poika, Kristus.

Siis apostolit ja ne muut, jotka olivat välistä epäilleet ja olleet alakuloisia ja pyytäneet Jeesusta vahvistamaan heidän uskoaan, kaikki nämä apostolit, jotka ennen olivat luottaneet sielunsa suuresta pakotuksesta, nyt kun heille kaikki selveni, saivat ihmeellisen Pyhän Hengen antaman totuuden tiedon, joka teki heille mahdolliseksi auttaa toisia. Sillä todellisella tavalla eivät apostolit olisi kyenneet auttamaan toisia ihmisiä ympärillään, jos he olisivat ainoastaan ajatelleet noin, että Jeesus kuoli, mutta hänen oppinsa se oli niin hyvä ja luotamme siihen, koska Jeesus oli todella puhdas ja pyhä ihminen. Niin se olisi ollut liian hataraa. Silloin he eivät kuitenkaan olisi voineet panna alulle sitä suurta liikettä. Heidän piti saada välttämättä omaa tietoa, joka ei tullut minkäänlaisen klärvoajansin avulla – että olen nähnyt toisen maailman olentoja. Olivat-han he niitä nähneet ja uskoivathan muutkin ihmiset niihin. Ei se ollut siinä, vaan siinä, että opetuslapset saivat semmoisen sisäisen tiedon, että asiat ovat niin kuin Jeesus oli puheissaan heille puhunut. He näkivät, tiesivät sen. He näkivät sisäisesti oman kohtalonsa. He näkivät toisten läpi.

Pyhä Henki vaikutti esimerkiksi, että he näkivät toisen ihmisen sieluun.

Muistakaamme vain, kuinka kerrotaan Apostolien Teoissa, sen asian yhteydessä, että kaikki, jotka olivat kääntyneet, luovuttivat kaiken omaisuutensa apostoleille, apostolien jalkain eteen. Ananias ja Safira tulevat, jotka olivat myyneet peltonsa ja kaiken omaisuutensa. Mutta he arvelevat, että varmuuden vuoksi kaivamme osan rahoista maahan. Ja Ananias tulee ensin apostolien jalkain eteen. Se, että tultiin kristityiksi, merkitsi ennen kaikkea, että sielu oli puhdistunut. Ei voinut lähestyä kristillistä seurakuntaa ennen kuin

oli aivan vilpiton ja rehellinen. Silloin apostoli Pietari kysyy Ananiaalta: ”Oletko antanut kaiken?” Hänhän näki, että Ananias ei ollut niin tehnyt. Hän näki sen vilpin ja tahtoi auttaa Ananiasta. Jos Ananias olisi pyytänyt anteeksi vilppiään, hän olisi ehkä pelastanut itsensä, mutta hän jatkoi vilppiään ja sanoi: ”Olen kaiken antanut.” Mikä siinä silloin tapahtui? – Hän oli tullut liian lähelle pyhyyttä, ehdotonta vilpittömyyttä, totuutta. Hän lankesi maahan kuolleen, kerrotaan. – Sitten tuli hänen vaimonsa Safira, ja taas apostoli kysyi häneltä: ”Annoitteko te kaiken?” Hänhän tahtoi auttaa Safiraa-kin, mutta Safira oli samassa kadotuksessa kuin Ananias ja sanoi: ”Kaiken annoimme.” Hänkin lankesi maahan kuolleen.

Tuo tuntuu kovin julmalta. Luulen, että he virkosivat jälleen eloon, mutta kuolleita he olivat kristitylle seurakunnalle.

Tämä on vain kuin pieni kertomus Apostolien Teoissa, joka viittaa siihen, kuinka apostolit tulivat saadessaan Pyhän Hengen niin läpitunkeviksi havainnoissaan, että he aina näkivät totuuden. Ja tämä kai on Pyhän Hengen tunnusmerkki, koska sitä sanotaan totuuden hengeksi.

Nyt me siis vähän ymmärrämme, mikä oli se Pyhä Henki, joka vuodatettiin helluntaina apostoleihin ja heidän lähimpiin seuralaisiinsa. Se oli sisäinen tieto. Siinä helluntai-ihmeessä huomaamme silloin toisenkin puolen. Sillä – niin kuin sanottu – tämän helluntai-ihmeen jälkeen, niin kuin Apostolien Teoissa kerrotaan, jo ensimmäisinä päivinä ja sitten myöhempinä päivinä muodostui kuin seurakunnan alku, joka alkoi sitten lisääntyä. Tässä helluntai-ihmeessä oli vielä jotain muuta tai oli toinen puoli – oli useampia-kin puolia ehkä, ainakin varmasti yksi puoli vielä. Se oli, että nämä kaikki, jotka täyttyivät Pyhällä Hengellä, täyttyivät myöskin rakkaudella, täyttyivät ihmisrakkaudella, rakkaudella, jota ilman ei mikään seurakunta olisi voinut syntyä. He täyttyivät suurella rak-

kaudella. Ja se, mikä siinä rakkaudessa oli todella uutta ja ihmeellistä, oli, että se ei nyt enää ollut semmoista rakkautta, joka olisi kohdistunut vain erityiseen kansaan, esimerkiksi juutalaisiin, vaan se oli rakkautta, joka oli semmoista ihmisrakkautta, jonka edessä kaikki ihmiset eri kansoista muuttuivat ihmisiksi, olivat ainoastaan ihmisiä. Apostolien rakkaus kohdistui heihin kaikkiin.

Jos nyt ohimennen johtuisi mieleemme, että Pietari oli kovasti arka kansallisuuskysymyksessä – että pakanoille ei olisi saanut kristinuskoa saarnata – se johtui siitä, että hän ajatteli itsekseen, että koska nyt Jeesus Kristuskin tuli ja antoi tämän sanoman meille juutalaisille, meidän täytyisi itse pelastua ensin ja sitten julistaa tuota sanomaa toisille. Se oli Pietarin omaa käytännöllistä viisautta, ja se oli tapa, millä hän muuten sitten ymmärsi sitä suurta sanomaa ja sitä rakkautta, joka hänen sieluunsa oli tullut – että ensin täytyy meidän itse osata näyttää pakanoille jotain, sitten vasta pakanat kääntyvät. Sen tähden Pietari oli vastaan. Se oli Paavali, joka auttoi kaikkia kristityitä tuossa. Hänen mielestään oli sanoma annettava kaikille ihmisille, vaikkeivät juutalaiset itse ehtineetkään vielä pelastua. Kaikille oli sanoma annettava, että he ymmärtäisivät Jeesus Kristuksen uuden evankeliumin. Mutta Pietarin sydän oli kyllä täynnä rakkautta kaikkia ihmisiä kohtaan.

Kun Pyhä Henki täytti apostolit, niin heidän eteensä tulivat kaikki ihmiset ihmisinä vain. Se oli se suuri muutos, joka tunteissa, sydämessä ja tahdossa syttyi heissä. Sillä jos muistamme, minkälaista näiden apostolien ja opetuslasten elämä oli Jeesuksen vaeltaessa maan päällä heidän kanssaan, niin muistamme, että he eivät suinkaan olleet vielä silloin niin täydellisiä rakkaudessa. Me muistamme, että he vielä silloin olivat kylmiä ja kateellisia toisilleen. Moni mielestään olisi tahtonut olla edellä toisia Jeesukseen nähden. Jeesusta he kaikki kyllä rakastivat. Se yhdisti heitä, mutta

keskenään he eivät olleet sillä tavalla ystäviä. He ajattelivat toisistaan: Minä menen edelle sinua, älä sinä mene niin lähelle Kristusta. – Ja Jeesus sääli heitä, mutta tiesi, että kyllä ne asiat muuttuvat, kun lähden pois ja teille tulee Pyhä Henki. Silloin teillä ei ole enää näin, että kaikki rakkautenne suuntautuu minuun. Te olette yksinänne maailman pahuuden edessä, ja silloin teidän täytyy ymmärtää, että teidän on rakastettava toisianne. Vaikka Jeesus sanoi: ”Rakastakaa toisianne sillä rakkaudella kuin minä rakastan”, niin eivät opetuslapset osanneet ottaa korviinsa sitä hänen eläessään. Kun hän täydellisenä olentona kuin siivillä kulki heidän keskelään, kukaan ei voinut nähdä kuin hänet. Mutta kun hän lähti pois, silloin asioiden piti muuttua.

Huomaamme, että silloin vasta, kun opetuslapset saivat tämän Pyhän Hengen vuodatuksen, saattoi seurakunta syntyä. Ja mitä seurakunta merkitsee silloin, kuin sitä, että on joukko ihmisiä, jotka rakastavat toisiaan. Silloin vasta valkeni heille, että meidän tulee aina rakastaa toisiamme ja auttaa toisiamme. Ja sen tähden ymmärrämme, kun on kysymys noin suurista asioista, että helluntai-ihmeen perästä syntyi tuo ensimmäinen seurakunta. Ja voimme ymmärtää, että siinä rakkauden ylitsevuotavaisuudessa ei tullut kysymykseen muu, kuin että ajatteleme vain toisiamme, niin kuin Jeesus opetti rakkaudella ravitsemaan toisia ja antamaan toisille kaiken, mitä oli. Näyttihän Jeesus sen, kun hän ruokki viisituhatta miestä, joka olisi ollut muuten luonnoton ihme. Taikatemppuna se ei olisi ollut mitään. Se olisi ainoastaan näyttänyt: Kas vain tuota miestä, joka osaa taikoa. Ei siitä olisi ollut minkäänkokoista siveelistä opetusta. Mutta kun hän sanoi: ”Tehkää samalla tavalla kuin minä, antakaa toisille” – niin he eivät pitäneet itse kaikkia eväitään, vaan antoivat toisille. Ja hyvänen aika! Silloinhan tuli selville, että eväskoreja oli kuinka paljon tahansa. Ja ruokaa riitti noille kaikille,

tuhansille ihmisille, ja jäi vielä tähteeksi kaksitoista eväskorillista. Se oli rakkauden suuri ihme. Senhän tiedämme, ja siitä olemme ennenkin puhuneet.

Samalla tavalla tapahtui tässä ensimmäisessä seurakunnassa. Oli luonnollista, että kaikki pelko, kaikki kateus, kaikki epäily hävisi. Mitä merkitsevät rahat, ruuat, vaatteet siihen verraten, että voimme nyt auttaa ja rakastaa toisiamme, että saimme Pyhän Hengen ja havaitsimme, että voimme parantaa muita ihmisiä. Mitä merkitsee, että erottautuisimme toisista ja kulkisimme komeissa vaatteissa. – Sillä tavalla he ensimmäiset kristityt ajattelivat. Ja koska heidän mielestään apostolit olivat viisaampia, niin he toivat apostolien jalkojen juureen kaiken omaisuutensa. Tämä on vallan suurenmoinen, ihmeellinen tunnelma, elämä, jota ei ole nähty paljoa maailmassa ja joka meidän, järkevien ihmisten silmissä voi olla epäkäytännöllistä. Mutta kukaan ei voi kieltää, että semmoinen oli suuri rakkaus.

Ei yksityinen ihminen voi tulla täytetyksi Pyhällä Hengellä ja rakkaudella, ellei hän luovu kaikesta. Usein hän saa jättää ulkonaisestikin kaiken, niin kuin pyhä Franciscus Assisilainen. Hän luopui kaikesta ja tahtoi olla kaikista köyhin maan päällä. Se on luonnollinen tunne. Ainoastaan jos ihminen on hyvin järkevä, voi hän hallita sen verran sitä tunnelmaa, että hän katsoo itsensä jonkunlaiseksi Jumalan taloudenhoitajaksi, jolla ei ole hengessään mitään, mutta joka pyytää viisautta Jumalalta osatakseen oikein käyttää kaikkea, mitä hänellä on. Mutta minä luulen, että joku nuorukainen, joka tulee puhtaaksi ja saavuttaa Pyhän Hengen, että hän tahtoo luopua kaikesta. Ja hänellä on se oppi ainakin, että hän ei ole kiinni missään aineessa.

Näin tämä ensimmäinen seurakunta osoitti suurta rakkautta ja tahtoi auttaa toisia. Nyt kun ei enää ole niin, kun on hävitetty maan

päältä tämmöiset yritykset, voimme ymmärtää, että parempi tulevaisuus, veljellisempi elämänmuoto ei tule ihmisille, ennenkuin taas on syntynyt maan päälle jonkunlainen heijastus, symbolinen heijastus ensimmäisestä kristillisestä seurakunnasta. Täytyy tulla maan päälle semmoinen ihmisjoukko, joka täyttyy Pyhällä Hengellä niin, että he osaavat rakastaa toisiaan ja pitää kuin huolta toisistaan. Jokainen teistä voi mielikuvituksessaan nähdä, minkälaisille ylängöille tämä vie ihmissielun ja minkälaisiin tuloksiin tämä vie ihmistoiminnan. Jokainen voi sen nähdä. Ja me voimme aavistaa, että sillä tavalla tulee ihmiskunnan pelastua. Ei ole muuta pelastusta kuin se, että rakkaus tulee ensin yksilöihin ja pieniin joukkoihin, ja että ne, jotka saavat Pyhän Hengen kosketuksen, näyttävät esimerkkiä. Silloin maailma seuraa vähitellen perästä. Esimerkkejä olemme kyllä nähneet. Mutta ihminen on itsekäs, että saattaa siis kestää kauan, ennenkuin kaikki ihmiset tulevat Kristuksen seuraajiksi. Mutta kuitenkin jokaisen ihmisen sielussa ja hengessä asuu se uusi sanoma hiljaisena sydämen ja omantunnon kuiskeena: ”Rakastakaa toisianne ja muistakaa, että täydellinen rakkaus karkottaa kaiken pelon”.

XIX

ELÄMÄN KOULU JA SEN OPETTAJAT

Esitelmä 22.5.1932

Elämän koulu lienee useimmille ihmisille käytännöllisesti katsoen vieras käsite, joskin siitä joskus kuulee puhuttavan. Välinpitämättömät ihmiset sanovat puoliksi ajattelemattomasti, että elämä on koulu, kun jokin raskas kohtalo heitä kohtaa, mutta ei sitä sen pitemmälle ajatella. Voimme melkein sanoa, että useimmilla ihmisillä ei käytännössä ole sitä katsantokantaa, että elämä olisi koulu. Sillä useimmat ihmiset elänevät elämänsä verrattain pintapuolisesti ja ajattelematta. Heillä on omat ajatuksensa olemassaolosta – enemmän tai vähemmän hämärät – ja monet ihmiset ajattelevat, että he ovat olemassa sitä varten, että he olisivat niin onnellisia kuin mahdollista ja saavuttaisivat menestystä niin paljon kuin mahdollista. Toisilla ihmisillä taas voi olla jokin elämänpyrkimys, tehtävä ja päämäärä, johon he pyrkivät ja joka useimmissa tapauksissa on suhteellinen ainoastaan heidän nykyiseen elämäänsä. He tavoittelevat jotain päämäärää, joka on saavutettavissa näkyväisessä maailmassa ja yhdessä elämässä. Verrattain harvoilla ihmisillä on näin ollen käytännössä oikein vakava käsitys, että elämä on koulu, sillä jos he niin oikein uskoisivat, olisivat he ottaneet itse asiassa suuren askeleen eteenpäin elämän tiellä – voimme sanoa. Sillä voimme myöskin sanoa, että vasta ne ihmiset, jotka itse alkavat ajatella, voivat etsittyään kauan totuutta – olkoon se pitemmän tai lyhyemmän ajan kestänyt – lopulta joutua semmoiseen käsityk-

seen, että elämä on koulu. Ja jos puhutaan elämästä kouluna, silloin semmoiset ihmiset, jotka eivät niin syvästi ajattele asioita, voivat myöntää, että elämä on koulu, kun asiat otetaan semmoiselta kannalta, että elämä on jotenkuten järjestetty sillä tavalla, että sen monet tapahtumat, ne kohtalot, jotka ihmisiä kohtaavat, muodostavat jonkunlaisen opetusjärjestelmän, jonkunlaisen koulun.

Elämä itse on koulu ja samalla myöskin opettaja. Ja jos me tahdomme sanoa, että elämä kokonaisuudessaan on opettaja tuossa koulussa, niin ainakin silloin voimme sanoa ja kaikki myöntää, että elämän erinäiset tapahtumat ovat opettajina. Siitä on tullutkin semmoinen sananparsa, että surut ja onnettomuudet opettavat ihmistä paljon enemmän kuin ilo ja menestykset. Jos ihminen, jonka elämä on yhtä ainoata menestystä ja iloa, voi sanoa, että hän ei välitä mitään semmoisesta puheesta, että elämä olisi jonkunlaista koulua, niin taas useimmat ihmiset voivat myöntää, kun kohtalon isku on kohdannut heitä, että elämä on kovaa koulua. Mutta ei ole silti sanottu, että he itse ymmärtävät, mitä tarkoitetaan sanoilla ”elämä on kovaa koulua” – sillä, jos taas rupeaisi heille huomauttamaan, että me olemme täällä jotain tarkoitusta varten, kasvaaksemme ja että meillä on jokin päämäärä, eivät he silloin tahtoisi kuunnella semmoista. Sillä tuo lauseparsa, että elämä on koulu, säilyttää verrattain hämärän merkityksensä. Elämä on koulua jollain runollisella tavalla, sillä heitähän odottaa ikuinen autuus täällä kristikunnassa, ja se on suuri palkinto ja hyvitys ihmiselle joka tapauksessa, eli hän sitten kuinka hyvänsä täällä näkyväisessä elämässä. Elämä valmistaa heitä kuitenkin ikuista autuutta varten. Niin tavallinen kristitty voi ymmärtää.

Toista taas on niiden, jotka syystä tai toisesta ajattelevat elämää jälleensyntymisen kannalta. Itämailla esimerkiksi on suunnaton joukko ihmisiä, jotka käsittävät, että ihminen on jälleensyntyvä

olento ja he helpommin silloin ymmärtävät, että elämä on koulua siinä merkityksessä, että he jotain oppivat ja kehittyvät. Mutta en usko, että meidän tarvitsee olla liian optimistisia heidänkään suhteensa, sillä mikäli olen ymmärtänyt, on jälleensyntymiskäsite heillä jonkin verran hämärä. He eivät ymmärrä, että elämä on jonkunlaista koulua, vaan että elämä on jonkunmoista pakkoa ja välttämättömyyttä, ja se tulee ilmi siinä, että ihminen syntyy uudestaan ja uudestaan. Ja he eivät silloin ajattele, että tästä välttämättömyydestä olisi päästävää, vaan tyytyvät ajattelemaan, että he syntyvät takaisin eläimiin tai ihmisiin ja semmoista on elämän kiertokulku. Ei meidän tarvitse ajatella, että he olisivat niin valistuneita, että he voisivat länsimaalaisella tavalla ajatella, että elämä on koulu. Silloin he epäilemättä olisivat osoittaneet toisenlaista tarmoa. Pikemminkin me voimme ajatella, että he ovat ottaneet jälleensyntymisen passiiviselta kannalta, välttämättömyyden kannalta, että täytyy syntyä takaisin. Ja buddhalainen voi lisätä, että Buddha on näyttänyt tien, miten voi eteenpäin päästä, ”Meidän omat pappimme ovat osoittaneet, että se tie on niin kaita ja vaikea, että ehkä pitkien aikojen kuluttua osaamme kulkea nirvaanaan.” Sen tähden täytyy meidän käsittää, että elämä ajateltuna kouluna on yhtä vieras käsite sekä siellä että täällä.

Sillä kun todella ajattelemme, että elämän pitäisi olla koulu, tarkoitamme sillä, että se olisi jonkunlainen oppilaitos; että se olisi meille kuin koululaitos, johon meidät aina lähetetään. Jälleensyntymme sitä varten, että tulemme taas kouluun – niin kuin maanpäällisissä oloissa matkimme, kun järjestämme lapset kouluun lukukausi lukukaudelta, mutta lukukausien välillä on lapsilla kuin taivastila, kun he pääsevät maalle viettämään kesää, ja jouluna, kun he tietävät, että tulee joulu ja on lahjoja ja ihmiset ovat kaikki niin hyviä. Me muistamme omasta lapsuudestamme sen. Ja me olemme

järjestäneet omat kouluolomme sillä tavalla, että ne tulevat jälleensyntymien muodossa. Ja jos nyt uskoisimme käytännössä, että elämä on koulu, silloin voisimme uskoa ja ottaa vakavalta kannalta, että olemme todella syntymien välillä taivaallisessa vapaudessa, kirkkaudessa ja onnessa, ja että sitten taas synnymme maan päälle oppiaksemme jotain – että sitten työtä tehdessämme oppisimme ja kokisimme elämässämme iloa ja surua, kaikkea sitä varten, että oppisimme ja käsittäisimme silloin elämän kouluksi tällaisella persoonallisella, itsetietoisella tavalla. Silloin asenteemme elämän kaikkiin tapahtumiin nähden saisi oman luonteensa. Se olisi tavallaan rauhallisempaa kuin jos odotamme elämältä jotain muuta: ihmeellistä onnea, nautintoja, suuria rikkauksia, paljon rakkautta, sillä silloinhan useimmiten petymme. Mutta jos me asettuisimme semmoiselle kannalle, että elämä on koulua, se merkitsee, että meidän täytyy olla erinomaisen kiitollisia kaikesta, mikä tapahtuu. On kuin elämä tahtois jotain opettaa, kun se antaa jotain tapahtua elämässämme. Jos meitä kohtaa suuri ilo, silloin ajattelemme, mitähän elämä nyt tahtoo opettaa. Tahi jos meitä kohtaa surut, vastoinkäymiset tai onnettomuudet, myöskin ajattelemme, mitähän se suuri elämä nyt tahtoo opettaa minulle. Se tekee elämämme rauhalliseksi. Se ottaa kärjen pois suruilta, tuskilta ja kärsimyksiltä, mutta ottaa myöskin paljon pois liian suurilta iloilta ja riemuilta. Ihminen saa kuin maksaa tunteensa, että hän ei saata niin rajattomasti iloita ja riemuja kuin ennen. Mutta se ei vähennä hänen onneansa – jos tarkoitamme että ihminen aina tahtois olla rauhallinen ja hyvällä mielellä – se tasoittaa sitä. Hänen ei tarvitse nousta korkeuksiin ja taas hirmuisiin syvyyksiin, niin kuin jokin runoilija sanoo, että voin kuolemaani saakka olla suruissani ja nousen taivaallisiin korkeuksiin ilossa. Se ei voi olla niin. Vaikka voimme tuntea surun ja tuskan, ja ilon ja riemun, niin on kuin kulkisimme kuitenkin kes-

kellä tietä, että mielemme on aina rauhallinen, että joskin meissä läikkyy, niin me olemme tasapainossa ja kuuntelemme niin tuskan kuin ilonkin ääntä yhtä suurella rauhalla ja kiitollisuudella. Tämä on merkille pantava ja huomattava asenne ihmiselle, kun hän käsittää elämän kouluksi.

Mutta sitten on toinenkin puoli tässä kysymyksessä. Sillä kun ihminen on totuudenetsijä ja saanut käsityksen jälleensyntymisestä ja tullut selville, että elämä on koulua ja sillä on päämäärä, niin hän voi kysyä itseltään: Mutta miten minä voin sitten oppia oikein suhtautumaan elämään ja siihen päämäärään, mikä elämällä on? Mikä on elämän päämäärä ja kuka minua siihen opettaa? Onko opettajina ainoastaan elämän monet tapahtumat ja kokemukset? Sillä on kyllä totta, että meidän on vaikeata tietää, mitä elämä milloinkin tahtoo opettaa. Mistä tiedämme, mikä se oppi on, mikä piilee tässä tapahtumassa? Kuinka voimme kaivaa opin esille, jos meillä ei ole mitään suunnitelmaa koko elämän järjestelmästä ja tietoa päämäärästä, mitä elämä tahtoo opettaa ja mihin kuljetaan. Jos emme ole siitä selvillä, niin meidän on vaikea ottaa oikeata oppia kaikista tapahtumista. Ja silloin tulee aivan kuin itsestään kysymys: Kuka voi minua opettaa ja missä ovat elämän opettajat? Sillä tapahtumat opettajina puhuvat liian mykkää kieltä. Tahtoisin opettajan, joka puhuisi inhimillisellä kielellä, että ymmärtäisin ja pääsisin pikemmin selville asioista ja voisin menestyksellä edetä koulunkäynnissäni.

Ja silloin kukaties ihmisen sielussa kuuluu semmoinen ääni: Etsi opettajaa! Tämä sanottiin selvällä kuuluvalla äänellä muinaisessa Indiassa: ”Herää, nouse ja etsi opettajaa!” Mutta meidän päivinäme se ei kuulu niin. Täällä kristikunnassa esimerkiksi ei opeteta ja kasvateta ihmisiä niin, että sanottaisiin: Herää, nouse ja etsi opettajaa! Ja sen tähden se tulee kuin itsestään sitten tuo opettajan

etsiminen, kun ihminen tulee totuudenetsijäksi – jos emme sanoisikaan totuudenetsijäksi vaan ajattelijaksi. Kun ihminen tulee totuudenetsijäksi, silloin hänen sielussaan tulee halu löytää opettaja: Mistä löydän opettajan?

Monet ihmiset tekevät silloin niin, että he kulkevat toisesta seurakunnasta toiseen, toisesta lahkosta toiseen. Kuinka monet ihmiset ovatkaan kertoneet minulle – varsinkin menneinä aikoina, ehkä kolmekymmentä vuotta sitten – että he olivat semmoisia etsijöitä nuoruudestaan saakka. He tahtoivat tietää, mitä elämä on. He menivät erilaisten opettajien luo kuuntelemaan erilaisia oppeja – ja tarkoitan silloin hengellistä opettajaa ja saarnaajaa. He kulkivat toisesta seurakunnasta toiseen, sillä aina jonkun ajan kuluttua, jossain seurakunnassa oltuaan, alkoivat he sydämessään epäillä, että siinä olisi tiedetty, mitä elämä on. Jos kysyin heiltä, oliko seurakuntalaisten elämässä jotain, joka tympäisi heitä, he vastasivat, etteivät he sitä voineet sanoa. Eivät he niistä ihmisistä voineet mitään sanoa, mutta he tunsivat sydämessään, että tässä ei tunnettu Jumalaa sillä tavalla kuin he itse olisivat tahtoneet oppia Jumalaa tuntemaan. Ja oltuaan pari vuotta siinä lahkossa, he kääntyivät toisen lahkon ja opettajan puoleen ja kuuntelivat siellä heidän sanojaan ja opetuksiaan. Eivät he missään tapauksessa tahtoneet olla mitään arvostelijoita, että he olisivat tahtoneet tarkastaa, miten nuo ihmiset toteuttavat aatteitaan. He olivat totuudenetsijöitä, eikä totuudenetsijä ole semmoinen. Ei heitä semmoiset vaivanneet. Ei heidän mieleensä tullut semmoinen ajatus. He tunsivat itsensä etsiviksi ja puutteellisiksi ihmisiksi. Eivät he olleet tuomareita arvostellakseen toisia, ja he eivät lähestyneet toisia seurakuntia siinä mielessä, että elävätköhän he oppinsa mukaan. He etsivät opetusta elämänkysymyksissä, ratkaisua suurelle sisäiselle arvoitukselle, ja sen tähden he koettivat saada selvää kussakin paikassa, mitä siellä opetettiin.

Ja sitten kun he taas tuossa uudessa seurakunnassa olivat aikansa olleet, niin he huomasivat, että se oppi ei voi tyydyttää heitä. Ei siinäkään selvästi sanottu, mitä varten he ovat olemassa näkyvässä maailmassa. Heitä ei voinut tyydyttää lapsuudesta tunnettu sana, että he ovat olemassa sitä varten, että heillä olisi iankaikkinen autuus tai kadotus olemassa kuoleman jälkeen. Sehän teki tämän näkyväisen elämän aivan mitättömäksi. Jumala olisi heidän mielestään voinut luoda heidät enkeleiksi alusta lähtien. Koska tämä elämä ei merkitse mitään, on se turha. Jos taas jotkut syyttänsä elivät täällä, koska he eivät itse olleet tahtoneet olemassaoloon, miksi Jumala oli voinut luoda kaikki perkeleet piinatakseen heitä täällä ja antaakseen sitten palkkion. Heidän järkensä, moraalinen tunteensa sanoi, että se on väärin. Semmoinen Jumala ei ollut rakkauden Jumala. Ja monet ajattelivat, että jos minä itse olisin ollut luoja aikojen aamusta, kyllä he olisivat kiittäneet minua, eivätkä niin kuin nyt monet kironneet olemassaoloa. Toiset olivat niin rohkeita. Toiset olivat nöyriä, mutta tunsivat, että heidän sydämensä ei saa rauhaa, jos täytyi ajatella, että tarkoitus on ikuinen autuus tai kadotus.

Tällä tavalla moni tuli puhumaan luokseni silloin vuosisadan alussa. He olivat sitten vähitellen, kuljettuaan lahkosta toiseen ja huomattuaan, että eivät kuulu siihen ja siihen lahkoon, tulleet teosofisen kirjallisuuden ystäviksi ja sitten äkkiä huomanneet, että elämällähän on tarkoitus ja näkyväisellä elämällä on tarkoitus. Jos päämaaliksi on asetettu korkea siveellinen ja älyllinen kehitys, jos päämaaliksi on asetettu täydellinen ihminen, silloin voi ymmärtää, mitä varten olemme olemassa. Silloin voimme ymmärtää, että tämä näkyväinen elämä on koulua. Ja he tulivat minun luokseni puhumaan enemmän tästä asiasta ja kiitollisina purkamaan sydämensä. Tätä ei enää tapahdu niin usein, sillä siksi paljon on tietoa, teosofista ja ruusunistiläistä kirjallisuutta, että ihmiset verrattain pian

jo voivat joutua omissa etsiskelyissään näiden kysymysten yhteyteen ja saavat tyydytyksen, ennenkuin täytyvät kulkea kaikki maailman lahkot. Nyt tapahtuu näin nopeasti, jos heti esimerkiksi pääsee teosofisen kirjallisuuden ääreen, kun tulee totuudenetsijäksi.

Ja niinhän ihmiset aina kertovat, että he etsivät opettajaa, eivätkä löydä. Ja miksi he eivät löydä opettajaa? Onko sitten mahdotonta löytää opettajaa näkyväisessä fyysisessä maailmassa? – Ei, sillä ihmiselle hänen oma sydämensä ja omatuntonsa sanoo ennen pitkää, kuka on opettaja ja kuka ei. Sillä vaikka opettajia on maailmassa hyvinkin paljon, elämän ja kuoleman kysymyksen opettajia, paljon saarnaajia, pappeja, kirkkoja ja lahkoja, niin ihmisen omassa sydämessä on jokin ääni, joka sanoo hänelle – jos hän on totuudenetsijä – kuka on oikea opettaja, kuka nimittäin on semmoinen opettaja, joka tietää, mistä opettaa, kuka on semmoinen opettaja, joka ei ainoastaan tyydytä joitakin sovinnastapoja. Kirkkoja ja lahkoja on kristikunnassa paljon ja niissä on määrättyt liturgiat ja rituaalit. Ihmiset, jotka eivät ole sen parempia totuudenetsijöitä, saavat semmoisesta täydellisen tyydytyksen jumalkaipuulle, kun he määrättyinä aikoina – sanokaamme sunnuntaisin – noudattavat aina määrättyä rituaalia, ovat mukana jumalanpalveluksessa ja joutuvat jonkunlaiseen tunnelmaan. He tuntevat rauhallisuuden tunnetta. He katselevat toisiaan noin puolitajuisesti, arvostelevat ehkä toisten ulkonäköä ja pukua. Seurakunnan ja lahkon kokoushuoneessa vallitsee rauhallinen mieliala. Levollisuus ja rauha omassa itsessään synnyttää tunnelman, että kaikki tuommoinen arvostelu voi hetkeksi unohtua. Vaikka silmä arvostelisi, niin sydän pysyy puhtaana, ja aika kuluu niin kauniisti. Ihminen ei ole silloin ainakaan joutunut syntiä tekemään ajatuksissaankaan. Mutta kun he sitten lähtevät pois, astuu jokapäiväisyys taas eteen. Mutta onhan hän suorittanut uskonnolliset tehtävänsä ja on hyvässä so-

vussa Jumalan kanssa. Tämmöinen tunne on uskonnollisilla ihmisillä, ja sen tähden he eivät etsi totuutta, vaan tyytyvät opettajiinsa. Sen tähden opettajatkin ovat vain muodollisuuksien ylläpitäjiä. Ja sen tähden taas semmoiset ihmiset, jotka ovat totuudenetsijöitä, tietoisia järjessään ja sydämessään, he eivät tyydy siihen tai siihen opettajaan, vaan huomaavat, että hän ylläpitää vain jotain sovinnaista tapaa, ja se on vain omiansa pikemmin hypnotisoimaan kuin herättämään, ajattelemaan. Ja totuudenetsijä ei tyydy siihen, vaan lähtee muuante. Tämä on niin luonnollista, kerrassaan luonnollista.

Meidän täytyy ihan suorittaa kysymys: Mikä on opettajan tunnusmerkki? Mistä voimme tietää, onko jokin ihminen opettaja? Onko mitään tunnusmerkkiä?

Onhan epäilemättä tunnusmerkkejä. Meillä on selvät tunnusmerkit, mistä tiedämme, onko joku tässä fyysisessä maailmassa opettajana esiintyvä opettaja. Ja me ymmärrämme tunnusmerkit paremmin, kun katselemme semmoista etsijää, jonka ei ole pakko kulkea lahkosta lahkoon täällä kristikunnassa, vaan on tilaisuudessa kulkemaan toisten kansojen ja uskontojen keskellä, tekemään havaintojaan ja tutustumaan siis maailman eri uskontoihin. Tai katsoimme semmoista totuudenetsijää, joka jo on löytänyt teosofisen kirjallisuuden ja sillä tavalla sitten tutustunut maailman eri uskontoihin. Sillä kun ihminen totuutta etsiessään on tullut siihen kohtaan hyvän kohtalonsa avulla, että hän on tilaisuudessa tutkimaan maailman kaikkia uskontoja ja niiden ohella omaa kristinuskooaan, silloin hän tekee sangen merkillisen havainnon. Hän tekee sen havainnon, että kaikissa uskonnoissa on ollut joku merkillinen keskushenkilö, jonka esiintymisen kautta uskonnot ovat syntyneet.

Toiseksi totuudenetsijä tekee sen havainnon, että kaikki nämä eri keskushenkilöt – ja niiden joukkoon joutuu myöskin hänen

oman uskontonsa perustaja, esimerkiksi kristinuskon perustaja – kaikki nämä voimakkaat personallisuudet ovat selittäneet yhtäpitävästi, että elämä ja olemassaolo on sitä varten, että ihminen saavuttaisi inhimillisen täydellisyyden, että ihminen kehittyisi ja tulisi lopulta täydelliseksi. Kirkon hyväksymissä kristillisissä evankeliumeissa ja kirjoissa ei selvin sanoin puhuta suorastaan jälleensyntymisestä – vaikkakin siihen kyllä useassa paikassa aivan kuin viitataan. Kuitenkin kristinuskonkin perustaja samalla tavalla kuin muiden uskontojen perustajat on sanonut: ”Teidän on tultava täydellisiksi, seurattava minua. Ja mikä minä olen? Minä olen Jumalan Poika, täydellinen ihminen maan päällä.” Eivät ne suuret peljänneet sitä sanoa. Jeesus Kristus, Buddha, Zoroaster, Laotse ja kaikki suuret opettajat ovat sanoneet: ”Minussa on Jumala, mikä on teissäkin, seurakaa minua. Kulkekaa minun jäljessäni, minä olen löytänyt totuuden.” He kaikki ovat sanoneet kuin yhdellä suulla, että elämällä on suuri päämäärä, täydellisyys: ”Sitä varten te ihmiset olette olemassa, että vähitellen tässä elämässä kehityisitte täydellisiksi, ei pakosta, vaan että itse siihen pyrkisitte.” Tämä sanotaan voimakkaammin kristinuskossa kuin muissa, koska siinä ei ole puhuttu jälleensyntymisestä niin paljon – tahi ei ollenkaan – kuin muissa uskonnoissa. Mutta kuitenkin on aina puhuttu, että ihmisen täytyy tulla täydelliseksi. On kuin kristinuskko olisi antanut siihen vielä lyhyemmän ajan kuin muut uskonnot. Muut uskonnot antavat ihmisen syntyä monta kertaa maan päälle, mutta kristikunnassa on kiire; yhdessä elämässä täytyisi kaiken tapahtua. Mutta asia on sama: ”Tulkaa täydellisiksi niin kuin teidän taivaallinen Isänne on täydellinen.” Se on keskusoppi kaikissa uskonnoissa.

Ja samalla totuudenetsijä tekee sen kolmannen havainnon, että kaikissa näissä uskonnoissa on ollut ensimmäinen suuri opettaja,

joka on näyttänyt esikuvallisesti omassa personassaan, mikä se täydellisyys on, johon hän kehottaa toisia pyrkimään. Jokaisessa uskonnossa on ollut suuri, ihmeellinen, täydellinen ihminen, todellinen opettaja. Ja silloin, jos totuudenetsijä on buddhalainen, niin hän luonnollisesti ajattelee näin: ”Mutta Buddha on silloin minun opettajani. Ei tarvitse ajatella, että minä rupean kristityksi ja menen Kristuksen oppilaaksi.” Ei hän ajattele sillä tavalla, koska hän huomaa, että he ovat täydellisiä kaikki. Buddha kelpaa hänelle. Ja hän alkaa tutkia, mitä Buddha on nimenomaan sanonut, millä tavalla on pyrittävä. Yhtä luonnollista on, että kristitty, joka on totuudenetsijänä löytänyt nämä suuret uskonnot ja niiden opettajat, että hän voi sanoa itselleen silloin: ”Jeesus Kristus olkoon minun opettajani.” Ja kun hän sitten ryhtyy tutkimaan, mitä hän on opettanut pyrkimysten suhteen, hän ajattelee: ”Kun nyt olen ymmärtänyt, että elämä on koulu, joka vie täydellisyyttä kohti, kun elämä on semmoinen koulu, ja tahdon päästä luokalta luokalle enkä istua vain yhdellä samalla luokalla ja odottaa, että elämä heittää minut toiselle, niin kysyn Jeesus Kristukselta: ’Mitä neuvot, että minun tulisi tehdä?’ ” Tämä on aivan luonnollinen totuudenetsijän asenne. Hän ottaa opettajakseen sanokaamme Jeesus Kristuksen, mutta hän voi valita toisenkin opettajan, sillä hän huomaa, että täydelliset ihmiset muodostavat aivan kuin veljeskunnan. Ja tämä se myöskin antaa kuin avaimen siihen kysymykseen, kuka on opettaja näkyväisessä maailmassa.

Jos ihminen tapaa opettajia paljon, niin kuin tapaa tässä näkyväisessä maailmassa, niin hän saa joka tapauksessa avaimen käsiinsä, kun hän ymmärtää näitä asioita, avaimen, joka selvittää, kuka on opettaja ja kuka ei. Sillä muistammehan mitä Jeesus Kristus itse sanoi: ”Ei minun oppini ole minun, vaan sen, joka minut lähetti. Jos opettaisin itsestäni, ei se olisi minkään arvoista, mutta minä

opetan Isästä.” Samalla tavalla, jos näemme maallisen opettajan, voimme tietää, jos maallinen opettaja opettaa jotain itsestään, opettaa jotain, jota hän on, niin kuin voisimme sanoa, keksinyt – tai ellei ole itse keksinyt, niin on ottanut vastaan joltain auktoriteetilta sokeasti – että silloin hän ei ole oikein henkinen opettaja. Mutta jos hän on opettaja, joka aivan tietoisesti viittaa johonkin suureen täydelliseen ihmiseen, johonkin suureen opettajaan, että hänkin voi sanoa, että minun oppini ei ole minun, vaan sen, joka minut lähetti, silloin ihmisen sydän sanoo, että se on oikea opettaja.

Tämä ei merkitse sitä, että hän vain viittailee johonkin maailman vapahtajaan. Sitä tekevät kaikki hengelliset opettajat. Kristillisessä kirkossa jokainen pappi viittaa Jeesukseen ja buddhalainen pappi Buddhaan, sillä papit, kirkot ja uskonnot ovat tehneet näistä suurista ihmisistä jonkinlaisia taikaolentoja taikka sitten jonkunlaisia palvottavia jumalolentoja, mutta eivät ollenkaan välitä näissä suurissa kysymyksissä opettaa, mitä he ovat sanoneet ja opettaneet. Voisi melkein sanoa ja luulen, että voitte myöntää todeksi, että kuuluivatpa he mihin kristikunnan kirkkoon tahansa, emme saa kuulla: ”Niin, rakkaat ystävät, on Jeesus Kristus sanonut, että meidän pitää olla.” Mehän saamme vain kuulla, että sitä ja sitä tulee uskoa, että saavuttaisimme iankaikkisen elämän – Jeesuksen veriuhriin ja muuhun semmoiseen.

Emme saa kuulla edes semmoista yksinkertaista seikkaa, että Jeesus on opettanut meille: ”Älkää suuttuko.” Ei sanota, että muistakaakin, rakkaat ystävät, että joka kerta kun tunnette suuttuvanne, ette ole silloin kristityitä, ette kulje sitä tietä täydellisyyttä kohti, jota Jeesus on neuvonut.

Minä en koskaan ole kuullut siitä mainittavan missään kirkossa. En ole kylläkään pitkään aikaan käynyt missään kirkossa, mutta lapsuudessani kävin kyllä mielelläni. Kun olin viisi – kuusivuotias,

kävin mielelläni yksin Nikolainkirkossa Helsingissä. Ja äitini kysyi minulta: ”Mitä varten sinä taas tahdot mennä kirkkoon sunnuntaina?” Sanoin, että tahdoin mennä kuuntelemaan sitä kaunista musiikkia. ”No, sanoi äiti ankaran näköisenä, etkö sinä tiedä, että pappin saarnaakin on kuunneltava.” Kyllähän sitäkin kuuntelin, mutta sitten kuuntelin urkujen soittoa ja ihmettelin sitä, kuinka kaikki ihmiset huutavat siinä mukana, kun urut soivat. Siitä kapinoin hengessäni. Mutta sitten ajattelin näin: Nyt on kuunneltava mitä pappi puhuu. Mutta en saanut kiinni mistään. Koetin ja koetin, enkä mitään ymmärtänyt. Olin suruissani toiselta puolen ja ponnistelin, että silmäni eivät olisi menneet kiinni, sillä täytyyhän minun kertoa äidilleni, mitä siellä tapahtuu. Sitten kun äiti kyseli, vastasin, että siellä oli kaunista soittoa. ”Ja mitä pappi sanoi?” – Minä ikäänkuin vavahdin ja sanoin: ”Hän sanoi, että pitää olla kiltti.” – Äiti nauroi ja taputti minua. Ja minä häpesin vähän ja ajattelin, että se kai oli sisältö, eihän hän voinut mitään muuta sanoa. Ja perästäpäin jos ajattelen tuota, toin minä paremmin kuvan saarnasta, mitä sen tulee olla, kuin mitä se oli ollut.

En tiedä, miten asiat ovat tällä hetkellä, mutta pelkään, ettemme nytkään saa kirkossa kuulla, mitä Jeesus Kristus opetti. Ehkä lue-taan evankeliumia juhlallisella mielellä, se on kuin Jumalan sana. Mmutta sitten pannaan kirja kiinni ja kuunnellaan, mitä pappi sanoo. Ja eihän hän saa muusta kiinni kuin vanhasta litaniasta, että uskomme Jumalan vereen. Semmoisia sanoja on kylläkin Uudessa Testamentissa, mutta ne täytyy ymmärtää eikä ottaa vain noin sanallisesti. Näin ollen totuudenetsijä kyllä pääsee selville itse siitä, että oikea opettaja näkyväisessä maailmassa on vain se, joka viittaa jonkun suuren vapahtajan – nimitämme sitä millä nimellä tahansa: vapahtaja, totuudentietäjä, Jumalanmies – opetuksiin; joka opettaa sitä, mitä joku semmoinen on opettanut. Silloin meidän sy-

dämemme sanoo meille: Se on oikea opettaja.

Sen tähden muistan, kun tulin teosofiksi, kuinka kovasti minut sai ihastumaan ja innostumaan se, kun huomasin, että Madame Blavatsky aina kirjoissaan puhui siitä, mitä Jeesus Kristus oli opettanut ja alleviivasi sen aina nimenomaan esimerkiksi, ettei kukaan okkultisti koskaan ole puhunut Jeesus Kristuksen sanoja vastaan. Silloin tiesin ja tunsin hengessäni, että hän puhuu totta, hän on oikea opettaja. Hän oli viisaampi kuin tavallinen totuudenetsijä. Hän puhui kaikista maailman suurista opettajista yhtä suurella rakkautella. Hän viittasi myöskin aina niin tunnetussa kirjassa kuin ”Teosofian Avaimessa” vuorisaarnaan ja Jeesus Kristuksen opetukseen niin kuin ei kukaan kristitty opettaja uskalla tehdä. Ehkä nyt ovat ajat muuttuneet. Mutta minun nuoruuden aikanani ei kukaan kirkon opettaja uskaltanut viitata vuorisaarnaan. Kukaan pappi ei uskaltanut sanoa esimerkiksi, että Jeesus on sanonut: ”Älkää ollennekaan vannoko.” Hänhän olisi silloin menettänyt virkansa. Se olisi maailman järjestystä vastaan. Sen tähden ei yksikään opettaja kristikunnassa ole uskaltanut opettaa mitä Jeesus Kristus on opettanut. Ja sen tähden myöskin H. P. Blavatsky vaikutti minuun niin äärettömän voimakkaasti nuoruudessani, kun näin, että hän uskalsi sanoa, mitä toinen ei uskaltanut. – Uskalsi kylläkin eräs semmoinen suuri profeetta kuin Leo Tolstoi Venäjällä sanoa, mutta hän ei ollutkaan pappi. Hän oli suuri kirjailija. Hänet ajettiin ulos kirkosta, mutta hän oli keisarin suosiossa. – Sen tähden H. P. Blavatsky, semmoinen parjattu ja maailman hylkäämä ihminen, astuu heti totuudenetsijän eteen oikeana opettajana, joka tietää, mitä opettaa, ja joka opettaa sitä, mikä on totta, sillä meidän oma sydämemme ja omatuntomme sanoo, että se on totta. Ja siinä on semmoinen mitapu, kriteriumi, maailman opettajien suhteen, että kun he eivät puhu omia keksintöjään, vaan sitä, mitä suuret opettajat ovat opettaneet, silloin näemme, että sellainen ei ole mikään turha pappi, vaan ihmiskunnan opettaja.

XX

KETKÄ OVAT ILMESTYSKIRJAN 144 000 VALITTUA?

Esitelmä 29.5.1932

Apostolien teoissa kerrotaan heti alussa, että Jeesuksen ollessa opetuslastensa kanssa vielä täällä maan päällä – kuitenkin hänen kuolemansa jälkeen, mutta ennen n.s. taivaaseen astumista – opetuslapset kysyivät, niin kuin sanotaan suomennoksessa: ”Herra, tällä ajallako Israelille valtakunnan jälleen rakennat?” Silloin Jeesus vastasi heille, ettei heidän tarvitse tietää sitä aikaa, sillä vain Isän ajan tiesi. Mutta tämä kysymys: ”tälläkö ajalla sinä jälleenrakennat Israelin valtakunnan”, tämä kysymys on mielestäni erittäin sisältörikas.

Mehän voisimme ensin ymmärtää tuon kysymyksen hieman materialistisella tavalla, ulkonaisella tavalla, niin kuin tiedämme Juudaksen sen ymmärtäneen. Silloin se tarkoittaisi tuo kysymys, että opetuslapset kysyivät Jeesukselta, tuleeko hän uudistamaan juutalaisten valtakunnan, jälleenrakentamaan juutalaisten valtakunnan maan päällä, niin kuin tuntui olevan luvattu. Siihenhän sisältyi myöskin heidän puoleltaan semmoinen ajatus, että tulemmeko me nyt sinun kanssasi hallitsemaan siinä valtakunnassa. Juudas epäilemättä käsitti koko tuon valtakunnan rakentamisen, Israelin uudistamisen tuollaisella ulkonaisella tavalla, että se koski Juudan kansaa ja Juudan kansan ehkä maailmanhallitusta, mutta meillä ei kuitenkaan ole mitään varsinaista syytä totuudenetsijöinä rajoittua

semmoiseen käsitykseen, sillä meidän täytyy ymmärtää, että opetuslapset, jotka olivat Jeesuksen ympärillä, käsittivät näitä asioita syvemmin. He tiesivät – joskaan ei Juudas olisi sitä tiennyt tai ainakaan tahtonut siihen uskoa – että tuolla sanalla Israel ymmärrettiin jotain aivan toista.

Ei sillä sanalla Israel tarkoitettu Juudan kansaa yleensä, eivät opetuslapset kysyneet, tuletko sinä jälleenrakentamaan Israelin valtakunnan ja antamaan sen juutalaisille, vaan tämä sana ”Israel” tarkoitti jotain aivan määrättyä käsitettä esoteerisesti, jos niin tahtoisin sanoa, mystillisesti, ja siitä olivat kyllä kaikki viisaimmat juutalaiset selvillä. ”Israel” tarkoitti Herran kansaa, pyhään yhteyttä, Herran valittua kansaa. Se tarkoitti niitä semmoisia ihmisiä, jotka sisällisellä, sanoisinko mystillisellä, tavalla kuuluivat Israeliin eli Herran valittuun kansaan, pyhään yhteyteen, niin kuin me olemme sanoneet täällä kristikunnassa. Juutalaiset ajattelivat, niin kuin luonnollista oli, että nuo ihmiset kuuluivat etupäässä heidän kansaansa. Kaikki kansathan tahtovat aina olla kansallisia. Ne mielellään ajattelevat, että heidän joukossaan on kaikista enimmän noita pyhiä ja vanhurskaita ihmisiä: ”Niitähän on erityisesti meidän kansassamme, ja onko niitä tuossa toisessa kansassa, se on hyvin epävarmaa.” Tämä kansallinen näkökanta on hyvin luonnollinen. Sen tähden emme saata ihmetellä, että juutalaiset mahdollisesti ajattelivat ja että opetuslapset ajattelivat, että ehkä useimmat noista pyhistä ja vanhurskaista ihmisistä ovat juutalaisia. Mutta kyllä he myös olivat tietoisia siitä, että Israeliin, Jumalan valittuun kansaan, vanhurskasten ja pyhään ihmisten yhteyteen saattoi kuulua ihmisiä mistä kansasta tahansa, sillä siinä oli kysymys ainoastaan ihmisyyksilöstä ja hänen valmiudestaan, hänen pätevyydestään kuulua siihen valittuun kansaan. Tämä sana Israel oli henkinen käsite. Se ei ole mikään ulkonainen, kansallinen vaan henkinen, universaalinen

ja kansainvälinen käsite.

Kun me tällä tavalla ymmärrämme opetuslasten käsittäneen tuon sanan, silloin heidän kysymyksensä saa uuden vivahduksen. ”Tällä ajallako sinä ehkä jälleenrakennat Israelille valtakunnan?” Tämä merkitsee silloin: Onko nyt semmoinen aika tulossa tai onko se nyt jo, jolloin kaikki hyvät ihmiset, kaikki vanhurskaat, kaikki pyhät ihmiset saavat valtakunnan käsiinsä, jolloin he saavat maailman käsiinsä, jolloin he mahdollisesti pääsevät hallitsemaan tätä maailmaa? Onko se aika lähellä, onko se tulossa ja onko se jo tullut? Onko se aika tullut, jolloin Israelin seurakunta, pyhain ihmisten seurakunta, pääsee hallitsemaan maailmaa, jolloin se saa valtakunnan käsiinsä? Onko se aika nyt? Kysymys saa aivan toisen luonteen, kun ymmärrämme, että he kysyivät tämmöistä seikkaa silmälläpitäen. Silloin ymmärrämme, että siinä on jotain henkistä, ylevää ja yleisinhimillistä, jotain merkillistä ja viisasta. Se ei ole tuommoinen tyhmä ylpeys, että saammeko nyt Juudan kansana hallita maailmaa. Ei siinä kysymyksessä olisi ollut mitään pyhää henkeä ja korkeampaa uskonnollisuutta. Mutta nythän on kysymys semmoinen, että onko se aika tullut, että sinä kaikkien pyhien kansojen kanssa, valittujen kansojen kanssa, joiden yhteisenä nimenä on Israel, että sinä heidän kanssaan alat hallita maailmaa. Ja silloin Jeesus vastaa opetuslapsille: ”Teidän ei tule tietää, koska se aika tulee. Isä sen vain tietää.” Me tiedämme Jeesuksen vielä lisänneen: ”Teidän ei tarvitse huolehtia muusta kuin siitä, että te pian pääsette Pyhän Hengen yhteyteen, saatte Pyhän Hengen ja sitten teidän tulee levittää totuuden sanomaa Juudan maahan, Galileaan ja joka paikkaan, koko maailmaan. Muusta teidän ei tarvitse huolehtia kuin siitä, että saatte Pyhän Hengen ja tunnette totuuden ja viette sen maailmaan. Se on teidän tehtävänne. Isä sitten tietää, koska se aika tulee, jolloin valtakunta ulkonaisesti rakennetaan Israelille.”

Mutta tämä kysymys sisältää muuta. Se sisältää, kun ajattelette asiaa, että opetuslapset olivat tietoisia siitä, että on olemassa pyhiä ihmisiä, on olemassa hyviä ja vanhurskaita ihmisiä, on olemassa semmoisia, jotka muodostavat yhdessä Israelin. Siitä opetuslapset olivat tietoisia. Jos ajattelemme itseämme ja ajattelemme toisiamme ja nykyistä aikaa, niin tiedämme, että meidän aikamme ihmisille – jollemme ole älyltämme kokolailla kehittyneitä, paljon enemmän kehittyneitä kuin ihmiset yleensä – on tuommoinen kysymys sangen vaikea, juuri tuommoinen olettamus, että on olemassa hyviä, pyhiä ja vanhurskaita ihmisiä. Semmoinen olettamus, semmoinen edellytys tuntuu meistä melkein uskomattomalta. Se on kaikista vaikeinta uskoa ja olettaa, sillä kuta enemmän ihminen viisastuu, kuta enemmän hän älyn puolesta kehittyi, sitä arvosteluvammaksi hän tulee, sitä kriitillisemmäksi, sitä helpommin kaikki, mikä tuntuu ihanteelliselta, kadottaa meidän silmissämme loistensa ja tulee erittäin jokapäiväiseksi. Kuta enemmän ihminen kehittyi älyn puolesta, sitä vaikeampaa on uskoa, että on olemassa pyhiä ja hyviä ja epäitsekkäitä ja loistavia ihmisiä. Meidän mielestämme me ihmiset olemme hyvin toistemme kaltaisia, hyvin suuressa määrin kaikki yhtäläisiä. Meidän mielestämme me olemme kaikki yhtä heikkoja, yhtä epätäydellisiä ja yhtä pieniä. Me emme tahtoisi uskoa kenestäkään ihmisestä noin aivan ennakoita, että hän olisi täydellisempi kuin me, viisaampi kuin me, parempi jossain suhteessa kuin me. Se on melkein vaikeata uskoa, sillä me olemme melkein yhtä mittaa uudestaan ja uudestaan huomanneet, ettei sentään ole täydellisiä ihmisiä, ei ole aivan viisaita ihmisiä, ei ainakaan niiden joukossa, jotka täällä maailmassa esiintyvät. Meidän täytyy melkein uskoa, että viisaat ihmiset pysyvät salassa jossain, koska he eivät tahdo näyttää itseään tässä maailmassa. Kaikki ihmiset, jotka opimme tuntemaan, paljastuvat ikäänkuin meidän sil-

missämme enemmän tai vähemmän epätäydellisiksi. Jos me jostain ihmisestä uskoimme, että hän on nyt kokolailla lähellä täydellisyttä, niin me ennemmin tai myöhemmin huomaamme, että hän ei ollutkaan. Onhan kerrassaan lapsellista ja taikauskoista ruveta ke- nestäkään ihmisestä uskomaan, että hän olisi toisia täydellisempi ja parempi.

Tietysti ihmiset älyn puolesta ovat erilaisia, vaikka ei nyt niin kauhean erilaisia, että minä voisin tuntea itseni aivan tyhmäksi jonkun älykkään ihmisen seurassa. Kyllä minä sentään tunnen itse- ni kokolailla toisten tasalla olevaksi. Tällä tavalla ihminen voi aja- tella, mutta kuitenkin hän myöntää, että on älyn puolesta etevämpiä kuin hän itse. Hän voi muistaa jonkun etevän matemaatikon, jonka rinnalla hän ei pysty ratkaisemaan vaikeita problemeja. Kyllä hän tuntee silloin, että tuo toinen on oppineempi ja taitavam- pi, järjen puolesta juuri etevämpi. Tietysti hän myöntää, että tuo, joka soittaa pianoa tuossa, on taitavampi kuin hän itse, joka ei saa käsistään edes Ukko Noakia. Hän tuntee kuin sisässään, että arvo on jossain muualla. Hän voi tuntea sisässään, että arvo ehkä par- haasta päästä on tahdon alalla, eettillisellä ja siveellisellä alalla. Jos joku ihminen olisi epäitsekkäämpi kuin toinen, jos hän olisi pa- rempi ihminen kuin toinen, silloin hän olisi arvokkaampi, arvalli- sempi. Mutta niitähän ei ole. Näin ihminen sanoo pian itselleen. Emme me ihmiset ole erilaisia. Epäitsekkyyden ja itsekkyyden puolesta me olemme jotenkin samanlaisia. En minä tunne olevani toisenlainen kuin muut. Sen tähden ihminen sanoo itselleen, ettei niitä erilaisia ihmisiä ole, ei niitä vanhurskaita ole, niitä täydellisiä ole. Ei hän ole koskaan nähnyt ketään täydellistä ihmistä täällä maan päällä. Tällä tavalla on nykyaikaisen ihmisen niin helppo sa- noa itselleen ja uskotella itselleen.

Meidän täytyy myöntää, että tuo apostolien kysymys sisältää

hämmästyttävän tosiseikan. Se sisältää sen tosiseikan, että parempia ihmisiä on siis olemassa. Meidän nykyaikaiset ihmisemme mielellään myöntävät, että apostolit olivat, puhumattakaan Jeesuksesta, hyviä ja viisaita ihmisiä. Ja me voimme myös myöntää, että monet muut uskonnonperustajat ovat moraalisesti korkealle kehittyneitä, mutta apostolien kysymys sisältää sen, että uskon edellytys oli, että niitä viisaita ihmisiä oli olemassa. ”Oletko nyt tullut rakentamaan Israelin valtakunnan kaikille pyhille, vanhurskaille ihmisille?” Jos ei niitä ole, niin mikä valtakunta silloin rakennetaan? Apostolit edellyttivät kysymyksellään, että niitä oli, niitä vanhurskaita ja täydellisiä ihmisiä. Ja kun me nykyaikana tulemme oikein vakaviksi totuudenetsijöiksi, niin me saamme ennemmin tai myöhemmin huomata, että niitä täytyy olla olemassa. Sillä täytyy olla olemassa noita vanhurskaita olentoja, hyviä, viisaita ja epätsekkäitä ihmisiä. Niitä täytyy jossain olla. Varmasti niitä täytyy myös olla tässä näkyväisessä ihmiskunnassa. Tietysti ne pysyvät enemmän tai vähemmän salassa, taikka heidän täydellisyytensä, heidän viisautensa, mikäli se on aivan muusta inhimillisestä viisaudesta poikkeavaa, pysyy salassa maailmalta.

Vaikka joku täydellinen ihminen taikka semmoinen, joka on lähellä täydellisyyttä, eläisi meidän keskellämme, niin me emme huomaisi mitään erikoista, me emme tuntisi häntä sisällisesti. Hän eläisi meidän keskellämme, söisi, nukkuisi ja tekisi työtä niin kuin me, ja me emme huomaisi mitään erikoisempaa. Emme tietysti saa häntä kiinni valheesta, ei hän tee mitään pahaa, vaan on kaikella tavoin hyvä ihminen. Mutta me emme sittenkään osaisi ajatella, että hän olisi mikään täydellinen olento. Hän on semmoinen, joka ei tee mitään afääriä itsestään, vaan on huomaamaton ihminen. Sillä tavalla me ehkä useimmiten häntä arvostelisimme. Emme aavistaisi, että tuon muodon takana on henkisesti hyvin kehittynyt inhimil-

linen olento. Me emme sitä aavistaisi, sillä hänen elämänsä on samanlainen kuin toisten ihmisten elämä.

Mutta me voimme kyllä meidän aikanamme ymmärtää järjesämme, että niitä saattaa olla ja että niistä kaikkein täydellisimmät eivät kukaties olekaan täällä ihmisten kesken. Ehkä he elävät syrjässä, taikka ehkä he ovat hyvin paljon vain henkimaailmassa, näkymättömässä maailmassa. Joka tapauksessa heitä täytyy olla olemassa. He muodostavat Israelin, he muodostavat vanhurskaitten veljeskunnan. Me sanomme ehkä nykyaikana, että he muodostavat Valkoisen Veljeskunnan, Vihittyjen Veljeskunnan, Mestareitten Veljeskunnan, semmoisen, jossa korkeimmat elävät näkymättöminä ja ehkä jotkut vähemmät täydelliset meidän keskellämme. Tämän me voimme kyllä totuudenetsijöinä ymmärtää, ja voimme ymmärtää, että se Israel on sama kuin Salainen Veljeskunta. Silloin myöskin ymmärrämme, että opetuslapset kysyivät, onko se aika tullut, että Valkoinen Veljeskunta saisi johtaa tässä maailmassa, maapallon jotain valtakuntaa. – Ja silloin me kuulemme Jeesukselta itseltään, että ei. Se aika ei ole tullut, ja sitä aikaa ei tiedä kukaan muu kuin Isä, ja teidän ei tarvitse sitä aikaa vielä tietää.

Meidän kysymyksemme rajoittuu nyt siis enemmän siihen puoleen asiasta, että keitä ovat sitten nämä Israelin lapset, nämä Israelin jäsenet. Viime sunnuntaina puhuimme siitä, kuinka ihmisiä ennen käskettiin etsimään ja kuinka ihminen nyt omasta halustaan etsii. Hän etsii totuutta ja Jumalaa, ja hän etsii opettajaa. Sitten me myöskin jo tulimme siihen viime sunnuntaina, että kun ihminen etsii opettajaa, niin hän kyllä opettajan löytää. Ja se, jota me etsimme, se opettaja, se mestari, se vapahtaja, se on, niin kuin tiedämme Jeesuksen jossain paikassa sanoneen, yksi. Muistakaa, että yksi on teidän mestarinne, yksi on teidän vapahtajanne, opettajanne, ja se on Kristus. Se on Kristus, joka on meidän vapahtajamme,

kosmillis-mystillinen Kristus, Jumalan Poika, joka on tässä ihmiskunnassa, se Jumalan Poika, joka ilmenee kaikissa suurissa profetoissa ja joka lopullisesti ilmeni Jeesus Kristuksessa ja kulki aivan ihmisen hahmossa maan päällä. Tämä Jumalan Poika, mystilliskosmillinen Kristus on meidän kaikkien Opettaja ja Mestari. Mutta me ihmiset tässä maallisessa vaelluksessamme emme löydä häntä, jollemme löydä jotain ulkonaista opettajaa, jota me seuraamme.

Viime kerralla puhuimme siitä, mitä merkkejä on semmoisen ulkonaisen opettajan pätevyydestä, ja pääasiallinen merkki oli se, että hän, tuollainen ulkonainen opettaja, herättää meissä uinuvan Kristus-vaikutuksen, tai kuinka tahtoisimme sanoa, herättää meissä aivan kuin totuuden pyhän hengen. Hän on itse totuuden pyhän hengen täyttämä ja hän herättää meissäkin tuon totuuden pyhän hengen, niin että me pääsemme ymmärtämään elämän mysterioita, niin paljon kuin voimme niitä ymmärtää. Sillä tavalla pääsemme aivan kuin Kristuksen säteilyn alle. Emme voi ajatella, että tuo Kristus, tuo mystillinen Jumalan Poika heräisi meissä heti, että Kristus heti voisi meissä syntyä. Sitä emme voi ajatella, mutta voimme niin paljon ymmärtää, että Kristuksen säteily, se Pyhä Henki, jonka Jeesus Kristus toi tänne lähelle, että se Pyhä Henki voisi meissä herätä. Se voi herätä juuri tuommoisen ulkonaisen, inhimillisen opettajan kautta. Semmoinen opettaja tulee meidän luoksemme. Me kohtaamme hänet tiellä täällä maallisessa vaelluksessamme. Me kuuntelemme hänen sanojaan. Näitä opettajia siis on apostolienkin uskon mukaan. Ketä nämä opettajat siis ovat? Ne ovat ihmisiä tietysti. Mutta minkälaisia ihmisiä?

Nyt meidän huomiomme silloin saattaa kääntyä Johanneksen Ilmestyskirjan puoleen. Muistatte, että siellä seitsemännessä luvussa kerrotaan, että Johannes näyssä näki, kuinka kaikilla ilmansuunnan kulmilla, kaikilla maan kulmilla oli neljä suurta enkeliä, neljä

semmoista enkeliä, jotka hallitsivat tuulia. Nämä enkelit voivat tuultensa avulla tuhota, niin kuin siinä sanotaan, sekä maan, meren, puut ja kaiken kasvullisuuden ja kaikki elävät olennot. Näillä enkeleillä on suuri valta näkyväisen maailman yli, näillä neljällä enkelillä maan eri kulmilla. Mutta ennenkuin nämä enkelit alkavat puhalttaa, nousee sieltä jostain vielä joku enkeli, joka sanoo heille: ”Älkää nyt ryhtykö puhaltamaan ja hävittämään ja tekemään tuhoa, ennenkuin minä olen ehtinyt merkitä ne, jotka ovat Jumalan palvelijoita, jotka ovat pyhiä.” Johannes kertoo, että hänelle ilmoitettiin, että näitä vanhurskaita, joita siis tuo yksi enkeli tahtoi merkitä otsaan erikoisella tavalla, oli 144 000. Sitten Johannes kertoo kuitenkin, hän sai tietää, että nämä 144 000, jotka olivat siis Israelin vanhurskaita ja kuuluivat Israeliin, jakautuivat Israelin kahdentoista sukukunnan mukaan siten, että 12 000 tuli jokaisesta sukukunnasta. Kaksitoista tuhatta vanhurskasta jokaisesta sukukunnasta merkittiin otsaan erikoisella merkillä, joka suojeli heitä taikka joka teki heidät tunnetuksi ja erotti heidät muista. Sitten vasta sai tuho tulla. Sitten vasta saivat nuo neljä enkeliä puhaltaa tuuliaan maapallon yli. Tämä on sangen suurenmoinen, komea ja kaunis näky, ja sehän liittyy aivan välittömästi siihen edellytykseen, mikä sisältyy apostolien kysymykseen, koska siinä juuri puhutaan Israelista, että Israelin muodostavat 144 000 yksilöä. Koko ihmiskunta ei siis suinkaan muodosta Israelia eikä myöskään koko Juudan kansa, vaan 144 000 valittua koko ihmiskunnasta. Nämä sitten merkittiin, he olivat vanhurskaita.

Silloin meidän huomiomme kiintyy, kun nyt ajattelemme noita vanhurskaita ja viisaita ja täydellisiä ja epäitsekkäitä, joista apostolitkin puhuvat, meidän huomiomme kiintyy siihen kysymykseen, keitä he sitten oikeastaan ovat, nuo 144 000. Me teemme silloin heti yhden havainnon ja huomion, kun luemme tätä mystillistä kir-

jaa, jollainen Johanneksen Ilmestyskirja on, teemme sen havainnon, että luku 144 000 jakautuu kahteentoista osaan, siis kukin osa on 12.000. Kaksitoista kertaa 12 kerrottuna tuhannella on 144 000. Ja meidän ajatuksemme silloin heti aivan kuin itsestään kiintyvät siihen tosiseikkaan, että eläinradan merkkejä taivaalla, zodiaki-merkkejä taivaalla on 12. Me ihmiset synnymme aina jossakin zodiaki-merkissä. Meistä on selvää, että nämä Israelin 12 sukukuntaa tarkoittavat juuri noita 12 taivaan merkkiä, eläinradan merkkiä, joissa ihmiset aina syntyvät. Kukaan ihminen ei voi syntyä ulkopuolella niitä merkkejä. Meidän täytyy syntyä jossain merkissä astrologisesti, koska aurinko on aina jossain näistä merkeistä jokaisen vuoden aikana. Kun sitten ajattelemme vielä, ettei ainoastaan sitä ole ymmärrettävä, missä merkissä me ihmiset synnymme, vaan se, mikä merkki nousee hänen syntyessään, niin saamme toisen 12-luvun. Kun me synnymme jossain merkissä, niin aina silloin on jokin toinen merkki nousemassa. Sanokaamme, että ihminen syntyy Leijonan merkissä, siis heinä-elokuun aikana. Leijonan merkki alkaa heinäkuun 21 päivänä ja kestää sitten kuukauden. Sanokaamme siis, että ihminen syntyy elokuun alussa, siis Leijonan merkissä. Syntymähetkellämme taivaan koko eläinrata näennäisesti nousee, koska meidän maapallomme pyörii, päivä ja yö vaihtuvat, aurinko nousee ja taivas ikäänkuin kiertyy yhden kerran maapallon ympäri – sehän on tietysti näennäistä, mutta kuitenkin se tapahtuu – silloin siis joku eläinradan merkki on nousemassa. Se on se toinen eläinradan merkki, joka näyttelee osaansa hänen syntymähetkellensä. Sanokaamme, että se on Krapu, joka on nousemassa. Silloin sanomme siitä ihmisestä, että hän on syntynyt Leijonassa ja Krapu on nousevana merkinä. Koska noita merkkejä on 12, niin voi silloin jokaisessa merkissä vaihdella aina 12 merkkiä. Ihminen saattaa syntyä jonkun 12 merkin alla. Me saamme siis, että on 12

eri mahdollisuutta astrologisesti joka ihmisessä vuoden aikana, ja siitä taas saamme, että 12 vuoden aikana on 144 merkkikombinaationia olemassa.

Meistä tuntuu, kun ajattelemme tuota lukua 144 000, että se nähtävästi tarkoittaa sitä, että kaikkina vuoden aikoina, kaikissa mahdollisissa merkkikombinaatioissa syntyy tai elää tai on olemassa joku semmoinen valittu, joku semmoinen merkitty, joku vanhurskas. Jos siis olisi yksi ainoa vanhurskas, niin vuoden aikana oli niitä 144. Sataneljäkymmentäneljä mahdollista vanhurskasta olisi vuoden aikana. Ja he ovat kaikki erilaisia. He ovat selvästi erilaisia keskenään, 144 erilaista ihmistä, personallista ihmistä. Ja he voivat kaikki olla täydellisiä, vanhurskaita ihmisiä. Tällä siis sanotaan se, että täydellisiä, vanhurskaita ihmisiä tässä inhimillisessä maailmassa, näkyväisessä maailmassa ei voi arvostella ulkonaisesti, sen tähden, että niitä on suurin piirtein 144 eri lajia. Me emme siis voi saada mitään ulkonaisia tunnusmerkkejä siitä, kuinka pitkälle kehittynyt ihminen on henkisesti, kuinka vanhurskas hän on, kuinka epäitsekäs hän on, kuinka viisas hän on. Silloin meidän pitäisi ainakin tietää ja tuntea 144 tyyppiä. Ja sitten on vielä vaikka kuinka paljon variatsioneja. Ja kaikissa noissa 144 tyyppissä voi piillä epäitsekäs ja pyhä ihmisolento.

Tämä on nyt ensimmäisenä sanottu. Toiseksi sitten nuo nollat, jotka on lisätty, niin että siitä on tullut 144 000. Ne nähtävästi viittaavat vain siihen, josta erikoisesti Swedenborg huomauttaa, että niitä nolliä aina lisätään lukuihin pyhissä kirjoissa silloin, kun tahdotaan ilmaista, että on hyvin paljon, ettei niitä voi luvuissa määrätä. Me tulemme siis siihen, että näitä vanhurskaita, näitä epäitsekäitä, on 144 tyyppiä, mutta kuinka paljon, kuinka monta yksilöä, sitä ei sanota. Siis nuo nollat eivät merkitse sitä, että olisi 144 000 eri yksilöä vaan 144 tyyppiä. Me kysymme siis, kun noita van-

hurskaita olentoja on monenlaisia ja niistä on vaikeata tietää, kuka on täydellisempi kuin toinen, ja kun ajattelemme sitä, että tuo tuho oli tulossa, me kysymme, minkä tähden heidän piti tulla merkityksi, kuinka heitä saattoi merkitä, keitä he siis olivat?

Aikojen aamulla, silloin kun ei vielä ollut mitään toivoa, että meidän ihmiskunnastamme, meidän keskuudestamme olisi syntynyt mitään täydellisiä olentoja, silloin sinä aikana, jolloin ihmiset vielä kävelivät lasten kengissä ja aivan pikkulasten kengissä, tuskin kävelivätkään, tuli tänne, niin kuin me nyt tiedämme ja ainakin olemme kuulleet, muualta, toiselta tähdeltä, useammastakin tähdestä, semmoisia opettajia, semmoisia täydellisiä, vanhurskaita ja viisaita olentoja, jotka meitä auttoivat. Sillä tavallahan juuri Salainen Veljeskunta perustettiin. Me emme olisi sitä osanneet perustaa. Me emme olisi siihen kyenneet. Mitä Salaista Veljeskuntaa me olisimme voineet panna toimeen, kun olimme vielä kehto-olentoja. Ne, jotka tulivat auttamaan, tulivat muualta. Ne perustivat Salaisen Veljeskunnan. Tämän me olemme teosofeina kuulleet heti alusta, että Salainen, Valkoinen Veljeskunta tuli tänne maan päälle ja eli täällä ensin meidän ihmisten kesken. Nuo olennot, ensimmäiset ihmiset olivat paljon kauniimpia ja parempia kuin me. He olivat aivan kuin jumalolentoja meidän keskellämme. He opettivat meitä ja taluttivat meitä. He opettivat meitä puhumaan, maata viljelemään ja rakentamaan. Silloin siis nämä täydelliset ja enemmän tai vähemmän täydelliset, vanhurskaat ja epätsekkäät olennot hallitsivat täällä maan päällä.

Sen tähden kaikissa vanhoissa traditsioneissa on muistoja kultaajasta, jolloin täydellinen rauha ja harmonia vallitsi maan päällä ja jolloin hyvät kuninkaat hallitsivat ihmisten kohtaloita. Sellainen paratiisillinen elämä elää jonkunlaisena muistona kaikissa kansoissa. Se ei merkitse, että me ihmiset yksilöinä olisimme eteviä olen-

toja, viisaita ja vanhurskaita ja epäitsekkeitä, vaan se merkitsee sitä, että me elimme täydellisessä onnessa, niin kuin pienet lapset, koska oli sitten semmoisia olentoja, jotka valvoivat meidän askeleitamme ja johtivat meitä.

Mutta sitten se aika muuttui. Milloinka se muuttui? Se aika muuttui silloin, kun me lankesimme aineeseen, silloin kun me lankesimme syntiin, niin kuin paratiisikertomuksessa kerrotaan, silloin kun me ihmiset saimme nämä tämmöiset näkyväiset ruumiit, fyysiset ruumiit, joidenka kautta jakauduimme kahtia, kahteen sukupuoleen. Fyysisiä ruumiita meillä kyllä oli, mutta kun me jakauduimme kahteen sukupuoleen, niin silloin meille avautui mahdollisuus oppia tuntemaan synti, paha ja itsekkyyys ja samalla myös mahdollisuus kehittyä, viisastua ja kasvaa ja oppia tuntemaan hyvä pahan asemasta ja epäitsekkyys itsekkyyden asemasta. Semmoinen mahdollisuus avautui meille syntiinlankeemuksen kautta.

Syntiinlankeemusta kuvataan eri kansoissa eri tavalla. Siihen viitataan myös tässä Ilmestyskirjan näyssä, kun puhutaan noista neljästä enkelistä, jotka siellä odottivat, että saisivat puhaltaa vaikeuksiaan, tautejaan, kaikkia rangaistuksia ja tuskia maapallon yli. Me heti huomaamme, mikä yhteys on tuossa näyssä olevien neljän enkelin ja itämaalaisista kirjoista tuttujen *lipikoiden* välillä. Nämä lipikat ovat neljässä ilmansuunnassa, niin kuin nämä enkelitkin. Mitä nämä lipikat ovat? Ne ovat jumalolentoja, jotka kirjoittavat ylös kaiken mitä tapahtuu maan päällä ja joita sen tähden on kutsuttu karman herroiksi. Ne ovat karman herroja nuo lipikat. Kun heidän toimintansa alkaa, niin alkaa myös karma vaikuttaa.

Mehän tiedämme, kuinka karma alkoi sen kautta, että ihmiskunnan auttamiseksi asetettiin tätä maapalloa johtamaan enkeliolento, jota me myös olemme tottuneet nimittämään Saatanaksi ja

joka oli yksi niistä enkeleistä, jotka Jobin kertomuksessa esiintyvät Herran ympärillä. Tämä Saatana sai Herralta luvan kiusata Jobia. Esoteerinen totuus on tietysti se, että hän ei saanut kiusata Jobia vaan juuri ihmiskuntaa. Meidän maapallomme hallitsijana sai olla semmoinen viisas, korkeasti kehittynyt enkeli, jota me nimitämme Saatanaksi. Hän oli niin viisas ja hyvä, että hän saattoi käyttää paha apunaan toisia opettaakseen. Hän ja yksin hän. Hänen työssään ei saa toinen fuskata. Ja hän tuli sillä tavalla aivan kuin karmaksi meidän maapallollamme. Hän sai vallan kiusata, hän sai vallan asettaa kaikenlaisia esteitä ja houkutuksia ihmiskunnan tielle, jotta siitä kehittyisi todellinen ihmiskunta.

Ja sitten nämä lipikat ovat hänen näkyväiset kirjurinsa, jotka pitävät huolta joka ainoan ihmisyksilön teoista, ajatuksista, sanoista ja niiden seurauksista. Se on kuvattu tässä Johanneksen näyssä mielestäni niin selvästi ja hyvin. Siinä sanotaan, että niillä neljällä enkelillä on tuulet käsissään, jotka voivat tuhota, jotka voivat saada kaikkia pahoja seurauksia aikaan. Kun me ihmiskunnan alussa, niin kuin jo sanoimme, vajosimme pahaan ja itsekkyyteen, niin saimme karmaa päällemme, saimme seurauksien puhaltamista päällemme.

Semmoinen on ihmiselämä ollut aina maan päällä. Se on ollut enimmäkseen tuskaa, vaivaa, kärsimystä ja kaikkea paha. Se seurasi lankeemusta ja siinähan näyttäytyy suuri jumalallinen viisaus ja rakkaus, kun meitä tahdotaan kohottaa ja kasvattaa. Silloin meidän karmamme alkoi, silloin siis, kun oli lankeemus tapahtunut ja saimme Saatanan johtajaksi. Mutta samalla tuli kysymys siitä, että miten käy niiden, jotka tulivat tänne meidän askeleitamme johtamaan, noiden vanhurskaiden ja hyvien olentojen. Mitenkä niiden kävi? Kun kerran ihmiskunnan yli tuli tuo karma, niin kyllä nuo vanhurskaat ja hyvät joutuivat sen saman kirouksen alaisiksi, mutta

heidät merkittiin, niin että heidät saatettiin tuntea. Sillä on kyllä realistinenkin pohja, mutta ennen kaikkea se kuvaa sitä, että he saivat jäädä saman karman alaisiksi kuin kaikki muutkin, mutta että heidät täytyi tuntea jostain. Sillä tavalla he ottivat osaa meidän karmaamme, kasvatukseemme ja kehitykseemme.

Samalla tavallahan on täällä maallisessa koulussamme. Eihän opettaja voi puhua lapsille kuin vertaisilleen, vaan hänen täytyy asettua lapsen kannalle, hänen täytyy ajatella mielessään yhtä hitaasti kuin nuo lapset. Kun hän esimerkiksi opettaa, että $2 + 2 = 4$, niin hänen täytyy asettua aivan noiden lasten kannalle ja heidän järkensä kannalle. Samalla tavalla nuo opettajat, jotka tulivat opettamaan meille moraalialia, samalla tavalla heidän tuli mukautua meidän kärsimyksiimme ja tuskiimme ja olla mukana näissä olosuhteissa täällä maan päällä. He vaikuttivat meihin ennen kaikkea oman auransa välityksellä.

Nyt on huomattava, että näillä muualta tulleilla olennoilla oli itsellään oma elämäntehtävänsä. Eivät he olleet tuomitut vankeuteen tänne elämäkouluun, vaan heidän piti suorittaa läksynsä ja sitten poistua maapallolta. Se läksy oli valmistaa ihmisiä. ”Kun jokainen teistä saa valmistetuksi yhden ihmisen, niin silloin te vapaudutte omasta toimestanne.” Se oli selvä sääntö. ”Valitse joku opetuslapsi itsellesi, joku seuraaja ja oppilas, jota saat opettaa, ja kun saat hänet yhtä viisaaksi kuin itse olet ja saat hänet ymmärtämään näitä maallisia ja taivaallisia asioita, niin vapaudut ja voit vetäytyä pois tästä maapallosta, saat lähteä pois.” Tällaisen tehtävän he saivat kaikki. Sen tähden ovat useimmat heistä jo vapautuneet. He koettivat tehdä parastaan kasvattaakseen ihmisiä.

Sen tähden on ihmisissä myöskin aivan semmoinen usko ystävyteen. Jokaisessa ihmisessä elää hänen sisimmässään, ainakin hieman kehittyneemmissä ihmisissä, usko ystävyteen, usko epäit-

sekkyyteen, rakkauteen, usko siihen, että ihmisen pitää auttaa toista ja ihmisen pitää saada apua toiselta ihmisolennolta.

Nuo muualta tulleet olennot saivat kasvatetuksi siksi paljon ihmisiä, että ainoastaan kaikista korkeimmat heistä, ainoastaan ne enkelit ja jumalolennot, jotka olivat toisten etunenässä, eivät ole vielä jättäneet tätä maapalloa. Mutta varsinkin sen perästä kun Buddha ensimmäisenä inhimillisenä olentona meidän ihmiskunnastamme saavutti mahdottoman korkean täydellisyyden ja ennen kaikkea sitten, kun Jeesus Kristus saattoi niin epäitseks olla ja niin unohtaa itsensä, että hän antoi Jumalan Pojan astua itseensä, varsinkin sen perästä ovat nämä muualta tulleet olennot muuttaneet pois ja ihmisiä meidän ihmiskunnastamme on astunut heidän tilallensa. Nyt on ihmisiä meidän ihmiskunnastamme heidän tilallansa, noiden epäitsekäiden ja toisia opettamaan kykenevien joukossa. Nyt on ihmisiä, jotka kuuluvat siihen Salaiseen, Valkoiseen Veljeskuntaan.

Muistattehan, kuinka Buddhasta kerrotaan, että hänen vaikutuksensa oli niin suuri, että 11 000 ihmistä tuli *arhatiksi*. Arhat merkitsee itämaalaisella kielellä kunnioitettava, täydellinen ihminen. Yksitoista tuhatta saavutti arhatin asteen Buddhan vaikutuksen kautta. Me voimme ymmärtää, että kun joku ihminen tällä tavalla saavuttaa noin mahtavan ja suuren aseman kuin Buddha, että se vaikuttaa kovin suuresti koko muuhun ihmiskuntaan, niin että hän voi vetää mukanaan suuren joukon ihmisyksilöitä, jotka tulevat täydellisiksi. Siitä näkyy, kuinka lähellä me ihmiset olemme toisiimme ja kuinka kiinteät siteet sitovat meitä ihmisiä toisiimme. Me emme pääse irti toisistamme, vaan jos me ihmiset teemme pahaa ja tahdomme pahaa, niin silloin me vaikutamme toisiimme, ja jos me teemme hyvää ja tahdomme hyvää, niin silloin me teemme hyvää toiselle. Koko meidän elämämme on semmoista säteilyä, näkymä-

töntä vaikutusta. Me vaikutamme näkymättömästi toisiimme ja sillä tavalla me ihmiset itse asiassa voimme saada hyvää ja pahaan aikaan, vaikka me emme edes mitään tekisi ja puhuisi. Me ihmiset olemme sieluolentoja, näkymättömiä olentoja ja me vaikutamme enemmän semmoisella näkymättömällä tavalla toisiimme kuin näkyväisellä.

Tuo luku 144 sisältää juuri myöskin täydellisyyden. Ilmestyskirjassa sanotaan 21:ssä luvussa, että Johannes näki näyssä uuden Jerusalemin ja se uusi Jerusalemi on kuutio. Sitten huomaamme, kun luemme eteenpäin, että se on ihminen. Sillä, Johannes sanoo, kun mitattiin sitä kuutiota, taikka sitä muuria, joka ympäröi kaupunkia, niin mitta oli 144 kyynärää, joka on enkelin mitta, ihmisen mitta. Tämän hän selvästi sanoo, että se on ihmisen ja enkelin mitta. Se on täydellisen ihmisen mitta, ihmisen, joka on saavuttanut täydellisyyden. Kun ajattelemme sitä uutta Jerusalemiä, joka on niin kuin kuutio, kuution muotoinen Ilmestyskirjan selitysten mukaan, niin me saamme ihmisenkin siitä. Me tiedämme, että kun kuution avaa niin, että sen pinnat pysyvät ehjinä, silloin siitä syntyy risti. Siitä syntyy kristitty risti, ja se kuvaa ihmistä. Kun ihminen levittää käsivartensa, niin hän ikäänkuin piirtää itsensä tuohon avattuun kuution, tuohon ristiin, ja se on ihmisen mitta, se on 12 x 12. Jos ajattelette tuota kuutiota suljettuna, niin näitä viivoja on yhteensä 12, 12 mittaa. Kun kuutio avataan, on näitä mittoja 16. Nyt muistamme, kuinka rosenkreuttiläisissä piireissä puhutaan siitä, että on olemassa 16 tietä perikatoon. Ne ovat nämä 16 mittaa, jotka ympäröivät ihmistä. Ihmisellä on tässä inhimillisessä muodossaan 16 tietä perikatoon. Hän on ympäröity mahdollisuudella mennä pahaan ja perikatoon, mutta kun hän on kuution muodossa, silloin ei ole näitä kuuttatoista mahdollisuutta perikatoon, vaan silloin on 12 mittaa ja 12 tietä voittoon eli hyvään. Kun sanotaan, että ihmi-

sen luku on 144, ihmisen mitta on 144, niin se viittaa siihen, että täytyy olla täydellinen ihminen, kuution muotoinen.

Ihmisen, joka kokenut kaikki 12 x 12 mahdollista tyyppiä – ei niin, että hänen olisi tarvinnut tulla täydelliseksi jokaisessa, mutta hänessä voi piillä kaikki nuo mahdollisuudet – ihmisen semmoisen on siis täytynyt syntyä tänne maan päälle ainakin 144 kertaa. Mutta sehän on aivan liian pieni luku, ja koska aina nollia lisätään, niin se merkitsee, että täytyy saavuttaakseen täydellisyyden syntyä aina erilaisissa horoskoopeissa. Hänen täytyy syntyä erilaisissa nousevissa merkeissä. Kun hän on kokenut 12 x 12 erilaista tyyppiä, niin hän on voinut jossain viimeisistä tyypeistä saavuttaa täydellisyyden. Hän ei jokaisessa tule täydelliseksi, mutta jossakussa tyyppissä hän saavuttaa täydellisyyden. Hän tulee siis jossain tyyppissä täydelliseksi, mutta hän ei voi tulla siinäkään täydelliseksi, jollei hän ensin ole kokenut toisia. Kun ihminen on etsinyt totuutta ja kasvatannut itseään, niin hän on voinut kokea noiden toisten tyyppien mahdollisuuksia sisässään ja omassa hengessään. Mutta jos ihminen ei ole kasvattanut itseään, vaan on lollotellut mukana elämässä, niin silloin hän on kulkenut karman kahleissa jälleensyntymisestä toiseen, tyyplistä toiseen, kunnes vihdoinkin tulee tyyppi, jossa hän tulee ravituksi niin paljon, että hän sitten jossain tyyppissä voi tulla jumalalliseksi.

Maapallo on koulu, joka asettaa ihmisen aina erilaisiin olosuhteisiin. Hän saa luonnolta aina erilaisen temperamentin, jotta hän kehittyisi niin monipuolisesti kuin mahdollista, jotta hän sitten mahdollisesti viimein tulee sellaiseen inkarnationiin, että hän voi tulla totuudenetsijäksi. Kaikki me olemme saaneet kauan kävellä täällä maan päällä, ennenkuin meistä on tullut totuudenetsijöitä. Me ihmiset olemme laiskoja henkisesti luonnostamme, vaikkakin elämä koettaa meitä opettaa kuljettamalla meitä kohtalosta kohta-

loon. Saatana meitä opettaa. Se on paha, joka koettaa meitä opettaa, kunnes me tulemme niin kehittyneiksi, että meidän silmämme ja korvamme menevät auki hyvälle, niin että pahalla ei ole niin paljon viehätysvoimaa, vaan että me näemme, miten pahan takana täytyy olla hyvää. Saatanan takana täytyy olla Kristus. Kun me alamme uskoa epäitsekkyteen ja hyvään, silloin alkaa meidän pelastuksemme. Silloin me alamme kulkea sillä tiellä, joka vie meidät Kristuksen luo.

XXI

NUORUUDEN MUISTEMIA JA TULEVAISUUDEN TOIVEITA

Puhe Ruusu-Ristin vuosijuhlassa 5.6.1933

Tuo otsikko tuntuu sangen vaativalta ja kuulijat voivat ajatella, että mitähän hän nyt aikoo puhua – ehkä poliittisia ja muita sellaisia asioita. Tahdon silloin heti sanoa niille, jotka odottavat sellaista, että en tule puhumaan tuollaisista suurenmoisista asioista. En myöskään tule puhumaan muistelmia aikaisemmasta elämästä ja muinaisuuden historiasta, vaan tämä aihe, josta nyt aion puhua, on sangen yksinkertainen, jopa personallinen. Tulen kertomaan muutamia monille ehkä ennestään tuttuja asioita, muistelmia omasta elämästäni ja liitän niihin joitakin tulevaisuuden toiveita, erittäin yksinkertaisia ja vaatimattomia. Toistan vielä, että useimmat teistä ovat voineet kuulla näistä samoista menneisyyden asioista, mutta luultavasti on joitakuita, jotka eivät ole kuulleet niistä. Jos kaikilla on kärsivällisyyttä, tahdon kohdistaa teidän huomionne muutama seikkaan. Koetan puhua lyhyesti, että aikaa ei kuluisi liiaksi. Tämä on vähän hatara vertaus, sillä huomaan, että kun lupaan olla säästäväinen ajan suhteen, käykin päinvastoin. Mutta nyt tahdon ponnistaa tahdonvoimani, että aika ei kuluisi hukkaan.

Kun luon katseeni taaksepäin omaan elämäni ja varsinkin sen lapsuuteen ja edelleen nuoruuteeni, josta nytkin tahtoisin esittää muutamia asioita, niin silloin minun täytyy kaikkein ensimmäiseksi kiittää oman äitini muistoa. Minulla oli siinä mielessä viisas äiti,

että hän ei opettanut minulle koskaan mitään pahasta. Hän ei puhunut sanaakaan koskaan pahasta hengestä, pirusta ja perkeleestä, helvetistä ja muusta sellaisesta. Minä olin niistä asioista aivan tietämätön varhaisessa lapsuudessani. Vasta koulussa sain kuulla viimeiseltä opettajaltani, että on olemassa perkele, joka on kuin kiljuva jalopeura. Ne olivat pöyrityttäviä asioita minulle. En ollut ennen kuullut niistä ja ajattelin: Onpa merkillistä, ettei äitini puhunut mitään sellaisista rumista asioista. Äitini ei koskaan käyttänyt sellaisia sanoja, vaan opetti päinvastoin, että on olemassa Jumala ja että se Jumala on hyvä. Eikä se Jumala ole mikään kuva. Jumala on kaikkialla luonnossa. ”Kuuntele linnun laulua. Siinä kuuluu Jumalan ääni. Niityissä ja kukkasissa tulee Jumalan kauneus ilmi, ja kun katselet pilviä taivaalla ja näet auringon loistavan, tiedä että ne ovat Jumalan pilvet ja aurinko. Jumala on kaikkialla.” Minä en siis saanut sellaista kuvaa ukosta, joka istuu jossakin pilvien takana.

Äiti oli jonkinlainen panteisti, teosofi ja mystikko luonnostaan, sillä ei hän voinut tietää vielä silloin mitään teosofiasta. Me emme tienneet täällä niistä asioista vielä silloin mitään. Minä olen hengessäni kiittänyt äitiäni siitä, että hän ei turmellut millään tavalla mielikuvitustani rumilla ja valheellisilla kuvilla. Myöhemmin olen kyllä huomannut, että nuo kuvat perkeleestä ja ikuisesta kadotuksesta ovat symboleja, mutta ihmiset yleensä ottavat ne realistisesti.

Olen siis iloinen, että äitini ei vienyt minua valheeseen, vaan pienestä pitäen talutti kädestä minua taivaan ja todellisuuden ihaan valtakuntaan. Se oppi, mikä siitä oli, se tulevaisuuden toive, joka omasta kokemuksestani on näkynyt ja joka nyt on kyllä koko lailla toteutunut meidän aikanamme ja voinen sanoa, että myöskin aikaansaamme joskus, on että pienille lapsille ei opeteta mitään pahasta jumalasta, ei mitään Jumalan vastakohtaa pirusta, joka koettaa vietellä ihmisiä, vaan, että heille opetetaan silkkaa totuutta

hyvyydestä, oikeasta, kauneudesta, Jumalasta, joka on tuon kaiken ilmennys ja täydellisyys. Minulla on sellainen tulevaisuuden toive, että tämän maapallon mielikuvitus puhdistuisi niin suuresti, että se todella muuttuisi kirkkaaksi ja valoisaksi. Suuret mestarit ovat aloittaneet sitä aikaa. Sitten Jeesus Kristus jatkoi sitä mahtavasti. Mutta me ihmiset olemme saastuttaneet sitä auraa kaikenmoisilla rumilla mielikuvilla. Me turmelemme sitä omilla mielikuvillamme, mutta minun toiveeni on, että tuo ruma mielikuvitus loppuisi ja että me katselisimme lasten silmin hyvää, kauneutta ja rakkautta, joka ilmenee tässä Jumalan maailmassa.

Olin 8-vuotias kun äitini kuoli. Tunsin itseni perin yksinäiseksi. En oikein tiedä vaikuttiko se juuri siihen, että olin koko lailla hermostunut hänen kuolemansa jälkeen. Muistan, kuinka koko lapsuuteni ajan kuljin jonkinlaisessa rauhaisassa olotilassa, mutta kun jouduin yksin, tulin päivä päivältä yhä hermostuneemmaksi ja levottomammaksi. Silloin avautuivat omat silmäni näkemään pahan maailmassa. Loukkaannuin, jos näin jotakin vääryyttä tapahtuvan, jos ihminen oli petollinen ja valheellinen, ei pysynyt totuudessa tai ei ollut hienotunteinen. Ja silloin lankesin itse mahdottoman suureen syntiin: suuttumukseen ja vihaan. Se oli vitsauksena lapsuudessa. Olin nopea suuttumaan. Eikä se rajoittunut siihen, vaan tulin kuin raivopäiseksi, kun vääryyttä tapahtui itselleni tai toisille. Tahdoin huutaa ja päästää suustani niin hirveitä sanoja kuin suinkin tiesin. Ehkä ne olivat kuitenkin melko lieviä, sillä enhän tuntenut kovin pahoja sanoja. Muistan kuinka minun tuntui olevan pakko joskus kieriskellä raivonpuuskassa, kun en muuta voinut.

Kului muutama vuosi, ja tapahtui sitten vuonna 1890 ollessani 14-vuotias, että olin taaskin kovasti suuttumassa vääryydestä, joka kohdistui johonkin henkilöön, kun kuulen äänen, sointuisan äänen, joka sanoo: ”Älä suutu. Ei sinun tarvitse koskaan suuttua. Mikään

asia ei parane suuttumalla ja vihastumalla. Maailma ei tule paremmaksi sillä, että raivostut.” Näin sanoi se ääni. Hämmästyin suuresti, että tuollainen ääni kuului, vaikkei huoneessa ollut ketään. Sydämeeni tulvahti äärettömän hyvä mieli, sillä tunsin, että noin itsekin aina tahdoin, mutta en osannut niin tehdä. Se ääni vaikutti minuun sellaisella taikavoimalla, että sitten osasin kyllä olla suuttumatta. Sen opetuksen siitä sain.

Myöhemmin, nyt näin perästäpäin olen kysynyt, keneltä tuon opetuksen sain. Sen opetuksen sain mestarilta, ja vasta monta vuotta myöhemmin, kun opin ja luin evankeliumeja vakaumuksella ja ymmärryksellä, tiesin, että tämä oli Jeesuksen ensimmäinen käsky. Se herätti minussa suuren tulevaisuuden toiveen. Ajattelin näet, että mestarin itse piti vaivautua huomauttamaan siitä minulle, vaikka sen asian, hänen käskynsä, pitäisi olla kristikunnan tiedossa. Mutta kukaan ihminen ei ollut opettanut sitä minulle. En saanut koskaan kuulla, että Jeesus oli antanut sellaisen käskyn. Koulua olin käynyt monta vuotta, eikä siellä kukaan puhunut eikä opettanut sellaista, vaan koulussa päinvastoin opetettiin, että esimerkiksi teologinen viha oli oikeaa. Ja sen tähden sanoisin nyt eräänä tulevaisuuden toiveenani: Älkäämme jättäkö nuoria ihmisiä ja lapsia tietämättömiksi siitä, mitä oma Mestarimme, Vapahtajamme on opettanut, että Jeesuksen ensimmäinen käsky on ”Älä suutu”. Se hyvin kuuluu lapsille. Meidän ei pidä kuitenkaan lasten kanssa syventyä tuohon toiseen käskyyn ”Ole puhdas”, vaan pysyä jonkinlaisessa positiivisessa keskustelussa ja selittää, ei liian syvällisesti, että ole aina puhdas mieleltäsi ja ajattele kauniita asioita.

Juuri ensimmäinen käsky on erikoisen tärkeä kaikkien lasten tietää. Sen tähden minun tulevaisuuden toiveenani on, että tulee aika, jolloin meidän lapsillemme opetetaan Jeesus Kristuksen elämän opetuksia, hänen käskyjään, että he eivät jää totuudesta tietämät-

tömiksi, tietämättömiksi siitä, mitä meidän oma mestarimme on opettanut, niin kuin minulle ja monelle muulle kävi. Minut pelasti tuo erikoisen salaperäinen mestarin oma ääni, mutta pelkään, että se ei tapahdu kaikille, sillä sehän on erikoisen velvoittava, mutta me voimme hyvin opettaa lapsillemme, mitkä ovat Jeesuksen käskyt. Voimme hyvin tehdä sen, sillä sisässämme samalla ymmärrämme, että kun näitä opetamme lapsille, niin lapset katsovat ihailleen meitä, mutta myöskin erikoisen tarkkaavasti, jos me niitä käskyjä rikomme. Se on siis samalla suuri kehotus meille itsellemme noudattaa näitä käskyjä.

Olin 17-vuotias, kun tulin ylioppilaaksi keväällä vuonna 1893. En ollut vielä käynyt rippikoulua. Sitten kävi niin, ettei minun tarvinnutkaan erikoisesti sitä käydä, vaan pappi selitti minulle vain muutamia asioita, josta olen kiitollinen hänelle. Ja siten sain ensimmäisen kerran mennä ehtoolliselle, joka pidettiin silloin Nikolainkirkossa joulupäivänä vuonna 1893.

Ehtoollismenoja toimitettaessa, urkujen soidessa ja nuorten polvistuessa alttarin ympärille, minun silmäni olivat ylöspäin kohotettuina kohti kirkon alttaritaulua. En ollut koskaan pitänyt siitä taulusta, sillä mielestäni se oli ruma. Sitä katsellessani se peittyi kuin jonkinlaiseen sumupilveen. Hetken kuluttua pilveen muodostui aukko, jossa näin mitä ihmeellisimmät lempeät ja viisaat kasvot, ja minä tiesin heti sydämessäni, että tuossa oli Jeesus Kristus. Ne kasvot olivat elävät. Hänen silmänsä puhuivat, hänen huulensa hienosti hymyilivät, ja vaikka hän ei mitään puhunut, tiesin mitä ajatuksia hänestä tulvi minuun. Tiesin siinä silmänräpäyksessä, että usko, uskonto on sitä, että meidän pitää olla niin hyviä, niin rakastavia ja puhtaita kuin Jeesus. Siinä on koko usko, ajattelin, ja kuin pyyhkäisemällä menivät kaikki teologiset opit, mitä olin ehkä oppinut, tuntui, että Jeesus itse sanoi minulle: ”Kas, koko elämä, us-

konto ja kaikki on siinä, että kuljet minun jäljessäni ja noudatat samaa elämää kuin minä olen elänyt.”

Lähdin kirkosta kotiin kokemuksen aiheuttaman tunnelman vallassa. Kulkiessani yksin – kirkossa ei ollut ketään kotiväestä mukana – pitkin Aleksanterinkatua, ajattelin: Tämäpä on ihmeellistä. Minä tiedän paljon sellaista, josta muut eivät tiedä mitään, ei isä eikä täditkään. Ei kukaan tiedä, että minun pitää elää vain Jeesuksen käskyjen mukaan, Jeesuksen hengessä seurata häntä. Se on koko elämän käsky, kaikki ja uskonto mikä on. Elämä tuntui selvältä ja suloiselta. Ei ollut harkitsemista sinne tai tänne.

Ja sen kokemuksen johdosta minulla on selvä toivomus tulevaisuuden suhteen, että nuorille ihmisille pitää opettaa – ja tietenkin kaikille ihmisille – mitä uskonto todellisuudessa on, mitä elämä todellisuudessa on. Ensimmäisenä ei ole se, että me uskomme sitä tai tätä. Ensimmäinen todellisessa elämässä on se, että me tunnemme mestarin ja kuljemme hänen jäljessään. Ja se opetus ja kasvatus tietenkin tapahtuu kaikista parhaiten sillä tavoin, että me vanhemmat ihmiset seuraamme mestaria ja siten kykenemme opettamaan lapsille ja nuorille sitä samaa.

Toivon sen ajan tulevan, jolloin ihmiset jo nuoresta lähtien ymmärtävät, ettei tarvitse mitään tuomita ja ajatella sinne tänne, ettei tarvitse olla kova ja sydämetön, vaan päinvastoin näyttää vain esimerkkiä hyvästä, kulkea mestarin jäljessä. Silloin on elämä ratkaistu. Ei tarvitse huolehtia ikuisesta kadotuksesta, sillä sitä ei ole. Me olemme kaikki kadotettuja, kunnes löydämme mestarin, jonka jäljessä kuljemme. Me olemme kadotettuja lampaita, mutta kun tiedämme mestarista, kuljemme hänen jäljessään, silloin kaikki turhat uskomukset kadotuksesta ja sen sellaisesta ovat menneet. Ei ole helvettejä, ei piruja, perkeleitä, pahoja henkiä olemassa meille – vaikka niitä olisikin objektiivisesti olemassa jossakin – koska me

tahdomme vain mestarin jäljessä kulkea.

Sitten muistan – ohimennen mainiten – että kun olin tuolla tavoin ymmärtänyt Jeesuksen opin ja hänen seuraamisensa, niin muutamia päiviä myöhemmin tuli H. P. Blavatskyn teosofia eteeni, ja siitä sai järkeni valaistusta, niin että järjelläni ymmärsin sen asian, minkä olin tiennyt ja tuntenut oikeaksi sydämessäni ja omassa tunnossani. Teosofia selitti sen.

Erikoisesti on painunut mieleeni tapahtuma, jonka koin eräänä toukokuun päivänä 1895. Olin pienillä säästöilläni ollut ostamassa teosofisia kirjoja Unionin- ja Pohjois-Esplanadinkadun kulmassa olevasta Edlundin kirjakaupasta. Ostin ruotsalaisia teosofisia kirjoja niin paljon kuin sain. Niitä sellaisia kirjoja ei ollut montakaan siihen aikaan. Äärettömän onnellisena kirjapaketesta kainalossani astuin ulos kirjakaupasta ja kävelin Esplanadille. Olin ehtinyt puoliväliin seuraavaa kadunkulmaa, kun vastaan tulee olento, johon katseeni kiintyi kuin lumottuna. Oli kaunis kevätpäivä. Aurinko paistoi ja ihmisiä oli paljon liikkeellä, mutta kukaan heistä ei näkynyt kiinnostävän mitään huomiota tuohon olentoon. Mutta tuo merkillinen olento, pitkä solakka mies pitkässä munkin kaavussa ja mustassa päähineessä tulee minua vastaan ja katsoo minuun, ja minun silmäni ovat todella kuin lumottuina kiinni hänessä. Hän ei ole mikään nuori mies vaan mielestäni vanha ja laiha, aivan kuin joku keskiaikainen askeetti. Ja kun hän katsoo minua hyvin syvään silmiini, ajattelin: Olisipa minulla tuollainen opettaja, jolta saisin neuvoja, jonka jalkojen juureen saisin istahtaa, se olisi jotakin. Olin silloin 19-vuotias. Sitten hän meni ohitseni, ja samassa minuussa heräsi ajatus: Kuinka eivät kaikki ihmiset jääneet katselemaan häntä. Minä käännyin ympäri, seurasin katseellani häntä ja huomasin vielä, että hänellä oli jaloissaan puukengät, jotka kolisivat hänen kävellessään, ja minä ihmettelin, etteivät toiset ihmiset

kiinnittäneet mitään huomiota häneen. Ja sitten mies hävisi.

Kuljin sitten eteenpäin kadulla mietteissäni, ja minussa heräsi ajatus, että olisikohan se voinut olla Madame Blavatsky, H. P. B.? Ei, tuumiskelin. Sehän oli mies, joku keskiaikainen mies. Mutta kukahan hän sitten mahtoi olla? Hänen kuvansa oli mielessäni koko ajan kävellessäni kotiin saakka. Ja vasta paljon myöhemmin, vasta nyt vanhana minulla on syytä ajatella, että se sittenkin oli H. P. B. Ei hän ollut siinä hahmossa, mikä hänellä oli tässä ruumistuksessa. H. P. B. on mies eräässä sellaisessa astraalisessa muodossa, jota hän joskus käyttää näyttäytyessään, ja silloin hän on juuri tuollainen vanhahko mies, ja hän käyttää mielellään silloin tuossa toisessa maailmassa munkin kaapua. Sitä minä en silloin vielä tiennyt, ja kuitenkin minulla oli ajatus, että eiköhän se olisi voinut olla H. P. B.; se oli siis yksi niistä henkilöistä, joita H. P. B. nyt ei ole. Mutta tuo näkemykseni vaikutti minuun hyvin voimakkaasti.

Kun minä ajattelen tulevaisuutta, lausuisin silloin sydämestäni sen tulevaisuuden toivomuksen, että opettaisimme nuorille ihmisille koulussa, ehkä jo ylemmillä luokilla maailman kaikista uskonnoista, että opettaisimme heille niistä asioista sen teosofian valossa, jonka H. P. B. antoi. Kun saamme tutkia vanhoja uskontoja niiden omassa hengessä alkuperäisissä puhtaissa, kauniissa muodoissa, silloin ymmärrämme millä tavoin tämä maailma on rakennettu ja kuinka ihminen on olento, joka kehittyy vähitellen täydellisyyttä kohti ja kuinka hänen täydellisyytensä käsittää myöskin ihmeellistä tietoa. Ei se ole ainoastaan siveellistä kehitystä, ei sitä, että ihminen tulee siveellisesti täydelliseksi, vaan myöskin sitä, että hänen tietonsa kasvaa ja avautuu näkymättömään maailmaan ja että hän tulee todella viisaaksi tietäjäksi, adeptiksi Valkoiseen Veljeskuntaan. Kun nuoret ihmiset tulevaisuudessa saavat heti tietää näistä asioista, niin monet heistä varmaan ajattelevat: noinhan se on. Jos-

pa vain saisin oman opettajan, joka näyttäisi minulle tien totuuteen. Silloin nuo opettajat, jotka vain odottavat pääsyä heidän luokseen, voivat tulla.

Mehän tiedämme, että meidän täytyy olla kuin lapset, jos tahdomme tulla taivasten valtakuntaan. Meidän täytyy puhdistautua persoonallisuudessamme niin, että voimme ottaa vastaan sellaisen opettajan, joka ei tahdo tietää mitään pahasta, vaan tahtoo kuljettaa meitä taivasten valtakuntaan. Ei hän voi lähestyä meitä, jos olemme täynnä saastaa. Mutta jos olemme kuin lapset, voi meissä kehittyä tuo tahto: Tahdon kulkea mestarin jäljessä ja tietää totuuden, tahdon tulla taivasten valtakuntaan. Silloin opettaja voi tulla ja auttaa meitä tietämään enemmän.

Näen sellaisen tulevaisuuden, jossa ihmiset jo nuorina voivat ajatella vakavasti elämää, ei ankarien uskonnollisten ihmisten tavoin jylhän vakavina, ankaran ja ikävän näköisinä, hyvin herkkinä suuttumaan itselleen ja toisille. Ei vakavia tuolla tavoin, vaan vakavia sillä tavoin, että he ymmärtävät, kuinka koko olemassaolo on suunnattomin ponnistuksin ohjannut heitä, että heidät on kutsuttu uskomattoman korkeaan asemaan hyvyudessa, siveellisyydessä ja voimassa. Sellaisesta tulevaisuudesta haaveilen.

Sitten muistan vielä, että vuonna 1896 syksyllä tapahtui minulle sellaista, että sain tietää, mikä Kristus on. Sain tietää eron Kristuksen ja Jeesuksen välillä. Sain ikäänkuin nähdä iankaikkisen Jumalan Pojan, sen Isän täydellisen ihmisen ajatuskuvan, joka maailman alusta saakka on ollut, jota kristikunta nimittää Kristukseksi. Tämän ja vielä paljon enemmän sain nähdä. En keksi sanoja, sain sen kokea.

Ja tuo kokemus herättää minussa sellaisia tulevaisuuden toiveita, että kun tuo uusi ihmiskunta tulee tänne maan päälle, ne ihmiset, jotka jo kulkevat mestarin jäljessä, jotka tahtovat tulla taivas-

ten valtakuntaan ja osallisiksi siitä tiedosta, mitä suuret opettajat siellä voivat jakaa, silloin ihmisille tapahtuu, että he saavat nähdä Jumalan Pojan, joka meitä auttaa kaikessa todellisessa henkisessä pyrkimyksessämme. Hän on meidän voimamme ja vahvuutemme. Meidän ei silloin tarvitse turvautua mihinkään personalliseen, pikkumaiseen, mitättömään voimaan, vaan kun Jumalan Poika, Kristus, on meidän takanamme, saamme häneltä voimaa, ei ainoastaan pyrkimään, vaan myöskin toteuttamaan kaikkea hyvää.